

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΕΚΜΑΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΚΜΑΓΕΙΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΕΚΜΑΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ

ΕΛΕΝΗ ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ

*Εικόνα εξωφύλλου: εκμαγείο ανάγλυφης πλάκας από το ιόξο του Γαλερίου
στη Θεσσαλονίκη (αρ. 214).*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	7
Πρόλογος της συγγραφέως	9
Συνομογραφίες	11
Κατάλογος	
Κυκλαδικά ειδώλια	17
Μινωϊκά αντικείμενα	21
Μυκηναϊκά αντικείμενα	35
Αρχιτεκτονικά γλυπτά	57
Επιτύμβια ανάγλυφα	77
Αναθηματικά ανάγλυφα	91
Ιδεαλιστικά αγάλματα	103
Πορτρέτα	137
Ειδώλια	145
Βάσεις αγαμάτων	153
Διακοσμητικό ανάγλυφο	156
Επιγραφές	156
Διάφορα αντικείμενα	157
Παλαιοχριστιανική και βυζαντινή τέχνη	161
Ευρετήρια	
Αντιστοιχία αριθμών ευρετηρίου Μουσείων και αριθμών Καταλόγου	167
Αντιστοιχία αριθμών ευρετηρίου Μουσείου Εκμαγείων και αριθμών Καταλόγου	173
Ευρετήριο αρχαίων ονομάτων	179

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες η σημασία των εκμαγείων ως μέσου για την προσέγγιση της αρχαίας τέχνης έχει αυξηθεί. Έτσι οι παλιές συλλογές συντηρούνται και αξιοποιούνται, αλλά και νέες μεγάλες και σημαντικές συγκροτούνται και αποκτούν εκπαιδευτική και ερευνητική σημασία. Το Μουσείο Εκμαγείων του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχει ήδη ιστορία εβδομήντα περίπου χρόνων και αποτελεί τη μεγαλύτερη και καλύτερα οργανωμένη συλλογή εκμαγείων στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε γύρω στο 1930 από τον τότε καθηγητή Κλασικής Αρχαιολογίας Κ. Ρωμαίο και πλουτίστηκε γρήγορα με σκοπό να εξυπηρετήσει τις ανάγκες της διδασκαλίας. Έτσι, λίγα μόλις χρόνια αργότερα το Μουσείο καταλάμβανε τρεις αίθουσες του κεντρικού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής με πλούσια εκθέματα (βλ. Ι. Βογιατζιδή - Σ. Π. Κυριακίδη, Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 1926-1936 [1937] 16, εικ. 14-15). Η στενότητα χώρου στο κτίριο αυτό δεν επέτρεψε όμως στις επόμενες δεκαετίες τη σωστή αξιοποίηση των συλλογών του, που παρά ταύτα αυξήθηκαν και αποτέλεσαν πολύτιμο εργαλείο διδασκαλίας στα χέρια άξιων δασκάλων όπως ο Γ. Μπακαλάκης και ο Μ. Ανδρόνικος. Με τη μεταφορά του Μουσείου στο νέο κτίριο της Σχολής στη δεκαετία του '70 άρχισε η επανέκθεση των αντικειμένων του και η δημιουργία υποδομής και αρχείων για την εκμετάλλευσή τους. Μεταξύ 1975 και 1982 πραγματοποιήθηκε με τη διεύθυνση του καθηγητή Γ. Δεσπίνη η επανέκθεση στην αίθουσα Α, ενώ το 1990-91 έγινε η επανέκθεση στην αίθουσα Β με τη φροντίδα της υπογράφουσας. Στην τελευταία, που είναι και η πιο ευρύχωρη αίθουσα του Μουσείου, κατασκευάστηκε επίσης μικρό αμφιθέατρο εφοδιασμένο με εποπτικά μέσα για τη φιλοξενία μαθημάτων, σεμιναρίων και διαλέξεων.

Από τα αντικείμενα που φυλάσσονται στο Μουσείο, πρωτότυπα και αντίγραφα, παρουσιάζονται στον κατάλογο αυτόν τα αντίγραφα, δηλαδή 550 περίπου γύψινα εκμαγεία και αντίγραφα σε άλλα υλικά. Στα γύψινα εκμαγεία περιλαμβάνονται ολόγλυφα και ανάγλυφα έργα, αρχιτεκτονικά γλυπτά και έργα μικροτεχνίας· στα αντίγραφα από μέταλλο και πηλό περιλαμβάνονται έργα μεταλλοτεχνίας -σκεύη, όπλα, κοσμήματα κ.ά., ειδώλια και αγγεία. Τέλος υπάρχει και περιορισμένος αριθμός από αντίγραφα σε γύψο μυκηναϊκών και μινωικών τοιχογραφιών καθώς και βυζαντινών εικόνων. Δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο αυτόν τα εκμαγεία των νομισμάτων, που αποτελούν ξεχωριστή ενότητα, ούτε και τα αντίγραφα από παλαιοχριστιανικές τοιχογραφίες της Θεσσαλονίκης, των οποίων μόλις έχει αρχίσει η συντήρηση.

Οι προελεύσεις των παλιότερων εκμαγείων μας είναι άγνωστες, επειδή τα παλιά ευρετήρια έχουν χαθεί. Τα πρωτότυπά τους ωστόσο βρίσκονται τόσο στον ελληνικό χώρο όσο και σε Μουσεία του εξωτερικού, όπως στο Βερολίνο, τη Βιέννη, την Κοπεγχάγη, το Λονδίνο, τη

Μαδρίτη, τη Ρώμη και αλλού. Μεγάλος αριθμός από τα νεότερα εκμαγεία είναι προϊόντα του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων (ΤΑΠ) και τα πρωτότυπά τους βρίσκονται ως επί το πλείστον σε μεγάλα ελληνικά Μουσεία. Από το 1990 και εξής ο εμπλουτισμός της συλλογής βασίστηκε σχεδόν αποκλειστικά σε δωρεές εκμαγείων από τέσσερις διαφορετικές πηγές: 1. Από την 9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, από την οποία παραχωρήθηκαν, με εισήγηση της προϊσταμένης κ. Ε. Κουρκουτίδου-Νικολαΐδου και φροντίδα της κ. Δ. Παπανικολάου-Μπακιριτζή, δύο σημαντικά σύνολα: τα εκμαγεία ανάγλυφων ζωφόρων από το τόξο του Γαλεριού στη Θεσσαλονίκη, αρ. κατ. 208-218 (βλ. Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού, *Εγνατία 3*, 1991-1992, 170 και της ίδιας, *Εγνατία 4*, 1993-1994, 223 κ.ε.), και το σύνολο προπλασμάτων αρχιτεκτονικών γλυπτών του Αγ. Δημητρίου, αρ. κατ. 522-543. 2. Από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας, από το οποίο παραχωρήθηκαν υπάρχοντα εκμαγεία ή κατασκευάστηκαν νέα ειδικά για το Μουσείο μας, εδώ αρ. κατ. 194-199, 201, 237, 238, 240, 244, 245, 255, 260, 287, 315-317, 356, 364, 372, 384, 424 (βλ. Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού, *Εγνατία 4*, 1993-1994, 224). Η πρωτοβουλία και η φροντίδα ανήκουν στην τότε έφορο της συλλογής γλυπτών κ. Αρετή Ρωμιοπούλου. Η δωρεά ολοκληρώθηκε χάρη στο ενδιαφέρον του κ. Ν. Καλτσά που τη διαδέχτηκε. 3. Από το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολυμπίας, από όπου δωρήθηκαν, χάρη στην προθυμία της προϊσταμένης κ. Ξ. Αραπογιάννη, το σύνολο των εκμαγείων από τα δύο μέτωπα του ναού του Διός στην Ολυμπία, αρ. κατ. 164-165, και η Νίκη του Παιωνίου, αρ. κατ. 365. Τα εκμαγεία αυτά κατασκευάστηκαν από τον γλύπτη κ. Στ. Τριάντη για να αντικαταστήσουν προσωρινά στην έκθεση τα πρωτότυπα έργα. Ελπίζουμε ότι σύντομα θα πραγματοποιηθεί η έκθεσή τους σε ειδικό χώρο του Μουσείου Εκμαγείων. 4. Από το Κέντρο Μελετών του Μουσείου Ακροπόλεως παραχωρήθηκε, τέλος, χάρη στο ενδιαφέρον του κ. Α. Μάντη, το εκμαγείο αρ. κατ. 352.

Ο συστηματικός και ολοκληρωμένος αυτός κατάλογος των εκμαγείων και αντιγράφων του Μουσείου έρχεται να καλύψει μια αισθητή έλλειψη και να κάνει πιο προσιτό και εύχρηστο το σύνολο της συλλογής, ένα μέρος μόνον της οποίας ήταν έως τώρα γνωστό (βλ. Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού, *Εκμαγεία I* [1987], όπου παρουσιάζονται τα εκμαγεία της αίθουσας Α). Παρά το γεγονός ότι υπήρχε ήδη ένα οργανωμένο αρχείο, καταβλήθηκε από την κ. Ε. Μανακίδου, που συνέταξε τον κατάλογο, μεγάλη προσπάθεια προκειμένου να ταυτιστούν όλα τα αντικείμενα, να φωτογραφηθούν και να συγκεντρωθούν τα απαραίτητα στοιχεία τους.

Στον εκδοτικό οίκο University Studio Press, και ιδιαίτερα στον εκδότη κ. Α. Μιχάλη που πρόθυμα δέχτηκε να αναλάβει την έκδοση του βιβλίου αυτού, εκφράζω πολλές ευχαριστίες.

Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού
Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Τα λήμματα του καταλόγου αυτού έχουν σύντομη μορφή σύμφωνα με τα πρότυπα που ακολουθούνται σε τέτοιου είδους δημοσιεύσεις. Σκοπός του παρόντος βοηθήματος είναι να προσφέρει στοιχειώδη ενημέρωση στους επισκέπτες του Μουσείου και ειδικότερα στους φοιτητές που θα ήθελαν να μελετήσουν τα αντικείμενα των συλλογών του. Για τον λόγο αυτό έχει καταβληθεί προσπάθεια να συγκεντρωθεί και η πρόσφατη σχετική βιβλιογραφία.

Τη βάση για τη σύνταξη του καταλόγου αποτέλεσαν τα δελτία καταγραφής που βρίσκονται στο αρχείο του Μουσείου Εκμαγείων. Τα αντικείμενα είναι ταξινομημένα ειδολογικά και η παρουσίασή τους ακολουθεί χρονολογική σειρά μέσα σε κάθε ενότητα. Ο αριθμός ενυπηρετηρίου του Μουσείου Εκμαγείων δίνεται σε παρένθεση στον τίτλο κάθε λήμματος. Τα γράμματα Α και Ε, που προτάσσονται των αριθμών, σημαίνουν αντίστοιχα “αντίγραφο” και “εκμαγείο”. Τα περισσότερα εκμαγεία και αντίγραφα της συλλογής αποκτήθηκαν πριν από το 1980 και δυστυχώς δεν διαθέτουμε γι’ αυτά κανένα στοιχείο προέλευσης ή την ημερομηνία εισαγωγής τους στο Μουσείο. Στις περιπτώσεις που η ημερομηνία εισαγωγής είναι γνωστή, αυτό αναφέρεται. Γενικά οι περισσότερες πληροφορίες αφορούν στα πρωτότυπα των εκμαγείων και των αντιγράφων της συλλογής, ενώ περιστασιακά δίνονται ορισμένα στοιχεία για την κατάσταση των εκμαγείων. Ένα τμήμα των φωτογραφιών που δημοσιεύονται εδώ έγιναν από τα ίδια τα εκμαγεία, ενώ οι υπόλοιπες προέρχονται από αντιγραφές φωτογραφιών των αντικειμένων σε πρόσφατες δημοσιεύσεις τους.

Στο διάστημα που μεσολάβησε από το ξεκίνημα έως την ολοκλήρωση της σύνταξης και της έκδοσης του καταλόγου είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ και να συζητήσω για επιμέρους ζητήματα με πολλούς φίλους και συναδέλφους.

Θα ήθελα κατ’ αρχήν να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τη διευθύντρια του Μουσείου Εκμαγείων, καθηγήτρια Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού, η οποία μου εμπιστεύθηκε τη σύνταξη του καταλόγου και ήταν πάντα πρόθυμη να συζητήσει μαζί μου τα κάθε είδους θέματα που προέκυψαν κατά την τριχρονη ενασχόλησή μου με αυτόν. Καθοριστική στάθηκε η συμβολή της και στο τελικό στάδιο της εκτύπωσης του βιβλίου.

Στην όλη προσπάθεια για την ταύτιση ορισμένων από τα εκμαγεία και τα αντίγραφα της συλλογής του Μουσείου Εκμαγείων καθώς και στη συλλογή ποικίλων πληροφοριών βοήθησαν με διάφορους τρόπους ο ομότιμος καθηγητής αρχαιολογίας Γ. Δεσπίνης, οι καθηγήτριες αρχαιολογίας Αικ. Παπαευθυμίου-Παπανθίμου και Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά, οι έφοροι αρχαιοτήτων Αικ. Δημακοπούλου, Χ. Κουκούλη-Χρυσανθάκη, Χ. Κριτζάς, Δ. Τριαντάφυλλος, επίσης οι επιμελητές αρχαιοτήτων και οι αρχαιολόγοι Ν. Bookidis, Ε. Γραμματικάκη, Μ. Ιατρού, Ν. Καλτσάς, Στ. Κατάκης, Α. Καραπαναγιώτου, Α. Μάντης, Β. Μαρσέλλου, Μ. Νικολαΐδου-Rauch, Ν. Νικολίτσα-Κοκκοτάκη, Α. Παπαδάκη-Κεκλίκογλου, Δ. Παπανι-

κόλα-Μπακιριτζή, Γ. Ρεθεμιωτάκης, Α. Τζιτζιμπάση. Όλους τους παραπάνω αισθάνομαι την ανάγκη να τους ευχαριστήσω θερμά.

Ξεχωριστά οφείλω να μνημονεύσω την πολύτιμη βοήθεια που προσέφερε ο φίλος αρχαιολόγος Κ. Φίλης με τη φωτογράφιση μεγάλου μέρους των εκθεμάτων του Μουσείου. Για τις υπηρεσίες του σε τεχνικά θέματα του Μουσείου χρωστάμε πολλά στον ικανό συντηρητή της Φιλοσοφικής Σχολής κ. Τ. Κουκιόγλου. Τέλος, διάφορες βοηθητικές εργασίες διεκπεραίωσαν με υποδειγματικό ζήλο και συνέπεια ο μεταπτυχιακός φοιτητής Γ. Παπαζαφειρίου και η φύλακας του Μουσείου Α. Γκανάτση.

Την καλλιτεχνική επιμέλεια του καταλόγου είχαν η κ. Ε. Δημητρακοπούλου και ο κ. Χ. Τζιώκος από τον εκδοτικό οίκο *University Press*, ενώ ουσιαστική ήταν η συμβολή του εκδότη κ. Α. Μιχάλη. Τους ευχαριστώ ακόμη μια φορά, καθώς και όλους όσους προανέφερα, γνωρίζοντας ότι οι όποιες ατέλειες και παραλήψεις του βιβλίου βαρύνουν αποκλειστικά τη συγγραφέα.

Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 1998

Ε. Μανακίδου

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

AA	Archäologischer Anzeiger
AAA	'Αρχαιολογικά ανάλεκτα ἐξ Αθηνῶν
ΑΔ	'Αρχαιολογικόν δελτίον
ΑΕ	'Αρχαιολογική ἐφημερίς
AJA	American Journal of Archaeology
AM	Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts. Athenische Abteilung
Amelung, Vat. Kat. II	W. Amelung, Die Sculpturen des Vaticanischen Museums I (1903) και (1908)
AntK	Antike Kunst
AntPl	Antike Plastik
AquilNost	Aquila Nostra
ArchCl	Archeologia Classica
ASAtene	Annuario della Scuola archeologica di Atene e delle Missioni italiane in Oriente
Αυγή ελληνικής τέχνης	Γ. Σακελλαράκης / Χρ. Ντούμας / Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη / Σπ. Ιακωβίδης, Η αυγή της ελληνικής τέχνης (1994)
Beih.	Beiheft
Bernoulli, Ikonographie I-II	J.J. Bernoulli, Griechische Ikonographie I (1901) και II (1903)
Betancourt, Minoan Pottery	Ph. Betancourt, The History of Minoan Pottery (1985)
BABesch	Bulletin antieke beschaving. Annual Papers on Classical Archaeology
BCH	Bulletin de correspondance hellénique
BICS	Bulletin. Institute of Classical Studies. University of London
Biesantz, Grabreliefs	H. Biesantz, Die thessalischen Grabreliefs (1965)
Blümel, Skulp. Berlin 1963	C. Blümel, Die archaisch grieschischen Skulpturen der Staatlichen Museen zu Berlin (1963)
Blümel, Skulp. Berlin 1966	C. Blümel, Die klassisch griechischen Skulpturen der Staatlichen Museen zu Berlin (1966)
BSA	The Annual of the British School at Athens
BWPt	Winckelmannsprogramm der Archäologischen Gesellschaft in Berlin
ByZ	Byzantinische Zeitschrift
Casson, Acropolis II	S. Casson, Catalogue of the Acropolis Museum II (1921)
Clairmont, Tombstones I-V	Ch. Clairmont, Classical Attic Tombstones I-VI (1993)
Diepolder, Grabreliefs	H. Diepolder, Die attischen Grabreliefs (1965)
Έργον	Τό ἔργον τῆς 'Αρχαιολογικῆς Ἑταιρείας
ErgI I	Ergänzungsheft
Floren	W. Fuchs / J. Floren, Die griechische Plastik. Bd I: Die geometrische und archaische Plastik, Handbuch der Archäologie (1987)

Gehrig κ.ά., Führer Berlin	U. Gehrig / A. Greifenhagen / N. Kunisch, Führer durch die Antikenabteilung (1968)
GrRomByzSt	Greek, Roman and Byzantine Studies
GettyMusJ	The J. Paul Getty Museum Journal
HASB	Hefte des Archäologischen Seminars Bern
Hauser, Bronze Sculpture	C. Hauser, Greek Monumental Bronze Sculpture (1983)
Hausmann, Weihreliefs	U. Hausmann, Griechische Weihreliefs (1960)
Immerwahr, Aegean Painting	S. Immerwahr, Aegean Painting in the Bronze Age (1989)
IstForsch	Istanbuler Forschungen
IstMitt	Istanbuler Mitteilungen
JdI	Jahrbuch des Deutschen Archäologischen Instituts
JEA	The Journal of Egyptian Archaeology
Johansen, Grave Reliefs	K. Friis-Johansen, The Attic Grave-Reliefs (1951)
JHS	The Journal of Hellenic Studies
Karo, Schachtgräber	G. Karo, Die Schachtgräber von Mykenai (1930)
Καρούζου, Γλυπτά	Σ. Καρούζου, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Συλλογή Γλυπτών (1967)
Laffineur, Vases en métal	R. Laffineur, Les vases en métal précieux à l' époque mycénienne (1977)
Langlotz, Bildhauerschulen	E. Langlotz, Frühgriechische Bildhauerschulen (1927)
LIMC	Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae
Lippold, Plastik	G. Lippold, Die griechische Plastik, Handbuch der Archäologie III I (1950)
Lullies, Plastik	R. Lullies / M. Hirmer, Griechische Plastik ⁴ (1979)
MarbWPr	Marburger Winckelmann-Programm
Μαρινάτος, Κρήτη και Ελλάδα	Σπ. Μαρινάτος / M. Hirmer, Κρήτη και μυκηναϊκή Ελλάδα (1959)
Martini, Arch. Plastik	W. Martini, Die archaische Plastik der Griechen (1990)
MélRome	Mélanges d' Archéologie et d' Histoire de l' École française de Rome
MemLinc	Memorie. Atti della Accademia nazionale dei Lincei. Classe di scienze morali, storiche e filologiche
Μιχαηλίδου, Κνωσός	A. Μιχαηλίδου, Κνωσός (1981)
MonPiot	Monuments et mémoires. Fondation E. Piot
Μπρούσαρη, Ακρόπολις	Μ. Μπρούσαρη, Μουσείον Ακροπόλεως. Περιγραφικός κατάλογος (1974)
Neumann, Probleme	G. Neumann, Probleme des griechischen Weihreliefs (1979)
ÖJh	Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Instituts in Wien
ΠΑΕ	Πρακτικά της εν' Αθήναις Αρχαιολογικής Έταιρείας
Payne/Young	H. Payne / G. Young, Archaic Marble Sculpture from the Acropolis (1936, ² 1950)

PergamFor	Pergamenische Forschungen
Πνεύμα και σώμα	Ο. Αλεξανδρή (εκδ.), Το πνεύμα και το σώμα, Κατάλογος έκθεσης, Αθήνα 1990 (1989)
RA	Revue Archéologique
Richter, Gravestones	G. Richter, The Gravestones of Attica (1961)
Richter, Portraits I-IV	G. Richter, The Portraits of the Greeks I-IV (1965)
Richter, Korai	G. Richter, Korai (1968)
Richter, Kouroi	G. Richter, Kouroi (1970)
Ridgway, Severe Style	B.S. Ridgway, The Severe Style in Greek Sculpture (1970)
Ridgway, Hellen. Sculpture	B.S. Ridgway, Hellenistic Sculpture I. The Styles of ca. 331-200 B.C. (1990)
RM	Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts. Römische Abteilung
Rühfel, Kind	H. Rühfel, Das Kind in der griechischen Kunst (1984)
Sakellarakis, Mycenaean Collection	J. Sakellarakis, The Mycenaean Collection of the National Museum of Athens (1971)
Σακελλαρίου, Θαλαμοτοί τάφοι	Α. Ξενάκη-Σακελλαρίου, Οι θαλαμοτοί τάφοι των Μυκηνών. Ανασκαφές Χρ. Τσουντα [1887-1898] (1985)
Sakellariou/Chatziliou, Peinture en métal	A. Xenaki-Sakellariou / Chr. Chatziliou, Peinture en métal à l' époque mycénienne (1989)
Schmaltz, Grabreliefs	B. Schmaltz, Griechische Grabreliefs (1983)
Schrader, Marmorbildwerke	H. Schrader, Die archaischen Marmorbildwerke der Akropolis ² (1969)
Stais, Marbres et Bronzes	V. Stais, Marbres et Bronzes du Musée National (1910)
Stewart, Sculpture	A. Stewart, Greek Sculpture. An Exploration (1990)
Svoronos, Nat. Mus. I-III	J. Svoronos, Das Athener Nationalmuseum I (1908), II (1911) και III (1937)
Σωτηρίου, Βασιλική	Γ. και Μ. Σωτηρίου, Η βασιλική του Αγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης (1952)
Verlinden, Statuettes	C. Verlinden, Les statuettes anthropomorphes crétoises en bronze et en plomb, du IIIe millénaire au VII siècle av. J.C. (1984)
Vorster, Kinderstatuen	Chr. Vorster, Griechische Kinderstatuen (1983)
Wegener, Landschaft	S. Wegener, Funktion und Bedeutung landschaftiger Elemente in der griechischen Reliefkunst archaischer bis hellenistischer Zeit (1985)
Woysch-Méautis, Représentations	D. Woysch-Méautis, Représentations des animaux et des êtres fabuleux sur les monuments funéraires grecs (1982)
Zervos, Crète	Chr. Zervos, L' art de la Crète néolithique et minoenne (1956)
Zervos, Cyclades	Chr. Zervos, L' art des Cyclades du début à la fin de l' age du Bronze. 2500-1100 av. notre ère (1957)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΚΥΚΛΑΔΙΚΑ ΕΙΔΩΛΙΑ

1 Γυναικείο ειδώλιο (E 321)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 5396. Από τη Σίφνο.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,145 μ.
Ανήκει στον λεγόμενο "τύπο Λούρου" του πολιτισμού Κάμπτου - Λούρου.
Χρονολόγηση: μεταβατική φάση (2800-2700 π.Χ.).

2 Ανδρικό ειδώλιο (E 326)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 6140.22. Από τον Σπεδό Νάξου.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,435 μ.
Αποτελεί παραλλαγή του λεγόμενου "τύπου Σπεδού" του πολιτισμού Κέρου - Σύρου.
Χρονολόγηση: πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδος (2600-2400 π.Χ.).

P. Getz-Preziosi, Sculptures of the Cyclades. Individual and Tradition in the Third Millennium B.C. (1987) 249 πίν. 6. Αυγή ελληνικής τέχνης 307 αρ. 69 [Χρ. Ντούμας].

3 Κεφάλι γυναικείου ειδωλίου (E 327)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3909. Από την Αμοργό.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,29 μ.
Στο πρόσωπο σώζονται ίχνη χρώματος με το οποίο δηλώνονταν γραπτά ορισμένα χαρακτηριστικά, όπως τα μάτια. Το στόμα αποδίδεται πλαστικά.
Αποτελεί πρώιμη παραλλαγή του λεγόμενου "τύπου Σπεδού" του πολιτισμού Κέρου - Σύρου.
Χρονολόγηση: πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδος (2700 - 2500 π.Χ.).

C. Renfrew, Το κυκλαδικό πνεύμα. Αριστουργήματα της συλλογής Νικολάου Π. Γουλανδρή (1991) 118 πίν. 72, 169 πίν. 113. Αυγή ελληνικής τέχνης 308 αρ. 77 [Χρ. Ντούμας].

4 Γυναικείο ειδώλιο (E 329)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 6174. Από τη Χαλανδριανή Σύρου.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,525 μ.
Η μορφή φέρει τα χέρια διπλωμένα πάνω στην κοιλιά. Ανήκει στη λεγόμενη "παραλλαγή Δωκαθισμάτων" του πολιτισμού Κέρου - Σύρου.
Χρονολόγηση: πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδος (2500 - 2300 π.Χ.).

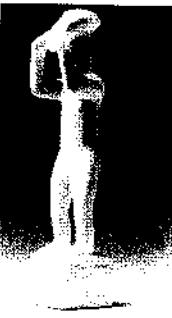
Αυγή ελληνικής τέχνης 311 αρ. 95 [Χρ. Ντούμας].

5 Γυναικείο ειδώλιο (E 348)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3978. Από την Αμοργό.
Μάρμαρο. Ύψος: 1,48 μ.
Η μορφή φέρει τα χέρια διπλωμένα στο στομάχι. Πρόκειται για το μεγαλύτερο γνωστό κυκλαδικό ειδώλιο. Ανήκει στη λεγόμενη "παραλλαγή Σπεδού" του πολιτισμού Κέρου - Σύρου.
Χρονολόγηση: πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδος (2600 - 2500 π.Χ.).

C. Renfrew, Το κυκλαδικό πνεύμα. Αριστουργήματα της συλλογής Νικολάου Π. Γουλανδρή (1991) 156-7 πίν. 104. Αυγή ελληνικής τέχνης 306 αρ. 65 [Χρ. Ντούμας].

6 Ειδώλιο αυλητή (E 377)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3910. Από την Κέρο.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,20 μ.
Παριστάνεται όρθιος μουσικός που παίζει διπλό αυλό. Ανήκει σε πρώιμη φάση του λεγόμενου "τύπου Σπεδού" του πολιτισμού Κέρου - Σύρου.
Χρονολόγηση: πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδος (2700 - 2500 π.Χ.).

Zervos, Cyclades εικ. 302. P. Getz-Preziosi, Sculptures of the Cyclades. Individual and Tradition in the Third Millennium B.C. (1987) 247 πίν. VIIIb και 10,1. C. Renfrew, Το κυκλαδικό πνεύμα. Αριστουργήματα της συλλογής Νικολάου Π. Γουλανδρή (1991) 163-4 πίν. 108. Αυγή ελληνικής τέχνης 305 αρ. 58 [Χρ. Ντούμας].

7 Γυναικείο ειδώλιο (E 378)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 9096. Άγνωστος τόπος εύρεσης.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,68 μ.
Η μορφή φέρει τα χέρια διπλωμένα πάνω στην κοιλιά. Ανήκει στη λεγόμενη "παραλλαγή Δωκαθισμάτων" του πολιτισμού Κέρου - Σύρου.
Χρονολόγηση: πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδος (2500 - 2300 π.Χ.).

Zervos, Cyclades εικ. 296. P. Getz-Preziosi, Sculptures of the Cyclades. Individual and Tradition in the Third Millennium B.C. (1987) 163 αρ. 2 [Berlin Master] εικ. 50b πίν. 44.

8 Γυναικείο ειδώλιο (E 379)

Βερολίνο, Staatliche Museen 8429. Αγοράστηκε το 1860 στη Δήλο.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,23 μ.
Η μορφή ακουμπά τα χέρια στο στομάχι. Φορά πόλο στο κεφάλι. Ανήκει στον λεγόμενο "τύπο Πλαστηρά" του πολιτισμού Γκρόττας - Πηλού.
Χρονολόγηση: πρωτοκυκλαδική Ι περίοδος (2900-2800 π.Χ.).

P. Getz-Preziosi, Sculptures of the Cyclades. Individual and Tradition in the Third Millennium B.C. (1987) 156 αρ. 3 [The Metropolitan Museum Master] εικ. 33c πίν. 16-7.

9 Γυναικείο ειδώλιο (E 380)

Βερολίνο, Staatliche Museen 8427. Από τη Νάξο.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,19 μ.
Η μορφή έχει διπλωμένα τα χέρια κάτω από το στήθος.

Zervos, Cyclades εικ. 108.

10 Γυναικείο ειδώλιο (E 381)

Άγνωστη προέλευση και άγνωστος τόπος φύλαξης.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,31 μ.
Λείπουν τα πόδια από τα γόνατα και κάτω. Η μορφή φέρει τα χέρια διπλωμένα πάνω στην κοιλιά.

ΜΙΝΩΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

11 Διάδημα (A 18)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 268. Από το νεκροταφείο του Μόχλου Σητείας.

Χρυσός. Μήκος: 0,295 μ.

Φέρει παράσταση ματιών.

Χρονολόγηση: πρωτομινωική II - III περίοδος (τέλη 3ης χιλιετίας).

Zetnos, Crète εικ. 200. K. Branigan, Aegean Metalwork of the Early and Middle Bronze Age (1974) 37 πίν. 30,2166. Περβλ. Κ. Δαβάρας, Μουσείον Αγίου Νικολάου. Οδηγός (χωρίς χρονολ. έκδοσης) εικ. 21.

12 Διάδημα (A 19)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 269. Από το νεκροταφείο του Μόχλου Σητείας.

Χρυσός. Μήκος: 0,32 μ.

Φέρει παράσταση τεσσάρων σκυλιών ή κρητικών αγριμιών που τρέχουν.

Χρονολόγηση: πρωτομινωική II - III περίοδος (τέλη 3ης χιλιετίας).

13 Διάδημα (A 20)

Άγιος Νικόλαος, Αρχαιολογικό Μουσείο (άλλοτε στο Ηράκλειο). Από το νεκροταφείο του Μόχλου Σητείας.

Χρυσός. Μήκος: 0,195 μ.

Διακοσμείται με λοξές ταινίες.

Χρονολόγηση: πρωτομινωική II - III περίοδος (τέλη 3ης χιλιετίας).

Κ. Δαβάρας, Μουσείον Αγίου Νικολάου. Οδηγός (χωρίς χρονολ. έκδοσης) πίν. 20β.

14 Διάδημα (A 21)

Άγιος Νικόλαος, Αρχαιολογικό Μουσείο (άλλοτε στο Ηράκλειο). Από το νεκροταφείο του Μόχλου Σητείας.

Χρυσός. Μήκος: 0,145 μ.

Διακοσμείται με τρίγωνα και ρόδακες.

Χρονολόγηση: πρωτομινωική II - III περίοδος (τέλη 3ης χιλιετίας).

15 Ανδρικό ειδώλιο (A 36)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3405. Από το ιερό κορυφής στον Πετσοφά.

Πηλός. Ύψος: 0,175 μ.

Παριστάνεται άνδρας λατρευτής με τα χέρια στο στήθος. Φορά ζώμα και φέρει εγχειρίδιο στη μέση.

Χρονολόγηση: μεσομινωική I - II περίοδος (2000-1800 π.Χ.).

Zervos, Crète ειχ. 232. R.A. Higgins, Greek Terracottas (1967) 9 πίν. 3c. Verlinden, Statuettes 237 αρ. 118. B. Rutkowski, Petsophas. A Cretan Peek Sanctuary (1991) αρ. κατ. 1.1.8 πίν. Β και VIII 1-3. Αυγή ελληνικής τέχνης 318 αρ. 21 [Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

16 Γυναικείο ειδώλιο (A 37)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3431. Από το ιερό κορυφής στον Πετσοφά.

Πηλός. Ύψος: 0,16 μ.

Παριστάνεται γυναίκα λατρεύτρια με νηλωμένα χέρια. Φορά ένδυμα με κωδωνόσχημη φούστα και υψηλό καπέλλο.

Χρονολόγηση: μεσομινωική I - II περίοδος (2000-1800 π.Χ.).

Zervos, Crète ειχ. 249. R.A. Higgins, Greek Terracottas (1967) 9 πίν. 3d. Verlinden, Statuettes 236 αρ. 96.

17 Ανδρικό ειδώλιο (A 38)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3494. Από το ιερό κορυφής στον Πετσοφά.

Πηλός. Ύψος: 0,24 μ.

Παριστάνεται άνδρας λατρευτής με ζώμα και σπαθί στη μέση του.

Χρονολόγηση: μεσομινωική I - II περίοδος (2000-1800 π.Χ.).

Zervos, Crète ειχ. 230.

18 Γυναικείο ειδώλιο (A 39)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3428. Από το ιερό κορυφής στον Πετσοφά.

Πηλός. Ύψος: 0,013 μ.

Ακέφαλο ειδώλιο λατρεύτριας με κωδωνόσχημο ένδυμα.

Χρονολόγηση: μεσομινωική I - II περίοδος (2000-1800 π.Χ.).

J.L. Myres, BSA 9, 1902/3, 373 πίν. XI,24.

19 Κεφάλι γυναικείου ειδωλίου (A 40)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο. Από το ιερό κορυφής στον Πετσοφά.
Πηλός. Ύψος: 0,008 μ.

Παρίστανε λατρεύτρια παρόμοια με τις προηγούμενες αρ. 16, 18 (A 37, A 39).
Χρονολόγηση: μεσομινωική I - II περίοδος (2000-1800 π.Χ.).

J.L. Myres, BSA 9, 1902/3, 371 πίν. XI,19.

20 Καμαραϊκό γεφυρόστομο αγγείο (A 31)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2680. Από το ανάκτορο της Κνωσού.
Πηλός. Ύψος: 0,62 μ.

Διακοσμείται με λευκά και πορτοκαλλόχρωμα φυτικά κοσμήματα πάνω στο μαύρο στιλπνό βάθος του αγγείου.

Χρονολόγηση: μεσομινωική IIβ - III περίοδος (1800-1700 π.Χ.).

Zervos, Crète ειχ. 371. Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς πίν. VII. G. Walberg, Kamares. A Study of the Character of Palatial Middle Minoan Pottery (1976) 165 ειχ. 6. Betancourt, Minoan Pottery 99 ειχ. 72.

21 Δίσκος της Φαιστού (A 25)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1358. Από το ανάκτορο της Φαιστού.

Πηλός. Διάμετρος: 0,16 μ.

Ο δίσκος φέρει κείμενο σε ιερογλυφική γραφή με σπειροειδή διάταξη, που δεν έχει ακόμη αποκρυπτογραφηθεί πλήρως.

Χρονολόγηση: μεσομινωική III περίοδος (νεοανακτορική, 1700-1600 π.Χ.).

Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς ειχ. 72-3. J.P. Olivier, BCH 99, 1975, 5 κ.ε. L. Pomerance, The Phaistos Disc. An Interpretation of Astronomical Symbols (1976).

22 Ειδώλιο θεάς των όφρων (A 10)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 63. Από το ανάκτορο της Κνωσού.
Φαγεντιανή. Ύψος: 0,342 μ.

Παριστάνεται γυναικεία θεότητα με πλούσια διακοσμημένο ένδυμα. Στα απλωμένα χέρια και τη φούστα της τυλίγονται φίδια. Στο κεφάλι φέρει ψηλό πόλο με αιλουροειδές.

Χρονολόγηση: μεσομινωική III περίοδος (νεοανακτορική, γύρω στο 1600 π.Χ.).

Zervos, Crète ειχ. 414-6. Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς ειχ. 70. K. Polinger-Foster, Aegean Faience of the Bronze Age (1979) 70-2 πίν.7-8. Μιχαηλίδου, Κνωσός 115 ειχ. 65. G.C. Gesell, Town, Palace and House Cult in Minoan Crete (SIMA 67, 1985) 86-7 πίν. 41. Verlinden, Statuettes 240 αρ. 202. Αυγή ελληνικής τέχνης 323 αρ. 59 με λάθος αρ. ευρετηρίου [Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

23 Ειδώλιο θεάς των όφρων (A 11)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 65. Από το ανάκτορο της Κνωσού.

Φαγεντιανή. Ύψος: 0,295 μ.

Παριστάνεται γυναικεία θεότητα, να κρατά φίδια στα προτεταμένα χέρια της. Φορά πλούσια διακοσμημένο ένδυμα και στο κεφάλι φέρει κάλυμμα, όπου κάθεται αιλουροειδές.

Χρονολόγηση: μεσομινωική ΙΙΙ περίοδος (νεοανακτορική, γύρω στο 1600 π.Χ.).

Zervos, Crète εικ. 412-3. Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς πίν. XXIV. K. Polinger-Foster, Aegean Faience of the Bronze Age (1979) 72 πίν. 10-11. Μιχαηλίδου, Κνωσός 115 εικ. 66. G.C. Gesell, Town, Palace and House Cult in Minoan Crete (SIMA 67, 1985) 86-7 πίν. 41. Verlinden, Statuettes 240 αρ. 203. Αυγή ελληνικής τέχνης 323 αρ. 60 με λάθος ευρετηρίου [Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

24 Μικρογραφική τοιχογραφία ιερού χορού (A 4)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 25. Βρέθηκε το 1900 στο ανάκτορο της Κνωσού.

Ασβεστοκονίαμα. Διαστάσεις: 0,60 μ. × 0,80 μ.

Εικονίζονται λατρεύτριες που χορεύουν μέσα σε ιερό άλσος και άνδρες λατρευτές που συμμετέχουν σε ιερά δρώμενα.

Χρονολόγηση: μεσομινωική ΙΙΙβ / υστερομινωική Ια περίοδος (γύρω στο 1600 π.Χ.).

A. Evans, The Palace of Minos III (1964) 66 κ.ε. πίν. XVIII. G. Walberg, Tradition and Innovation (1986) 123-5 εικ. 148. E. Davis στο: N. Marinatos / R. Hägg (εκδ.), The Function of Minoan Palaces (1987) 157 κ.ε. Immerwahr, Aegean Painting 173 αρ. Κη 16 πίν. 23.

25 Μικρογραφική τοιχογραφία τριμερούς ιερού (A 5)

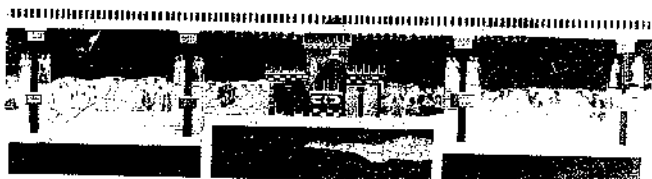
Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 26. Βρέθηκε το 1900 στο ανάκτορο της Κνωσού.

Ασβεστοκονίαμα. Διαστάσεις: 0,37 μ. × 1,21 μ.

Εικονίζεται τριμερές ιερό με πλήθος λατρευτών που συμμετέχουν σε τελετουργίες.

Χρονολόγηση: μεσομινωική ΙΙΙβ / υστερομινωική Ια περίοδος (γύρω στο 1600 π.Χ.).

A. Evans, The Palace of Minos III (1964) 66 κ.ε. πίν. XVI. Μιχαηλίδου, Κνωσός 122 εικ. 74. Immerwahr, Aegean Painting 173 αρ. Κη 16 πίν. 22.

26 Ωοειδές ρυτό (A 29)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2086. Από το ανάκτορο της Ζάκρου.

Πηλός. Ύψος: 0,19 μ.

Διακοσμείται με κυματιστές ταινίες και στροβιλιζόμενα φυτικά κοσμήματα.

Χρονολόγηση: μεσομινωική ΙΙΙ - υστερομινωική Ια περίοδος (1700-1600 π.Χ.).

Betancourt, Minoan Pottery πίν. 15 E.

27 "Αγγείο με κρίνα" (A 30)

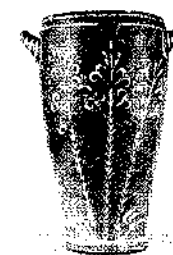
Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2619. Από το ανάκτορο της Κνωσού.

Πηλός. Ύψος: 0,265 μ.

Το σώμα του αγγείου διακοσμούν λευκά κρίνα σε δέσμες ανά τρία.

Χρονολόγηση: μεσομινωική ΙΙΙ - υστερομινωική Ια περίοδος (1700-1600 π.Χ.).

Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς πίν. XXV. Betancourt, Minoan Pottery 121-1 εικ. 92. G. Walberg, Tradition and Innovation (1986) 62-3 εικ. 78.

28 Ειδώλιο ταυροκαθάπτη (A 1)

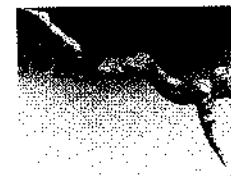
Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3. Βρέθηκε το 1902 στο ανάκτορο της Κνωσού.

Ελεφαντοστό. Πλάτος: 0,295 μ.

Ο ταυροκαθάπτης παριστάνεται τη στιγμή που πηδά πάνω από τον ταύρο. Ανήκε σε ολόγλυφο σύμπλεγμα ταυροπαιδιάς.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

A. Evans, The Palace of Minos II (1928) 358, 360 και III (1964) 436-7, 460-1 εικ. 296-7. Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς εικ. 96-7. R.A. Higgins, Minoan and Mycenaean Art (1967) 35 εικ. 25. Verlinden, Statuettes 240 αρ. 199. Αυγή ελληνικής τέχνης 322 αρ. 52 [Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

29 Τοιχογραφία δελφινιών (A 2)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 11. Βρέθηκε το 1901 στο ανάκτορο της Κνωσού, "αίθουσα της βασίλισσας".

Ασβεστοκονίαμα.

Εικονίζονται δελφίνια που αναπηδούν ανάμεσα στα κύματα.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (1600-1500 π.Χ.).

A. Evans, The Palace of Minos III (1964) 377 κ.ε. εικ. 251. Μιχαηλίδου, Κνωσός 120 εικ. 71. R.B. Koehl, AJA 90, 1986, 407 κ.ε. G. Walberg, Tradition and Innovation (1986) 62, 65 εικ. 80. Immerwahr, Aegean Painting 171 αρ. Κη 6 πίν. 31.

30 Τοιχογραφία του “πρίγκιπα με τα κρίνα” (A 46)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο χωρίς αρ. ευρ. Βρέθηκε το 1901 στο ανάκτορο της Κνωσού.

Ασβεστοκονίαμα. Διαστάσεις: 1,14 × 0,70 μ.

Παριστάνεται σε χαμηλό ανάγλυφο νεαρός άνδρας που βαδίζει προς τα αριστερά. Στο κεφάλι φορά στέμμα. Ίσως κρατούσε γρύπα ή σφίγγα.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (1600-1500 π.Χ.).

A. Evans, The Palace of Minos II, (1928) 774 κ.ε. εικ. 508, 510, 511 και έγχρωμος πίν. XIV (frontispiece). Immerwahr, Aegean Painting 171 αρ. Κη 7 πίν. 19. Αυγή ελληνικής τέχνης 326 αρ. 89 [Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

31 Εξάρτημα κοσμήματος (A 13)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 139. Από το νεκροταφείο της Αγίας Τριάδας.

Χρυσός. Διαστάσεις: 0,023 × 0,02 μ.

Το εξάρτημα έχει τη μορφή ταυροκεφαλής.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (γύρω στο 1600 π.Χ.).

Μαρινάτος/Ηίμετ, Κρήτη και Ελλάς εικ. 110 (κάτω αριστερά).

32 Εξάρτημα κοσμήματος (A 14)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 140. Από το νεκροταφείο της Αγίας Τριάδας.

Χρυσός. Μήκος: 0,027 μ.

Το εξάρτημα έχει τη μορφή ξαπλωμένου λιονταριού.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (1550-1450 π.Χ.).

Μαρινάτος/Ηίμετ, Κρήτη και Ελλάς εικ. 110 (κάτω δεξιά). Αυγή ελληνικής τέχνης 324 αρ. 66 [Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

33 Ρυτό “των θεριστών” (A 23)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 184. Από την έπαυλη της Αγίας Τριάδας.

Στεατίτης. Ύψος: 0,20 μ. Διάμετρος χείλους: 0,11 μ.

Το αγγείο περιπρέχει ανάγλυφη παράσταση ανδρών θεριστών, οι οποίοι επιστρέφουν από τις γεωργικές τους εργασίες και κουβαλούν στον ώμο τα εργαλεία τους.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (γύρω στο 1600 π.Χ.).

Zervos, Crète εικ. 552-5. Μαρινάτος/Ηίμετ, Κρήτη και Ελλάς εικ. 103-5. Αυγή ελληνικής τέχνης 321 αρ. 42-44, με λάθος ύψος [Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

34 Κωνικό ρυτό (A 33)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2828. Από τα Γουρνιά (δωμάτιο C 58).

Πηλός. Ύψος: 0,325 μ.

Διακοσμείται με ζώνες από ρόδακες, σπείρες και κλαδιά.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (γύρω στο 1600 π.Χ.).

Betancourt, Minoan Pottery 131-2 εικ. 100 D.

35 Κωνικό ρυτό (A 34)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2832. Από τα Γουρνιά.

Πηλός. Ύψος: 0,27 μ.

Διακοσμείται με δύο ζώνες από σπείρες και λουλούδια κρόκου.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (γύρω στο 1600 π.Χ.).

Zervos, Crète εικ. 543.

36 Οξυπύθμενο ρυτό (A 35)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2836. Από τα Γουρνιά (δωμάτιο C 58).

Πηλός. Ύψος: 0,18 μ.

Φέρει διακόσμηση σε ζώνες με σπείρες και φυλλόσχημα κοσμήματα.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (γύρω στο 1600 π.Χ.).

Zervos, Crète εικ. 539. Betancourt, Minoan Pottery 131-2 εικ. 100 E.

37 Ψήφοι περιδεραίου (A 12)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 138. Από το νεκροταφείο της Αγίας Τριάδας.

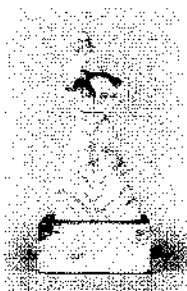
Χρυσός. Διαστάσεις: 0,014 × 0,006 μ. και 0,018 × 0,011 μ.

Οι ψήφοι είναι σταγονόμορφες και αμυγδαλόσχημες.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (γύρω στο 1600 π.Χ.).

Zervos, Crète εικ. 623. Αυγή ελληνικής τέχνης 325 αρ. 78 [Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

38 Γυναικείο ειδώλιο (A 45)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 8092. Αγοράστηκε το 1888 και ως προέλευση έχει δηλωθεί η Τρωάδα.

Χαλκός. Ύψος: 0,184 μ.

Παριστάνεται γυναίκα με τα χέρια σε λατρευτική στάση. Φορά στολιδωτή φούστα.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ι περίοδος (1600-1500 π.Χ.).

Gehrig κ.ά., Führer 1968, 25 πίν. 8. A. Karageorghis / H.G. Buchholz, Prehistoric Greece and Cyprus (1973) αρ. 1224a-d. Verfinden, Statuettes 190 αρ. 33 πίν. 16. W.D. Heilmeyer, Antikenmuseum. Die ausgestellten Werke (1988) 23 αρ. 5.

39 Λεκανίδα (A 27)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1578. Από την περιοχή του ανακτόρου της Κνωσού.

Χαλκός. Διάμετρος: 0,39 μ.

Φέρει ανάγλυφη φυλλόσχημη διακόσμηση στο χείλος και τη λαβή.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ι περίοδος (1600-1500 π.Χ.).

A. Evans, The Prehistoric Tombs of Knossos (1906) εικ. 116. Zervos, Crète εικ. 423. H. Mattheus, Die Bronzegefäße der kretisch-mykenischen Kultur (1980) 211 αρ. 325 πίν. 39.

40 Φιάλη (A 58)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 403. Από τη νότια οικία της Κνωσού.

Άργυρος. Διάμετρος: 0,142 μ. Ύψος: 0,043 μ.

Διακοσμείται με συνεχόμενες σπείρες.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (γύρω στο 1600 π.Χ.).

Zervos, Crète εικ. 591 (αριστερά).

41 Οινοχόη (A 136)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 404. Από τη νότια οικία της Κνωσού.

Άργυρος. Ύψος: 0,12 μ.

Έχει οπισθόμητη προχοή.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ια περίοδος (γύρω στο 1600 π.Χ.).

Zervos, Crète εικ. 591 (δεξιά).

42 Τοιχογραφία με πέρδικες (A 3)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 14. Βρέθηκε το 1923/4 στον Ξενώνα (Καραβάν-Σερά) της Κνωσού.

Ασβεστοκονίαμα. Διαστάσεις: 0,63 μ. x 2,90 μ.

Εικονίζονται πέρδικες μέσα σε άλσος.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ιβ περίοδος (1500-1400 π.Χ.).

A. Evans, The Palace of Minos III (1964) εικ. 51-2 (frontispiece). Μιχαηλίδου, Κνωσός 120 εικ. 72. Immerwahr, Aegean Painting 174 αρ. Κη 20 πίν. 30.

43 Κωνικό κύπελλο "του πρίγκηπα" (A 22)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 341. Από την έπαυλη της Αγίας Τριάδας.

Στεατίτης. Ύψος: 0,115 μ.

Παριστάνεται βασιλέας ή πρίγκηπας με σκήπτρο στο χέρι απέναντι στον οποίον παρουσιάζεται ("αναφέρεται") άνδρας με ξίφος. Πίσω του ακολουθούν άλλοι τρεις άνδρες φέρνοντας δέρματα μεγάλων ζώων.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ιβ περίοδος (γύρω στο 1500 π.Χ.).

P. Warren, Minoan Stone Vases (1969) 37 αρ. P 197. Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς εικ. 100-102. R.B. Koehl, JHS 106, 1986, 99 κ.ε. Αυγή ελληνικής τέχνης 320 αρ. 38, με λάθος ύψος [E. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

44 Κωνικό ρυτό (A 28)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2085. Από το ανάκτορο της Ζάκρου.

Πηλός. Ύψος: 0,33 μ.

Διακοσμείται με όστρεα και αστερίες "θαλάσσιου ρυθμού".

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ιβ περίοδος (γύρω στο 1500 π.Χ.).

Zervos, Crète εικ. 563. Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς εικ. 86 δεξιά. Ν. Πλάτων, Ζάκρος (1974) 92, 98 εικ. 49. Αυγή ελληνικής τέχνης 318 αρ. 16 [E. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

45 Ψευδόστομος αμφορέας (A 32)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2783. Από τα Γουρνιά (δωμάτιο C 58).

Πηλός. Ύψος: 0,20 μ.

Στο σώμα φέρει παράσταση χταποδιού με απλωμένα πλοκάμια, "θαλάσσιου ρυθμού".

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ιβ περίοδος (γύρω στο 1500 π.Χ.).

Zervos, Crète εικ. 586. G. Walberg, Tradition and Innovation (1986) 95 εικ. 108.

46 Κωνικό ρυτό (A 44)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 5408. Από την Ψείρα (Ανατολική Κρήτη).

Πηλός. Ύψος: 0,28 μ.

Διακοσμείται με δελφίνια, "θαλάσσιου ρυθμού".

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ιβ περίοδος (γύρω στο 1500 π.Χ.).

Zervos, Crète εικ. 562. Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς εικ. 86 (αριστερά). Betancourt, Minoan Pottery πίν. 20A.

47 Τοιχογραφία ταυροκεφαλής (A 47)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 8. Βρέθηκε το 1900 στο ανάκτορο της Κνωσού.

Ασβεστοκονίαμα. Διαστάσεις: 1,07 × 1,29 μ.

Παριστάνεται κεφάλι επιτιθέμενου ταύρου με προβαλλόμενα κέρατα προς τα δεξιά. Στην ίδια σκηνή απεικονίζονταν και γυναίκες μορφή με δεύτερο ταύρο στο ύπαιθρο.

Χρονολόγηση: υστερομινωική Ιβ - ΙΙ περίοδος (1500-1400 π.Χ.).

B. Kaiser, Untersuchungen zum minoischen Relief (1977) 271 κ.ε. εικ. 418 πίν. 35. Immerwahr, Aegean Painting 174 αρ. Κη 21 πίν. 36-7.

48 Τοιχογραφία "θεάς" (A 9)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 42. Βρέθηκε το 1906/7 σε "ιερό" στην Ψείρα (Ανατ. Κρήτη).

Ασβεστοκονίαμα. Διαστάσεις: 0,52 × 0,34 μ.

Εικονίζεται ανάγλυφη γυναικεία μορφή πλούσια ντυμένη, ίσως κάποια θεά, που κάθεται σε βράχο.

Χρονολόγηση: υστερομινωική ΙΙ περίοδος (1500-1400 π.Χ.).

B. Kaiser, Untersuchungen zum minoischen Relief (1977) 299 κ.ε. εικ. 469a-c πίν. 24 A-B. Immerwahr, Aegean Painting 184 αρ. Ps 1.

49 Τοιχογραφία της "Παριζιάνας" (A 6)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 27. Βρέθηκε το 1901 στο ανάκτορο της Κνωσού.

Ασβεστοκονίαμα. Διαστάσεις: 0,27 × 0,185 μ.

Εικονίζεται γυναικεία μορφή, ίσως ιέρεια, με "ιερό κόμβο" στην πλάτη. Προέρχεται από την πολυπρόσωπη τοιχογραφία της "προσφοράς των σπονδών".

Χρονολόγηση: υστερομινωική ΙΙ - ΙΙα περίοδος (γύρω στο 1400 π.Χ.).

Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς πίν. XVI. Ν. Πλάτων, Κρητικά Χρονικά 13, 1959, 319 κ.ε. Μιχαηλίδου, Κνωσός 118 εικ. 69. Immerwahr, Aegean Painting 176 αρ. Κη 26 πίν. 44. Αυγή ελληνικής τέχνης 327 αρ. 94 [Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

50 Τοιχογραφία του "αρχηγού των μαύρων" (A 7)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 33. Βρέθηκε το 1903 στο ανάκτορο της Κνωσού.

Ασβεστοκονίαμα. Διαστάσεις: 0,245 × 0,21 μ.

Εικονίζονται τρεις ανδρικές μορφές αποδομένες με μαύρο χρώμα. Η πρώτη κρατά δόρυ και συνοδεύεται από δύο μαύρους άνδρες.

Χρονολόγηση: υστερομινωική ΙΙ - ΙΙα περίοδος (γύρω στο 1400 π.Χ.).

A. Evans, The Palace of Minos II₂ (1928) 755 κ.ε. πίν. XIII. Immerwahr, Aegean Painting 176 αρ. Κη 27.

51 Ρυτό σε σχήμα ταυροκεφαλής (A 26)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1368. Από το μικρό ανάκτορο της Κνωσού.

Στεατίτης. Ύψος: 0,20 μ. - 0,41 μ. (με τα κέρατα).

Τα κέρατα του ταύρου είναι ξύλινα επιχρυσωμένα. Τα μάτια ένθετα από ορεία κρύσταλλο και ίασιπη.

Χρονολόγηση: υστερομινωική ΙΙ - ΙΙα περίοδος (γύρω στο 1500 π.Χ.).

P. Warren, Minoan Stone Vases (1969) 89 αρ. P 489. Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς εικ. 98. Μιχαηλίδου, Κνωσός 113 εικ. 63. G.C. Gesell, Town, Palace and House Cult in Minoan Crete (SIMA 67, 1985) 94 πίν.97. Αυγή ελληνικής τέχνης 320 αρ. 37 [Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

52 Λάρνακα Αγίας Τριάδας (A 48)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 396. Βρέθηκε το 1903, βορειανατολικά της έπαυλης της Αγίας Τριάδας.

Πωρόλιθος. Μήκος: 1,375 μ.

Στη μπροστινή όψη παριστάνεται πομπή και προσφορά σπονδών και στην πίσω όψη θυσία ταύρου μέσα σε ιερό. Στη μία στενή πλευρά δύο θεές επιβαίνουν σε άρμα που σέρνουν γρύπες, ενώ στην άλλη εικονίζεται πάνω πομπή ανδρών και κάτω άρμα που το σέρνουν δύο κρητικά αγρίμια.

Χρονολόγηση: υστερομινωική IIIα περίοδος (γύρω στο 1400 π.Χ.).

C.R. Long, The Ayia Triada Sarcophagus. A Study of Late Minoan and Mycenaean Funerary Practices and Beliefs (SIMA 41, 1974). J.H. Crouwel, Chariots and Other Means of Transport in Bronze Age Greece (1981) 136. Immerwahr, Aegean Painting 180 αρ. Α.Τ. 2 πίν. 50-3 και XXII-XXIII. W. Röttscher, Aspekte und Probleme der minoischen Religion (1990) 171 κ.ε. Αυγή ελληνικής τέχνης 327 αρ. 95-100 [Ε. Σαπουνά-Σακελλαράκη].

53 Ψήφοι περιδεραιίου (A 8)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 35, 37, 38. Από το νεκροταφείο στα Καλύβια Φαιστού.

Χρυσός. Διαστάσεις: 0,013 x 0,011 μ.

Οι ψήφοι έχουν τη μορφή κρινοπατύρου.

Χρονολόγηση: υστερομινωική IIIα περίοδος (γύρω στο 1400 π.Χ.).

Zervos, Crète ειx. 786.

54 Ψήφοι περιδεραιίου (A 15)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 204. Από το νεκροταφείο της Ζαφέρ Παπούρας (τάφος αρ. 66).

Χρυσός. Διάμετρος: 0,01 μ.

Έχουν σχήμα ρόδακα.

Χρονολόγηση: υστερομινωική IIIα περίοδος (γύρω στο 1400 π.Χ.).

A. Evans, The Prehistoric Tombs of Knossos (1906) 71 ειx. 80.

55 Ψήφοι περιδεραιίου (A 16)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 206. Από το νεκροταφείο της Ζαφέρ Παπούρας (τάφος αρ. 36).

Χρυσός. Διαστάσεις: 0,015 x 0,008 μ.

Έχουν σχήμα διπλών αργοναυτών.

Χρονολόγηση: υστερομινωική IIIα περίοδος (γύρω στο 1400 π.Χ.).

A. Evans, The Prehistoric Tombs of Knossos (1906) 58 ειx. 60.

56 Ψήφοι περιδεραιίου (A 17)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 207. Από το νεκροταφείο της Ζαφέρ Παπούρας (τάφος αρ. 75).

Χρυσός. Διαστάσεις: 0,015 x 0,012 μ.

Έχουν σχήμα λουλουδιών πατύρου.

Χρονολόγηση: υστερομινωική IIIα περίοδος (γύρω στο 1400 π.Χ.).

A. Evans, The Prehistoric Tombs of Knossos (1906) 76 ειx. 85.

57 Γυναικείο ειδώλιο (A 41)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3861. Από το ανάκτορο της Κνωσού, ιερό των διπλών πελέκεων.

Πηλός. Ύψος: 0,215 μ.

Παριστάνεται θεά με υψωμένα χέρια. Φορά τροχήλατο ένδυμα με γραπτά κοσμήματα και τιάρα στο κεφάλι.

Χρονολόγηση: υστερομινωική IIIβ περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Zervos, Crète ειx. 767. Στ. Αλεξίου, Κρητικά Χρονικά 12, 1958, 202 κ.ε. πίν. Θ1. Μιχαηλίδου, Κνωσός 128 ειx. 85. G.C. Gesell, Town, Palace and House Cult in Minoan Crete (SIMA 67, 1985) 90-2 πίν. 46α (στο μέσο).

58 Γυναικείο ειδώλιο (A 42)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3863. Από το ανάκτορο της Κνωσού, ιερό των διπλών πελέκεων.

Πηλός. Ύψος: 0,17 μ.

Παριστάνεται θεά με τα χέρια διπλωμένα στο στήθος.

Χρονολόγηση: υστερομινωική IIIβ περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Zervos, Crète ειx. 766. Verlinden, Statuettes 250 αρ. 468. G.C. Gesell, Town, Palace and House Cult in Minoan Crete (SIMA 67, 1985) 90-2 πίν. 46α (δεξιά).

59 Ανδρικό ειδώλιο (A 43)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 5864. Από το ανάκτορο της Κνωσού, ιερό των διπλών πελέκεων.

Πηλός. Ύψος: 0,13 μ.

Παριστάνεται άνδρας λατρευτής που κρατά περιστέρι. Φορά γραπτό ζώμα και υποδήματα.

Χρονολόγηση: υστερομινωική ΙΙβ περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάδα εικ. 132 (πάνω αριστερά). Verlinden, Statuettes 250 αρ. 469. G.C. Gesell, Town, Palace and House Cult in Minoan Crete (SIMA 67, 1985) 90-2 πίν.46β.

60 Ξίφος (A 24)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1098. Από το νεκροταφείο της Ζαφέρ Παπούρας (τάφος αρ. 36).

Χαλκός και χρυσός. Μήκος: 0,61 μ.

Στη λαβή φέρει εμπίεστη παράσταση λιονταριών που κυνηγούν αιγάγρους. Ο μύκητας είναι από αχάτη.

Χρονολόγηση: υστερομινωική ΙΙα περίοδος (γύρω στο 1400 π.Χ.).

A. Evans, The Prehistoric Tombs of Knossos (1906) 51 κ.ε., 110 εικ. 112. Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάδα εικ. 112-3. I. Kilian-Dirlmeier, JbZMusMainz 32, 1985, 206 εικ. 3.

ΜΥΚΗΝΑΪΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Τα "γαλβανοπλαστικά" αντίγραφα των κρητο-μυκηναϊκών μετάλλινων αντικειμένων που παρουσιάζονται παρακάτω προέρχονται πιθανότατα από το εργαστήριο των E. Gilliéron, πατέρα και υιού, που λειτουργούσε στην Αθήνα κυρίως στα χρόνια του Μεσοπολέμου, αλλά και αργότερα. Για μια ανάλυση ομάδα αντιγράφων στη συλλογή του Ινστιτούτου Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Humboldt του Βερολίνου, βλ. σχετικά: V. Stürmer, Gilliérons Minoisch-Mykenische Welt. Eine Ausstellung des Winckelmann-Instituts (1994) 20 κ.ε.

61 Ασημένια φιάλη (A 134)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 960. Από την Ακρόπολη των Μυκηνών.

Ασήμι. Ύψος: 0,162 μ.

Μικρή φιάλη με πλατύ χείλος και ταινιωτή λαβή.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1600-1550 π.Χ.).

Laffineur, Vases en métal 110 αρ. 73.

62 Έλασμα (A 73)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 242-244. Από τον κάθετο λακκοειδή τάφο IV της ακρόπολης των Μυκηνών.

Χρυσός. Διαστάσεις: 0,069 x 0,075 μ.

Παριστάνεται τριμερές ιερό με βωμό και δύο πουλιά. Φέρει οπές για στερέωση σε άλλο αντικείμενο ή ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 74 πίν. XVIII. Γ. Μυλωνάς, Μυκηναϊκή θρησκεία. Ναοί, βωμοί και τεμένη (1977) 7-8 εικ. 1. J. Shaw, AJA 82, 1978, 429 εικ. 1. G.C. Gesell, Town, Palace and House Cult in Minoan Crete (SIMA 67, 1985) πίν. 23. Πρβλ. Αυγή ελληνικής τέχνης 337 αρ. 68 [I. Σακελλαράκης].

63 Ρυτό σε σχήμα λεοντοκεφαλής (A 74)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 273. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Ύψος: 0,20 μ. Πλάτος: 0,105 μ.

Τα επιμέρους διακοσμητικά στοιχεία της λεοντοκεφαλής ανακαλούν ανατολικά πρότυπα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 77 πίν. CXVII-CXVIII. Sakellarakis, Mycenaean Collection 26 αρ. 7. Laffineur, Vases en métal 99 αρ. 26 εικ. 17. Μυλωνάς, Μυκήναι 38 εικ. 25. Αυγή ελληνικής τέχνης 334 αρ. 37-38, με λάθος αρ. ευρετηρίου [I. Σακελλαράκης].

64 Μύκητας λαβής ξίφους (A 75)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 276. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Ύψος: 0,024 μ. Διάμετρος: 0,053-0,055 μ.

Διακοσμείται με εγχάρακτες γραμμώσεις και συνεχόμενες σπείρες.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 79 πίν. LXXV.

65 Επένδυση ξιφοθήκης (A 76)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 282. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Μήκος: 0,10 μ. Πλάτος: 0,025 μ.

Οι παρυφές της διακοσμούνται με σπειρομαϊάνδρου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 80 πίν. LXXVI και LXXIX.

66 Ξίφος (A 77)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 295. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χαλκός και χρυσός. Μήκος: 1,04 μ.

Στον μύκητα της λαβής παριπάνονται τέσσερα ανάγλυφα αιλουροειδή σε ιπτάμενο καλπασμό.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 82 πίν. LXXVII και LXXVI.

67 Κύπελλο (A 78)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 313. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Ύψος: 0,105 μ.

Διακοσμείται με κάθετα κλαδιά - ίσως από δίκταμο.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.)

Karo, Schachtgräber 84 πίν. CX. Laffineur, Vases en métal 94 αρ. 10 εικ. 6. Mykenische Hellas 81 αρ. 11 [Κ. Δημακοπούλου]. Αυγή ελληνικής τέχνης 336 αρ. 59 [Ι. Σακελλαράκης].

68 Δισκίο-ομφάλιο (A 79)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 334. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Διάμετρος: 0,044 μ.

Φέρει εγχάρακτη σπειροειδή διακόσμηση.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 86 πίν. LX.

69 Δισκία-ομφάλια (A 80)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 334. Βρέθηκαν όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Διάμετρος: 0,034 μ.

Φέρουν εγχάρακτη παράσταση σπειρομαϊάνδρου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 88 πίν. LX.

70 Δισκία-ομφάλια (A 81)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 336. Βρέθηκαν όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Ύψος: 0,014 μ. Διάμετρος: 0,032/0,042 - 0,034/0,044 μ.

Φέρουν εγχάρακτη παράσταση σπειρομαϊάνδρου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 88 πίν. LX.

71 Υψίποδη μόνωτη κύλικα (A 82)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 351. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Ύψος (με τη λαβή): 0,17 μ. Διάμετρος: 0,168 μ.

Διακοσμείται στο σώμα με ανάγλυφους ρόδακες.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 91 πίν. CXI. Sakellarakis, Mycenaean Collection 24 αρ. 6. Laffineur, Vases en métal 96 αρ. 20 εικ. 10. Αυγή ελληνικής τέχνης 335 αρ. 48 [Ι. Σακελλαράκης].

72 Ρυτό σε σχήμα ταυροκεφαλής (A 83)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 384. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός και ασήμι. Ύψος: 0,155 - 0,30 μ. (με τα κέρατα).

Τα κέρατα είναι επίχρυσα. Οι κόρες των ματιών ένθετες από νίελο. Στο μέτωπο φέρει χρυσό ρόδακα. Το σκεύος ίσως προέρχεται από τη μινωική Κρήτη. Ο διπλός πέλεκυς αποτελεί εσφαλμένη προσθήκη του κατασκευαστή του αντιγράφου E. Gilliéron.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 93 πίν. CXIX-CXXI. Sakellarakis, Mycenaean Collection 28 αρ. 8. Laffineur, Vases en métal 99 αρ. 27 εικ. 18. Μυλωνάς, Μυκήναι 39 εικ. 27. Αυγή ελληνικής τέχνης 334 αρ. 41 [Ι. Σακελλαράκης].

73 Έλασμα (A 84)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 386. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Μήκος: 0,068 μ.

Απεικονίζει χταπόδι.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 94 πίν. XLIV.

74 Τρίωτο αγγείο (A 85)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 389. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Αλάβαστρο. Ύψος (με τις λαβές): 0,243 μ. Διάμετρος: 0,17 μ.

Έχει τρεις υπερυψωμένες κυματιστές λαβές.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 94 πίν. CXXXVIII. Μυλωνάς, Μυκήναι 222 εικ. 174.

75 Κύπελλο (A 86)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 390. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Ήλεκτρο (χρυσάργυρος). Ύψος: 0,155 μ. Διάμετρος: 0,17 μ.

Φέρει παραστάσεις βωμού βλαστήσεως - ή αβαθούς σκεύους - με όρθια κλαδιά και φύλλα, σύμφωνα με την τεχνική της "ζωγραφικής πάνω σε μέταλλο" με χρυσό και νίελο.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 94 πίν. CXII-CXIII. Laffineur, Vases en métal 98 αρ. 23 εικ. 13-14. Sakellariou/Chatziliou, Peinture en métal 29 πίν. XII. Αυγή ελληνικής τέχνης 336 αρ. 63 [Ι. Σακελλαράκης].

76 Αμφορίσκος με κάλυμμα (A 87)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 391. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Ύψος: 0,122 μ.

Τη βάση του λαιμού διακοσμεί ανάγλυφο φυλλωτό κόσμημα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 95 πίν. CXIV. Laffineur, Vases en métal 101 αρ. 30 εικ. 20.

77 Κύπελλο (A 88)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 393. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Ύψος: 0,072 μ. Διάμετρος: 0,095 μ.

Διακοσμείται με οριζόντιες αυλακώσεις.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 95 πίν. CIV. Laffineur, Vases en métal 95 αρ. 12 εικ. 7.

78 Εγχειρίδιο (A 89)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 394. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χαλκός με επίθεση χρυσού και αργύρου. Μήκος: 0,37 μ. Πλάτος: 0,063 μ.

Στη μια όψη της λεπίδας παριστάνεται κνήγι λιονταριού και στην άλλη σύγκρουση λιονταριού με ελάφια.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 95 πίν. XCIII-XCIV. Sakellarakis, Mycenaean Collection 22 αρ. 5. Μυλωνάς, Μυκήναι 33 εικ. 18 πάνω. Sakellariou/Chatziliou, Peinture en métal 25-6 πίν. I. Τροία, Μυκήνες, Τίρυνς, Ορχομενός. Κατάλογος έκθεσης στην Αθήνα (1990) 140-3 αρ. 2. Αυγή ελληνικής τέχνης 332-3 αρ. 30 [Ι. Σακελλαράκης].

79 Εγχειρίδιο (A 90)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 395. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χαλκός με επίθεση χρυσού και αργύρου. Μήκος: 0,33 μ. Πλάτος: 0,045 μ.

Στον μύκητα της λαβής παριστάνεται ανάγλυφο λιοντάρι. Στη λεπίδα εικονίζονται λιοντάρια σε ιπτάμενο καλπασμό.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 96 πίν. XCIII-XCIV. Μυλωνάς, Μυκήναι 33 εικ. 18 κάτω. Sakellariou/Chatziliou, Peinture en métal 26 πίν. III. Αυγή ελληνικής τέχνης 333 αρ. 32 [Ι. Σακελλαράκης].

80 Ξίφος (A 91)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 398. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χαλκός και αλάβαστρο. Μήκος: 0,785 μ. Πλάτος: 0,073 μ.

Στο κέντρο της λεπίδας και κατά μήκος αποδίδονται οχτώσχημες ασπίδες σε χαμηλό ανάγλυφο. Ανήκει στον τύπο Α.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 98 εικ. 30.

81 Ξίφος (A 92)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 404. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χαλκός και χρυσός. Μήκος: 0,78 μ.

Στη λαβή φέρει ανάγλυφη ιχθυόικανθα. Στο κέντρο της λεπίδας σχηματίζεται ανάγλυφος αστρογάλας.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 98 εικ. 31 πίν. LXXXV.

82 Ποτήρι "του Νέστορος" (A 93)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 412. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Ύψος: 0,14 μ. Διάμετρος: 0,145 μ.

Χρυσά ελάσματα ενώνουν τις λαβές με τη βάση. Στις λαβές εικονίζονται δύο γεράκια.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 100 πίν. CIX. Sakellarakis, Mycenaean Collection 56 αρ. 22. Laffineur, Vases en métal 97 αρ. 22 εικ. 12. Μυλωνάς, Μυκίνα 38 εικ. 23. Αυγή ελληνικής τέχνης 335 αρ. 56-57 [I. Σακελλαράκης].

83 Υψίποδη μόνωτη κύλικα (A 94)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 427. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χρυσός. Ύψος: 0,158 μ. Διάμετρος: 0,12 μ.

Ακόσμητη κύλικα με ταινιωτή λαβή.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 102 πίν. CVII. Laffineur, Vases en métal 97 αρ. 21 εικ. 11.

84 Κάνθαρος (A 95)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 440. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62. Χρυσός. Ύψος: 0,115 μ. Διάμετρος: 0,112 μ.

Ακόσμητος σφυρηλάτος κάνθαρος χωρίς πόδι.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 103 πίν. CVIII. Laffineur, Vases en métal 98 αρ. 24 εικ. 15. Τροία, Μυκήνες, Τίρυνς, Ορχομενός. Κατάλογος έκθεσης Αθήνα 289 αρ. 237. Αυγή ελληνικής τέχνης 335 αρ. 55 [I. Σακελλαράκης].

85 Κύπελλο (A 96)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 442. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62. Χρυσός. Ύψος: 0,071 μ. Διάμετρος: 0,105 μ.

Διακοσμείται με πλατιές κάθετες νευρώσεις.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 103 πίν. CVII-CVIII. Laffineur, Vases en métal 95 αρ. 14 εικ. 9.

86 Μάχαιρα (A 97)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 445. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62. Χαλκός. Μήκος: 0,665 μ. Πλάτος: 0,048 μ.

Η λαβή απολήγει σε κρίκο.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 104 πίν. XCVII.

87 Αιχμη δόρατος (A 98)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 449. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 62.

Χαλκός. Μήκος: 0,615 μ. Πλάτος: 0,052 μ.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 104 πίν. XCVII.

88 Ελάσματα (A 60)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2. Από τον κάθετο λακκοειδή τάφο III της ακρόπολης των Μυκηνών.

Χρυσός. Διάμετρος: 0,053 μ.

Έχουν τη μορφή πεταλούδας (ψυχής). Φέρει οπές για στερέωση πάνω σε ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 43 πίν. XXVIII. Μυλωνάς, Μυκήναι 37 εικ. 22. R. Laffineur, στο: L'Iconographie minoenne (P. Darque / J.-Cl. Rousset, εκδ.), BCH Suppl. XI (1985) 254 εικ. 6. Αυγή ελληνικής τέχνης 338 αρ. 71 [I. Σακελλαράκης].

89 Διάδημα (A 61)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 88.

Χρυσός. Μήκος: 0,65 μ. Πλάτος: 0,175 μ.

Μεγάλο ρομβοειδές έλασμα με έκτυπη διακόσμηση από ομόκεντρους κύκλους. Φέρει οπές για στερέωση πάνω σε δέρμα ή ύφασμα. Βρέθηκε μαζί με επτά τριγωνικά ελάσματα (Αθήνα ΕΜ αρ. 5) και όλα ήταν τοποθετημένα πάνω στο κρανίο του νεκρού.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 42-3 πίν. XIII-XIV. Μυλωνάς, Μυκήναι 36 εικ. 21. Αυγή ελληνικής τέχνης 333 αρ. 35 [I. Σακελλαράκης].

90 Έλασμα (A 62)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 4. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 88.

Χρυσός. Διάμετρος: 0,066 μ.

Διακοσμείται με έκτυπη παράσταση πεταλούδας (ψυχής). Φέρει οπές για στερέωση πάνω σε ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 44 πίν. XXVIII. Mykenische Hellas 82-3 αρ. 13 [Κ. Δημακοπούλου]. Τροία, Μυκήνες, Τίρυνς, Ορχομενός. Κατάλογος έκθεσης στην Αθήνα (1990) 284 αρ. 225.

91 Έλασμα (A 63)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 8. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 88.

Χρυσός. Διαστάσεις: 0,055/0,061 - 0,063/0,065 μ.

Διακοσμείται με έκτυπη παράσταση ριπιδίσχημων φύλλων. Φέρει οπές για στερέωση πάνω σε ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 45 πίν. XXVII. Μυλωνάς, Μυκήναι 37 εικ. 22. Mykenische Hellas 82-3 αρ. 13 [Κ. Δημακοπούλου]. Τροία, Μυκήνες, Τίρυνς, Ορχομενός. Κατάλογος έκθεσης στην Αθήνα (1990) 284 αρ. 226.

92 Έλασμα (A 64)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 9. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 88.

Χρυσός. Διαστάσεις: 0,055/0,061 - 0,063/0,065 μ.

Διακοσμείται με έκτυπη παράσταση ριπιδίου. Φέρει οπές για στερέωση πάνω σε ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 45 πίν. XXVII.

93 Έλασμα (A 65)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 10. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 88.

Χρυσός. Διάμετρος: 0,052 - 0,056 μ.

Διακοσμείται με έκτυπες εραπτόμενες σπείρες. Φέρει οπές για στερέωση πάνω σε ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 45 πίν. XXIX. Μυλωνάς, Μυκήναι 37 εικ. 22.

94 Ελάσματα (A 66)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 11. Βρέθηκαν όπου και ο αρ. 88.

Χρυσός. Διάμετρος: 0,06 μ.

Διακοσμούνται με έκτυπες μικρές συνδεόμενες σπείρες. Φέρει οπές για στερέωση πάνω σε ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 45 πίν. XXIX. Μυλωνάς, Μυκήναι 37 εικ. 22. Mykenische Hellas 82-3 αρ. 13 [Κ. Δημακοπούλου]. Τροία, Μυκήνες, Τίρυνς, Ορχομενός. Κατάλογος έκθεσης στην Αθήνα (1990) 284 αρ. 227. Αυγή ελληνικής τέχνης 338 αρ. 71 [I. Σακελλαράκης].

95 Έλασμα (A 67)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 16. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 88.

Χρυσός. Διάμετρος: 0,068 μ.

Διακοσμείται με έκτυπη παράσταση σπειρομιάνδρου. Φέρει οπές για στερέωση πάνω σε ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 46 πίν. XXIX. Μυλωνάς, Μυκήναι 37 εικ. 22. Αυγή ελληνικής τέχνης 338 αρ. 71 [I. Σακελλαράκης].

96 Έλασμα (A 68)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 18. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 88. Χρυσός. Διάμετρος: 0,062 μ.

Διακοσμείται με έκτυπη παράσταση χταποδιού. Φέρει οπές για στερέωση πάνω σε ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.)

Karo, Schachtgräber 45 πίν. XXVIII. Μυλωνάς, Μυκήναι 37 εικ. 22. Mykenische Hellas 82-3 αρ. 13 [Κ. Δημακοπούλου]. Τροία, Μυκήνες, Τίρυνς, Ορχομενός. Κατάλογος έκθεσης στην Αθήνα (1990) 284 αρ. 229. Αυγή ελληνικής τέχνης 3380 αρ. 71 [Ι. Σακελλαράκης].

97 Έλασμα (A 69)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 39. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 88. Χρυσός. Διαστάσεις: 0,031 x 0,033 μ.

Παριστάνεται χταπόδι με συμμετρικά διατεταγμένα πλοκάμια γύρω από το σώμα. Φέρει οπές για στερέωση σε άλλο αντικείμενο ή ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.)

Karo, Schachtgräber 50 πίν. XXVI. R. Laffineur στο: L' Iconographie minoëenne (P. Darque / J.-Cl. Poursat, εκδ.), BCH Suppl. XI (1985) 258-9 εικ. 11.

98 Έλασμα (A 70)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 45. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 88. Χρυσός. Διαστάσεις: 0,036 x 0,04/0,045 μ.

Παριστάνονται ελάφια σε εραλδική διάταξη. Φέρει οπές για στερέωση σε άλλο αντικείμενο ή ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.)

Karo, Schachtgräber 50 πίν. XXVI. R. Laffineur στο: L' Iconographie minoëenne (P. Darque / J.-Cl. Poursat, εκδ.), BCH Suppl. XI (1985) 258-9 εικ. 12. Τροία, Μυκήνες, Τίρυνς, Ορχομενός. Κατάλογος έκθεσης στην Αθήνα (1990) 287 αρ. 233. Αυγή ελληνικής τέχνης 337 αρ. 69 [Ι. Σακελλαράκης].

99 Έλασμα (A 71)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 50. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 88. Χρυσός. Διαστάσεις: 0,034/0,037 x 0,04 μ.

Παριστάνεται ζεύγος αντωπών αιλουροειδών που κάθονται πάνω σε φύλλα φοινικιάς. Φέρει οπές για στερέωση σε άλλο αντικείμενο ή ύφασμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 51 πίν. XXVI. Τροία, Μυκήνες, Τίρυνς, Ορχομενός. Κατάλογος έκθεσης στην Αθήνα (1990) 287 αρ. 234. Αυγή ελληνικής τέχνης 337 αρ. 69 [Ι. Σακελλαράκης].

100 Κύπελλο (A 72)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 73. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 88. Χρυσός. Ύψος: 0,081 μ.

Το σώμα χωρίζεται σε δύο τμήματα με τριπλό. Διακοσμείται με σειρές δελφινιών που ανατηδούν.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (1550-1500 π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 54 πίν. CIII. Laffineur, Vases en métal 92-3 αρ. 4 εικ. 1-2. Τροία, Μυκήνες, Τίρυνς, Ορχομενός. Κατάλογος έκθεσης στην Αθήνα (1990) 275 αρ. 215.

101 Προσωπείο-νεκρική μάσκα ("του Αγαμέμνονα") (A 99)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 624. Από τον κάθετο λακκοειδή τάφο V της ακρόπολης των Μυκηνών.

Χρυσός. Ύψος: 0,26 μ. Πλάτος: 0,265 μ.

Το πρόσωπο του νεκρού παρουσιάζει εκλεπτυσμένα χαρακτηριστικά. Η μορφή έχει γενειάδα και λεπτό μουστάκι.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 121 πίν. LI. Sakellarakis, Mycenaean Collection 16 αρ. 2. Μυλωνάς, Μυκήναι 35 εικ. 20. Τροία, Μυκήνες, Τίρυνς, Ορχομενός. Κατάλογος έκθεσης στην Αθήνα (1990) 139-40 αρ. 1. Αυγή ελληνικής τέχνης 333 αρ. 34 [Ι. Σακελλαράκης].

102 Κύπελλο (A 100)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 627. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χρυσός. Ύψος: 0,075 μ.

Διακοσμείται με ανάγλυφα οξυκόρυφα τόξα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 122 πίν. CXXIII. Laffineur, Vases en métal 103 αρ. 42 εικ. 22.

103 Κύπελλο (A 101)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 628. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χρυσός. Ύψος (με τη λαβή): 0,14 μ. Διάμετρος: 0,075 - 0,15 μ.

Διακοσμείται με οξυκόρυφα τόξα και ιχθυόκανθα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 122 πίν. CXXIV. Sakellarakis, Mycenaean Collection 36 αρ. 12. Laffineur, Vases en métal 103 αρ. 43 εικ. 23. Αυγή ελληνικής τέχνης 335 αρ. 53 [Ι. Σακελλαράκης].

104 Κύπελλο (A 102)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 629. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χρυσός. Ύψος (με τη λαβή): 0,125 μ. Διάμετρος: 0,10 - 0,155 μ.

Το πάνω τμήμα του σώματος διακοσμείται με ανάγλυφες συνεχόμενες σπείρες. Στο μέσο φέρει πλατιά νεύρωση.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 122 πίν. CXXV. Laffineur, Vases en métal 104 αρ. 44. Μυλωνάς, Μυκήναι 223 εικ. 176. Αυγή ελληνικής τέχνης 336 αρ. 60 [Ι. Σακελλαράκης].

105 Υψίποδη μόνωτη κύλικα (A 103)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 656. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χρυσός. Ύψος (με τη λαβή): 0,128 μ. Διάμετρος: 0,107 μ.

Διακοσμείται στο σώμα με λιοντάρια που τρέχουν στο σχήμα του ιπτάμενου καλτασιμού.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 125 πίν. CXXVI. Laffineur, Vases en métal 105 αρ. 54 εικ. 25. Μυλωνάς, Μυκήναι 223 εικ. 177.

106 Έλασμα (A 104)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 689. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χρυσός. Ύψος: 0,033 μ. Πλάτος: 0,043 μ.

Παριστάνεται ζεύγος γερακιών. Αποτελούσε έκτυπη ψήφο περιδεραιού.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 128 πίν. LXVI. Μυλωνάς, Μυκήναι 37 εικ. 22. R. Laffineur στο: L'Iconographie minoenne (P. Darque / J.-Cl. Poursat, εκδ.), BCH Suppl. XI (1985) 17 εικ. 3. Αυγή ελληνικής τέχνης 337 αρ. 66 [Ι. Σακελλαράκης].

107 Τμήμα από τον κολεό ξίφους (A 105)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 690. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χρυσός. Μήκος: 0,122 μ. Πλάτος: 0,07 μ.

Συνανήκει με άλλα τμήματα μυκηναϊκού ξίφους τύπου Β (Αθήνα ΕΜ αρ. 634, 635 και 763). Διακοσμείται με σπειροειδή σχέδια και στρογγυλά καρφάκια.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 123 πίν. LXXXIII-LXXXIV.

108 Επένδυση κολεού ξίφους (A 106)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 724. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χρυσός. Μήκος: 0,058 μ. Πλάτος: 0,028 μ.

Σώζει το άκρο του ξίφους. Διακοσμείται με σπειροειδή σχέδια.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 133 πίν. LXXXII και LXXXIV.

109 Επένδυση ξιφοθήκης (A 108)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 745. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χρυσός. Μήκος: 0,0655 μ. Πλάτος: 0,052 μ.

Διακοσμείται με σπειροειδή σχέδια.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 135 πίν. LXXX και LXXXIV.

110 Εγχειρίδιο (A 107)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 744. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χαλκός με επίθεση χρυσού και νιέλου. Μήκος: 0,395 μ. Πλάτος: 0,041 μ. Στη λεπίδα φέρει εμπίεστη διακόσμηση με σπειροειδές μοτίβο σε χρυσό και νίελο.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 135 εικ. 49 πίν. XCI-XCII. Μυλωνάς, Μυκήναι 33 εικ. 18 (δεύτερο από πάνω). Sakellariou/Chatziliou, Peinture en métal 26 αρ. 3 πίν. V, Mykenische Hellas 84-5 αρ. 14 [Κ. Δημακοπούλου]. Αυγή ελληνικής τέχνης 333 αρ. 31 [Ι. Σακελλαράκης].

111 Εγχειρίδιο (A 109)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 747. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χαλκός με επίθεση χρυσού και αργύρου. Μήκος: 0,052 μ. Πλάτος: 0,075 μ.

Στη λεπίδα φέρει εμπίεστη διακόσμηση με χρυσό και νίελο από φτερωτούς γρύπες σε ιπτάμενο καλτασιμό.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 135 εικ. 50 πίν. XCI-XCII.

112 Ξίφος (A 110)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 748. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χαλκός, χρυσός. Μήκος: 0,86 μ. Πλάτος: 0,045 μ.

Ανήκει στον τύπο Α. Στη λεπίδα φέρει εγχάρακτη παράσταση από αντιλόπες (ή άλογα) που καλπάζουν. Η λεπίδα σχηματίζει κερατοειδείς προεξοχές.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ιβ περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 136 πίν. LXXX και LXXXVI.

113 Εγχειρίδιο (A 111)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 764. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χαλκός με επίθεση χρυσού και αργύρου. Μήκος: 0,32 μ. Πλάτος: 0,055 μ.

Στη λεπίδα φέρει εμπίεστη διακόσμηση από κρίνα. Η λαβή του είναι χρυσή και διακοσμείται επίσης με ανάγλυφα κρίνα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 137 εικ. 53 πίν. XCI. Sakellariou/Chatziliou, Peinture en métal 26 αρ. 5 πίν. V₃.

114 Εγχειρίδιο (A 112)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 765. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χαλκός με επίθεση χρυσού και αργύρου. Μήκος: 0,33 μ. Πλάτος: 0,047 μ.

Και στις δύο όψεις της λεπίδας φέρει εμπίεστη παράσταση αιλουροειδών που κυνηγούν πάπιες στην όχθη ποταμού.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ι περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 138 εικ. 54-6 πίν. XCIII-XCIV. Μυλωνάς, Μυκήναι 33 εικ. 18 (τρίτο από πάνω). Sakellariou/Chatziliou, Peinture en métal 26-7 αρ. 6 πίν. IV. Αυγή ελληνικής τέχνης 332 αρ. 29 [I. Σακελλαράκης].

115 Ξίφος (A 113)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 407. Βρέθηκε όπου και ο αρ. 101.

Χαλκός. Μήκος: 0,83 μ. Πλάτος: 0,075 μ.

Ανήκει στον τύπο Β. Η λαβή φέρει χρυσή επένδυση με γραμμική διακόσμηση. Στο μέσο της λεπίδας και κατά μήκος της υπάρχουν πέντε ανάγλυφες γραμμές.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (δεύτερο μισό 16ου αι. π.Χ.).

Karo, Schachtgräber 98 εικ. 32 πίν. LXXIV.

116 Κύπελλο (A 49)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1758. Βρέθηκε το 1888 στον θολωτό τάφο του Βαφειού Λακωνίας.

Χρυσός. Ύψος: 0,083 μ.

Παριστάνεται σύλληψη ταύρων με δόχτυα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (γύρω στο 1500 π.Χ.).

Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς εικ. 178-181. Sakellarakis, Mycenaean Collection 50 αρ. 19. E. Davis, The Varheio Cups and Aegean Gold and Silver Ware (1977) 257 αρ. 104 εικ. 5, 7, 9, 12, 17 και σποράδην. Laffineur, Vases en métal 116 αρ. 95. Αυγή ελληνικής τέχνης 334-5 αρ. 46-47 [I. Σακελλαράκης].

117 Κύπελλο (A 50)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1759. Βρέθηκε το 1888 στον θολωτό τάφο του Βαφειού Λακωνίας.

Χρυσός. Ύψος: 0,08 μ.

Παριστάνεται σύλληψη ταύρων με τη χρησιμοποίηση αγελάδας ως δόλωμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (γύρω στο 1500 π.Χ.).

Μαρινάτος/Hirmer, Κρήτη και Ελλάς εικ. 182-185. Sakellarakis, Mycenaean Collection 52 αρ. 20. E. Davis, The Varheio Cups and Aegean Gold and Silver Ware (1977) 256 αρ. 103 εικ. 1-4, 8, 10, 14 και σποράδην. Laffineur, Vases en métal 116-7 αρ. 96. Μυλωνάς, Μυκήναι 223 εικ. 175. Αυγή ελληνικής τέχνης 334-5 αρ. 42-45 [I. Σακελλαράκης].

118 Φιάλη (A 51)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1875. Από τον θολωτό τάφο Βαφειού.

Ασήμι. Διάμετρος: 0,117 μ.

Το χείλος και η ταινιόσχημη λαβή διακοσμούνται με έκτυπους "κογλίες".

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική Ια περίοδος (γύρω στο 1500 π.Χ.).

Χρ. Τσιούνας, AE 1889, 146 πίν. 7,15. Laffineur, Vases en métal 117-8 αρ. 98.

119 Φιάλη (A 52)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 7336. Από τον θολωτό τάφο των Δενδρών (Μιδέα) Αργολίδας.

Ασήμι. Ύψος: 0,055 μ. Διάμετρος: 0,157 μ.

Φέρει εμπίεστη διακόσμηση από χρυσό και νίελο με βουκράνια που περιβάλλουν το σώμα του αγγείου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική ΙΙ περίοδος (γύρω στο 1450 π.Χ.).

A. Persson, The Royal Tombs at Dendra near Midea (1931) 38 πίν. 1 και 12-15. Laffineur, Vases en métal 113 αρ. 83 εικ. 38. Sakellariou/Chatziliou, Peinture en métal 30 πίν. XI.

120 Φιάλη (A 53)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 7341. Από τον θολωτό τάφο των Δενδρών (Μιδέα) Αργολίδας.

Χρυσός. Διάμετρος: 0,185 μ.

Φέρει έκτυπη διακόσμηση "θαλάσσιου ρυθμού" με χταπόδια, δελφίνια και αργοναύτες.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική ΙΙ περίοδος (γύρω στο 1450 π.Χ.).

A. Persson, *The Royal Tombs at Dendra near Midea* (1931) 43 κ.ε. πίν. 9-11. Laffineur, *Vases en métal* 112-3 αρ. 81 εικ. 36-37. Α. Χένακι-Sakellariou στο: *L'Iconographie minoenne* (P. Darque / J.-Cl. Poursat, εκδ.), BCH Suppl. XI (1985) 297 εικ. 4. Αυγή ελληνικής τέχνης 335 αρ. 49-50 [Ι. Σακελλαράκης].

121 Κύλικα (A 57)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 959. Βρέθηκε έξω από τον ταφικό περίβολο Α της ακρόπολης των Μυκηνών.

Χρυσός. Ύψος: 0,15 μ.

Οι λαβές απολήγουν σε κεφάλια σκύλων που προσκολλώνται στο χείλος.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική ΙΙβ - ΙΙα, περίοδος (τέλη 15ου αι. π.Χ.).

Μαρινάτος/Hirmer, *Κρήτη και Ελλάς* εικ. 189. Μυλωνάς, *Μυκίνα* 38 εικ. 24. *Mykenische Hellas* 68-9 αρ. 1 [Κ. Δημακοπούλου]. Αυγή ελληνικής τέχνης 335 αρ. 51-52 [Ι. Σακελλαράκης].

122 Φιάλη (A 116)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2489. Από τις Μυκίνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 24.

Ασήμι με επίθεση χρυσού και νιέλου. Ύψος: 0,062 μ. Διάμετρος: 0,162 μ.

Φέρει εμπέστη διακόσμηση από χρυσό και νιέλο με 21 γενειοφόρα ανδρικά κεφάλια σε μία ενιαία ζώνη. Από αυτά σώζονται στη θέση τους μόνον επτά.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική ΙΙβ/ΙΙα περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Μαρινάτος/Hirmer, *Κρήτη και Ελλάς* εικ. 196. Sakellarakis, *Mycenean Collection* 58 αρ. 23. E. Davis, *The Varheio Cups and Aegean Gold and Silver Ware* (1977) 297-300 αρ. 130. Laffineur, *Vases en métal* 111 αρ. 75 εικ. 34. Μυλωνάς, *Μυκίνα* 225 εικ. 181. Σακελλαρίου, *Θαλαμωτοί τάφοι* 84 πίν. 15 και IV. Sakellariou/Chatziliou, *Peinture en métal* 30 πίν. X₂. Αυγή ελληνικής τέχνης 336 αρ. 61 [Ι. Σακελλαράκης].

123 Εγχειρίδιο (A 130)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3110. Από τις Μυκίνες. Σίδηρος και ελεφαντοστό. Μήκος: 0,425 μ.

Στη λαβή φέρει κομβιόσχημες ενθέσεις από μπλε υαλόμαζα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική ΙΙα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

124 Εγχειρίδιο (A 131)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 4908. Από τις Μυκίνες. Σίδηρος και ελεφαντοστό. Μήκος: 0,46 μ.

Παρόμοιο με το προηγούμενο.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική ΙΙα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

125 Εγχειρίδιο (A 132)

Άγνωστος τόπος φύλαξης. Ίσως από τις Μυκίνες.

Σίδηρος και ελεφαντοστό. Μήκος: 0,455 μ.

Η λαβή σχηματίζει έντονες κερματοειδείς προεξοχές.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική ΙΙα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

126 Ρόδακας (A 114)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2300. Από τις Μυκίνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 47.

Χρυσός. Διάμετρος: 0,03 μ.

Κόσμημα σε σχήμα ρόδακα από δύο ενωμένα ελάσματα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική ΙΙα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, *Θαλαμωτοί τάφοι* 122 πίν. 31, 2300/5.

127 Ρόδακας (A 115)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2302. Από τις Μυκίνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 8.

Χρυσός. Διάμετρος: 0,02 μ.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική ΙΙα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, *Θαλαμωτοί τάφοι* 122 πίν. 6.

128 Πυξίδα (A 117)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2490. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 26.

Στειαίτης και σερπιανίτης. Ύψος: 0,18 μ.

Το αγγείο φέρει διακόσμηση "θαλάσσιου ρυθμού" με κοράλλια και αργοναύτες. Χρησίμευε ως ηθμός.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 91-2 πίν. 18.

129 Ρόδακας (A 118)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2791. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 55.

Χρυσός. Διάμετρος: 0,023 μ.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 169 πίν. 70.

130 Τετράγωνη ψήφος (A 119)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2998. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 71.

Χρυσός. Διαστάσεις: 0,011 × 0,011 μ.

Ορθογώνιο πλακίδιο που διακοσμείται με τρίλοβα τόξα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 206 πίν. 91.

131 Ψήφοι περιδεραιίου (A 120)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3087. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 78.

Χρυσός. Ύψος: 0,01 μ. Πλάτος: 0,02 μ.

Έχουν σχήμα κρίνων με ενθέσεις σμάλτου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 218 πίν. 100.

132 Ψήφοι περιδεραιίου (A 121)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3145. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 84.

Χρυσός. Ύψος: 0,013 μ. Πλάτος: 0,028 μ.

Έχουν σχήμα κρίνων και διακοσμούνται με ενθέσεις σμάλτου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 240 πίν. 114, 3145/3.

133 Ψήφοι περιδεραιίου (A 122)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3153. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 88.

Χρυσός. Διαστάσεις: 0,11 × 0,021 μ.

Έχουν σχήμα διπλών αργοναυτών με ενθέσεις σμάλτου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 246 πίν. 117, 3153/13α-β. P. Mountjoy, Mycenaean Pottery. An Introduction (1993) 64 εικ. 120.

134 Ψήφοι περιδεραιίου (A 123)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3153. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 88.

Χρυσός. Ύψος: 0,015 μ. Πλάτος: 0,02 μ.

Έχουν σχήμα φύλλων κισσού και διακοσμούνται με λεπτή κοκκίδωση και σμάλτο.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 246 πίν. 117, 3153/9. P. Mountjoy, Mycenaean Pottery. An Introduction (1993) 64 εικ. 121.

135 Ψήφοι περιδεραιίου (A 124)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3153. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 88.

Χρυσός. Ύψος: 0,01 - 0,06 μ. Πλάτος: 0,08 - 0,013 μ.

Έχουν σχήμα διπλών φύλλων κισσού και διακοσμούνται με κοκκίδωση και ερυθρό σμάλτο.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 246 πίν. 117, 3153/9.

136 Ψήφοι περιδεραιίου (A 125)

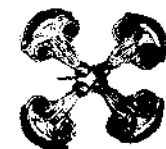
Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3153. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 88.

Χρυσός. Ύψος: 0,011 μ. Πλάτος: 0,009 μ.

Έχουν σχήμα κρινόπαπύρων και διακοσμούνται με ενθέσεις σμάλτου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 246 πίν. 118, 3153/11.

137 Ψήφοι περιδεραιίου (A 126)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3153. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 88.

Χρυσός. Ύψος: 0,011 - 0,014 μ. Πλάτος: 0,016 - 0,02 μ.

Έχουν σχήμα άνθους παπύρου και διακοσμούνται με ενθέσεις σμάλτου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 245 πίν. 118, 3153/4.

138 Ψήφοι περιδεραιίου (A 135)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3153. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 88.

Χρυσός. Ύψος: 0,025 μ. Πλάτος: 0,011 μ.

Οι ψήφοι έχουν τη μορφή πλοκάμων και φέρουν κοκκίδωση στο περιγράμματά τους.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 245 πίν. 118, 3153/3.

139 Ψήφοι περιδεραιίου (A 127)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3186. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 91.

Χρυσός. Ύψος: 0,06 μ. Πλάτος: 0,08 μ.

Έχουν σχήμα φύλλων κισσού και διακοσμούνται με ενθέσεις σμάλτου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 257 πίν. 125.

140 Ψήφος περιδεραιίου (A 128)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3194. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 91.

Χρυσός. Ύψος: 0,023 μ. Πλάτος: 0,025 μ.

Έχει σχήμα άνθους παπύρου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 258 πίν. 126.

141 Ψήφος περιδεραιίου (A 129)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3194. Από τις Μυκήνες, θαλαμωτός τάφος αρ. 91.

Χρυσός. Ύψος: 0,014 μ. Πλάτος: 0,019 μ.

Έχει σχήμα άνθους παπύρου.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIα-β περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Σακελλαρίου, Θαλαμωτοί τάφοι 258 πίν. 126.

142 Γυναικείο ειδώλιο τύπου Φ (A 133)

Άγνωστος τόπος εύρεσης και φύλαξης.

Πηλός. Ύψος: 0,124 μ.

Αντιπροσωπεύει έναν πολύ κοινό τύπο υστεροελλαδικών ειδωλίων.

Διακοσμείται με κάθετες ταινίες στο σώμα.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIβ περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Πρβλ. R.A. Higgins, Greek Terracottas (1967) 14 πίν. 4f. E.B. French, BSA 66, 1971, 116 κ.ε. R. Hägg / N. Marinatos (εκδ.), Sanctuaries and Cults in the Aegean Bronze Age. Πρακτικά Συμποσίου στην Αθήνα 1980 (1981) 173-4. R. Tzeul / P. Darceque / J.-Cl. Poursat / G. Touchais, Οι πολιτισμοί του Αιγαίου (ελλην. μεταφρ. 1996) 543.

143 Ζωφόρος (A 54)

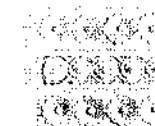
Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1745. Από το μέγαρο του ανακτόρου της Τίρυνθας.

Αλάβαστρο. Διαστάσεις: 0,56 x 0,435 μ.

Διακοσμείται με ανάγλυφους ρόδακες και σπείρες.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIβ περίοδος (1250-1200 π.Χ.).

U. Jantzen (εκδ.), Führer durch Tiryns (1975) 123 εικ. 33.

144 Τοιχογραφία κυνηγιού (A 55)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 5882. Από το ανάκτορο της Τίρυνθας.

Γύψος (αβεστοκονίαμα). Διαστάσεις: 0,525 x 0,37 μ.

Παριστάνεται κάπρος που καταδιώκεται από ομάδα σκυλιών. Σώζεται επίσης το χέρι ανδρικής μορφής που επιτίθεται με δόρυ.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική IIIβ περίοδος (1250-1200 π.Χ.).

G. Rodenwaldt, Tiryns II. Die Fresken des Palastes (1912) 96 κ.ε., 113 κ.ε. πίν. XIII. Immerwahr, Aegean Painting 202-3 αρ. Τι 6c πίν. 70.

145 Τοιχογραφία γυναικών πάνω σε άρμα (A 56)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 5878. Από το ανάκτορο της Τίρυνθας.

Υψος (ασβεστοκονίαμα). Διαστάσεις: 0,595 × 0,425 μ.

Δύο γυναίκες επιβαίνουν σε άρμα ακολουθώντας σιγηνή κυνηγιού. Συνανήκει με την προηγούμενη (A 55).

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική ΙΙβ περίοδος (1250-1200 π.Χ.).

G. Rodenwaldt, Tiryns II. Die Fresken des Palastes (1912) 96 κ.ε. πίν. XII. J.H. Crouwel, Chariots and Other Means of Transport in Bronze Age Greece (1981) 137. Immerwahr, Aegean Painting 202-3 αρ. Τι 6α πίν. 69.

146 Γυναικείο κεφάλι (A 59)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 4575. Βρέθηκε το 1896 κοντά στον ταφικό περίβολο Α της ακρόπολης των Μυκηνών.

Ασβεστοκονίαμα. Ύψος: 0,17 μ.

Ίσως παριστάνεται δαιμονική μορφή Σφίγγας. Πολύ καλή η διατήρηση των χρωμάτων.

Χρονολόγηση: υστεροελλαδική ΙΙβ περίοδος (1300-1200 π.Χ.).

Μαρινάτος /Hirmer, Κρήτη και Ελλάς πίν. XLI-XLII. Sakellarakis, Mycenaean Collection 66 αρ. 27. Μυλωνάς, Μυκήναι 180 εικ. 135. Αυγή ελληνικής τέχνης 330 αρ. 12-13 [Ι. Σακελλαράκης].

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΓΛΥΠΤΑ**147 Ακροκέραμος (E 28)**

Θέρμος, Αρχαιολογική Συλλογή. Από τον ναό του Απόλλωνα στο Θέρμο Αιτωλίας.

Πηλός. Ύψος: 0,263 μ. Πλάτος: 0,20 μ.

Στο μέτωπο του ακροκεράμου εικονίζεται γυναικείο κεφάλι με πόλο.

Χρονολόγηση: υστεροδοιδαλική εποχή

E.D. van Buren, Greek Fictile Revetments (1926) 139 εικ. 125. Κ. Ρωμαίου, Κέραμοι τής Καλυδώνος (1951) 103 εικ. 68.

148 Ακροκέραμος (E 29)

Θέρμος, Αρχαιολογική Συλλογή. Από τον ναό του Απόλλωνα στο Θέρμο Αιτωλίας.

Πηλός. Ύψος: 0,245 μ.

Στο μέτωπο του ακροκεράμου εικονίζεται γυναικείο κεφάλι με πόλο.

Χρονολόγηση: υστεροδοιδαλική εποχή

G. Sotiriades, Antike Denkmäler II (1908) 7 πίν. Α 2 εικ. 53. E.D. van Buren, Greek Fictile Revetments (1926) 138 κ.ε. εικ. 124.

149 Ακροκέραμος (E 30)

Θέρμος, Αρχαιολογική Συλλογή. Από τον ναό του Απόλλωνα στο Θέρμο Αιτωλίας.

Πηλός. Ύψος: 0,285 μ.

Στο μέτωπο του ακροκεράμου εικονίζεται κεφάλι γενειοφόρου άνδρα με ανοικτό στόμα.

Χρονολόγηση: 6ος αι. π.Χ.

150 Υδρορροή-λεοντοκεφαλή (E 31)

Θέρμος, Αρχαιολογική Συλλογή. Από τον ναό του Απόλλωνα στο Θέρμο Αιτωλίας.

Πηλός. Ύψος: 0,26 μ.

Γωνιακός στραπήρας με δύο υδρορροές-λεοντοκεφαλές, από τις οποίες σώζεται η μία.

Χρονολόγηση: 6ος αι. π.Χ.

G. Sotiriades, Antike Denkmäler II (1908) 8 πίν. Α 1 εικ. 10.

151 Ανάγλυφο κεφάλι από αέτωμα (E 32)

Κέρκυρα, Αρχαιολογικό Μουσείο. Από τον ναό της Αρτεμης Γοργούς.

Πρωτόλιθος. Ύψος: 0,28 μ.

Το κεφάλι του Χρυσάορα από το δυτικό αέτωμα του ναού, στο οποίο εικονίζεται η Μέδουσα Γοργώ με τα παιδιά της.

Χρονολόγηση: 590-580 π.Χ.

Lippold, Plastik 28 πίν. 6,1. E. Kunze, AM 78, 1963, 77-9. G.L. Benson στο: Gestalt und Geschichte. Τιμητικός τόμος για τον K. Scheffold, AntK Beih. 4 (1967) 48 κ.ε. K. Scheffold, Die Griechen und ihre Nachbarn, Prop. Kunstgeschichte I (1967) 24-5. W. Fuchs, Die Skulptur der Griechen ²(1979) 385, σχ. 424. Lullies, Plastik 47-9 πίν. 23. Floren 193 πίν. 15,5. S. Stucchi, Divagazioni Archeologiche I (1981) 12 κ.ε. LIMC IV λ. Gorgo / Gorgones, αρ. 289 [I. Krauskopf]. Κ. Πρέκα-Αλεξανδρή, Κέρκυρα. Από τη Ναυικά στην Ευρώπη (1994) έγχρωμος πίν. στη σελ. 75.

152 Τμήμα φιδιού (E 33)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 41. Από την Ακρόπολη.

Πρωτόλιθος. Ύψος: 0,24 μ.

Φίδι με ανορθωμένο σώμα και ανοικτό στόμα, ίσως από τη μορφή του Τρισώματου δαίμονα (Μουσείο Ακρόπολης αρ. 36).

Χρονολόγηση: μέσα βου αι. π.Χ.

R. Heberdey, Altattische Porosskulptur (1919) 63 εικ. 40. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 33 κ.ε. εικ. 25.

153 Τμήμα ανάγλυφης ζωφόρου (E 34)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 1343. Βρέθηκε το 1859 στην Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,43 μ. Πλάτος: 0,66 μ.

Σώζεται το πάνω μέρος ανδρικής γενειοφόρου μορφής που φορά πέτασο και αχειρίδαπο χιτώνα. Ίσως πρόκειται για τον Ερμή.

Χρονολόγηση: γύρω στο 520 π.Χ.

Payne/Young 47 κ.ε., 76 πίν. 127,2. Schrader, Marmorbildwerke 389 αρ. 475. N. Bookidis, A Study of the Use and Geographical Distribution of Architectural Sculpture in the Archaic Period (Διατριβή Bryn Mawr College 1967 / Ann Arbor 1981) 338-47 αρ. F 76. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 60 κ.ε. εικ. 107.

154 Κεφάλι Ηρακλή (E 159)

Αθήνα, Μουσείο Αγοράς αρ. S 1295. Βρέθηκε το 1947, νοτιοδυτικά της αρχαίας Αγοράς.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,147 μ.

Φορά λεοντή. Στο πίσω μέρος του κεφαλιού υπάρχουν δύο οπές και βάθυνση για τη στερέωση του ρόπαλου.

Χρονολόγηση: τέλη βου αι. π.Χ.

H. Thompson, Hesperia 17, 1948, 174-5 πίν. 49-50. E. Harrison, Archaic and Archaistic Sculpture. The Athenian Agora XI (1965) 37 αρ. 97 A πίν. 18.

155 Κεφάλι πολεμιστή (E 165)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1933. Βρέθηκε το 1901 στο ιερό της Αφαιάς στην Αίγινα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,28 μ.

Φορά κορινθιακό κράνος. Έχει οπές δάπλα στο αυτί για τη στερέωση ένθετης γενειάδας. Προέρχεται μάλλον από το ανατολικό αέτωμα του αρχαϊκού ναού της Αφαιάς.

Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

A. Furtwängler, Aigina (1906) 260 αρ. 120 εικ. 219 πίν. 73-4. Καρούζου, Γλυπτά 22 πίν. 13α. E. Walter-Karydi, Alt-Agina II 2. Die äginetische Bildhauerschule (1987) 77 αρ. 34 πίν. 28,34.

156 Κεφάλι αγένειου πολεμιστή (E 166)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1934. Βρέθηκε το 1901 στο ιερό της Αφαιάς στην Αίγινα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,22 μ.

Φορά κορινθιακό κράνος. Προέρχεται μάλλον από το ανατολικό αέτωμα του αρχαϊκού ναού της Αφαιάς.

Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

A. Furtwängler, Aigina (1906) 259 αρ. 119 πίν. 75-6. Καρούζου, Γλυπτά 22. E. Walter-Karydi, Alt-Agina II 2. Die äginetische Bildhauerschule (1987) 77 αρ. 36 πίν. 29,36.

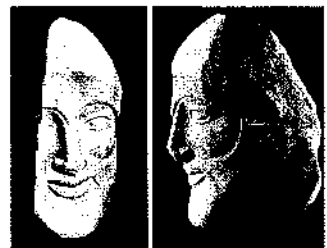

157 Κεφάλι γενειοφόρου πολεμιστή (E 167)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο 1938. Βρέθηκε το 1901 στο ιερό της Αφαιάς στην Αίγινα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,25 μ.

Φορά κορινθιακό κράνος. Ανήκει στον αριστερό τοξότη του ανατολικού αετώματος του αρχαϊκού ναού της Αφαιάς (μαζί με το θραύσμα στο Μόναχο, Glyptothek αρ. 114).

Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

A. Furtwängler, Aigina (1906) 260 αρ. 121 εικ. 221 πίν. 71-2. D. Ohly, Die Ägineten, Bd I. Ostgiebel (1976) 99 εικ. 74 πίν. 59-60. E. Walter-Karydi, Alt-Ägina II 2. Die äginetische Bildhauerschule (1987) 77 αρ. 39 πίν. 28,39.

158 Κεφάλι αγένειου πολεμιστή (E 168)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο 1935. Από το ιερό της Αφαιάς στην Αίγινα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,31 μ.

Φορά κορινθιακό κράνος.

Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

A. Furtwängler, Aigina (1906) 258 αρ. 116 πίν. 77-8. E. Walter-Karydi, Alt-Ägina II 2. Die äginetische Bildhauerschule (1987) 77 αρ. 35 πίν. 28,35.

159 Κεφάλι αγένειου πολεμιστή (E 169)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο 1936. Βρέθηκε το 1901 στο ιερό της Αφαιάς στην Αίγινα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,33 μ.

Φορά κορινθιακό κράνος.

Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

A. Furtwängler, Aigina (1906) 257 αρ. 115 πίν. 79-80. D. Ohly, Die Ägineten, Bd I. Ostgiebel (1976) 36 εικ. 33 πίν. 15-7. E. Walter-Karydi, Alt-Ägina II 2. Die äginetische Bildhauerschule (1987) 77 αρ. 38 πίν. 29, Ο II.

160 Κεφάλι γενειοφόρου πολεμιστή (E 170)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο 1937. Από το ιερό της Αφαιάς στην Αίγινα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,28 μ.

Φορά κορινθιακό κράνος.

Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

A. Furtwängler, Aigina (1906) 258 αρ. 117 πίν. 81. E. Walter-Karydi, Alt-Ägina II 2. Die äginetische Bildhauerschule (1987) 77 αρ. 38.

161 Κεφάλι από αρχιτεκτονικό ανάγλυφο (E 35)

Θεσσαλονίκη, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1530. Από τη Θεσσαλονίκη. Μάρμαρο. Ύψος: 0,115 μ.

Μικρό κεφάλι νέου που προέρχεται μάλλον από τον ανάγλυφο διάκοσμο ενός ιωνικού ναού.

Χρονολόγηση: αρχές 5ου αι. π.Χ.

G. Bakalakis, AntK Beih. 1, 1963, 33 πίν. 18,7. I. Βοκοτοπούλου (εκδ.), Θεσσαλονίκη. Από τα προϊστορικά μέχρι τα χριστιανικά χρόνια (1986) 21 εικ. 7 [Αικ. Δεσποίνη]. Γ. Δεσπίνης / Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού / Εμμ. Βουτιράς, Κατάλογος γλυπτών του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης I (1997) 13 κ.ε. αρ. 1 [Γ. Δεσπίνης].

162 Ακρωτήριο (E 36)

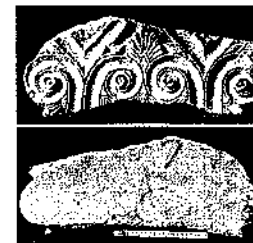
Κομοτηνή, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1321. Από το Φανάρι, στο στόμιο της Βιστονίδας λίμνης (πιθανόν προέρχεται από την αρχαία Δίκαια).

Πηλός. Ύψος: 0,21 μ.

Σώζονται δύο ζευγάρια από αντωπές οφθαλματές έλικες με διπλό ανθέμιο στο σημείο όπου συναντιούνται.

Χρονολόγηση: αρχές δεύτερου τέταρτου 5ου αι. π.Χ.

Γ. Μπακαλάκης, Προαναασκαφικές έρευνες στη Θράκη (1958) 59 κ.ε. πίν. 10. Χ. Κουκούλη-Χρυσανθάκη στο: Κέρνος. Τιμητική προσφορά στον καθηγητή Γ. Μπακαλάκη (1972) 73-4 πίν. 27,4.

163 Πήλινη αναπαράσταση του ακρωτηρίου αρ. 162 (E 37)

Συμπληρωμένη μορφή του προηγούμενου ακρωτηρίου αρ. 162.

164 Μορφές ανατολικού αετώματος ναού του Διός στην Ολυμπία (E 383 α-φ)

Ολυμπία, Αρχαιολογικό Μουσείο.

Μάρμαρο. Ύψος μορφών: από 3,15 ως 0,95 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείων: Οκτώβριος / Νοέμβριος 1996.

Παριστάνεται η προετοιμασία για την αρματοδρομία του Πέλοπα και του Οινόμαου. Κεντρική μορφή του αετώματος είναι ο Ζεύς. Στη σκηνή συμμετέχουν συνολικά 13 ανθρώπινες μορφές και 6 άλογα.

165 Μορφές δυτικού αετώματος ναού του Διός στην Ολυμπία (E 384 α-φ)

Ολυμπία, Αρχαιολογικό Μουσείο.

Μάρμαρο. Ύψος μορφών: από 3,10 ως 2,05 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείων: Οκτώβριος / Νοέμβριος 1996.

Παριστάνεται η σύγκρουση ανάμεσα στους Λαπίθες και τους Κενταύρους. Κεντρική μορφή του αετώματος είναι ο Απόλλων με τους ήρωες Θησέα και Πειρίθου εκατέρωθεν. Στη σκηνή παριστάνονται συνολικά 21 ανθρώπινες μορφές.

Χρονολόγηση: 480-470 π.Χ.

G. Treu, Olympia III (1897) 44 κ.ε. E. Kunze / U. Jantzen, OIBericht IV, 1940/41 (1944) 143 κ.ε. B. Ashmole / N. Yalouris, Olympia. The Sculptures of the Temple of Zeus (1967). M.L. Säf Lund, The East Pediment of the Temple of Zeus at Olympia (Studies in Mediterranean Archaeology 27, 1970). P. Grunauer, JdI 89, 1974, 1 κ.ε. A. Mallwitz / H.V. Herrmann (εκδ.), Die Funde aus Olympia (1980) 161 κ.ε. P. Grunauer, OIBericht X (1981) 256 κ.ε. H.V. Herrmann (εκδ.), Die Olympia Skulpturen (1987) 31 κ.ε., 57 κ.ε., 203 κ.ε. A. Stewart, Greek Sculpture (1987) 142 κ.ε. πίν. 263-276. A. Γιαλούρη / Ν. Γιαλούρης, Ολυμπία. Το μουσείο και το ιερό (1993) 103 κ.ε.

166 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά, πλάκα III (E 1)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.

Μάρμαρο.

Ένας ιππίας περνά τα χαλινάρια του αλόγου του. Στο μέσο εικονίζεται γενειοφόρος άνδρας, ίσως επόπτης της πομπής, και στην άκρη δεξιά μικρός ιπποκόμος (μορφές 4, 5, 6).

Χρονολόγηση: 442-438 π.Χ.

G. Fougères, Le Parthenon II (1910) πίν. 76, 84. M. Robertson, The Parthenon Frieze (1975) West 4-6. F. Brommer, Der Parthenonfries (1977) πίν. 11-2.

167 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά, πλάκα IV (E 2)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.

Μάρμαρο.

Δύο ιππείς καλπάζουν προς τ' αριστερά. Ο ένας εικονίζεται γενειοφόρος και ίσως παριστάνει τον έναν από τους δύο ιππάρχους (μορφές 7, 8).

G. Fougères, Le Parthenon II (1910) πίν. 76, 84. M. Robertson, The Parthenon Frieze (1975) West 7-8. F. Brommer, Der Parthenonfries (1977) πίν. 13-5.

168 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά, πλάκα V (E 3)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.

Μάρμαρο.

Ένας ιππίας πάνω στο αλόγο του και ένας άλλος πεζός, στραμμένοι προς τ' αριστερά (μορφές 9, 10).

G. Fougères, Le Parthenon II (1910) πίν. 76, 83. M. Robertson, The Parthenon Frieze (1975) West 9-10. F. Brommer, Der Parthenonfries (1977) πίν. 16-7.

**169 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά,
πλάκα VI (E 4)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.
Μάρμαρο.

Δεξιά, ένας νέος δένει το σανδάλι του. Αριστερά, ένας ιππέας
καλπάζει (μορφές 11, 12).

G. Fougères, Le Parthenon II (1910) πίν. 76, 83. M. Robertson, The Parthenon
Frieze (1975) West 11-2. F. Brommer, Der Parthenonfries (1977) πίν. 18-20.

**170 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά,
πλάκα VII (E 5)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.
Μάρμαρο.

Δύο ιππείς καλπάζουν πάνω στα άλογά τους προς τ' αριστερά
(μορφές 13, 14).

G. Fougères, Le Parthenon II (1910) πίν. 76, 82. M. Robertson, The Parthenon
Frieze (1975) West 13-4. F. Brommer, Der Parthenonfries (1977) πίν. 21-2.

**171 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά,
πλάκα VIII (E 6)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.
Μάρμαρο.

Γενειοφόρος ιππέας, που καταλαμβάνει ολόκληρη την πλάκα,
προσπαθεί να δαμάσει το ατίθασο άλογό του. Ίσως πρόκειται
για έναν από τους δύο ιππάρχους (μορφή 15).

G. Fougères, Le Parthenon II (1910) πίν. 76, 82. M. Robertson, The Parthenon
Frieze (1975) West 15. F. Brommer, Der Parthenonfries (1977) πίν. 23-6.

**172 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά,
πλάκα IX (E 7)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.
Μάρμαρο.

Δύο ιππείς καλπάζουν πάνω στα άλογά τους προς τ' αριστερά
(μορφές 16, 17).

G. Fougères, Le Parthenon II (1910) πίν. 76, 81. M. Robertson, The Parthenon
Frieze (1975) West 16-7. F. Brommer, Der Parthenonfries (1977) πίν. 27-9.

**173 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά,
πλάκα X (E 8)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.
Μάρμαρο.

Δύο ιππείς με διαφορετικές ενδυμασίες καλπάζουν πάνω στα
άλογά τους προς τ' αριστερά (μορφές 18, 19).

G. Fougères, Le Parthenon II (1910) πίν. 76, 81. M. Robertson, The Parthenon
Frieze (1975) West 18-9. F. Brommer, Der Parthenonfries (1977) πίν. 30-2.

**174 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά,
πλάκα XI (E 9)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.
Μάρμαρο.

Δύο ιππείς καλπάζουν πάνω στα άλογά τους προς τ' αριστερά
(μορφές 20, 21).

G. Fougères, Le Parthenon II (1910) πίν. 76, 80. M. Robertson, The Parthenon
Frieze (1975) West 20-1. F. Brommer, Der Parthenonfries (1977) πίν. 33-5.

**175 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά,
πλάκα XII (E 10)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.
Μάρμαρο.

Στο μέσο στέκεται νέος που κρατά ραβδί και απευθύνεται σε
γυμνό νέο ιππέα στ' αριστερά. Σε δεύτερο επίπεδο, ένα άλογο
με σκυμμένο κεφάλι και πίσω του μικρός δούλος (μορφές 22,
23, 24).

G. Fougères, Le Parthenon II (1910) πίν. 76, 80. M. Robertson, The Parthenon
Frieze (1975) West 22-4. F. Brommer, Der Parthenonfries (1977) πίν. 36-8.

**176 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά,
πλάκα XIII (E 11)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.
Μάρμαρο.

Ένας ιππέας προσπαθεί να συγκρατήσει το άλογό του (μορφή
25). Πίσω του και άλλο ανήσυχο άλογο.

G. Fougères, Le Parthenon II (1910) πίν. 76, 79. M. Robertson, The Parthenon
Frieze (1975) West 25. F. Brommer, Der Parthenonfries (1977) πίν. 39-40.

**177 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά,
πλάκα XIV (E 12)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.
Μάρμαρο.

Δύο ιππείς προσπαθούν να δαμάσουν ένα άλογο (μορφές 26, 27).

G. Fougères, *Le Parthenon II* (1910) πίν. 76, 79. M. Robertson, *The Parthenon Frieze* (1975) West 26-7. F. Brommer, *Der Parthenonfries* (1977) πίν. 41-2.

**178 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά,
πλάκα XV (E 13)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.
Μάρμαρο.

Δύο άλογα στέκονται προς τ' αριστερά. Ένας ιππείας περνά το χαλινάρι στο πρώτο, ενώ ένας άλλος νέος δένει το σανδάλι του (μορφές 28, 29).

G. Fougères, *Le Parthenon II* (1910) πίν. 76, 78. M. Robertson, *The Parthenon Frieze* (1975) West 28-9. F. Brommer, *Der Parthenonfries* (1977) πίν. 43-5.

**179 Ζωφόρος Παρθενώνα. Δυτική πλευρά,
πλάκα XVI (E 14)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης.
Μάρμαρο.

Ένας νέος ετοιμάζεται να φορέσει τη χλαμύδα του (μορφή 30).

G. Fougères, *Le Parthenon II* (1910) πίν. 76, 78. M. Robertson, *The Parthenon Frieze* (1975) West 30. F. Brommer, *Der Parthenonfries* (1977) πίν. 46.

**180 Ζωφόρος Παρθενώνα. Ανατολική πλευρά,
πλάκα VI (E 15)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 856. Βρέθηκε το 1836 στην Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,01 μ.

Εικονίζονται τρεις θεοί καθιστοί σε δίφρους προς τα δεξιά. Πρόκειται από αριστερά για τον Ποσειδώνα, τον Απόλλωνα και την Αρτεμη (μορφές 38, 39, 40).

G. Fougères, *Le Parthenon II* (1910) πίν. 119, 128. M. Robertson, *The Parthenon Frieze* (1975) East 38-40. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 157-8 εικ. 302. F. Brommer, *Der Parthenonfries* (1977) πίν. 178-82.

**181 Ζωφόρος Παρθενώνα. Ανατολική πλευρά,
θραύσμα πλάκας VI (E 16)**

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 270. Από τη βόρεια πλευρά της Ακρόπολης.

Μάρμαρο. Μέγ. σωζ. ύψος: 0,285 μ. Μέγ. σωζ. πλάτος: 0,19 μ.

Σώζεται τμήμα από τους συμπλεκόμενους πήχεις της Αρτεμης και της Αφροδίτης και από το στήθος της τελευταίας (μορφές 40, 41).

Γ. Δεσπίνης στο: Κέρνος. Τιμητικός τόμος για τον Γ. Μπακαλάκη (1972) 35 κ.ε. πίν. 14.

**182 Ζωφόρος Παρθενώνα. Βόρεια πλευρά,
πλάκα II (E 17)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 857. Από την Ακρόπολη.

Μάρμαρο.

Τρεις νέοι οδηγούν βόδια για θυσία (μορφές 3, 4, 5).

G. Fougères, *Le Parthenon II* (1910) πίν. 101, 118. M. Robertson, *The Parthenon Frieze* (1975) North 3-5. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 158-9 εικ. 306. F. Brommer, *Der Parthenonfries* (1977) πίν. 52-3.

**183 Ζωφόρος Παρθενώνα. Βόρεια πλευρά,
πλάκα IV (E 18)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 860. Από την Ακρόπολη.

Μάρμαρο.

Νέοι οδηγούν τέσσερα κριάρια για θυσία (μορφές 10, 11, 12).

G. Fougères, *Le Parthenon II* (1910) πίν. 101-2, 117. M. Robertson, *The Parthenon Frieze* (1975) North 10-2. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 159 εικ. 307. F. Brommer, *Der Parthenonfries* (1977) πίν. 55-6.

**184 Ζωφόρος Παρθενώνα. Βόρεια πλευρά,
πλάκα VI (E 19)**

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 864. Από την Ακρόπολη.

Μάρμαρο.

Τρεις νέοι κουβαλούν υδρίες στον ώμο και ένας τέταρτος σκύβει για να σηκώσει τη δική του. Δεξιά διακρίνεται ο αυλός ενός μουσικού που τους ακολουθεί (μορφές 16, 17, 18, 19).

G. Fougères, *Le Parthenon II* (1910) πίν. 102, 117. M. Robertson, *The Parthenon Frieze* (1975) North 16-9. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 159-60 εικ. 305. F. Brommer, *Der Parthenonfries* (1977) πίν. 58-9.

185 Ζωφόρος Παρθενώνα. Βόρεια πλευρά, πλάκα X (E 20)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 865. Από την Ακρόπολη. Μάρμαρο.

Επτά γενειοφόροι άνδρες προχωρούν ή στέκονται κρατώντας κλαδιά και στεφάνια (μορφές 38, 39, 40, 41, 42, 43).

G. Fougères, *Le Parthenon II* (1910) πίν. 101, 116. M. Robertson, *The Parthenon Frieze* (1975) North 38-43. Μπούσκαρη, Ακρόπολις 160 εικ. 310. F. Brommer, *Der Parthenonfries* (1977) πίν. 64-5.

186 Ζωφόρος Παρθενώνα. Βόρεια πλευρά, πλάκα XVII (E 21)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 859. Από την Ακρόπολη. Μάρμαρο.

Στο μέσο κυριαρχεί η μορφή ενός επόπτη σε διασκελισμό. Αριστερά διακρίνεται ο δίφρος άρματος με πάνω τον ηνίοχο και τον αποβάτη (μορφές 56, 57, 58).

G. Fougères, *Le Parthenon II* (1910) πίν. 101-2, 114. M. Robertson, *The Parthenon Frieze* (1975) North 56-8. Μπούσκαρη, Ακρόπολις 160 κ.ε. εικ. 313. F. Brommer, *Der Parthenonfries* (1977) πίν. 73-4.

187 Ζωφόρος Παρθενώνα. Βόρεια πλευρά, πλάκα XXIX (E 22)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 863. Από την Ακρόπολη. Μάρμαρο.

Ανάμεσα σε δύο ιππείς παρεμβάλλεται νεαρός επόπτης της πομπής (μορφές 88, 89, 90, 91).

G. Fougères, *Le Parthenon II* (1910) πίν. 102, 110. M. Robertson, *The Parthenon Frieze* (1975) XXIX 88-91. Μπούσκαρη, Ακρόπολις 161 εικ. 315. F. Brommer, *Der Parthenonfries* (1977) πίν. 88.

188 Ζωφόρος Παρθενώνα. Βόρεια πλευρά, πλάκα XXXI (E 23)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 862. Από την Ακρόπολη. Μάρμαρο.

Τέσσερις ιππείς καλπάζουν πάνω στα άλογά τους προς τ' αριστερά. Ο ένας από αυτούς προβάλλεται σε πρώτο επίπεδο (μορφές 94, 95, 96, 97).

G. Fougères, *Le Parthenon II* (1910) πίν. 101, 109. M. Robertson, *The Parthenon Frieze* (1975) North 94-7. Μπούσκαρη, Ακρόπολις 161 εικ. 317. F. Brommer, *Der Parthenonfries* (1977) πίν. 91-2.

189 Γυναικείο κεφάλι (E 259)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 1309.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,236 μ.

Ίσως ανήκει σε μετόπη του Παρθενώνα (αρ. Π της νότιας πλευράς, Λαπιθίδα). Τα μαλλιά είναι αδούλευτα πάνω στο κρανίο. Χρονολόγηση: 440-430 π.Χ.

Casson, *Acropolis II* 95 κ.ε. εικ. αρ. 1309. Μπούσκαρη, Ακρόπολις 154 εικ. 295.

190 Θωρακείο ναού Αθηνάς Νίκης (πλάκα αρ. 1) (E 24)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 989. Από την Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,055 μ.

Η Αθηνά κάθεται σε βράχο και στηρίζει το δεξί χέρι στην ασπίδα της που είναι ακουμπισμένη στο έδαφος.

Χρονολόγηση: 421-415 π.Χ.

R. Carpenter, *The Sculpture of the Nike Parapet* (1929) 57 πίν. XXIV. Γ. Δεσπίνης, Συμβολή στη μελέτη του έργου του Αγορακράτου (1971) 170 κ.ε. Μπούσκαρη, Ακρόπολις 167 κ.ε. εικ. 332.

191 Θωρακείο ναού Αθηνάς Νίκης (πλάκα αρ. 2) (E 25)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 989. Από την Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,055 μ. Συνολικό πλάτος (E 24 και E 25): 1,203 μ.

Συνέχεια της προηγούμενης. Μια Νίκη με υψωμένα τα χέρια στέκεται μπροστά στην Αθηνά.

R. Carpenter, *The Sculpture of the Nike Parapet* (1929) 59 πίν. XXV. Μπούσκαρη, Ακρόπολις 167 κ.ε. εικ. 332. Γ. Δεσπίνης, Συμβολή στη μελέτη του έργου του Αγορακράτου (1971) 170-4. LIMC VI λ. Nike, αρ. 186 [A. Goulaki-Voutira].

192 Θωράκειο ναού Αθηνάς Νίκης (πλάκα αρ. 12) (E 26)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 973. Από την Ακρόπολη.
Μάρμαρο. Ύψος: 1,06 μ. Πλάτος: 0,52 μ.
Μια Νίκη σκύβει για να δέσει ή να λύσει το σανδάλι της.

R. Carpenter, *The Sculpture of the Nike Parapet* (1929) 63 πίν. XXVII. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 168-9. εικ. 333. E. Simon, στο: Kanon. Τιμητικός τόμος για τον E. Berger (1989) 69-73 πίν. 20,1. LIMC VI λ. Nike, 154a [A. Goulaki-Voutira].

193 Ίδιο με τον αρ. 192 (E 27)

194 Άγαλμα Νηρηΐδας πάνω σε δελφίνι (E 365)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3397. Από την αρχαία Αγορά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,60 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Συνανήκει με άλλα θραύσματα που βρίσκονται στο Εθνικό Μουσείο (αρ. 4798) και στο Μουσείο της Αγοράς (αρ. S 2091). Φορά διάφανο πέπλο και κάθεται πάνω σε δελφίνι.

Χρονολόγηση: αρχές 4ου αι. π.Χ.

B. Schlörb, *Timotheos*, *JdI ErgH* 22 (1965) 20 πίν. 7,80. Καρούζου, *Γλυπτά* 98. A. Delivorrias, *Attische Giebelskulpturen und Akrotere des 5. Jhs.* (1974) 125 κ.ε. πίν. 46-51.

195 Κεφάλι ανδρικής μορφής (“Πρίαμος”) (E 357)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 144. Από τον ναό του Ασκληπιού στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,23 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Από το ανατολικό αέτωμα του ναού, που απεικονίζει την Ιλίου Πέρσι. Σώζεται το κεφάλι και ο λαιμός γενειοφόρου άνδρα με τμήμα χεριού που τον πιάνει από τα μαλλιά.

Χρονολόγηση: 375-370 π.Χ.

B. Schlörb, *Timotheos*, *JdI ErgH* 22 (1965) 10-1 πίν. 2. Καρούζου, *Γλυπτά* 101-2. N. Yalouris, *Die Skulpturen des Asklepios Tempels in Epidauros*, *AntPl* 21 (1992) 26-7 αρ. 16 πίν. 16d-17b.

196 Κορμός γυναικείου αγάλματος (“Εκάβη”) (E 358)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 146. Από τον ναό του Ασκληπιού στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,50 μ. Πλάτος: 0,48 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Από το ανατολικό αέτωμα του ναού, που απεικονίζει την Ιλίου Πέρσι. Σώζεται το κάτω τμήμα γονατιστής γυναικείας μορφής, που φορά χιτώνα και ιμάτιο. Με το αριστερό της χέρι αγκάλιαζε μια άλλη μικρή μορφή.

Χρονολόγηση: 375-370 π.Χ.

B. Schlörb, *Timotheos*, *JdI ErgH* 22 (1965) 13 πίν. 4. Καρούζου, *Γλυπτά* 101. N. Yalouris, *Die Skulpturen des Asklepios Tempels in Epidauros*, *AntPl* 21 (1992) 29 αρ. 29 πίν. 21g, 22.

197 Έφιππη Αμαζόνα (E 356)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 137. Από τον ναό του Ασκληπιού στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,43 μ. Μήκος: 0,49 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Από το δυτικό αέτωμα του ναού με παράσταση Αμαζονομαχίας. Μαζί με την πληγωμένη έφιππη Αμαζόνα σώζεται και ο λαιμός του αλόγου της. Οι μορφές αποδίδονται στον γλύπτη Τιμόθεο.

Χρονολόγηση: 375-370 π.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 100-1. N. Yalouris, *Die Skulpturen des Asklepios Tempels in Epidauros*, *AntPl* 21 (1992) 42 αρ. 37 πίν. 46a-b, 47a-e.

198 Πολεμιστής (E 360)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 4492. Από τον ναό του Ασκληπιού στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,30 μ. Μήκος: 0,93 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Από το δυτικό αέτωμα που εικονίζει Αμαζονομαχία. Σώζεται ο κορμός πληγωμένου γυμνού νέου, που είναι ξαπλωμένος πάνω σε ιμάτιο απλωμένο στην πλίνθο.

Χρονολόγηση: 375-370 π.Χ.

B. Schlörb, *Timotheos*, *JdI ErgH* 22 (1965) 16-7 εικ. 24 πίν. 6. Καρούζου, *Γλυπτά* 100. N. Yalouris, *Die Skulpturen des Asklepios Tempels in Epidauros*, *AntPl* 21 (1992) 33 αρ. 28 πίν. 33.

199 Έφιππη Αμαζόνα (E 366)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 136. Από τον ναό του Ασκληπιού στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,90 μ. Πλάτος: 0,81 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 21/2/1995.

Η μορφή ήταν τοποθετημένη πολύ κοντά στο κέντρο του δυτικού αετώματος, όπου παριστάνεται Αμαζονομαχία.

Χρονολόγηση: 375-370 π.Χ.

I. Crome, Die Skulpturen des Asklepios Tempels von Epidauros (1951) 32 πίν. 13-5. Καρούζου, Γλυπτά 100. N. Yalouris, Die Skulpturen des Asklepios Tempels in Epidauros, AntPl 21 (1992) 35-8 αρ. 34 πίν. 40-41c.

200 Γυναικεία μορφή που ιππεύει (E 190)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 157. Βρέθηκε το 1882-1886 στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,78 μ. Μήκος: 0,58 μ.

Η μορφή πάνω σε άλογο, που αναδύεται από τη θάλασσα (ίσως Αύρα ή Νηρηίδα), ήταν ακρωτήριο στη δυτική πλευρά του ναού του Ασκληπιού.

Από το εκμαγείο λείπει το κεφάλι.

Χρονολόγηση: 375-370 π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 99. B. Brown, Anticlassicism in Greek Sculpture of the Fourth Century B.C. (1973) 11 εικ. 19-20. N. Yalouris, Die Skulpturen des Asklepios Tempels in Epidauros, AntPl 21 (1992) 32-3 αρ. 27 πίν. 29-31. LIMC III λ. Aurai, αρ. 16b [F. Canciani]. LIMC VI λ. Nereides, αρ. 484 [A.-V. Szabados].

201 Άγαλμα Νίκης (E 359)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 155. Από τον ναό του Ασκληπιού στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,85 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Κεντρικό ακρωτήριο του δυτικού αετώματος. Φορά διάφανο ζωσμένο χιτώνα και κρατά στο δεξί χέρι ένα πτηνό, ίσως πέρδικα.

Χρονολόγηση: 375-370 π.Χ.

B. Schlörb, Timotheos, JdI ErgH 22 (1965) 25-8 πίν. 8. F. Brommer, AA 1966, 67-8. Καρούζου, Γλυπτά 99. N. Yalouris στο: Τιμητικός τόμος για τον F. Brommer (1977) 307 κ.ε. πίν. 83-5. N. Yalouris, Die Skulpturen des Asklepios Tempels in Epidauros, AntPl 21 (1992) 30-1 αρ. 25 πίν. 24-6. LIMC III λ. Epione, αρ. 19 [F. Croissant]. LIMC VI λ. Nike, αρ. 144 [A. Goulaki-Voutira].

202 Κεφάλι αγένειου πολεμιστή (E 195)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 180. Από τον ναό της Αλέας Αθηνάς στην Τεγέα (γνωστό από το 1878).

Μάρμαρο. Ύψος: 0,32 μ.

Η μορφή υψώνει το βλέμμα προς τα πάνω. Φορά αττικό κράνος.

Χρονολόγηση: γύρω στο 340 π.Χ.

Lippold, Plastik 250 σημ. 12 πίν. 90,3. Καρούζου, Γλυπτά 160. B. Brown, Anticlassicism in Greek Sculpture of the Fourth Century B.C. (1973) 16 σημ. 45 πίν. 38. A. Delivorrias, BCH 97, 1973, 127-31 εικ. 6-8. A.F. Stewart, Skopas of Paros (1977) 23-4 αρ. 17 πίν. 14c-d, 15, 35c-d.

203 Κεφάλι νέου (E 196)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 179. Από τον ναό της Αλέας Αθηνάς στην Τεγέα (γνωστό από το 1878).

Μάρμαρο. Ύψος: 0,22 μ.

Αγένειο κεφάλι που γέρνει έντονα προς τον αριστερό ώμο.

Χρονολόγηση: γύρω στο 340 π.Χ.

Lippold, Plastik 250 σημ. 12 πίν. 90,4. Καρούζου, Γλυπτά 160. B. Brown, Anticlassicism in Greek Sculpture of the Fourth Century B.C. (1973) 16 σημ. 45 πίν. 36. A.F. Stewart, Skopas of Paros (1977) 16-7 αρ. 9 πίν. 7, 8a-b, 38c-d.

204 Άγαλμα Νίκης (E 197)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 160. Από την Επίδαυρο, κοντά στον ναό της Αρτεμης.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,675 μ.

Η Νίκη φορά λακωνικό πέπλο. Τα φτερά της ήταν ένθετα.

Αποτελούσε ακρωτήριο του ναού της Αρτεμης.

Χρονολόγηση: τέλη 4ου αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 248 σημ.5. N. Γιαλούρης, ΑΔ 22, 1967, Μελέτα, 27 κ.ε. πίν. 25-6, 32a. Καρούζου, Γλυπτά 103. A. Delivorrias, Attische Giebelskulpturen und Akrotere des 5. Jhs. (1974) 197-8. A. Gulaki, Klassische und klassizistische Nikedarstellungen (1981) 90, 92 κ.ε. εικ. 38. LIMC VI λ. Nike, αρ. 160 [U. Grote].

205 Άγαλμα Νίκης (E 198)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 159. Από την Επίδαυρο, κοντά στον ναό της Άρτεμης.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,805 μ.

Παρόμοιο με το προηγούμενο, επίσης ακρωτήριο από τον ίδιο ναό. Σώζεται το κεφάλι.

Χρονολόγηση: τέλη 4ου αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 248 σημ. 5. N. Γιαλούσης, ΑΔ 22, 1967, Μελέται, 25 κ.ε. πίν. 22-4. Καρούζου, Γλυπτά 103. A. Gulaki, Klassische und klassizistische Nikedarstellungen (1981) 89-90, 92 κ.ε. εικ. 37. LIMC VI λ. Nike, αρ. 400a [U. Grote].

206 Κεφάλι Νίκης (E 319)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 160. Από τον ναό της Άρτεμης στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,14 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

Συνανήκει με τον αρ. 204 (E 197).

Χρονολόγηση: τέλη 4ου αι. π.Χ.

207 Άγαλμα Σατύρου (E 222)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 239. Βρέθηκε γύρω στο 1830 στη Λαμία.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,90 μ.

Ο Σάτυρος παριστάνεται νέος και γυμνός, με δέρμα πάνθηρα τυλιγμένο στον αριστερό του βραχίονα. Η βάση έχει σχήμα βράχου. Ίσως αποτελούσε ακρωτήριο κάποιου ναού.

Χρονολόγηση: δεύτερο μισό 3ου αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 269 σημ. 16. Καρούζου, Γλυπτά 166 πίν. 60. Σ. Καρούζου στο: Χαριστήριον εις Α. Ορλάνδον Ι (1965) 176 κ.ε. πίν. I-IV. Chr. Dierks-Kichl, Zu späthellenistischen bewegten Figuren der 2. Hälfte des 2. Jh. (1973) 62 κ.ε.

208-218 Εκμαγεία από τα ανάγλυφα του τόξου του Γαλερίου (Καμάρα)

Θεσσαλονίκη, πάνω στο μνημείο. Μάρμαρο.

208 Γωνιακό τμήμα ζωφόρου νότιου πεσσού με γυναικείες μορφές (E 341)**209 Τμήμα επίστεψης με άκανθα και κυμάτια (E 343)****210 Γωνιακό τμήμα διακοσμητικής ζώνης με λογχόσχημα φύλλα και ταινίες (E 344)****211 Τμήμα διακοσμητικής ζώνης με λογχόσχημα φύλλα και ταινίες (E 345)****212 Τμήμα διακοσμητικής ζώνης με πλοχμούς και ρόδακες (E 346)****213 Γωνιακό τμήμα επίστεψης με άκανθα και κυμάτια (E 347)****214 Ζωφόρος νότιου πεσσού, βόρεια όψη**

(E 347a): Μάχη ανάμεσα στον τετράρχη Γαλέριο και τον Πέρση βασιλιά Ναρσή, που πλαισιώνονται από τους στρατιώτες τους.

215 Ζωφόρος νότιου πεσσού, βόρεια όψη

(E 347b): Αναχώρηση του Γαλερίου από μια πόλη, άφιξη και υποδοχή του σε μια άλλη (profectio και adventus).

216 Γωνιακό τμήμα ζωφόρου νότιου πεσσού με Νίκες (E 342)

217 Ζωφόρος νότιου πεσσού, βόρεια όψη (E 347γ): Δεξί τμήμα της ζωφόρου με την παράσταση των τετραρχών ανόμεσα σε θεούς. Εικονίζεται η Γη ανακεκλιμένη, περιτριγυρισμένη από τις εποχές και την Τύχη.

218 Ζωφόρος νότιου πεσσού, ανατολική όψη (E 347δ): Προσφώνηση (adlocutio) του Γαλερίου στους στρατιώτες του μετά τη νίκη.

Χρονολόγηση: 299-303 μ.Χ.

K.F. Kinch, *L' arc de triomphe de Salonique* (1890). H. von Schoenebeck, *ByZ 37*, 1937, 361 κ.ε. X. Μακαρόνας, *Η Καμάρα. Το θριαμβικό τόξο του Γαλερίου στη Θεσσαλονίκη* (1969). H.P. Laubscher, *Der Reliefschmuck des Galeriusbogens in Thessaloniki* (1975). M.S. Pond Rothmann, *AJA 81*, 1977, 427 κ.ε. Της ίδιας, *The Arch of Galerius. A Sculptural Record of the Age of the Tetrarchies* (Διατριβή Πανεπιστημιο Michigan 1978 / Ann Arbor 1980). G. Velenis, *AA 1979*, 249 κ.ε. H. Meyer, *JdI 95*, 1980, 374 κ.ε. G. Velenis, *AA 1983*, 273 κ.ε. W. Raeck στο: *Beiträge zur Ikonographie und Hermeneutik. Τιμητικός τόμος για τον N. Himmelmann* (1989) 453 κ.ε. Θ. Στεφανίδου-Τιβερίου, *Το μικρό τόξο του Γαλερίου στη Θεσσαλονίκη* (1995).

ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ ΑΝΑΓΛΥΦΑ

219 Επίκρανο επιτύμβιας στήλης (E 81)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 41. Από τα Λαμπρικά (Λαμπραί) Αττικής.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,74 μ.

Πάνω στον άβασκα έχει χαρακτά και πρόστυλα κοσμήματα -ρόδακες και αστρικά μοτίβα- και γλωσσώτο κόσμημα πάνω από την παράσταση. Στη μπροστινή πλευρά εικονίζεται ιππέας με δύο άλογα και στις στενές πλάγιες όψεις δύο γυναίκες-θηρηωδοί και γενειοφόρος άνδρας αντίστοιχα.

Χρονολόγηση: 560-550 π.Χ.

Richter, *Gravestones* 20 εικ. 66-9. Καρούζου, *Γλυπτά 21. Floren 284* σμ. 13.

220 Τμήμα επιτύμβιας στήλης (E 82)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 38. Βρέθηκε το 1873 στον Κεραμεικό, στο Δάτυλο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,34 μ.

Σώζεται το κεφάλι νεαρού αθλητή προς τα δεξιά, που κρατά δίσκο. Ίσως συνανήκει με τη βάση E 335.

Χρονολόγηση: 560-550 π.Χ.

Johansen, *Grave Reliefs* 93 εικ. 45. Richter, *Gravestones* 21 αρ. 25 εικ. 77-8. Καρούζου, *Γλυπτά 12 πίν. 7. Schmaltz, Grabreliefs 168 πίν. 2,1. Floren 285 πίν. 23,7.*

221 Μπροστινή όψη από ανάγλυφη βάση (E 335)

Αθήνα, Μουσείο Κεραμεικού αρ. P 1001. Από τον Κεραμεικό.

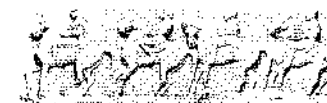
Μάρμαρο. Ύψος: 0,316 μ. Μήκος: 0,537 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

Παριστάνονται τέσσερις ιππείς σε σειρά. Ίσως συνανήκει με το θραύσμα της επιτύμβιας στήλης του αθλητή E 82.

Χρονολόγηση: γύρω στο 560 π.Χ.

F. Willemssen, *AM 78*, 1963, 105-9 Beil. 54-9. Woysch-Méautis, *Représentations 105* αρ. 1 πίν. 1. Floren 293 σμ. 23. U. Knigge, *Der Kerameikos von Athen* (1988) 33 εικ. 31.

222 Επιτύμβιο (ή αναθηματικό) ανάγλυφο (E 39)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 731 (άλλοτε στη συλλογή Sabouloff). Από τα Χρυσάφα Λακωνίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,87 μ. Πλάτος: 0,65 μ.

Παριστάνεται ζεύγος ένθρονων μορφών. Πρόκειται για θεότητες ή αφηρωισμένους νεκρούς, προς τους οποίους προσέρχονται δύο λατρευτές σε μικρή κλίμακα με προσφορές. Ένα φίδι ορθώνεται πίσω από τον θρόνο.

Χρονολόγηση: γύρω στο 540 π.Χ.

Blümel, Skulp. Berlin 1963, 22-5 αρ. 16 ειx. 42-4. Μ. Ανδρόνικος, Πελοποννησιακά Α', 1956, 257 κ.ε. ειx. 2. E. Guralwick, JEA 60, 1974, 175 κ.ε. Floren 219-20 σπμ. 49 πίν. 17,5. Μ. Kunze στο: Antike Welt auf der Berliner Museumsinsel (1990) 78-9 ειx. 5. C.M. Stibbe, BABesch 66, 1991, 1 κ.ε., 10 ειx. 5. D. Hübner στο: Φιλολόγων. Laconian Studies in Honor of Hector Catling (1992) 115 κ.ε. ειx. 35.

223 Επιτύμβια στήλη (E 83)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1959. Βρέθηκε το 1902 στην Αθήνα, κοντά στο Θησείο.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,00 μ. Πλάτος: 0,75-0,73 μ.

Η στήλη απολήγει σε δύο έλικες που τυλίγονται προς τα κάτω. Εικονίζεται γυμνός αθλητής στη στάση του "έν γούνασιν" δρόμου.

Χρονολόγηση: 510-500 π.Χ.

Μ. Ανδρόνικος, ΑΕ 1953/4 II, 317 κ.ε. Τον ίδιου, ΑΔ 19, 1960, Μελέται, 51 κ.ε. Η. Wiegartz, MarbWPr 1965, 46 κ.ε. Καρούζου, Γλυπτά 22 πίν. 12. Floren 292-3 πίν. 26,1.

224 Επιτύμβια στήλη (E 84)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 29. Βρέθηκε το 1839 στη Βελανιδέα Αττικής.

Μάρμαρο. Ύψος: 2,40 μ. (ύψος βάσης: 0,275 μ.) Πλάτος: 0,455 μ.

Παριστάνεται γενειοφόρος οπλίτης προς τα δεξιά. Στη βάση της στήλης διαβάζεται το όνομα του νεκρού σε γενική: "Άριστίωνος". Σύμφωνα με την επιγραφή στον οριζόντιο κανόνα είναι "Έργον Άριστοκλέους".

Χρονολόγηση: γύρω στο 510 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 101 ειx. 52. Richter, Gravestones 47 αρ. 67 ειx. 155-8, 180. Καρούζου, Γλυπτά 17 πίν. 8. Lullies, Plastik 61 πίν. 56. Floren 284 σπμ. 13. D. Viviers, Recherches sur les ateliers de sculpteurs et la cité d' Athènes à l' époque archaïque. Endoios-Philergos-Aristokles (1992) 129 κ.ε., 175 κ.ε. Η. Wiegartz, Boreas 19, 1996, 101 κ.ε.

225 Αμφίγλυφη επιτύμβια στήλη (E 85)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 40 και Μουσείο Κομοτηνής αρ. 33. Το κάτω μέρος βρέθηκε το 1927 στο χωριό Σαρσαπαλή, νότια της Κομοτηνής.

Μάρμαρο. Συνολ. ύψος: 1,522 μ. Πλάτος: 0,455 μ.

Η μακρόστενη στήλη απολήγει επάνω σε κυμάτιο και ταινία. Σώζονται υπολείμματα από την ανθεμωτή της επίστεψη. Στην κύρια όψη εικονίζεται νέος προς τα δεξιά και στην πίσω μικρός "παῖς" που κουβαλά πτυκτό δίφρο και συνοδεύεται από σκυλί.

Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

Γ. Μπακαλάκης, Ελληνικά αμφίγλυφα (1946) 3 κ.ε. πίν. 1-4 και ειx. 2. Γ. Μπακαλάκης, Προνασκαφικές έρευνες στη Θράκη (1958) 17 πίν. 2. E. Berger, Das Basler Arztrelief (1970) 111 ειx. 133. Η. Hiller, Ionische Grabreliefs der ersten Hälfte des 5. Jhs. v. Chr., IstMitt 12. Beih. (1975) 151 αρ. Ο 7 πίν. 4,1-3. Θράκη (1994) 105.

226 Επιτύμβια στήλη (E 86)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 39. Βρέθηκε το 1860 στον Ορχομενό Βοιωτίας.

Ασβεστόλιθος. Ύψος: 1,97 μ. Πλάτος: 0,62 μ.

Λέπει η επίστεψη της στήλης. Παριστάνεται γενειοφόρος άνδρας που σπριίζεται σε βακτηρία και δίνει μια ακρίδα στον σκύλο του. Σύμφωνα με την επιγραφή είναι έργο του Νάξιου Αλεξήνορα.

Χρονολόγηση: 480-470 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 122 ειx. 59. Καρούζου, Γλυπτά 35. E. Berger, Das Basler Arztrelief (1970) 40 ειx. 46. B. Ridgway, JdI 86, 1971, 60 κ.ε. ειx. 1. W. Schild-Xenidou, Böotische Grab- und Weihreliefs archaischer und klassischer Zeit (1972) 7-8 αρ. 7. Woysch-Méautis, Représentations 125 αρ. 261 πίν. 39,261. Η. Hiller, Ionische Grabreliefs der ersten Hälfte des 5. Jh. v. Chr., IstMitt 12. Beih. (1975) 177-9 αρ. K 11 πίν. 5.

227 Επιτύμβια στήλη (E 87)

Σπάρτη, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 10996. Από το Γεράκι Λακωνίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,365 μ. Πλάτος: 0,235 μ.

Η στήλη φέρει αετωματική απόληξη. Εικονίζεται νέος καθισμένος σε βράχο, με το κεφάλι ακουμπισμένο στο αριστερό του χέρι.

Χρονολόγηση: αρχές 5ου αι. π.Χ.

B. Schröder, AM 29, 1904, 47 πίν. III. Johansen, Grave Reliefs 88 ειx. 40.

228 Επιτύμβιος πεσός (E 88)

Κομοτηνή, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1 και 2. Βρέθηκε στην Κίρκη Έβρου όπου είχε μεταφερθεί από τα χωριά Λοφάριο ή Βέννα (άλλοτε Ναρλί) Ροδόπης.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,40 μ. Πλάτος: 0,17 μ.

Σώζεται αποσπασματικά καθιστή μορφή που παίζει λύρα.

Χρονολόγηση: μέσα 5ου αι. π.Χ.

Γ. Μπακαλάκης, Προανασκαφικές έρευνες στη Θράκη (1958) 42 κ.ε. εικ. 5 πίν. 8,1. H. Hiller, Ionische Grabreliefs, IstMitt 12. Beih. (1975) 184 κ.ε. πίν. 23. Θράκη (1994) 103.

229 Μήτρα του αναγλύφου αρ. 228 (E 89)

230 Επιτύμβια στήλη (E 90)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 741. Βρέθηκε το 1887 στο χωριό Κόντα, κοντά στη Λάρισα.

Μάρμαρο. Συνολ. ύψος: 2,46 μ.

Η στήλη φέρει ανθεμωτή επίστεψη πάνω από ταινία και κυμάτιο. Εικονίζεται νέος προς τα δεξιά, με χλαμύδα και πέτασο, που κρατά λαγό και καρπό. Χρονολόγηση: 460-450 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 130 εικ. 64. Biesantz, Grabreliefs 13 πίν. 10-11 αρ. 19. Καρούζου, Γλυπτά 34. Woysch-Méautis, Représentations 130 αρ. 335 πίν. 53,335.

231 Επιτύμβια στήλη (E 91)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 733. Από τη Λάρισα.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,10-1,12 μ.

Η στήλη φέρει αέτωμα με ακρωτήρια. Εικονίζεται γυναικεία μορφή προς τα δεξιά, που κρατά ρόδι. Με το αριστερό χέρι ανασηκώνει το ιμάτιον "ὕπερ τὴν κεφαλὴν". Η νεκρή ονομάζεται Πολυξένηαια.

Χρονολόγηση: 450-440 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 134 εικ. 67. Biesantz, Grabreliefs 17 πίν. 8 αρ. 19. Καρούζου, Γλυπτά 33.

232 Επιτύμβια στήλη (E 92)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 739. Βρέθηκε το 1890 στο Πυρί Βοιωτίας.

Ασβεστόλιθος. Ύψος: 0,85 μ. Πλάτος: 0,37 μ.

Η στήλη απολήγει σε αέτωμα με ακρωτήρια. Εικονίζεται γυναικεία μορφή, η Αμφοπτώ, προς τ' αριστερά. Φορά πόλο στο κεφάλι και κρατά ρόδι και άνθος.

Χρονολόγηση: γύρω στο 450 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 135 εικ. 68. Καρούζου, Γλυπτά 35 πίν. 19. W. Schild-Xenidou, Bötische Grab- und Weihreliefs archaischer und klassischer Zeit (1972) 10-1 αρ. 10.

233 Επιτύμβια στήλη (E 93)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. 736 (K 21). Από την Κάρυστο.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,49 μ. Πλάτος: 0,49 μ.

Η στήλη έχει ξεχωριστά δουλεμένη ανθεμωτή επίστεψη. Σώζεται το πάνω μέρος γενειοφόρου άνδρα προς τ' αριστερά.

Χρονολόγηση: γύρω στο 440 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 125 εικ. 60. Blümel, Skulpt. Berlin 1966, 14-5 αρ. 3 εικ. 3, 5, 7.

234 Επιτύμβια στήλη (E 94)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 734. Βρέθηκε το 1882 στη Λάρισα. Λίθος. Ύψος: 1,28 μ.

Η στήλη φέρει γραπτό ανθέμιο ως επίστεψη. Εικονίζεται νέος προς τα δεξιά, που κρατά δύο δόρατα στο ένα χέρι και λαγό (ή πετεινό) στο άλλο. Ονομάζεται Εκκέδαμος.

Χρονολόγηση: γύρω στο 440 π.Χ.

Biesantz, Grabreliefs 16 πίν. 12 αρ. 26. Καρούζου, Γλυπτά 33-4. Woysch-Méautis, Représentations 121 αρ. 215 πίν. 30,215.

235 Επιτύμβια στήλη (E 95)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 742. Βρέθηκε το 1884 στις Θεσπιές Βοιωτίας.

Ασβεστόλιθος. Ύψος: 2,24 μ. Πλάτος κάτω: 0,78 μ.

Στη θέση του ανθέμιου που έφερε αρχικά η στήλη λαξεύτηκε ανάγλυφη ασπιδίσκη. Εικονίζεται γυμνός νέος προς τα δεξιά, με το σκυλί του. Κρατά σπλεγγίδα και αρύβαλλο. Η επιγραφή "Ἀγαθοκλῆ χαίρε" χαραχτηκε κατά τη δεύτερη χρήση της στήλης.

Χρονολόγηση: γύρω στο 440 π.Χ.

G. Rodenwaldt, JdI 28, 1913, 315 κ.ε. πίν. 25. Johansen, Grave Reliefs 129. Καρούζου, Γλυπτά 39. W. Schild-Xenidou, Bötische Grab- und Weihreliefs archaischer und klassischer Zeit (1972) 14-5 αρ. 14. Woysch-Méautis, Représentations 125 αρ. 269 πίν. 40,269. Πνεύμα και σώμα 334 αρ. 224 [B. Μαχαίρα].

236 Επιτύμβια στήλη (E 96)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 715. Βρέθηκε το 1829 στη Σαλαμίνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,04 μ. Πλάτος: 0,81 μ.

Η στήλη έχει προεξέχουσα οριζόντια επίστεψη με ζώνη από ανάγλυφα ανθέμια και άνθη λωτού. Παριστάνεται νέος κατενώπιον, με το κεφάλι προς τ' αριστερά, και δίπλα του μικρός "παίς". Ο νέος κρατά πουλί στο αριστερό χέρι και απλώνει το δεξί σ' ένα κρεμασμένο κλουβί. Στο βάθος, πεσοίσιος και πάνω του καθισμένο αιλουροειδές.

Χρονολόγηση: γύρω στο 430 π.Χ.

N. Himmelmann-Wildschütz, Studien zum Hissos-Relief (1956) 15 πίν. 10. Diepolder, Grabreliefs 14 πίν. 6. Καρούζου, Γλυπτά 49 πίν. 25. Lullies, Plastik 96-7 πίν. 178. Woysch-Méautis, Représentations 111 αρ. 70 πίν. 56. Clairmont, Tombstones I 396-8 αρ. 550.

237 Ίδιο με τον αρ. 236 (E 369)

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 21/2/1995.

238 Επιτύμβια στήλη (E 353)

Αθήνα, Μουσείο Κεραμεικού αρ. P 1169. Από τον Κεραμεικό.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,47 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Το αέτωμα της στήλης φέρει γραπτή παράσταση δύο αιλουροειδών, πάνθηρα και λιονταριού, και ανθεμωτά ακρωτήρια. Ο νεκρός Εύφηρος φορά μακρύ ιμάτιο και κρατά σπλεγγίδα στο αριστερό χέρι.

Χρονολόγηση: γύρω στο 430 π.Χ.

B. Viemeisel-Schlörb, AM 79, 1964, 85 κ.ε. 93-5 Beil. 49 και 51,1. Schmalz, Grabreliefs 199 πίν. 7,2. U. Knigge, Der Kerameikos von Athen (1988) 139, 141 εικ. 136. Clairmont, Tombstones I, 235-7 αρ. 81.

239 Επιτύμβια λήκυθος (E 109)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 835. Βρέθηκε το 1849 στην Παλιά Βουλή της Αθήνας.

Μάρμαρο. Ύψος με τη βάση: 1,80 μ.

Στέκεται πάνω σε στρογγυλή βάση. Συμπληρωμένος ο λαίμος. Εικονίζεται νεαρός ιππέας προς τα δεξιά. Μπροστά του δύο οπλίτες σε σκηνή "δεξίωσης". Στην πίσω όψη του αγγείου, σε πολύ πρόστυπο ανάγλυφο, δύο γυναίκες.

Χρονολόγηση: γύρω στο 420 π.Χ.

Diepolder, Grabreliefs 21. Καρούζου, Γλυπτά 80. B. Schmalz, Untersuchungen zu den attischen Marmorlekythen (1970) 118 αρ. A 1. Woysch-Méautis, Représentations 106 αρ. 16 πίν. 5,16. Clairmont, Tombstones IV 134 αρ. 650.

240 Επιτύμβια στήλη (E 363)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2894. Βρέθηκε το 1910 στον Κεραμεικό (Δίπυλο).

Μάρμαρο. Ύψος: 1,03 μ. Πλάτος: 0,56 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Δύο άνδρες, ένας νέος και ένας γενειοφόρος, στέκονται αντικριστοί. Ανάμεσά τους εικονίζεται σκυλί.

Χρονολόγηση: γύρω στο 410 π.Χ.

Diepolder, Grabreliefs 30 πίν. 25. Johansen, Grave Reliefs 29 εικ. 13. Καρούζου, Γλυπτά 78. Schmalz, Grabreliefs 209, 210 πίν. 10,1. Clairmont, Tombstones II αρ. 149.

241 Επιτύμβια στήλη (E 97)

Πειραιάς, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 385. Από τη Σαλαμίνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,80 μ. Πλάτος: 1,02 μ.

Εικονίζονται δύο πολεμιστές, ο Χαιρέδημος και ο Λυκέας, στραμμένοι προς τα δεξιά. Κρατούν και οι δύο δόρυ και ασπίδα.

Χρονολόγηση: 410-400 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 30 εικ. 15. N. Himmelmann-Wildschütz, Studien zum Hissos-Relief (1956) 19 κ.ε. Diepolder, Grabreliefs 22 πίν. 16. R. Vasić, AntK 19, 1976, 24 κ.ε. Clairmont, Tombstones II 104-6 αρ. 156.

242 Επιτύμβια στήλη (E 98)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3624. Βρέθηκε το 1870 στον Κεραμεικό.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,50 μ. Πλάτος: 0,975 μ.

Πλατιά στήλη με πλαισίωση από παραστάδες και αέτωμα με ακρωτήρια. Η νεκρή Ηγησώ, κόρη του Προξένου, κάθεται σε κλισμό και παίρνει κόσμημα από πυξίδα που της προτείνει μια νεαρή θεραπαινίδα.

Χρονολόγηση: τέλη 5ου αι. π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 17 εικ. 5. J. Thimme, AntK 7, 1964, 16 κ.ε. Diepolder, Grabreliefs 27 πίν. 20. P. Zanker, AntK 9, 1966, 16 κ.ε. Καρούζου, Γλυπτά 77 πίν. 32. Lullies, Plastik 99 πίν. 184. Schmalz, Grabreliefs 1 κ.ε. εικ. 1. U. Knigge, Der Kerameikos von Athen (1988) 132-3 εικ. 127-8.

243 Επιτύμβια στήλη (E 99)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3472. Βρέθηκε το 1921 στην Αθήνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,93 μ. Πλάτος: 0,50 μ.

Η στήλη έχει μορφή ναύκου. Νεαρή γυναίκα, η Θεανώ, κάθεται σε δίφρο και μπροστά της όρθιος γενειοφόρος άνδρας, ο Κησίλεως, ακουμπισμένος σε ραβδί.

Χρονολόγηση: γύρω στο 400 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 40 εικ. 21. Diepolder, Grabreliefs 28 πίν. 22. Καρούζου, Γλυπτά 83. J. Frel / B.M. Kingsley, GrRomByzStudies 11, 1970, 210 αρ. 3. Lullies, Plastik 103 πίν. 192-3. Clairmont, Tombstones II 139-40 αρ. 206.

244 Ίδιο με τον αρ. 243 (E 364)

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

245 Ηρωικό ανάγλυφο (E 59)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1501. Από τον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,49 μ. Πλάτος: 0,62 μ.

Πλατιά στήλη με ταινία και κυμάτιο ως επίστεψη. Η παράσταση είναι στον τύπο του νεκροδείπνου: πάνω σε κλίνη ξαπλώνει γενειοφόρος άνδρας, απέναντί του σε δίφρο κάθεται μία γυναίκα και πίσω της στέκεται νεαρός οινόχορος. Στο δεξί άκρο εικονίζεται ο αναθέτης.

Χρονολόγηση: γύρω στο 400 π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. I πίν. 83. Hausmann, Weihreliefs 31 σημ. 38 εικ. 15. R. Thönges-Stringaris, AM 80, 1965, 15 κ.ε., 78 πίν. 7,2. Καρούζου, Γλυπτά 64. J.-M. Dentzer, Le motif de banquet couché dans le Proche-Orient et le monde grec de VIIe au IVe siècle au. J.-C. (1982) 593-4 αρ. R. 222 πίν. 79 εικ. 477.

246 Επιτύμβια στήλη (E 370)

Βαθύ Σάμου, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 78. Από τη Χώρα της Σάμου.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,72 μ. Πλάτος: 0,68 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 21/2/1995.

Σώζεται το δεξί τμήμα της πλάκας. Εικονίζεται όρθιος γυμνός νέος προς τ' αριστερά, που κρατά κιβωτίδιο, μέσα στο οποίο διακρίνονται ταινίες. Προσφέρει ταινία σε ανδρική μορφή με ραβδί που κάθεται απέναντί του.

Χρονολόγηση: τέλη 5ου αι. π.Χ.

W.H. Schuchhardt στο: Essays in Memory of K. Lehmann (1964) 293 κ.ε. εικ. 1. P. Zanker, AntK 9, 1966, 16 κ.ε. πίν. 5,1 και 4. E. Pfuhl / H. Möbius, Die ostgriechischen Grabreliefs I (1977) 25 αρ. 54 πίν. 14. B. Freyer-Schauenburg, στο: H. Beck / P.C. Bol (εκδ.), Polyklet Forschungen (1993) 253 κ.ε., 265 εικ. 1-2.

247 Επιτύμβια στήλη (E 100)

Αθήνα, Μουσείο Κεραμεικού αρ. P 1003. Από τον Κεραμεικό.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,75 μ. Πλάτος: 0,42-0,46 μ.

Η στήλη επιστέφεται από αέτωμα με ακρωτήρια και πατά πάνω σε ελαφρά κοίλη βάση. Εικονίζεται ιππέας που επιτίθεται με δόρυ σε πεσμένο γυμνό οπλίτη. Σύμφωνα με το επιτύμβιο επίγραμμα της βάσης, είναι ο Δεξιλέως, γιος του Λυσανία από τον Θορικό, που σκοτώθηκε σε μάχη εναντίον των Κορινθίων το 394/3 π.Χ.

Χρονολόγηση: μετά το 394 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 48 κ.ε. D. Ohly, AA 1965, 331 κ.ε. J. Frel / B.M. Kingsley, GrRomByz Studies 11, 1970, 210 αρ. 3. Lullies, Plastik 102 πίν. 188. Woysch-Méautis, Représentations 107 αρ. 24 πίν. 6,24. L. Burn, The Meidias Painter (1987) 7-8, 87-8. S. Ensoli, MemLinc 29, 1987, 156 κ.ε. Clairmont, Tombstones II 143-5 αρ. 209.

248 Επιτύμβια στήλη (E 101)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3964. Βρέθηκε το 1948 στην Παιανία Αττικής.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,24 μ. Πλάτος: 0,41-0,44 μ.

Η στήλη έχει μορφή ναίσκου. Μια νέα γυναίκα, η Παισιμάχη, εικονίζεται όρθια προς τα δεξιά, κρατώντας καθρέφτη. Επιτύμβιο επίγραμμα είναι χαραγμένο πάνω στο επιστύλιο.

Χρονολόγηση: αρχές 4ου αι. π.Χ.

C.W. Clairmont, Gravestone and Epigram (1967) 77 πίν. 7 αρ. 13. Καρούζου, Γλυπτά 87. B. Schlörb-Vierneisel, AM 83, 1968, 103 κ.ε. πίν. 39. G. Daux, BCH 96, 1972, 524 αρ. 13. Clairmont, Tombstones I 293-4 αρ. 283.

249 Επιτύμβια στήλη (E 102)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 902 (αρχικά στο Μουσείο του Πειραιά). Βρέθηκε το 1886 στη Ζέα.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,16 μ. Πλάτος: 0,58 μ.

Η στήλη έχει μορφή ναίσκου. Εικονίζεται γενειοφόρος άνδρας, ο Τυννίας, καθισμένος σε κλισμό. Κρατά μακρύ ραβδί. Η επιγραφή είναι χαραγμένη πάνω στο επιστύλιο.

Χρονολόγηση: γύρω στο 400 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 14 εικ. 1. Diepolder, Grabreliefs 34 πίν. 29. Καρούζου, Γλυπτά 79.

250 Επιτύμβια στήλη (E 106)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 717. Βρέθηκε το 1870 στον Κεραμεικό.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,45 μ. Πλάτος: 0,85 μ.

Η στήλη έχει μορφή ναίσκου. Λείπει η επίστεψη. Εικονίζονται τρεις μορφές. Αριστερά, κάθεται σε δίφρο νεαρή γυναίκα και δεξιάνεται μια άλλη όρθια μπροστά της. Στο βάθος στέκεται συλλογισμένος γενειοφόρος άνδρας.

Χρονολόγηση: αρχές 4ου αι. π.Χ.

Diepolder, Grabreliefs 45 πίν. 42,1. Καρούζου, Γλυπτά 83. U. Knigge, Der Kerameikos von Athen (1988) 116 εικ. 112. Clairmont, Tombstones III 184 αρ. 350.

251 Επιτύμβια στήλη (E 103)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 726 (έως το 1888 στο Μουσείο του Πειραιά). Βρέθηκε το 1879 στο Βαρβάκειο της Αθήνας.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,22 μ. Πλάτος: 0,75 μ.

Η στήλη έχει μορφή ναΐσκου. Εικονίζονται δύο γυναίκες, η νεκρή καθισμένη σε δίφρο με σκυμμένο το κεφάλι και μπροστά της μια άλλη όρθια, μάλλον θεραπεαινίδα, που κρατά πυξίδα.

Χρονολόγηση: γύρω στο 380 π.Χ.

Diepolder, Grabreliefs 31, 35 πίν. 26. Καρούζου, Γλυπτά 81. J. Frel / B.M. Kingsley, GrRomByz Studies 11, 1970, 216 αρ. 3. Lullies, Plastik 103-4 πίν. 194. Schmalz, Grabreliefs 203 πίν. 13,1. Clairmont, Tombstones II 245-6 αρ. 300.

252 Επιτύμβια στήλη (E 104)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 901. Βρέθηκε το 1879 στην Αθήνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,74 μ. Πλάτος: 0,28 μ.

Μικρή στήλη χωρίς αρχιτεκτονικό πλαίσιο. Μια καθιστή γυναίκα, η Σελινώ, κρατά καθρέφτη και χαιρετά με χειραψία ένα όρθιο κορίτσι, τη Νικώ, που φέρει μωρό, τη Μυννάκη. Τα ονόματα έχουν χαραχθεί πάνω από τις μορφές.

Χρονολόγηση: πρώτο μισό 4ου αι. π. Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 120. Clairmont, Tombstones II 641 αρ. 590.

253 Επιτύμβια στήλη (E 105)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 718. Βρέθηκε το 1836 στον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,47 μ. Πλάτος κάτω: 0,71 μ.

Η στήλη έχει μορφή ναΐσκου. Εικονίζονται τρεις γυναικείες μορφές. Δεξιά μια όρθια νεαρή γυναίκα, η Αμεινόκλεια, στηρίζεται με το χέρι στο κεφάλι μιας γοναπιστής δούλης, που της φοράει σανδάλι. Αριστερά, μια άλλη νέα γυναίκα κρατά πυξίδα. Η επιγραφή είναι χαραγμένη στην κάτω ταινία του αετώματος.

Χρονολόγηση: 370-360 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 20 εικ. 7. Diepolder, Grabreliefs 44 πίν. 41. Καρούζου, Γλυπτά 84. Clairmont, Tombstones III 229 αρ. 370.

254 Επιτύμβια στήλη (E 107)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 819. Βρέθηκε το 1837 στον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,32 μ. Πλάτος: 0,95 μ.

Η στήλη έχει μορφή ναΐσκου. Λείπει η επίστεψη. Εικονίζονται πέντε μορφές. Δεξιά κάθεται σε θρόνο γυναίκα, που έχει ακουμπισμένη στα γόνατα πυξίδα, και μπροστά της στέκεται μια άλλη. Ανάμεσά τους, στο βάθος της σκηνης, όρθια γυναίκα κρατά μωρό. Πίσω από τον θρόνο, ακουμπά στο ερεισίνωτο μια μικρή δούλη.

Χρονολόγηση: γύρω στο 350 π.Χ.

Stais, Marbres et Bronzes 140. Καρούζου, Γλυπτά 119. Clairmont, Tombstones IV 152-3 αρ. 930.

255 Επιτύμβια στήλη (E 108)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 869. Βρέθηκε το 1874 στην κοίτη του ποταμού Ιλισού.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,68 μ. Πλάτος: 1,07-1,10 μ.

Η στήλη είχε μορφή ναΐσκου. Λείπει το αρχιτεκτονικό της πλαίσιο. Εικονίζεται αριστερά γυμνός νέος κατενώπιον, ακουμπισμένος σε πεσσίσκο, που κρατά λαγυβόλο. Προς αυτόν είναι στραμμένος γέροντας που στηρίζεται στο ραβδί του. Στα πόδια του νέου, κάθεται σε σκαλοπάτι μικρός "παῖς" και δίπλα ένα σκυλί.

Χρονολόγηση: 340-330 π.Χ.

Johansen, Grave Reliefs 22 εικ. 9. N. Himmelmann-Wildschütz, Studien zum Ilissos-Relief (1956). G. Despinis, MarbWPr 1962, 44 κ.ε. Diepolder, Grabreliefs 51 πίν. 48. Καρούζου, Γλυπτά 109 πίν. 39. Lullies, Plastik 114 πίν. 222. Woysch-Méautis, Représentations 127-8 αρ. 298 πίν. 45,298. Clairmont, Tombstones II 821-4 αρ. 950.

256 Επιτύμβια στήλη (E 354)

Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. III.7. Βρέθηκε το 1931 στη Ρόδο (νεκροταφείο Αγίας Τριάδας-Kizil Tere).

Μάρμαρο. Ύψος: 1,28 μ. Πλάτος: 0,86 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Η στήλη έχει μορφή ναΐσκου. Τα ακρωτήρια είναι σπασμένα. Η νεκρή Καλλιاریστα κάθεται σε δίφρο και πατά σε υποπόδιο. Αριστερά στέκεται νεαρή θεραπεαινίδα κρατώντας κιβωτίδιο. Στο επιστύλιο έχει χαραχτεί το ταφικό επίγραμμα.

Χρονολόγηση: γύρω στα μέσα του 4ου αι. π.Χ.

E. Pfuhl / H. Möbius, Die ostgriechischen Grabreliefs I (1977) 29 αρ. 66 πίν. 17. C.W. Clairmont, Gravestone and Epigram (1970) 107 κ.ε. αρ. 32 πίν. 16. Clairmont, Tombstones II 310-1 αρ. 335β. Γρ. Κωνσταντινόπουλος, Το αρχαιολογικό μουσείο της Ρόδου (1996) 34-5.

257 Επιτύμβια λήκυθος (E 110)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1055. Πιθανόν από τον Κεραμεικό.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,78 μ.

Εικονίζονται τρεις μορφές. Στο κέντρο, πάνω σε δίφρο μια γυναίκα (ίσως λεχώννα), η Θεοφάντη, ξεψυχά καθώς υποβασιπάζεται από άλλη όρθια. Δεξιά, ένας άνδρας στηρίζει το άψυχο αριστερό της χέρι ενώ θρηνεί.

Χρονολόγηση: δεύτερο μισό 4ου αι. π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 114. B. Schmaltz, Untersuchungen zu den attischen Marmorlekythen (1970) 142 αρ. κατ. A 251. Clairmont, Tombstones III 403-4 αρ. 463α.

258 Επιτύμβια λουτροφόρος-αμφορέας (E 111)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1048. Από τον Κεραμεικό.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,33 μ.

Το αγγείο φέρει στο σώμα ανάγλυφες ραβδώσεις που διακόπτονται από ταινία με ανάγλυφο σπειρομαίανδρο. Η οριζόντια επιφάνεια του χείλους κοσμεύεται με ακροκεράμους στην περιφέρειά της. Έχουν συμπληρωθεί το χείλος, ο λαίμος, οι λαβές και η βάση του αγγείου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 330 π.Χ.

G. Kokula, Marmorlutrophoren, AM 10. Beih. (1984) 199 αρ. O 23.

259 Γυναικείο κεφάλι (E 206)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. 743 (Κ 43). Αγοράστηκε το 1884 από τη συλλογή Sabouloff. Πιθανόν προέρχεται από τη νεκρόπολη της Ερέτριας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,37 μ.

Το κεφάλι με την αρχή του στήθους ήταν ένθετο σε ανάγλυφη καθιστή μορφή, που ανήκε σε επιτύμβια στήλη. Ιμάτιο καλύπτει το πίσω μέρος του κρανίου.

Χρονολόγηση: 340-330 π.Χ.

Blümel, Skulpt. Berlin 1966, 22 αρ. 12 εικ. 19-20.

260 Κεφάλι του Αριστοναύτη από την επιτύμβια στήλη του (E 373)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 738. Βρέθηκε το 1864 στον Κεραμεικό.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,385 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 15/6/1995.

Το κεφάλι ανήκει στον οπλίτη Αριστοναύτη, γιο του Αρχεναύτη από τον δήμο των Αλλαιών, που εικονίζεται να προβάλλει επιτιθέμενος μέσα από τον ταφικό ναύσκο του. Φορά κωνικό κράνος.

Χρονολόγηση: γύρω στο 320 π.Χ.

A. von Salis, Das Grabmal des Aristonauates, 84. BWPf (1926). Diepolder, Grabreliefs 52 πίν. 50. Καρούζου, Γλυπτά 124-5. Clairmont, Tombstones I 378-80 αρ. 460.

261 Ανάγλυφο (πλαστό) (E 80)

Λέρος, Αρχαιολογική Συλλογή αρ. 2. Από τη Λέρο.

Ύψος: 0,295 μ. Πλάτος: 0,16 μ.

Εικονίζεται γενειοφόρος άνδρας που στηρίζεται σε βακτηρία.

Χρονολόγηση: σύγχρονο.

Γρ. Κωνσταντινόπουλος, ΑΔ 21, 1966, Μελέται, 50 κ.ε. πίν. 24.

ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΓΛΥΦΑ

262 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 41)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 702. Από την Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,393 μ. Πλάτος: 0,40-0,42 μ.

Στήλη με αέτωμα και ακρωτήρια. Εικονίζεται ο Ερμής, που παίζει αυλό, να οδηγεί χορό τριών Χαρίτων ή Νυμφών και ενός αγοριού.

Χρονολόγηση: γύρω στο 510 π.Χ.

Payne/Young 49 κ.ε., 76 πίν. 128,3. Schrader, Marmorbildwerke 311 αρ. 430. Hausmann, Weihrelichs 11 κ.ε. εικ. 1. E. Schwarzenberg, Die Grazien (1966) πίν. 5. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 59 κ.ε. εικ. 105. Wegener, Landschaft σημ. 624 και 633. Floren 291 πίν. 26,3.

263 Ίδιο με τον αρ. 262 (E 42)

264 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 40)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 581. Βρέθηκε το 1883 στην Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,665 μ. Πλάτος: 0,655 μ.

Ορθογώνια πλάκα χωρίς επίστεψη. Παριστάνεται η Αθηνά στην οποία προσέρχονται λατρευτές (άνδρας, γυναίκα και τρία παιδιά) που φέρνουν χοίρο για θυσία.

Χρονολόγηση: 490-480 π.Χ.

Payne/Young 48 κ.ε., 76 πίν. 126,1. Schrader, Marmorbildwerke 304 αρ. 424. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 53 κ.ε. εικ. 94. D. Willers, Zu den Anfängen der archaischen Plastik in Griechenland, AM 4. Beih. (1975) 24, 55 κ.ε. πίν. 31,1. Neumann, Probleme 34, 38 πίν. 18a. T. Brahm, Archaismus. Untersuchungen zu Funktion und Bedeutung archaischer Kunst in der Klassik und im Hellenismus (1994) 55 κ.ε., 281, αρ. 3, εικ. 1-2. O. Palagia, Hesperia 64, 1995, 493 κ.ε. πίν. 114.

265 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 43)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 82. Από την περιοχή της Αθήνας.

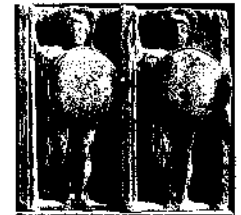
Μάρμαρο. Ύψος: 0,48 μ. Πλάτος: 0,51 μ.

Η πλάκα του αναγλύφου χωρίζεται με κάθετη ταινία σε δύο τμήματα.

Στο καθένα από αυτά εικονίζεται η Αθηνά στον τύπο της αρχαϊκής Προμάχου, αλλά εδώ στηρίζει το δόρυ της στο έδαφος. Αρχαϊστικό έργο.

Χρονολόγηση: 480-470 π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. I 101 αρ. 82 πίν. 26. D. Willers, Zu den Anfängen der archaischen Plastik in Griechenland, AM 4. Beih. (1975) 59 σημ. 231 πίν. 39. B.S. Ridgway, Roman Copies of Greek Sculpture (1988) 7 σημ. 27 πίν. 9. T. Brahm, Archaismus. Untersuchungen zu Funktion und Bedeutung archaischer Kunst in der Klassik und im Hellenismus (1994) 72 κ.ε., 286-7, αρ. 5, εικ. 4.

266 Αναθηματικό (;) ανάγλυφο (E 44)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3344. Βρέθηκε το 1915 στο ιερό της Αθηνάς στο Σούνιο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,48 μ. Πλάτος: 0,495 μ.

Γυμνός έφηβος προς τ' αριστερά τοποθετεί στεφάνι στα μαλλιά του.

Χρονολόγηση: γύρω στο 470 π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 33 πίν. 18. Hausmann, Weihreliefs 23 κ.ε. σημ. 30 εικ. 10. Lullies, Plastik 68-9 πίν. 82. H. Yung στο: Bathron. Τιμητικός τόμος για τον H. Drexler (1988) 254 κ.ε. εικ. 1-2.

267 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 45)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 695. Βρέθηκε το 1888 στην Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,54 μ. Πλάτος: 0,31-0,315 μ.

Μικρή στήλη όπου παριστάνεται η Αθηνά στηριζόμενη στο δόρυ της με χαμηλωμένο κεφάλι. Μπροστά της υπάρχει χαμηλή στήλη, ίσως "όρος" του ιερού της.

Χρονολόγηση: γύρω στο 460 π.Χ.

F. Chamoux, BCH 81, 1957, 141 κ.ε. εικ. 1. Του ίδιου, RA 1972, 263 κ.ε. Hausmann, Weihreliefs 35 σημ. 46 εικ. 17. Μπροούσαρη, Ακρόπολις 129 εικ. 237. Lullies, Plastik 80 πίν. 126. Neumann, Probleme 38 κ.ε. πίν. 20α. LIMC II λ. Athena, αρ. 625 [P. Demargne]. M. Meyer στο: Beiträge zur Ikonographie und Hermeneutik. Τιμητικός τόμος για τον N. Himmelmann (1989) 161 κ.ε. πίν. 30-1. Πνεύμα και σώμα 200 αρ. 91 [B. Μαχαίρα]. M. Mangold, Athenatypen auf attischen Weihreliefs des 5. und 4. Jhs v. Chr., HASB 2. Beih. (1993) 57 αρ. 1.

268 Ίδιο με τον αρ. 267 (E 46)

269 Κεφάλι θεάς από αναθηματικό ανάγλυφο (E 47)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1949. Βρέθηκε το 1877 στους νότιους πρόποδες της Ακρόπολης (τείχος Σερεπεντζέ).

Μάρμαρο. Ύψος: 0,14 μ.

Κεφάλι θεάς προς τ' αριστερά με ταινία στα μαλλιά. Συγκολλήθηκε σε θραύσμα αναγλύφου από τη νότια κλιτύ της Ακρόπολης.

Χρονολόγηση: γύρω στο 460 π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 38 πίν. 21β. Lippold, Plastik 110 σημ. 1. Γ. Δεσπίνης στο: Αμνός. Τιμητικός τόμος για τον Μ. Ανδρόνικο (1987) 283 κ.ε. πίν. 58,1-4.

270 Ίδιο με τον αρ. 269 (E 318)

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

271 Μεγάλο ελευσινιακό ανάγλυφο (E 51)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 126. Βρέθηκε το 1859 στην Ελευσίνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 2,19 μ. Πλάτος: 1,525 μ.

Εικονίζονται στο μέσο ο νεαρός Τριπτόλεμος, αριστερά η Δήμητρα με σκήπτρο, που του παραδίδει τα στάχυα για τη διάδοση της καλλιέργειας του σταριού, και δεξιά η Κόρη με δάδα, που ακουμπά το δεξί χέρι στο κεφάλι του νέου. Ίσως πρόκειται για λατρευτικό ανάγλυφο.

Χρονολόγηση: γύρω στο 430 π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. I πίν. 24-25. Hausmann, Weihreliefs 45 κ.ε. σημ. 53 εικ. 23-4. Καρούζου, Γλυπτά 37 πίν. 20. L. Schneider, AntPl XII (1973) 103 κ.ε. Lullies, Plastik 89 πίν. 161. Neumann, Probleme 45 κ.ε. σημ. 53 εικ. 23-4. L. Beschi, AquilNost 60, 1989, 149 κ.ε. LIMC IV Suppl. λ. Demeter, αρ. 375 [L. Beschi].

272 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 50)

Χαλκίδα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 7. Βρισκόταν άλλοτε στη Λάρυμνα Φθιώτιδας.

Μάρμαρο. Σωζ. ύψος: 0,58 μ. Πλάτος: 0,735-0,7 μ.

Σε βραχυόδες έδαφος παριστάνεται κριάρι ανάμεσα στα σκέλη ανδρικής μορφής που κρατά μαχαίρι, πιθανόν για να το θυσιάσει.

Χρονολόγηση: 420-400 π.Χ.

G. Rodenwaldt, JdI 28, 1913, 326 κ.ε. πίν. 27. E. Schmidt στο: Wandlungen. Studien zur antiken und neueren Kunst. E. Homann-Wedeking gewidmet (1975) 141 κ.ε. πίν. 29.

273 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 56)

Βραυρώνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 12. Από τη στοά του ιερού της Άρτεμης στη Βραυρώνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,795 μ. Πλάτος: 1,02 μ.

Πλατιά, ελαφρά καμπύλη πλάκα, χωρίς επίστεψη. Σώζονται τέσσερις θεοί: καθιστός αριστερά ένας γενειοφόρος -μάλλον ο Ζευς-, όρθιοι δίπλα του μια πεπλοφόρος θεά με σκήπτρο -πιθανόν η Αητώ- και ο νεαρός Απόλλων. Στη συνέχεια, μια νεαρή γυναικεία θεότητα σε κινήση στάση. Ίσως πρόκειται για την Ιφιγένεια που οδηγούσε το άρμα της Άρτεμης (βλ. και αρ. 274).

Χρονολόγηση: 420-410 π.Χ.

I. Κοντής, ΑΔ 22, 1967, Μελέται, 194 σημ. 27 πίν. 103β. Neumann, Probleme 62 πίν. 39α-β. L. Kahil στο: Ευμοισία. Ceramic and Iconographic Studies in Honor of A. Cambitoglou (1990) 113-7 πίν. 25,1-2.

274 Γυναικείο κεφαλάκι (E 264)

Βραυρώνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1179. Βρέθηκε το 1958 στο ιερό της Αρτεμης στη Βραυρώνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,09 μ.

Το κεφάλι με τα κοντά μαλλιά ανήκει σε άγαλμα νεαρής κόρης, ίσως της Ιφιγένειας. Έχει συσχετισθεί με το "ανάγλυφο των θεών" (βλ. πιο πάνω αρ. 273).

Χρονολόγηση: 420-410 π.Χ.

Π. Θέμελης, Βραυρών. Οδηγός στο Ιερό και στο Μουσείο (χωρίς χρονολ. έκδοσης) 25. LIMC V λ. Iphigeneia, αρ. 33 [L. Kahil]. L. Kahil στο: Ευμουσία. Ceramic and Iconographic Studies in Honor of A. Cambitoglou (1990) 114 πίν. 25,3 και 26,1.

275 Θραύσμα αναθηματικού αναγλύφου (E 323)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2397. Από την Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Διαστάσεις: 0,30 x 0,16 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

Σώζεται γυναικεία μορφή που γέρνει το κεφάλι προς τα δεξιά της.

Χρονολόγηση: γύρω στο 410 π.Χ.

276 Ανάγλυφη στήλη (E 52)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 226. Βρέθηκε το 1887 στη Μαντίνεια Αρκαδίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,48 μ. Πλάτος: 0,80 μ.

Σε υψηλή στήλη εικονίζεται πεπλοφόρος γυναικεία μορφή (ίσως η μάντισσα Διοτίμα), που κρατά ήπαρ στο αριστερό χέρι. Στα πόδια της σώζεται τμήμα από κορμό φοινικόδενδρου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 420 π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. II πίν. 199. H. Möbius, JdI 49, 1934, 45 κ.ε. εικ. 1. Lippold, Plastik 185 σημ.13. Καρούζου, Γλυπτά 58 πίν. 30. Neumann, Probleme 43 πίν. 22. A. Μάντης, Προβλήματα της εικονογραφίας των ιερειών και ιερέων στην αρχαία ελληνική τέχνη (1990) 51 πίν. 18.

277 Αναθηματικό αμφίγλυφο (E 53 - E 54)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1783. Βρέθηκε το 1903 στο Νέο Φάληρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,75-0,88 μ. Πλάτος: 0,88 μ.

Πλατιά στήλη με αέτωμα. Στο γείσο υπάρχουν χαραγμένα τα ονόματα των μορφών. Σύμφωνα με την αναθηματική επιγραφή, ήταν ανάθημα

του Κηφισόδοτου στον Ερμή και τις Νύμφες. Στη μια όψη εικονίζεται συγκέντρωση έξι θεοτήτων. Στην άλλη όψη εικονίζεται η αρπαγή της νύμφης Βασίλης (ή Ιασίλης) από τον ήρωα Έχελο πάνω σε άρμα, του οποίου προπορεύεται ο Ερμής.

Χρονολόγηση: γύρω στο 410 π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. I πίν. 28. O. Walter, AE 1937 I, 97 κ.ε. εικ. 2-3. Hausmann, Weihreliefs 37 κ.ε. εικ. 18-19. Καρούζου, Γλυπτά 53 πίν. 27. Lullies, Plastik 100 πίν. 184. LIMC I λ. Acheloos, αρ. 210 [H.P. Isler]. LIMC V λ. Echelos, αρ. 1 [A. Kossatz-Deissmann]. C. Weiss, Griechische Flussgottheiten in vorhellenistischen Zeit (1984) 168, αρ. F 5 πίν. 15,1. Wegener, Landschaft 140.

278 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 55)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2756. Βρέθηκε το 1908 στο Νέο Φάληρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,57 μ. Πλάτος: 1,05 μ.

Πλατιά στήλη με ταινία και κυμάτιο στην πάνω απόληξη. Σύμφωνα με την αναθηματική επιγραφή πάνω στο βάθρο όπου βρισκόταν στημένη η στήλη, ήταν ανάθημα της Ξενοκρατείας και του γιού της Ξενιάδη στον Κηφισό. Παριστάνεται σε μικρότερη κλίμακα η Ξενοκρατεία που παρουσιάζει τον γιο της στον νεαρό ποτάμιο θεό, που είναι στραμμένος προς αυτήν. Τη σκηνή πλαισιώνουν αριστερά ο Απόλλων, καθισμένος σε τρίποδα, δεξιά ο κερασφόρος Αχελώος και ανάμεσά τους άλλες θεικές μορφές, δύο ανδρικές και έξι γυναικείες.

Χρονολόγηση: γύρω στο 410 π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. II πίν. 181. O. Walter, AE 1937 I, 97 κ.ε. εικ. 1. Hausmann, Weihreliefs 63 κ.ε. εικ. 33. Καρούζου, Γλυπτά 57. A. Linfert, AM 82, 1967, 149 κ.ε. Beil. 84. M. Guarducci στο: Φόρος. Tribute to B.D. Meritt (1974) 57 κ.ε. Neumann, Probleme 49, 66 πίν. 27α. C. Weiss, Griechische Flussgottheiten in vorhellenistischen Zeit (1984) 168 αρ. F 4 πίν. 15,2. LIMC I λ. Acheloos, αρ. 197 [H.P. Isler].

279 Αναθηματικό ανάγλυφο ("Lenormant") (E 64)

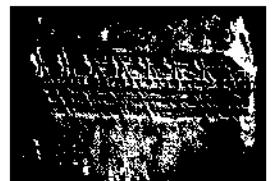
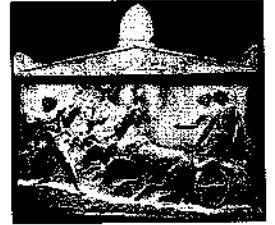
Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 1339. Βρέθηκε το 1852 στην Ακρόπολη, κοντά στο Ερέχθειο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,39 μ. Πλάτος: 0,52 μ.

Θραύσμα μεγάλου αναγλύφου, όπου σώζεται τμήμα τριήρους με εννέα κωπηλάτες και ανακεκλιμένες μορφές πάνω στο κατάστρωμα.

Χρονολόγηση: 410-400 π.Χ.

L. Beschi, ASAtene 47/48, 1969/70, 117 κ.ε. σημ. 5 εικ. 18, κυρίως 120 κ.ε. Μπροσούσκαρη, Ακρόπολις 190 εικ. 379. A. Delivortias (εκδ.), Greece and the Sea. Κατάλογος έκθεσης στο Άμστερνταμ (1987) 207 αρ. 106 [O. Palagia].

280 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 57)

Βραυρώνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1183. Από τη στοά του ιερού της Αρτεμης στη Βραυρώνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,743 μ. Πλάτος: 0,325 μ.

Στο σωζόμενο δεξί τμήμα του αναγλύφου εικονίζεται γυναίκα που γνέθει καθισμένη σε βράχο.

Χρονολόγηση: γύρω στο 400 π.Χ.

G. Bakalakis, *ÖJh* 45, 1960, Beiblatt 205 εικ. 89. Έργον 1961, 24 εικ. 23. G. Daux, *BCH* 86, 1962, 674 εικ. 7. LIMC II λ. Artemis, αρ. 724 [L. Kahil]. Wegener, *Landschaft* 96-7 αρ. 67, 286.

281 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 58)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 709a (K 83). Αγοράστηκε το 1889 στη Ρώμη και ίσως προέρχεται από τον λόφο του Κιρινάλλου.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,57 μ. Πλάτος: 0,78 μ.

Πλατιά στήλη με ταινία και κυμάτιο ως επίστεψη. Παριστάνεται ο Ερμής να οδηγεί χορό τριών Νυμφών που πιάνονται από το χέρι. Στη δεξιά άκρη διακρίνονται ο κερασφόρος Αχελώος και πάνω σε βράχο τα πόδια του θεού Πάνα.

Χρονολόγηση: τέλη 5ου αι. π.Χ.

Blümel, *Skulp.* Berlin 1966, 60-1 αρ. 69 εικ. 101. W. Fuchs, *AM* 77, 1962, 243 κ.ε. σημ. 11. LIMC I λ. Achelooos, αρ. 166 [H.P. Isler]. Wegener, *Landschaft* αρ. 142, 306.

282 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 60)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1500. Βρέθηκε το 1881 στον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,55 μ. Πλάτος: 0,93 μ.

Πλατιά στήλη χωρίς επίστεψη. Εικονίζονται ο Διόνυσος, ξαπλωμένος σε κλίνη, μια νέα γυναίκα (ίσως Μαινάδα ή η προσωποποίηση της Παιδείας) και τρεις όρθιες μορφές ηθοποιών με μακρύ χιτώνα, που κρατούν τύμπανα και τραγικά προσωπεία.

Χρονολόγηση: 410-400 π.Χ.

Svoronos, *Nat. Mus.* I πίν. 82. R. Thönges-Stringaris, *AM* 80, 1965, 20 σημ. 79. Καρούζου, *Γλυπτά* 55. H. Froning, *Dithyrambos und Vasenmalerei* (1971) 8 κ.ε., 13, 94. Neumann, *Probleme* 49, 74 πίν. 26β. J.-M. Dentzer, *Le motif de banquet couché dans le Proche-Orient et le monde grec de VIIe au IVe siècle au. J.-C.* (1982) 593 αρ. R 221 πίν. 79 εικ. 476.

283 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 62)

Πειραιάς, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 405. Από τον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,41 μ. Πλάτος: 0,77 μ.

Πλατιά στήλη χωρίς επίστεψη. Παριστάνεται η ιαματική "επίσκεψη" του Ασκληπιού και της Υγείας σε άρρωστη, ξαπλωμένη στο μέσον της σκηνής. Από αριστερά προσέρχονται τρεις λατρευτές σε μικρότερο κλίμακα.

Χρονολόγηση: τέλη 5ου αι. π.Χ.

U. Hausmann, *Kunst und Heilium* (1948) 46 κ.ε., 78, 97, 166 αρ. 1 εικ. 1. Hausmann, *Weihreliefs* 58 σημ. 66 εικ. 28. LIMC II λ. Asklepios, αρ. 105 [B. Holtzmann]. A. Krug, *Heilkunst und Heilkult. Medizin in der Antike* ²(1993) 136 εικ. 57.

284 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 61)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 725 (K 80). Βρέθηκε το 1835 στη Σκάλα Ωρωπού και αγοράστηκε το 1884 για τη συλλογή Sabouloff.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,725 μ. (με το έμβολο: 0,81 μ.). Πλάτος: 0,97 μ.

Πλατιά στήλη με παραστάδες στα πλάγια και επίστεψη που αποτελείται από επιστύλιο, ιωνικό κυμάτιο και ακροκεράμους. Εικονίζεται τέθριππο άρμα προς τ' αριστερά με ηνίοχο και γυμνό αποβάτη πάνω στο δίφρο. Στο βάθος υπάρχει αναθηματικός πίνακας, αποδοσμένος σε χαμηλό ανάγλυφο.

Χρονολόγηση: αρχές 4ου αι. π.Χ.

Blümel, *Skulp.* Berlin 1966, 72-3 αρ. 85 εικ. 121. B. Πετράκου, *Ο Ωρωτός και το ιερόν του Αμφιαράου* (1968) 121 αρ. 16 πίν. 38. M. Kunze στο: *Antike Welt auf der Berliner Museumsinsel* (1990) 88 εικ. 13.

285 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 76)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3153. Από το Άργος.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,61 μ. Πλάτος: 0,37 μ.

Εικονίζεται γυμνός νέος, όρθιος προς τα δεξιά, που κρατά δόρυ και τα ηνία αλόγου. Η μορφή αποδίδει ελεύθερα κάποιο πολυκλείτειο έργο.

Χρονολόγηση: αρχές 4ου αι. π.Χ.

Lippold, *Plastik* 164. Καρούζου, *Γλυπτά* 86. Th. Lorenz, *Polyklet* (1970) 54 πίν. XXI, 4. H. von Steuben, *Der Kanon des Polyklet* (1973) πίν. 26α. Πνεύμα και σώμα 338 αρ. 227 [B. Μαχαίρα].

286 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 63)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3369. Από το ιερό του Αμφιαράου στον Ωρωπό.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,49 μ. Πλάτος: 0,545 μ.

Στήλη με παραστάδες στα πλάγια και επίστεψη που αποτελείται από επιστάλιο και ακροκεράμους με "οφθαλμούς" ανάμεσα. Έμβολο στο κάτω μέρος για την τοποθέτηση σε βάση. Παριστάνεται σε δύο χρονικά στάδια η ίαση του αναθέτη Αρχίνου (επιγραφή στον κανόνα) από τον Ασκληπιό.

Χρονολόγηση: 380-370 π.Χ.

U. Hausmann, *Kunst und Heilium* (1948) 55 κ.ε., 169 αρ. 31 εικ. 2. Hausmann, *Weihreliefs* 19 σημ. 23 εικ. 8. Καρούζου, *Γλυπτά* 147 κ.ε. πίν. 47α. Neumann, *Probleme* 51, 67 πίν. 28. LIMC II λ. Amphiaraios, αρ. 63 [I. Krauskopf]. A. Krug, *Heilkunst und Heilkult. Medizin in der Antike* ²(1993) 155 εικ. 70.

287 Αναθηματικό (ή αρχιτεκτονικό) ανάγλυφο (E 371)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 173. Από την Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,64 μ. Μήκος: 0,47 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 15/6/1995.

Παριστάνεται ο Ασκληπιός καθιστός, με τα πόδια σταυρωμένα πάνω σε υποπόδιο και το αριστερό χέρι απλωμένο με ανοικτή παλάμη.

Χρονολόγηση: 370-360 π.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 102. Lippold, *Plastik* 220 σημ. 12. LIMC II λ. Asklepios, αρ. 62 [B. Holtzmann].

288 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 65)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1408. Από την Αθήνα ή τον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,25 μ. Πλάτος: 0,40 μ.

Η ανάγλυφη πλάκα πλαισιώνεται από παραστάδες και επιστέφεται από επιστάλιο και ακροκεράμους. Εικονίζεται γυναίκα που γονατίζει μπροστά σε ένθρονο γενειοφόρο θεό (ο Ζεύς Μειλίχιος;) και ακολουθούν άλλες τέσσερις μορφές λατρευτών.

Χρονολόγηση: πρώτο μισό 4ου αι. π.Χ.

Svoronos, *Nat. Mus. I* πίν. 65. Καρούζου, *Γλυπτά* 145.

289 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 66)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3329. Βρέθηκε το 1888 στην Αθήνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,39 μ. Πλάτος: 0,235 μ.

Μικρή στήλη με αετωματική επίστεψη. Εικονίζεται μεγάλο κουλουριασμένο φίδι και μπροστά του, σε μικρότερη κλίμακα, ζευγάρι λατρευτών με παιδί. Ανάθημα του Αριστομένη στον Δία Μειλίχιο, σύμφωνα με την επιγραφή.

Χρονολόγηση: πρώτο μισό 4ου αι. π.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 145. E. Mitropoulou, *AAA* 8, 1975, 121-2 αρ. 4 εικ. 4.

290 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 67)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1405. Από τον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,22 μ. Πλάτος: 0,21 μ.

Μικρή πλάκα με ταινία και κυμάτιο ως επίστεψη. Δύο λατρευτές πλησιάζουν ένθρονο θεό που κρατά σκήπτρο. Ενεπίγραφο ανάθημα στον Δία Φίλιο από τη Μύννιον.

Χρονολόγηση: μέσα 4ου αι. π.Χ.

Svoronos, *Nat. Mus. II* 354-5 πίν. 59.

291 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 68)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1407. Από το Ασκληπιείον του Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,24 μ. Πλάτος: 0,30 μ.

Η πλάκα επιστέφεται από ταινία. Κάτω έχει έμβολο για τη στερέωση σε βάση. Μπροστά σε βωμό στέκεται γενειοφόρος θεός και πίσω του κουλουριασμένο τεράστιο φίδι. Από αριστερά τους πλησιάζουν τέσσερις λατρευτές φέρνοντας κριάρι για θυσία.

Χρονολόγηση: μέσα 4ου αι. π.Χ.

Svoronos, *Nat. Mus. I* 356-7 πίν. 65. U. Hausmann, *Kunst und Heilium* (1948) 169 αρ. 33. LIMC II λ. Asklepios, αρ. 202 [B. Holtzmann].

292 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 69)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1426. Βρέθηκε το 1885 στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,38 μ. Πλάτος: 0,59 μ.

Πλατιά στήλη με επίστεψη από ταινία και κυμάτιο. Εικονίζονται ο Ασκληπιός μπροστά σε βωμό και στο κέντρο δύο γιοί του, ο Μαχάων και ο Ποδαλείριος με τα σκυλιά τους. Από δεξιά προσέρχονται δύο λατρευτές. Αριστερά, ομάδα τριών θεαινών.

Χρονολόγηση: πρώτο μισό 4ου αι. π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. I 424 κ.ε. πίν. 69. U. Pausmann, Kunst und Heilum (1948) 78 κ.ε., 84, 86, 172 αρ. 85 εικ. 10. Hausmann, Wehrreliefs 62 κ.ε. εικ. 32. Καρούζου, Γλυπτά 149. Η.Κ. Süsserott, Griechische Plastik des 4. Jhs. v. Chr. ²(1968) 122 πίν. 24,4. LIMC II λ. Asklepios, αρ. 204 [B. Holtzmann].

293 Θραύσμα αναθηματικού αναγλύφου (E 70)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1360. Από το Ασκληπιείον της Αθήνας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,14 μ. Πλάτος: 0,20 μ.

Σώζεται καθιστή γενειοφόρος μορφή, με τα χέρια πλεγμένα γύρω από το δεξί γόνατο.

Χρονολόγηση: δεύτερο μισό 4ου αι. π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. I, 36-7 πίν. 34. Καρούζου, Γλυπτά 143. LIMC II λ. Asklepios, αρ. 56 [B. Holtzmann].

294 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 71)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 4540. Βρέθηκε το 1957 στα Μέγαρα.

Μάρμαρο. Ύψος (με το έμβολο): 0,58 μ. Πλάτος: 0,52 μ.

Σώζεται το δεξί τμήμα με την Άρτεμη που τρέχει προς τ' αριστερά, κρατώντας δύο δάδες. Μπροστά της ένα σκυλί κινηγά ζαρκαδι σε βραχώδες τοπίο.

Χρονολόγηση: δεύτερο μισό 4ου αι. π.Χ.

G. Daux, BCH 82, 1958, 692 εικ. 37. LIMC II λ. Artemis, αρ. 417 [L. Kahil]. Wegener, Landschaft 287 αρ. 69.

295 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 72)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1449. Από τη Σπάρτη ή τη Μεγαλόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,55 μ. Πλάτος: 0,73 μ.

Η πλάκα έχει το σχήμα σπηλιάς. Εικονίζεται χορός τριών Νυμφών προς τα δεξιά. Στη μια άκρη κάθεται ο Παν παίζοντας σύριγγα.

Χρονολόγηση: 330-320 π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. II 451 πίν. 74. W. Fuchs, Die Vorbilder der neuattischen Reliefs, JdI 20 ErgH (1959) 21 αρ. A 1, 22 κ.ε. Καρούζου, Γλυπτά 96.

296 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 73)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1447. Από τον Πειραιά (Μουνυχία).

Μάρμαρο. Ύψος: 0,27 μ. Πλάτος: 0,38 μ.

Η πλάκα έχει σχήμα σπηλιάς. Εικονίζεται ο Ερμής να οδηγεί χορό τριών Νυμφών, πιασμένων από το χέρι. Στο κέντρο υπάρχει λίθινος βωμός και κάτω το κεφάλι του Αχελώου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 300 π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. II 443 κ.ε. πίν. 73. W. Fuchs, AM 77, 1962, 242 κ.ε. πίν. 65,1. Καρούζου, Γλυπτά 134.

297 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 74)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1445. Από την Ελευσίνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,28 μ. Πλάτος: 0,35 μ.

Η πλάκα έχει σχήμα σπηλιάς. Στο κέντρο της υπάρχει μεγάλη οπή για κρέμασμα. Τρεις Νύμφες χορεύουν, πιασμένες από το χέρι, μπροστά από βωμό. Πίσω από αυτόν, ο Παν παίζει τη σύριγγα και δίπλα του προβάλλει το κεφάλι του Αχελώου.

Χρονολόγηση: 4ος αι. π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. I πίν. 73. Καρούζου, Γλυπτά 133 πίν. 48. W. Fuchs, Die Vorbilder der neuattischen Reliefs, JdI 20 ErgH (1959) 21 αρ. A2, 22.

298 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 75)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2811. Βρέθηκε το 1889 στους δυτικούς πρόποδες της Ακρόπολης.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,21 μ. Πλάτος: 0,16-0,085 μ.

Στο σωζόμενο δεξί τμήμα της πλάκας εικονίζεται έnthρονος γενειοφόρος άνδρας (ίσως δραματικός ποιητής), τυλιγμένος σε μάτιο. Στο βάθος, κρεμασμένο ύφρασμα έχει αποδοθεί σε πρόσωπο ανάγλυφο.

Χρονολόγηση: τέλη 4ου αι. π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. III 652 πίν. 176. Καρούζου, Γλυπτά 173 πίν. 64. G. Richter, The Furniture of the Greeks Etruscans and Romans (1966) 29 εικ. 128.

299 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 324)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1434. Βρέθηκε πριν από το 1890 στον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,33 μ. Πλάτος: 0,19 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

Με πρόσωπο ανάγλυφο αποδίδεται ένα φίδι προς τ' αριστερά. Σύμφωνα με την επιγραφή ήταν ανάθημα του Ηρακλείδη στον Ασκληπιό ή τον Δία Μειλίχιο.

Χρονολόγηση: 4ος αι. π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 145.

300 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 325)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1347. Από το Ασκληπιείον της Αθήνας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,29 μ. Πλάτος: 0,25 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

Ένας λατρευτής προσέρχεται “σεβίζων” στον Ασκληπιό.

Χρονολόγηση: 4ος αι. π.Χ.

301 Μυθολογικό ανάγλυφο (E 78)

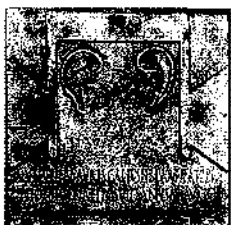
Κοπεγχάγη, Γλυπτοθήκη Ny Carlsberg αρ. 1623. Από την Agicia.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,49 μ. Πλάτος: 0,745 μ.

Παριστάνεται κάποιο μυθολογικό επεισόδιο που ίσως σχετίζεται με τη λατρεία της Diana Agicina και του Rex Nemorensis κοντά στη Ρώμη. Αντιγράφει ένα πρωτότυπο ετρουσκικό έργο του 500-480 π.Χ.

Χρονολόγηση: 1ος αι. π.Χ.

G. Hafner, JdI 82, 1967, 246 κ.ε. F.H. Pairault, MéI Rome 81, 1969, 425 κ.ε. εικ. 6. LIMC I λ. Aigistos, αρ. 50 [R.M. Gais]. In the Sacred Grove of Diana. Finds from a Sanctuary at Nemi. Ny Carlsberg Glyptotek (1997) 35 με εικ. 19, 132 κ.ε. αρ. 6.

302 Αναθηματικό ανάγλυφο (E 77)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1428. Από το ιερό του Ασκληπιού στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,35 μ. Πλάτος: 0,355 μ.

Στο κέντρο της πλάκας εικονίζεται ζευγάρι αυτιών μέσα σε δέλτο (tabula ansata). Από κάτω υπάρχει λατινική αναθηματική επιγραφή.

Χρονολόγηση: αυτοκρατορικοί χρόνοι.

Svoronos, Nat. Mus. I, 430 πίν. 70. H.S. Versnel (εκδ.), Faith Hope and Worship. Aspects of Religious Mentality in the Ancient World (1981) 122-3 αρ. 14.2 [F. van Straten].

ΙΔΕΑΛΙΣΤΙΚΑ ΑΓΑΛΜΑΤΑ

Πρωτότυπα έργα της αρχαϊκής, κλασικής, ελληνοιστικής και ρωμαϊκής αυτοκρατορικής εποχής

303 Κεφάλι Κούρου (“κεφαλή Διτύλου”) (E 122)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3372. Βρέθηκε το 1916 στον Κεραμεικό (Διτύλο).

Μάρμαρο. Ύψος: 0,44 μ.

Ανήκε σε επιτάφιο Κούρο υπερφυσικού μεγέθους, ένα από τα παλιότερα σωζόμενα αττικά παραδείγματα.

Χρονολόγηση: γύρω στο 600 π.Χ.

Κ. Ρωμαίου, Κέραμοι της Καλυδώνος (1951) 125-31 εικ. 72. Καρούζου, Γλυπτά 5 πίν. 3. Richter, Kouroi 46 αρ. 6 εικ. 50-3, 60-7. E. Harrison, Archaic and Archaistic Sculpture. The Athenian Agora XI (1965) 12, 14-6 πίν. 62a και c. Floren 251 πίν. 23, 1. P. Karakatsanis, Studien zu archaischen Kolossalwerken (1986) 52 αρ. K 1.

304 Κούρος (E 123)

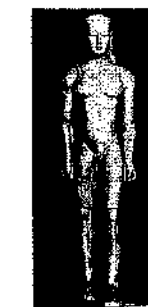
Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2720. Βρέθηκε το 1906 στο ιερό του Ποσειδώνα στο Σούνιο.

Μάρμαρο. Ύψος: 3,05 μ.

Αναθηματικό άγαλμα υπερφυσικών διαστάσεων, που σώθηκε μαζί με την πλίνθο και τη βάση του. Από τα πρωιμότερα σωζόμενα αττικά παραδείγματα.

Χρονολόγηση: 600-590 π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 5 πίν. 4. Richter, Kouroi 42 αρ. 2 εικ. 33-9. E. Harrison, Archaic and Archaistic Sculpture. The Athenian Agora XI (1965) 12, 14-6. Floren 252 πίν. 20, 1. Γ. Παπαθανασόπουλος, “Σούνιον Ιρόν”. Συμβολή στην εξέταση των Κούρων του ιερού και στη διερεύνηση του προβλήματος της παλαιότερης υπαίθριας λατρείας στο Σούνιο (1983) 48 κ.ε. P. Karakatsanis, Studien zu archaischen Kolossalwerken (1986) 52-3 αρ. K 2.

305 Κόρη (E 144)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 677. Βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,535 μ.

Αναθηματική Κόρη με χιτώνα και λοξό μάτιο. Σώζεται από τη μέση και πάνω. Κρατά στο αριστερό χέρι μήλο. Κυκλαδικό έργο, ίσως ναξιακό.

Χρονολόγηση: 570-560 π.Χ.

Payne/Young 12 πίν. 18-9. Schrader, Marmorbildwerke 64 αρ. 23. Richter, Korai 47 αρ. 59 εικ. 198-200. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 50 εικ. 91. Floren 157 πίν. 9, 6.

306 Κεφάλι Κούρου (E 124)

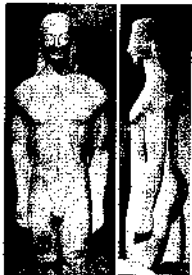
Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 15. Βρέθηκε το 1885 στο ιερό του Απόλλωνα στο Πτώων της Βοιωτίας.

Πωρόλιθος. Ύψος: 0,35 μ.

Σώζεται το κεφάλι αναθηματικού Κούρου, που φέρει ταινία στα μαλλιά. Ίσως έργο τοπικού εργαστηρίου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 560 π.Χ.

J. Ducat, *Les Kouroi de Ptoion* (1971) 115 κ.ε. αρ. 58 πίν. 29-30.

307 Κούρος (E 125)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 8. Βρέθηκε το 1836 στη Σαντορίνη.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,24 μ.

Σώζεται μέχρι το ύψος των γονάτων. Έργο νησιωτικού (θηραϊκού) εργαστηρίου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 560 π.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 15. Richter, *Kouroi* 69 αρ. 49 εικ. 178-183. Floren 177 πίν. 13,2.

308 Κεφάλι Κούρου ή Κόρης (E 126)

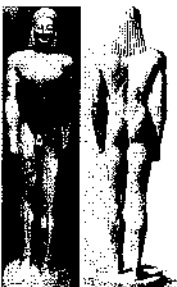
Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 617. Βρέθηκε το 1887 στην Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,175 μ.

Έχει μέγεθος μικρότερο του φυσικού. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά.

Χρονολόγηση: μέσα 6ου αι. π.Χ.

Payne/Young 3 πίν. 9,3 και 10. Μπρούσκαρη, *Ακρόπολις* 54 εικ. 95. Richter, *Kouroi* αρ. 65. Floren 253.

309 Κούρος (E 127)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1906. Βρέθηκε το 1903 στη Βολομάνδρα (Καλύβια Κουβαρά) Αττικής.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,79 μ.

Επιτάφιο άγαλμα σε φυσικό μέγεθος. Λείπουν τα άκρα χέρια. Φέρει ταινία στα μαλλιά. Αττικό έργο.

Χρονολόγηση: γύρω στο 560 π.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 13. Richter, *Kouroi* 80 αρ. 63 εικ. 208-16. Floren 253-4 πίν. 20,2.

310 Ίδιο με τον αρ. 309 (E 128)**311 Επιτύμβια Σφίγγα (E 155)**

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 28. Από τα Σπάτα Αττικής. Μάρμαρο. Ύψος: 0,66 μ. Μήκος: 0,54 μ.

Αποτελούσε την επίστεψη επιτάφιας στήλης. Η Σφίγγα είναι στραμμένη προς τα δεξιά, με το κεφάλι κατενώπιον. Φέρει πόλο στα μαλλιά.

Χρονολόγηση: 560-550 π.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 14. Richter, *Gravestones* 12 εικ. 41. Floren 283.

312 Άγαλμα Νίκης (E 156)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 21. Βρέθηκε το 1877 στη Δήλο. Μάρμαρο. Ύψος: 0,90 μ.

Φτερωτή Νίκη στο σχήμα του "έν γούνασιν" δρόμου προς τ' αριστερά. Λείπουν τα πόδια και τμήματα των χεριών. Ίσως σπινανήκει με βάση που αναφέρει το όνομα του Χίου γλύπτη Αρχέριμου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 550 π.Χ.

Lippold, *Plastik* 63 πίν. 7/4. Καρούζου, *Γλυπτά* 9 πίν. 6. P. Scherrer, *ÖJh* 54, 1983, 19 κ.ε. B.S. Ridgway στο: Chios. A Conference at the Homereion in Chios 1984 (1986) 258 κ.ε. K. Sheedy, *AJA* 89, 1985, 619 κ.ε. Floren 336-7 πίν. 29,4.

313 Κεφάλι Κόρης (ή Σφίγγας) (E 157)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1939. Βρέθηκε το 1901 στην Αίγινα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,22 μ.

Σώζεται το κεφάλι με το λαιμό. Φέρει ταινία στα μαλλιά. Έργο ανατολικο-ιωνικού νησιωτικού εργαστηρίου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 550 π.Χ.

A. Furtwängler, *Aigina* (1906) 359 αρ. 169 πίν. 189. Καρούζου, *Γλυπτά* 22. Richter, *Korai* 103 αρ. 66 εικ. 214-6. Floren 310. E. Walter-Karydi, *Alt-Agina II 2. Die äginetische Bildhauerschule* (1987) 51 αρ. 15 πίν. 16,15.

314 Κεφάλι Κούρου (E 312)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 63. Από την Παλαιά Επίδαυρο.

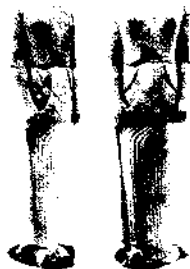
Μάρμαρο. Ύψος: 0,34 μ.

Φέρει ταινία στα μαλλιά.

Χρονολόγηση: γύρω στο 540 π.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 19. Richter, *Kouroi* 91 εικ. 293-4. Floren 206 σημ. 7 πίν. 16,3. Β. Λαμπρινουδάκης στο: Σπήλη. Τόμος εις μνήμην Ν. Κοντολέοντα (1980) 474 κ.ε. πίν. 214-5.

315 Κόρη από το σύνταγμα του Γενέλεω (E 367)

Βαθύ Σάμου, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 768. Από το Ηραίο της Σάμου. Μάρμαρο. Ύψος: 1,592 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 21/2/1995.

Το εκμαγείο, όπως και τα επόμενα από το ίδιο γλυπτό σύνταγμα, κατασκευάστηκε από παλιά μήτρα του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου.

Η Κόρη φορά χιτώνα και λοξό ιμάτιο. Σώζεται η ωοειδής πλίνθος του αγάλματος. Το όνομα Φιλίππη είναι χαραγμένο πάνω σε μια πλατεία πτυχή του χιτώνα.

Χρονολόγηση: 560-550 π.Χ.

Richter, Korai 49-50 αρ. 67 εικ. 217-20. G. Schmidt, AM 86, 1971, 35 πίν. 23,1-2. B. Freyer-Schauburg, Bildwerke der archaischen Zeit und des Strengen Stils. Samos XI (1974) 113-5 αρ. 61 πίν. 49, 53. E. Walter-Karydi, AM 100, 1985, 97-8. Floren, 346-7.

316 Ανδρική μορφή συμποσιαστή από το σύνταγμα του Γενέλεω (E 368)

Βαθύ Σάμου, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 768. Από το Ηραίο της Σάμου. Μάρμαρο. Ύψος μορφής: 0,54 μ. Συνολ. μήκος: 1,58 μ. Συνολ. ύψος: 0,70 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 21/2/1995.

Ο συμποσιαστής είναι ανακλιμένος πάνω σε μαξιλάρια και κρατά κέρας. Φορά άζωστο χιτώνα και ιμάτιο. Πάνω στο ένα μαξιλάρι χαραγμένη η αναθηματική επιγραφή: —ιάρχης ήμεας ανέθηκε τῆ Ἥρηι.

Χρονολόγηση: 560-550 π.Χ.

B. Freyer-Schauburg, Bildwerke der archaischen Zeit und des Strengen Stils. Samos XI (1974) 116-23 αρ. 63 πίν. 51-3. E. Walter-Karydi, AM 100, 1985, 95-7 πίν. 27,1. Floren 346 πίν. 31,2.

317 Γυναικεία ένθρονη μορφή από το σύνταγμα του Γενέλεω (E 375)

Βαθύ, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 768. Από το Ηραίο της Σάμου.

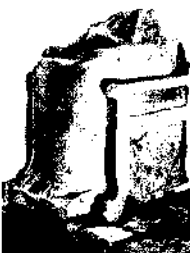
Μάρμαρο. Ύψος: 0,87 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 15/6/1995.

Σώζεται από τη μέση και κάτω ένθρονη γυναικεία μορφή, που φορά χιτώνα και λοξό ιμάτιο. Τα πόδια της πατούν σε υποπόδιο. Επιγραφή με το όνομα Φιλία πάνω στο αριστερό πόδι του θρόνου και υπογραφή του γλύπτη σε δύο στίχους κοντά στην παρυφή του ιματίου: ήμας έποίησε / Γενέλεως.

Χρονολόγηση: 560-550 π.Χ.

B. Freyer-Schauburg, Bildwerke der archaischen Zeit und des Strengen Stils. Samos XI (1974) 107-9 πίν. 46-7. Floren 347.

318 Κεφαλάκι γενειοφόρου άνδρα (E 275)

Κοπεγχάγη, Γλυπτοθήκη Ny Carlsberg αρ. 1730 (άλλοτε αρ. 2). Από τη Μελιγού (αρχαία Θυρεάτις) Αρκαδίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,07 μ.

Στην κορυφή του κρανίου εξέχει ένα αδούλευτο κομμάτι μαρμάρου. Φέρει και χάλκινο καρφί για στερέωση.

Χρονολόγηση: δεύτερο μισό του αι. π.Χ.

F. Johansen, Catalogue. Greece in the Archaic Period. Ny Carlsberg Glyptothek (1994) 61 αρ. 17.

319 Κούρος (E 129)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 10. Βρέθηκε το 1885 στο ιερό του Απόλλωνα στο Πτώων Βοιωτίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,30 μ.

Αναθηματικό άγαλμα. Σώζεται μέχρι το ύψος των γονάτων. Ίσως ναξιακό έργο.

Χρονολόγηση: 530-520 π.Χ.

E. Buschor, Frühgriechische Jünglinge (1950) 63 εικ. 74-5. Καρούζου, Γλυπτά 11. Richter, Kouroi 100 αρ. 95 εικ. 306-11. J. Ducat, Les Kouroi de Ptoion (1971) 271 κ.ε. αρ. 147 πίν. 78-80. Floren 315 σημ. 31.

320 Κούρος (E 130)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 12. Βρέθηκε το 1885 στο ιερό του Απόλλωνα στο Πτώων Βοιωτίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,60 μ.

Αναθηματικό άγαλμα. Σώζεται μέχρι το ύψος των γονάτων. Οι κινήμενοι βραχίονες ενώνονται με τους μηρούς με runteilli. Ίσως έργο τοπικού εργαστηρίου.

Χρονολόγηση: 530-520 π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 25. Richter, Kouroi 122 αρ. 145 εικ. 425-9. J. Ducat, Les Kouroi de Ptoion (1971) 346 κ.ε. αρ. 197 πίν. 112-4. Floren 315.

321 Κεφάλι Κόρης (E 134)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 639. Από την Ακρόπολη.

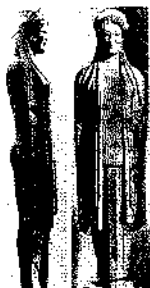
Μάρμαρο. Ύψος: 0,094 μ.

Σώζεται το κεφάλι με τμήμα του λαιμού. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά.

Χρονολόγηση: γύρω στο 520 π.Χ.

Payne/Young πίν. 91,1-3. Schrader, Marmorbildwerke 130 αρ. 94. Μπούσακη, Ακρόπολις 117 εικ. 214. Floren 269.

322 Κόρη (E 141)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 671. Βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη. Μάρμαρο. Ύψος: 1,77 μ.

Αναθηματική Κόρη με χιτώνα και ιμάτιο συμμετρικά φορεμένο στους δύο ώμους. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά. Λείπουν τα χέρια από τους αγκώνες και κάτω και μέρος των ποδιών.

Χρονολόγηση: 530-520 π.Χ.

Payne/Young πίν. 42,3-2 και 43,1. Schrader, Marmorbildwerke 56 αρ. 14. Richter, Korai 70 αρ. 111 εικ. 341-4. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 76 εικ. 140-1. Floren 273.

323 Κόρη (E 145)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 678. Βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη. Μάρμαρο. Ύψος: 0,944 μ.

Αναθηματική Κόρη με χιτώνα και λεπτό ιμάτιο συμμετρικά φορεμένο στους δύο ώμους. Φέρει ταινίες στα μαλλιά. Λείπουν τα χέρια και τα πόδια από το ύψος των γονάτων.

Χρονολόγηση: 530-520 π.Χ.

Payne/Young 21 πίν. 34 και 35,3-4. Schrader, Marmorbildwerke 53 αρ. 10. Richter, Korai 71 αρ. 112 εικ. 345-348. Floren 271.

324 Κόρη (“Πεπλοφόρος”) (E 146)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 679. Βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη. Μάρμαρο. Ύψος: 1,208 μ.

Αναθηματική Κόρη με πέπλο και χιτώνα. Φέρει ταινία στα μαλλιά. Λείπει το αριστερό χέρι από το ύψος του αγκώνα.

Χρονολόγηση: γύρω στο 530 π.Χ.

Payne/Young 18 κ.ε. πίν. 29-33. Schrader, Marmorbildwerke 45 αρ. 4. Richter, Korai 72 αρ. 113 εικ. 349-354. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 56 κ.ε. εικ. 100-1. Lullies, Plastik 56 πίν. 42-3. Floren 270 πίν. 21,2. V. Brinkmann, Paet 17, 1987, 45-6 εικ. 5-6.

325 Κόρη (“του Αντήνορα”) (E 148)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 681. Βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη. Μάρμαρο. Ύψος: 2,01 μ.

Αναθηματική Κόρη πάνω σε βάση που έχει μορφή επικράνου. Φορά χιτώνα και λοξό ιμάτιο. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά. Ήταν ανάθημα του κεραμέα Νεάρχου στην Αθηνά, έργο του χαλκοπλάστη Αντήνορα, σύμφωνα με την επιγραφή που υπάρχει στη βάση της.

Χρονολόγηση: 530-520 π.Χ.

Payne/Young 31 κ.ε., 63 κ.ε. πίν. 51-3, 124-5. Schrader, Marmorbildwerke 80 αρ. 38. Richter, Korai 69 αρ. 110 εικ. 336-40. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 76 εικ. 140-1. Lullies, Plastik 59 πίν. 52. Floren 296 πίν. 21,3.

326 Κόρη (E 149)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 682. Βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη. Μάρμαρο. Ύψος: 1,82 μ.

Αναθηματική Κόρη με χιτώνα και λοξό ιμάτιο. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά. Λείπει το δεξί χέρι από το ύψος του αγκώνα. Χιακό έργο.

Χρονολόγηση: 530-520 π.Χ.

Payne/Young 27, 28 πίν. 40-1, 421, 432. Schrader, Marmorbildwerke 86 αρ. 41. Richter, Korai 73 αρ. 116 εικ. 362-7. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 68 κ.ε. εικ. 124. Floren 338 πίν. 29,5.

327 Κόρη (E 147)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 680. Βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη. Μάρμαρο. Ύψος: 1,14 μ.

Αναθηματική Κόρη με χιτώνα και λοξό ιμάτιο. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά. Κρατά στο δεξί χέρι μήλο.

Χρονολόγηση: γύρω στο 520 π.Χ.

Payne/Young 32, 33 πίν. 54-5. Schrader, Marmorbildwerke 95 αρ. 45. Richter, Korai 78 αρ. 122 εικ. 389-93. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 75 κ.ε. εικ. 138-9. Floren 267.

328 Κόρη (E 140)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 670. Βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη. Μάρμαρο. Ύψος: 1,14 μ.

Αναθηματική Κόρη με χιτώνα. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά. Λείπει το δεξί χέρι.

Χρονολόγηση: 520-510 π.Χ.

Payne/Young 35 κ.ε. πίν. 65-7. Schrader, Marmorbildwerke 50 αρ. 8. Richter, Korai 76 αρ. 119 εικ. 377-80. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 72 εικ. 131-2. Floren 272 πίν. 21,4.

329 Κόρη (E 142)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 672. Βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη. Μάρμαρο. Ύψος: 1,048 μ.

Αναθηματική Κόρη με χιτώνα και λοξό ιμάτιο. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά. Λείπουν τα χέρια και τμήμα του δεξιού βραχίονα.

Χρονολόγηση: 520-510 π.Χ.

Payne/Young 37 πίν. 68, 69,1-2. Schrader, Marmorbildwerke 90 αρ. 42. Richter, Korai 76 αρ. 118 εικ. 373-6. Floren 267.

330 Κόρη ("Χιώτισσα") (E 333)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 675. Το κεφάλι βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη και το σώμα το 1888.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,545 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγεύου: 6/6/1989.

Αναθηματική Κόρη με χιτώνα και λοξό ιμάτιο. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά. Χιακό έργο.

Χρονολόγηση: γύρω στο 510 π.Χ.

Payne/Young 31 πίν. 49,3-5 και 50,1-3. Lippold, Plastik 63 σημ. 17. Richter, Korai 79 αρ. 123 εικ. 394-7. Μπούσαρη, Ακρόπολις 66 εικ. 116-7.

331 Κούρος (E 131)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 20. Βρέθηκε το 1885 στο ιερό του Απόλλωνα στο Πτώον Βοιωτίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,03 μ.

Αναθηματικό άγαλμα. Λείπουν τα πόδια, το ένα από τη μέση του μηρού και το άλλο από το γόνατο και κάτω. Σύμφωνα με την επιγραφή στον αριστερό μηρό, ήταν ανάθημα του Πυθία και του Ασχρίωνα στον Πτώον Απόλλωνα. Έργο τοπικού εργαστηρίου.

Χρονολόγηση: 510-500 π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 26. Richter, Kouroi 134 αρ. 155 εικ. 450-7. J. Ducat, Les Kouroi de Ptoion (1971) 355 κ.ε. αρ. 202 πίν. 117-9. Floren 315 σημ. 41.

332 Κούρος (Αριστοδίκος) (E 132)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3938. Βρέθηκε το 1944 στα Μεσόγεια Αττικής.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,96 μ. (ύψος βάσης: 0,287 μ.)

Επιτάφιο άγαλμα του Αριστοδίκου, που σώθηκε μαζί με τη συμφορή πλίνθο και τη βάση του. Αττικό έργο.

Χρονολόγηση: 510-500 π.Χ.

E. Buschor, Frühgriechische Jünglinge (1950) 114 εικ. 131-2. Χρ. Καρούζος, Αριστοδίκος (1961). Καρούζου, Γλυπτά 27 πίν. 15. Richter, Kouroi 139 αρ. 165 εικ. 489, 492-3. Lullies, Plastik 62 πίν. 60-1.

333 Κούρος (E 133)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 633. Από την Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,21 μ.

Φορά χιτώνα και ιμάτιο. Λείπουν τα χέρια και τα κάτω πόδια.

Χρονολόγηση: τέλη 6ου αι. π.Χ.

Payne/Young πίν. 102. Μπούσαρη, Ακρόπολις 74 εικ. 136. Floren 259 πίν. 20,6.

334 Κόρη (E 150)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 683. Από την Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,85 μ.

Αναθηματική Κόρη με βαθύκολπο χιτώνα και κόκκινα υποδήματα.

Κρατά περιστέρι στο αριστερό χέρι. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά.

Χρονολόγηση: 510-500 π.Χ.

Payne/Young 34 πίν. 59,1-3. Schrader, Marmorbildwerke 52 αρ. 9. Richter, Korai 77 αρ. 120 εικ. 381-4. Μπούσαρη, Ακρόπολις 84 κ.ε. εικ. 157. Floren 272-3.

335 Κόρη (E 143)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 674. Βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,92 μ.

Αναθηματική Κόρη με χιτώνα και λοξό ιμάτιο. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά. Λείπουν τα χέρια και τα πόδια.

Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

Payne/Young 34 κ.ε. πίν. 75-78. Schrader, Marmorbildwerke 93 αρ. 44. Richter, Korai 81 αρ. 127 εικ. 411-6. Μπούσαρη, Ακρόπολις 71 κ.ε. εικ. 129-30. Floren 269.

336 Κόρη (E 151)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 685. Βρέθηκε το 1888 στην Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,225 μ.

Αναθηματική Κόρη με χιτώνα και λοξό ιμάτιο. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά. Λείπουν τα λιγισμένα προς τα εμπρός χέρια από το ύψος του αγκώνα.

Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

Payne/Young 35 κ.ε. πίν. 72-4. Schrader, Marmorbildwerke 97 αρ. 47. Richter, Korai 100 αρ. 181 εικ. 573-7. Μπούσαρη 1974, 74 κ.ε. εικ. 137. Floren 1987, 269.

337 Κεφάλι Κόρης (E 153)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 27. Βρέθηκε το 1882 στην Ελευσίνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,21 μ.

Σώζεται μόνο το κεφάλι. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά.

Χρονολόγηση: τέλη 6ου αι. π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 15. Richter, Korai 86 αρ. 142 εικ. 452-3. Floren 273.

338 Κεφάλι Κόρης (E 137)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 645. Από την Ακρόπολη.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,142 μ.
Σώζεται το κεφάλι με τμήμα του λαιμού. Έχει μέγεθος μικρότερο του φυσικού. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά. Ίσως έργο βοιωτικού εργαστηρίου.
Χρονολόγηση: αρχές 5ου αι. π.Χ.

Payne/Young πίν. 91,7-9. Schrader, Marmorbildwerke 130 αρ. 93. Μπρούσακη, Ακρόπολις 113 εικ. 212. Floren 269.

339 Κεφάλι Κόρης (E 138)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 649. Από την Ακρόπολη.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,133 μ.
Σώζεται το κεφάλι με τμήμα του λαιμού. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά.
Χρονολόγηση: αρχές 5ου αι. π.Χ.

Payne/Young πίν. 90,7-9. Schrader, Marmorbildwerke 136 αρ. 108. Floren 269.

340 Κεφάλι Κόρης (E 139)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 660. Από την Ακρόπολη.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,165 μ.
Σώζεται το κεφάλι με τμήμα του λαιμού. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά.
Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

Payne/Young 62 πίν. 39,1-4. Schrader, Marmorbildwerke 128 αρ. 87. Richter, Korai 72 αρ. 114 εικ. 355-7. Μπρούσακη, Ακρόπολις 86 εικ. 162-3. Floren 338.

341 Κεφάλι γενειοφόρου άνδρα (E 260)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 621. Από την Ακρόπολη.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,175 μ.
Προέρχεται από άγαλμα λίγο μικρότερο από το φυσικό μέγεθος. Η απόδοση της γενειάδας είναι προσεγμένη, ενώ των μαλλιών στο κρανίο και στο πίσω μέρος αδηφ.
Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

Payne/Young 46 σημ.3 πίν. 103,1-2. Μπρούσακη, Ακρόπολις 99 εικ. 180-1.

342 Κεφάλι Κόρης (E 154)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 60. Βρέθηκε το 1887 στην Ελευσίνα.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,165 μ.
Σώζεται το κεφάλι με το λαιμό. Φέρει πλατιά ταινία στα μαλλιά.
Χρονολόγηση: γύρω στο 490 π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 28. Richter, Korai 103 αρ. 186 εικ. 595-6.

343 Κεφάλι Κόρης (E 136)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 641. Από την Ακρόπολη.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,067 μ.
Σώζεται το κεφάλι με τμήμα του λαιμού. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά. Έργο κλαδικού εργαστηρίου.
Χρονολόγηση: γύρω στο 490 π.Χ.

Payne/Young πίν. 81,1-4. Schrader, Marmorbildwerke 134 αρ. 104. Richter, Korai 103 αρ. 187 πίν. 597-8. Μπρούσακη, Ακρόπολις 105 εικ. 199. Floren 268.

344 Κεφάλι Κόρης (E 135)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 640. Από την Ακρόπολη.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,119 μ.
Σώζεται το κεφάλι με το μακρύ λαιμό. Έχει μέγεθος μικρότερο του φυσικού. Φέρει υψηλή στεφάνη στα μαλλιά.
Χρονολόγηση: 490-480 π.Χ.

Payne/Young πίν. 91,4-6. Schrader, Marmorbildwerke 137 αρ. 113. Μπρούσακη, Ακρόπολις 113 εικ. 213. Floren 269.

345 Κόρη ("του Ευθυδίκου") (E 152)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 686 και 609. Το πάνω μέρος βρέθηκε το 1882 και το κάτω μέρος το 1886 στην Ακρόπολη.
Μάρμαρο. Ύψος άνω κορμού: 0,589 μ. και κάτω κορμού: 0,41 μ.
Αναθηματική Κόρη με χιτώνα και λοξό μάτιο. Φέρει ταινία στα μαλλιά. Λείπει το δεξί χέρι από το ύψος του αγκώνα. Σώζεται χωριστά και το κάτω μέρος της, καθώς και η βάση-κίονας, όπου είναι χαραγμένη η αναθηματική επιγραφή.
Χρονολόγηση: 490-480 π.Χ.

Payne/Young 40 πίν. 84-8. Schrader, Marmorbildwerke 77 αρ. 37. Richter, Korai 99 αρ. 180 εικ. 565-72. Μπρούσακη, Ακρόπολις 133 κ.ε. εικ. 242-3.

346 Άλογο (E 158)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 697. Βρέθηκε το 1887 στην Ακρόπολη.
Μάρμαρο. Ύψος: 1,19 μ.
Σώζεται το μπροστινό μέρος του αλόγου. Αποτελούσε ανάθημα στην Αθηνά.
Αττικό έργο.
Χρονολόγηση: 490-480 π.Χ.

Payne/Young 52 αρ. 77 πίν. 139,2 και 140. Μπρούσακη, Ακρόπολις 137 εικ. 249.

347 Ανδρικός κορμός (E 160)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1605. Από την περιοχή του Δαφνιού.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,73 μ.

Λείπουν οι βραχίονες, ολόκληρο το αριστερό πόδι και το δεξί από το γόνατο και κάτω. Ο κορμός παρουσιάζει έντονη συστροφή και ανήκει σε γυμνό νέο, ίσως πολεμιστή.

Χρονολόγηση: γύρω στο 490 π.Χ.

Lippold, Plastik 109 σημ. 4. Καρούζου, Γλυπτά 23. W. Fuchs, Die Skulptur der Griechen 2(1979) 64 εικ. 53. E. Walter-Karydi, Alt-Ägina II 2. Die äginetische Bildhauerschule (1987) 78 εικ. 108, 87 αρ. 2.

348 Κεφάλι νέου ("ξανθός έφηβος") (E 161)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 689. Βρέθηκε το 1887 στην Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,25 μ.

Σώζεται το κεφάλι με το λαιμό. Οι βόστρυχοι είναι κυματοειδείς και περιβάλλουν το κεφάλι πλεγμένοι σε κοτσίδες. Συνανήκει με άλλο τμήμα κορμού (Μουσείο Ακρόπολης αρ. 6478).

Χρονολόγηση: γύρω στο 480 π.Χ.

Payne/Young πίν. 113. Richter, Kouroi 149 αρ. 191 εικ. 570-4. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 128 εικ. 234. Lullies, Plastik 67 πίν. 80. U. Knigge, AM 98, 1983, 47 κ.ε. Πνεύμα και σώμα 200 αρ. 92 [B. Μαχαίρα].

349 "Παιδί του Κριτίου" (E 162)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 698. Ο κορμός βρέθηκε το 1885 και το κεφάλι το 1888 στην Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,167 μ.

Άγαλμα γυμνού νέου, ίσως αθλητή που νίκησε σε αγώνα παιδιών. Το έργο υιοθετεί το contraposto και σηματοδευεί το πέρασμα από την αρχαϊκή στην κλασική εποχή. Σχετίστηκε με τον Αρμόδιο από το σύνταγμα των Τυραννοκτόνων του Κριτίου και του Νησιώτη.

Χρονολόγηση: 490-480 π.Χ.

Payne/Young 44 πίν. 109-12. Richter, Kouroi 149 αρ. 190 εικ. 564-9. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 129 εικ. 238. Lullies, Plastik 67 πίν. 78-9. Πνεύμα και σώμα 327-8 αρ. 218 [B. Μαχαίρα]. J.M. Hurwit, AJA 93, 1989, 41 κ.ε.

350 Ίδιο με τον αρ. 349 (E 163)

351 Άγαλμα πολεμιστή ("Λεωνίδας") (E 173)

Σπάρτη, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3365. Βρέθηκε το 1924 στη Σπάρτη, κοντά στον ναό της Αθηνάς Χαλκιοίκου.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,90 μ.

Σώζεται ο κορμός από τη μέση και πάνω γυμνού πολεμιστή με κορινθιακό κράνος. Λείπουν τα χέρια.

Χρονολόγηση: 490-480 π.Χ.

A.M. Woodward, BSA 26, 1923/1925, 253-66 πίν. 17. Του ίδιου, BSA 28, 1926/1927, 45 πίν. 5. Langlotz, Bildhauerschulen 170 πίν. 51. Lippold, Plastik 105 σημ. 16 πίν. 32,4. Πνεύμα και σώμα 326 αρ. 217 [B. Μαχαίρα]. O. Palagia στο: O. Palagia / W. Coulson (εκδ.), Sculpture from Arcadia and Laconia (1993) 167-9, 172, 173 σημ. 14.

352 Άγαλμα Αθηνάς ("του Ευήνορα") (E 386)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 140. Βρέθηκε το 1864 κοντά στο Μουσείο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,895 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 8/11/1996.

Λείπει το κεφάλι. Η θεά φορά χιτώνα και πέπλο. Στέκεται ακουμπώντας χαλαρά το αριστερό χέρι στον γοφό. Στο υψωμένο δεξί κρατά δόρυ. Συνδέθηκε με ενεπίγραφη βάση που αναφέρει τον αναθέτη Αγγέλιτο και τον γλύπτη Ευήνορα.

Χρονολόγηση: 490-480 π.Χ.

Lippold, Plastik 109. Ridgway, Severe Style 29 κ.ε. εικ. 39. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 136-7 εικ. 248.

353 Κεφάλι γενειοφόρου θεού (E 174)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. X. 11761. Βρέθηκε το 1897 στη θάλασσα κοντά στη Λειβαδόστρα (αρχαία Κρεύσις) Βοιωτίας.

Χαλκός. Ύψος της συνολικής μορφής: 1,18 μ.

Το άγαλμα σώζεται ολόκληρο στο πρωτότυπο. Το κεφάλι ανήκει σε θεό, ίσως τον Ποσειδώνα. Τα μαλλιά συγκρατούνται με ταινία.

Χρονολόγηση: αρχές 5ου αι. π.Χ.

Δ. Φύλιος, AE 1899, 57 κ.ε. πίν. 5-6. Langlotz, Bildhauerschulen 39 πίν. 22h. Lippold, Plastik 113 σημ. 5 πίν. 37,1. Ridgway, Severe Style 40. Hauser, Bronze Sculpture 43 κ.ε. C. Hauser, Monumental Bronze Sculpture of the Fifth and Fourth Centuries B.C. (1987) 55 κ.ε.

354 Κεφάλι νέου (E 164)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 644. Από την Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,117 μ.

Μικρό κεφάλι αθλητή με ταινία στα μαλλιά. Ίσως έργο ιωνικού εργαστηρίου.

Χρονολόγηση: 480-470 π.Χ.

Langlotz, Bildhauerschulen 145. Του ίδιου, JdI 49, 1934, 39 εικ. 16 πίν. 87a. Schrader, Marmor-bildwerke αρ. 325 πίν. 152. Μπρούσκαρη, Ακρόπολις 103 εικ. 192.

355 Άγαλμα ηνίοχου (E 316)

Δελφοί, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3485. Βρέθηκε το 1896 στο ιερό του Απόλλωνα στους Δελφούς, κοντά στο Ισχέγαιον.

Χαλκός. Ύψος: 1,80 μ. Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 1/12/1980.

Βρέθηκε μαζί με την ανεπίγραφη βάση του και τμήματα από τα άλογα και το άρμα. Φορά ποδήρη χιτώνα (την "ξυστίδα") ζωσιμένο με "στρόφιον" και κρατά τα ηνία των αλόγων. Πρόκειται για ηνίοχο νικητή σε πυθική αρματοδρομία.

Χρονολόγηση: 480-470 π.Χ.

F. Chamoux, *L' Aurige. Fouilles de Delphes IV/5* (1955). L. Byvanck-Quarles van Ufford, *BABesch* 32, 1957, 40 κ.ε. R. Hampe, *Gnomon* 32, 1960, 60 κ.ε. Lullies, *Plastik* 70-1 εικ. 88-9. Cl. Rolley, *Les Bronzes grecs* (1983) 37 εικ. 18. Hauser, *Bronze Sculpture* 21 κ.ε. C. Hauser, *Monumental Bronze Sculpture of the Fifth and Fourth Centuries B.C.* (1987) 85 κ.ε. Cl. Rolley, *BCH* 114, 1990, 285 κ.ε. S. Stucchi, *ArchCl* 42, 1990, 55 κ.ε.

356 Άγαλμα τρέχουσας Κόρης (E 355)

Ελευσίνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 5235. Βρέθηκε το 1924 στην Ελευσίνα, κοντά στη νότια πύλη του ιερού.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,645 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Φορά πέπλο και τρέχει ορμητικά προς τ' αριστερά, στρέφοντας το κεφάλι προς τα πίσω. Σώζονται ίχνη από δάδες που κρατούσε σε κάθε χέρι και γι' αυτό ταυτίζεται με την Εκάτη. Αποτελούσε μάλλον ακρωτήριο του πεισιστράτειου Τελεστηρίου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 480 π.Χ.

K. Κουρουιώτης, *ΠΑΕ* 1937, 4. N. Himmelmann-Wildschütz, *MarbWPr* 1957, 9-10 εικ. 20 και 22. R. Tölle-Kastenbein, *Frühklassische Peplosfiguren. Originale* (1980) 255 κ.ε. R. Lindner, *Der Raub der Persephone in der antiken Kunst* (1984) 42 αρ. 30. Ch.M. Edwards, *AJA* 90, 1986, 307 κ.ε. πίν. 19 και 20,5. *LIMC VI Suppl. λ. Hekate*, αρ. 16 [H. Sarian].

357 Κεφάλι γυναικείας μορφής (E 171)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1940. Βρέθηκε το 1901 στο ιερό της Αφαίας στην Αίγινα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,14 μ.

Μικρό κεφάλι ίσως θεάς. Τα μαλλιά είναι τυλιγμένα σε οπισθοσφενδόνη. Έργο τοπικού εργαστηρίου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 480 π.Χ.

A. Furtwängler, *Agina* (1906) 326 αρ. 179 πίν. 84. Καρούζου, *Γλυπτά* 22. E. Walter-Karydi, *Alt-Ägina II 2. Die äginetische Bildhauerschule* (1987) 78 αρ. 45 πίν.34,45.

358 Ίδιο με τον αρ. 357 (E 315)

359 Κεφάλι γενειοφόρου άνδρα (E 172)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. X. 6446. Βρέθηκε κατά τις ανασκαφές της Ακρόπολης το 1885-1889.

Χαλκός. Ύψος: 0,30 μ.

Ανήκε πιθανόν σε αναθηματικό άγαλμα πολεμιστή. Ίσως αιγινήτικο έργο. Χρονολόγηση: 490-480 π.Χ.

Θ. Σοφούλης, *ΑΕ* 1887, 43 πίν. III. Stais, *Marbres et Bronzes* 284. Lippold, *Plastik* 100 σημ. 18. Cl. Rolley, *Les Bronzes grecs* (1983) 31 εικ. 13. C. Hauser, *Monumental Bronze Sculpture of the Fifth and Fourth Centuries B.C.* (1987) 70 κ.ε. C. Mattusch στο: M. True / J. Podani (εκδ.), *Small Bronze Sculpture from the Ancient World*, Συμπόσιο στο J. Paul Getty Museum 1989 (1990) 127-8 εικ. 3.

360 Άγαλμα Ποσειδώνα ή Δία (E 176)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. X. 15161. Βρέθηκε το 1926 και 1928 στη θάλασσα του Αρτεμισίου (Β. Εύβοια).

Χαλκός. Ύψος: 2,09 μ.

Η γενειοφόρα θεϊκή μορφή παριστάνεται σε διασκελισμό προς τα δεξιά. Στο δεξί υψωμένο χέρι κρατούσε κάποιο αντικείμενο, πιθανότερα κεραυνό παρά τρίαινα.

Χρονολόγηση: 460-450 π.Χ.

Χρ. Καρούζος, *ΑΔ* 13, 1930/31, Μελέται, 41 κ.ε. G. Mylonas, *AJA* 48, 1944, 143 κ.ε. Lippold, *Plastik* 131 σημ. 13 πίν. 37,3. Καρούζου, *Γλυπτά* 40 πίν. 23. Ridgway, *Severe Style* 62 κ.ε., 74, 149 εικ. 98-9. J. Kleine στο: *Τμητικός τόμος για τον G. Kleine* (1976) 49 κ.ε. R. Wünsche, *AntK* 21, 1978, 107. Του ίδιου, *JdI* 94, 1979, 77 κ.ε. Lullies, *Plastik* 75 πίν. 112-3. Hauser, *Bronze Sculpture* 76 κ.ε. C. Hauser, *Monumental Bronze Sculpture of the Fifth and Fourth Centuries B.C.* (1987) 120 κ.ε.

361 Γυναικείο κεφαλάκι (E 261)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. 1474. Αγοράστηκε το 1896 και ίσως προέρχεται από τον Σελινούντα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,103 μ.

Σώζεται το κεφάλι με το λαιμό. Στα μαλλιά φέρει πλατιά ταινία.

Χρονολόγηση: γύρω στο 460 π.Χ.

Blümel, *Skulp.* Berlin 1963, 33-4 αρ. 22 εικ. 62-3.

362 Κεφάλι θεάς (E 178)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. 607 (K 3). Αγοράστηκε το 1868 στην Αττική.

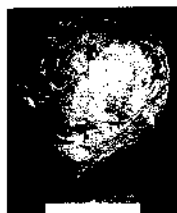
Μάρμαρο. Ύψος: 0,33 μ.

Το κεφάλι είναι ελαφρά στραμμένο προς τα δεξιά. Τα μαλλιά πιάνονται με ταινία.

Χρονολόγηση: γύρω στο 430 π.Χ.

Lippold, *Plastik* 162 σημ. 4. Blümel, *Skulp.* Berlin 1966, 90-1 αρ. 108 εικ. 158-60.

363 Κεφάλι Νέμεσης (E 180)

Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο αρ. 460. Βρέθηκε το 1812/13 από την Εταιρεία των Dilettanti στο ιερό της Νέμεσης στον Ραμνούντα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,43μ.

Σώζεται τμήμα του κεφαλιού που ανήκει στο λατρευτικό άγαλμα της Νέμεσης, έργο του Αγορακρίτου

Χρονολόγηση: γύρω στο 430 π.Χ.

Γ. Δεσπίνης, Συμβολή στη μελέτη του έργου του Αγορακρίτου (1971) 4, 6, 15, 45 κ.ε., 62, 106 πίν. 54-5. LIMC VI λ. Nemesis, αρ. 1 [P. Karanastassis].

364 Άγαλμα Περσεφόνης (E 361)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 176. Από τον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,77 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Φορά χιτώνα και μιάτιο. Φέρει ταινία στα μαλλιά. Στα χέρια θα κρατούσε δάδες.

Χρονολόγηση: γύρω στο 430 π.Χ.

Σ. Καρούζου, AM 82, 1967, 158 κ.ε. Beil. 85-6. Καρούζου, Γλυπτά 57-8 πίν. 26α-β.

365 Άγαλμα Νίκης (E 385)

Ολυμπία, Αρχαιολογικό Μουσείο. Βρέθηκε το 1875 κοντά στη ΝΑ γωνία του ναού του Δία.

Μάρμαρο. Ύψος: 2,16 μ. (με τα φτερά): 2,90 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 8/11/1996.

Η Νίκη ήταν στημένη πάνω σε τρίπλευρο πεσσό, ύψους 8,80 μέτρων, ανατολικά από την είσοδο του ναού του Δία. Παριστάνεται ιπτάμενη με ανοικτά φτερά και πατά πάνω σε αετό. Σύμφωνα με επιγραφή στη βάση της ήταν έργο του Μεσσηνίου γλύπτη Παιωνίου και αποτελούσε ανάθημα των Μεσσηνίων και των Ναυπακτιών για τη νίκη τους κατά των Λακεδαιμονίων στον Αρχιδάμειο πόλεμο.

Χρονολόγηση: 425-421 π.Χ.

Lippold, Plastik 205 σημ. 4 πίν. 71,2. H. Mallwitz / H.V. Herrmann (εκδ.), Die Funde aus Olympia (1980) 189 αρ. 134. Α. Γιαλούρη / Ν. Γιαλούρης, Ολυμπία. Το μουσείο και το ιερό (1993) 144 κ.ε. LIMC VI λ. Nike, αρ. 137 [A. Goulaki-Voutira].

366 Γυναικείο κεφάλι (E 181)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3569. Βρέθηκε το 1924 στην Αθήνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,16 μ.

Σώζεται το κεφάλι με τμήμα του λαιμού. Γύρω από το κρανίο υπάρχει οπισθοσφενδόνη. Αποτελεί σύγχρονη επανάληψη σε μικρό μέγεθος ενός πρωτοτύπου αγάλματος, που μας είναι σήμερα γνωστό από ρωμαϊκά αντίγραφα (τύπος Λούβρου - Νεάπολης).

Χρονολόγηση: 410-400 π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 62-3. S. Karasu, AM 89, 1974, 151 κ.ε. LIMC II λ. Aphrodite, αρ. 231 [A. Delivorrias / G. Berger-Doer / A. Kossatz-Deissmann].

367 Ίδιο με τον αρ. 366 (E 182)

368 Κεφάλι θεάς (E 183)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1571. Από το Ηραίο του Άργους.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,27 μ.

Ανήκει σε λατρευτικό άγαλμα της Ήρας. Τα μαλλιά συγκρατούνται με ταινία. Έργο της σχολής του Πολυκλείτου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 420 π.Χ.

Lippold, Plastik 200 σημ.17. Καρούζου, Γλυπτά 58 πίν. 28α. A. Arnold, Die Polykletnachfolge, JdI 25. ErgH (1969) 82 σημ.307. A. Linfert, Von Polyklet zu Lysipp (1969) 12. LIMC IV λ. Hera, αρ. 118 [A. Kossatz-Deissmann]. 1. Τριάντη, Ο γλυπτός διάκοσμος του ναού στο Μάζι της Ηλείας (1985) 136.

369 Αγαλμάτιο γυναικείας μορφής (E 185)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. 586 (K 6). Αγοράστηκε το 1857 στην Ταρκύνια.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,83 μ.

Γυναικεία μορφή, ίσως η Αφροδίτη, που στηρίζεται σε μικρό λατρευτικό ξόανο.

Χρονολόγηση: 430-420 π.Χ.

Blümel, Skulp. Berlin 1966, 98-9 αρ. 117 εικ. 192-5. B.S. Ridgway, Fifth Century Styles in Greek Skulpture (1981) 116-7. LIMC II λ. Aphrodite, αρ. 223 [A. Delivorrias / G. Berger-Doer / A. Kossatz-Deissmann].

370 Γυναικείο κεφάλι (E 186)

Αθήνα, Μουσείο Αγοράς αρ. 1434-B 30. Βρέθηκε το 1932 δυτικά της αρχαίας Αγοράς.

Χαλκός. Ύψος: 0,20 μ.

Στα πλάγια του κεφαλιού και κατά μήκος του λαιμού υπάρχει αυλάκι για τη στερέωση αργυρών ελασμάτων. Ανήκε σε ντυμένο αγαλμάτιο, ίσως Νίκης.

Χρονολόγηση: τελευταίο τέταρτο 5ου αι. π.Χ.

T.L. Shear, *Hesperia* 2, 1933, 519 κ.ε. εικ. 5-8 πίν. XV. D.B. Thompson, *Hesperia* 13, 1944, 173 κ.ε. Ch. Picard, *Manuel d' Archéologie grecque II* (1965) 665 σημ. 2 εικ. 265. H. Thompson / R.E. Wycherly, *The Agora of Athens. Athenian Agora XIV* (1972) 191 πίν. 98. E. Harrison, *AJA* 81, 1977, 418-9 εικ. 2-3. B.S. Ridgway, *Fifth Century Styles in Greek Skulpture* (1981) 123-4. LIMC IV λ. Nike, αρ. 134 [A. Goulaki-Voutira].

371 Άγαλμα εφήβου (E 188)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 254. Βρέθηκε το 1887 στην Ελευσίνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,03 μ.

Γυμνός νέος αθλητής που στηρίζεται στο αριστερό σκέλος και στρέφει το κεφάλι προς τα δεξιά. Κρατούσε στεφάνι για να αυτοστεφανωθεί.

Χρονολόγηση: αρχές 4ου αι. π.Χ. ή μέσα 2ου αι. π.Χ.

Lippold, *Plastik* 227 σημ. 7. Καρούζου, *Γλυπτά* 57. A. Arnold, *Die Polykletnachfolge*, JdI 25. ErgH (1969) 88 σημ. 792. P. Zanker, *Klassizistische Statuen* (1974) 21 κ.ε. αρ. 17 πίν. 21,2. Πνεύμα και σώμα 339 αρ. 228 [B. Μαχαίρα].

372 Άγαλμα Ασκληπιού (τύπος Este) (E 372)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 265. Βρέθηκε το 1886 στο ιερό του Ασκληπιού στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,56-0,60 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 15/6/1995.

Η μορφή φορά ιμάτιο και στηρίζεται σε ραβδί, όπου τυλίγεται φίδι.

Χρονολόγηση: αρχές 4ου αι. π.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 149. LIMC II λ. Asklepios, αρ. 328 [B. Holtzmann].

373 Γυναικείο κεφάλι (Υγεία;) (E 193)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3602. Από την Τεγέα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,285 μ.

Το κεφάλι στρέφεται προς τα δεξιά της μορφής. Τα μαλλιά είναι μαζεμένα ψηλά και χωρισμένα στη μέση.

Χρονολόγηση: γύρω στο 360 π.Χ.

Lippold, *Plastik* 251 σημ. 3 πίν. 90,2. Καρούζου, *Γλυπτά* 161 πίν. 54. A. Linfert, *Von Polyklet zu Lysipp* (1969) 12 σημ. 27. B. Brown, *Anticlassicism in Greek Sculpture of the Fourth Century B.C.* (1973) 16 εικ. 37. A.F. Stewart, *Skopas of Paros* (1977) 83-4. Lullies, *Plastik* 109 πίν. 208. A. Delivorrias / A. Linfert, *BCH* 107, 1983, 285-8 εικ. 7-9. LIMC V λ. Hygieia, αρ. 221 [F. Croissant].

374 Ίδιο με τον αρ. 373 (E 194)**375 Κεφάλι θεάς (E 192)**

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. 616 (K 10). Αγοράστηκε το 1844 στην Αθήνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,56 μ.

Το κεφάλι ήταν ένθετο σε ντυμένο άγαλμα. Η κόμμωση αναλύεται σε χοντρούς πλοκάμους.

Χρονολόγηση: μέσα 4ου αι. π.Χ.

Lippold, *Plastik* 225 σημ. 2. Blümel, *Skulpt.* Berlin 1966, 96 αρ. 114 εικ. 182-5.

376 Άγαλμα Ερμή (E 199)

Ολυμπία, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. F 29. Βρέθηκε το 1877 στο Ηραϊόν της Ολυμπίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 2,15 μ.

Ο Ερμής κρατά στο αριστερό χέρι τον μικρό Διόνυσο. Στο υψωμένο δεξί θα κρατούσε τσαμπί σταφυλιών, ενώ στο αριστερό μεταλλικό κηρύκειο. Ίσως πρωτότυπο έργο του Πραξιτέλη με επεμβάσεις στα ρωμαϊκά χρόνια.

Χρονολόγηση: γύρω στο 330 π.Χ.

B. Blümel, *Der Hermes eines Praxiteles* (1944). Lippold, *Plastik* 241 σημ. 6 πίν. 84,2. K. Scheffold, *Die Griechen und ihre Nachbarn, Prop. Kunstgeschichte I* (1967) 115. R.M. Cook στο: *Τμηματικός τόμος για τον F. Brommer* (1977) 77 πίν. 23, 1 και 3. N. Γαλούρης / I. Τριάντη, *AAA* 11, 1978, 263 κ.ε. Lullies, *Plastik* 116-7 πίν. 226-7. A. Mallwitz / H.V. Herrmann (εκδ.), *Die Funde aus Olympia* (1980) 192-3 αρ. 135 πίν. 135α-β. A. Γαλούρης / N. Γαλούρης, *Ολυμπία. Το μουσείο και το ιερό* (1993) 154 κ.ε. LIMC V λ. Hermes, αρ. 394 [G. Siebert].

377 Κεφάλι Ερμή από την Ολυμπία αρ. 376 (E 200)**378 Άγαλμα παιδιού (E 204)**

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. X. 15118. Βρέθηκε το 1925 στον κόλπο του Μαραθώνα.

Χαλκός. Ύψος: 1,24 μ. (ως το κεφάλι) 1,30 μ. (ως το υψωμένο χέρι).

Εικονίζεται γυμνός έφηβος, που κρατούσε κάποια, χαμένα σήμερα, αντικείμενα στα δύο του χέρια. Στο κεφάλι φορά ταινία με γλωσσωτή προεξοχή στο μέσο.

Χρονολόγηση: γύρω στο 330 π.Χ.

K. Ρωμαίος, *AD* 9, 1924/5, 145 κ.ε. πίν. 2-5. Lippold, *Plastik* 274 σημ. 12 πίν. 96. Lullies, *Plastik* 113-4 πίν. 220-1. Hauser, *Bronze Sculpture* 102 κ.ε. A. Παπαϊωάννου, *AE* 1984, 191 κ.ε. C. Hauser, *Monumental Bronze Sculpture of the Fifth and Fourth Centuries B.C.* (1987) 236 κ.ε. Πνεύμα και σώμα 179-82 αρ. 71 [Π.Γ. Καλλιγιάς].

379 Ίδιο με τον αρ. 378 (E 203)

Το εκμαγείο έσπασε στο σεισμό του 1978 και έχει αποσυρθεί από την έκθεση.

380 Επιτύμβια Σειρήνα (E 205)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2583. Από τον Κεραμεικό.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,17 μ.

Η Σειρήνα παριστάνεται όρθια να μοιρολογεί. Με τα δυο της χέρια τραβούσε τα μαλλιά.

Χρονολόγηση: 340-330 π.Χ.

M. Collignon, *Les statues funéraires* (1911) 222 εικ. 145. Καρούζου, *Γλυπτά* 105. U. Vedder, *Untersuchungen zur plastischen Ausstattung attischer Grabanlagen des 4. Jhs. v. Chr.* (1985) 279 αρ. S 17 εικ. 52.

381 Κεφάλι θεάς (E 211)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 182. Βρέθηκε το 1876 στο θέατρο του Διονύσου στην Αθήνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,41 μ.

Το κεφάλι έχει έντονη στροφή και κλίση προς τα δεξιά της μορφής (Αριάδνη). Τα μαλλιά δένονται με ταινία και μαζεύονται πίσω σε κρόβυλο.

Χρονολόγηση: δεύτερο μισό 4ου αι. π.Χ.

Lippold, *Plastik* 304 πίν. 109,3. G. Laviosa, *ASAtene* 38, 1959/60, 351-2 σημ. 2 εικ. 7-8. Καρούζου, *Γλυπτά* 162 πίν. 53. E. Pochmarski, *AM* 90, 1975, 145 κ.ε. πίν. 52-3. Ridgway, *Hellen. Sculpture* 332 πίν. 172.

382 Κεφάλι θεάς (E 212)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 610 (K 251). Άγνωστος τόπος εύρεσης.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,395 μ.

Ίδιος τύπος με το κεφάλι E 211. Αποτελεί αντίγραφο ρωμαϊκής εποχής.

Χρονολόγηση: 2ος αι. μ.Χ. (εποχή Αντωνίνων).

G. Laviosa, *ASAtene* 38, 1959/60, 352-3 σημ. 1 εικ. 9. E. Pochmarski, *AM* 90, 1975, 147-9 πίν. 54,1-2.

383 Ανδρική προτομή ("Ευβουλεύς") (E 219)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 181. Βρέθηκε το 1885 στο Πλουτώνειο της Ελευσίνας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,49 μ.

Σώζεται ως το μέσο περίπου του στέρνου. Φορούσε χιτώνα. Το κεφάλι στρέφεται προς τ' αριστερά της μορφής.

Χρονολόγηση: γύρω στο 320 π.Χ.

Lippold, *Plastik* 241 πίν. 90,1. Καρούζου, *Γλυπτά* 165 πίν. 59. G. Schwarz, *Getty MusJ* 2, 1974, 71 κ.ε. Της ίδιας στο: *Forschungen und Funde. Τμητικός τόμος για τον B. Neutsch* (1980) 449 κ.ε. LIMC IV λ. Eubouleus, αρ. 3 [G. Schwarz]. Ridgway, *Hellen. Sculpture* 117 πίν. 63.

384 Κεφάλι θεάς (E 362)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 177. Βρέθηκε το 1857 στο Ηρώδειο της Αθήνας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,25 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 11/11/1993.

Το κεφάλι ανήκε σε ακρόλιθο άγαλμα θεάς. Τα μάτια ήταν ένθετα.

Χρονολόγηση: τελευταίο τέταρτο 4ου αι. π.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 68. G. Dontas στο: *Beiträge zur Ikonographie und Hermeneutik. Τμητικός τόμος για τον N. Himmelmann* (1989) 143 κ.ε. πίν. 27,1 και 3.

385 Γυναικείο κεφάλι (Υγεία;) (E 328)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 324. Βρέθηκε το 1887 στην Αμοργό.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,25 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

Λείπει το δεξιό πάνω τμήμα του προσώπου.

Χρονολόγηση: 4ος αι. π.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 163.

386 Άγαλμα κοριτσιού (E 213)

Βραύρωνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 62. Από τη στοά του ιερού της Άρτεμης στη Βραύρωνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,15 μ.

Ίσως πρόκειται για Άρκτη, αφιερωμένη στη θεά Άρτεμη. Το κορίτσι φορά ψηλά ζωσμένο χιτώνα. Με το αριστερό του χέρι κρατά μέσα στο ρούχο ένα περιστέρι.

Χρονολόγηση: πρώτο τέταρτο 3ου αι. π.Χ.

Π. Θέμελης, *Βραυρών. Οδηγός στο ιερό και στο μουσείο (χωρίς χρονολ. έκδοσης)* 71 μέση. Vorster, *Kinderstatuen* 331 αρ. 5 πίν. 2,5 και 19,2. Rühfel, *Kind* 218, 222, 225 εικ. 88, 92α-β και έγχρωμος πίν. σελ. 288-9. Ridgway, *Hellen. Sculpture* 338 πίν. 176.

387 Άγαλμα κοριτσιού (E 214)

Βραύρωνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 60. Βρέθηκε το 1958 στη στοά του ιερού της Αρτεμης στη Βραυρώνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,80 μ.

Ίσως πρόκειται για Άρκτη, αφιερωμένη στη θεά Αρτεμη. Το κορίτσι φορά χιτώνα και ιμάτιο, που ανασηκώνει στο πλάι με το αριστερό χέρι. Στο δεξί κρατά λαγό.

Χρονολόγηση: πρώιμη ελληνιστική εποχή.

Σ. Καρούζου, ΑΕ 1957, 75 εικ. 7. Ι. Παπαδημητρίου, Έργον 1958, 36 εικ. 38. Π. Θέμελης, Βραυρών. Οδηγός στο ιερό και στο μουσείο (χωρίς χρονολ. έκδοσης) 71 αριστερά. Vorster, Kinderstatuen 345 αρ. 41 πίν. 3,1 και 23,2. Rühfel, Kind 221-2 εικ. 91 και έγχρωμος πίν. σελ. 240. Ridgway, Hellen. Sculpture 338 πίν. 175. P. Moreno, Sculptura ellenistica (1994) 174 πίν. 221.

388 Κεφάλι κοριτσιού (E 215)

Βραύρωνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 55. Βρέθηκε το 1958 στη στοά του ιερού της Αρτεμης στη Βραυρώνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,17 μ.

Ίσως ανήκει σε αγαλμάτιο Άρκτου. Φέρει πλατειά ταινία, ενώ τα μαλλιά είναι πλεγμένα σε κοτσίδα στην κορυφή του κρανίου. Η μορφή χαμογελά.

Χρονολόγηση: τέλη 4ου αι. π.Χ.

Ι. Παπαδημητρίου, Έργον 1958, 36 εικ. 39. G. Daux, BCH 83, 1959, 596 εικ. 25.

389 Κεφάλι κοριτσιού (E 216)

Βραύρωνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 126. Από τη στοά του ιερού της Αρτεμης στη Βραυρώνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,11 μ.

Ίσως ανήκει σε αγαλμάτιο Άρκτου. Τα κοντά μαλλιά δένονται σε δύο πλεξούδες στην κορυφή του κρανίου.

Χρονολόγηση: τέλη 4ου αι. π.Χ.

390 Κεφαλάκι κοριτσιού (E 266)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3414. Από την Αθήνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,19 μ.

Ίσως ανήκει σε αγαλμάτιο Άρκτου. Τα μαλλιά είναι χτενισμένα σε πεπονσειδή κόμμωση. Η μορφή χαμογελά.

Χρονολόγηση: τέλη 4ου αι. π.Χ.

391 Άγαλμα Θέμιδας (E 220)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 231. Βρέθηκε το 1890 στον ναό της Θέμιδας στον Ραμνούντα.

Μάρμαρο. Ύψος: 2,22 μ.

Η θεά φορά ψηλά ζωσμένο χιτώνα και ιμάτιο. Σύμφωνα με επιγραφή στη βάση του είναι ανάθημα του Ραμνούσιου Μεγακλή και έργο του γλύπτη Χαιρεστράτου.

Χρονολόγηση: αρχές 3ου αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 241 πίν. 90,1. Καρούζου, Γλυπτά 164 πίν. 56. E.B. Harrison στο: Τιμητικός τόμος για τον F. Brommer (1977) 157 πίν. 43,1. Lullies, Plastik 121-2 πίν. 244. Α. Μάντης, Προβλήματα της εικονογραφίας των ιερειών και ιερέων στην αρχαία ελληνική τέχνη (1990) 104 κ.ε. πίν. 46α. P. Moreno, Sculptura ellenistica (1994) 169 σημ. 291 πίν. 216, 218, 220. Β. Πετράκος, Ραμνούς (1991) 22 εικ. 13.

392 Αγαλμάτιο αγοριού (E 223)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2772. Από το Πολύδροσο (αρχαία Αλαία) Φωκίδας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,85 μ.

Το αγόρι είναι γυμνό και στέκεται με σταυρωμένα σκέλη. Με το αριστερό χέρι κρατά μια χήνα πάνω σε πεσσίσκο. Ήταν πιθανόν αφιέρωμα στον Κηφισό και ίσως αποδίδει τον Ιανίσκο, γιο του Ασκληπιού.

Χρονολόγηση: 3ος αι. π.Χ.

M. Collignon, Les statues funéraires (1911) 196 εικ. 123. Καρούζου, Γλυπτά 176 πίν. 63. Rühfel, Kind 227 εικ. 95, έγχρωμος πίν. σελ. 241.

393 Κεφάλι με θεατρικό προσωπείο (E 224)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3064. Από την Αττική.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,19 μ.

Κεφάλι ηθοποιού που φορά γυναικείο τραγικό προσωπείο.

Χρονολόγηση: πρώιμη ελληνιστική εποχή.

Σ. Ζουμπάκη, ΑΔ 42, 1987 (1994), Μελέται Α, 57 αρ. 32 πίν. 11α-β.

394 Άγαλμα Γαλάτης (E 225)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 247. Βρέθηκε το 1883 στην Αγορά των Ιταλών της Δήλου.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,93 μ.

Ο Γαλάτης είναι γυμνός, πεσμένος σε στάση άμυνας, με το δεξί χέρι υψωμένο. Πλάι του, πάνω στην κλίνθο, υπάρχει γαλατικό κράνος, όπου στηρίζεται η μορφή.

Χρονολόγηση: τέλη 3ου αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 352 σημ. 2. Καρούζου, Γλυπτά 167. J. Marcadé, Au Musée de Délos (1969) 523 πίν. LXXX. R. Wenning, Die Galateranatheme des Attalos I, PergamFor 4 (1978) 24 κ.ε. H.J. Schalles, Untersuchungen zur Kulturpolitik der pergamenischen Herrscher im 3. Jh. v. Chr., IstForsch 36, 1985, 61 σημ. 386.

395 Κεφάλι γενειοφόρου θεού (Ασκληπιού) (E 232)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 323. Βρέθηκε το 1887 στην Αρκεσίνη Αμοργού.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,37 μ.

Προτομή γενειοφόρου Ασκληπιού, που ήταν ένθετη σε άγαλμα.

Χρονολόγηση: 3ος αι. π.Χ.

M. Collignon, BCH 13, 1889, 40 κ.ε. πίν. Χία. Καρούζου, Γλυπτά 163. LIMC II λ. Asklepios, αρ. 347 [B. Holtzmann].

396 Γυναικείο κεφαλάκι (E 262)

Βραυρώνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. ΓΕ 508 - NE 1218. Βρέθηκε το 1959 στη Βραυρώνα, βόρεια του αναλημματικού τοίχου του ναού της Άρτεμης.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,045 μ.

Ίσως ανήκει σε αγαλμάτιο Άρκτου. Τα μαλλιά είναι μαζεμένα πίσω σε σάκκο.

Χρονολόγηση: 3ος αι. π.Χ.

I. Παπαδημητρίου, Έργον 1959, 16 εικ. 17. G. Daux, BCH 84, 1960, 669 εικ. 5.

397 Κεφαλάκι κοριτσιού (E 267)

Βραυρώνα, Αρχαιολογικό Μουσείο. Από το ιερό της Άρτεμης στη Βραυρώνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,05 μ.

Ίσως ανήκει σε αγαλμάτιο Άρκτου. Τα μαλλιά είναι μαζεμένα πίσω σε μικρό κότσο.

Χρονολόγηση: 3ος αι. π.Χ.

398 Κεφαλάκι κοριτσιού (E 268)

Βραυρώνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. ΓΕ 331 - NE 1264. Από το ιερό της Άρτεμης στη Βραυρώνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,045 μ.

Ίσως ανήκει σε αγαλμάτιο Άρκτου. Τα μαλλιά είναι μαζεμένα πίσω σε μικρό κότσο.

Χρονολόγηση: 3ος αι. π.Χ.

399 Κεφαλάκι κοριτσιού (E 269)

Βραυρώνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. ΓΕ 789 - NE 1213. Από το ιερό της Άρτεμης στη Βραυρώνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,035 μ.

Παρόμοιο με το προηγούμενο E 268.

Χρονολόγηση: 3ος αι. π.Χ.

400 Αγαλμάτιο γυναικείας μορφής (E 271)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 224. Βρέθηκε το 1889 στον Κίσσαμο Κρήτης.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,365 μ. με τη βάση.

Φορά χιτώνα και μακρύ ιμάτιο στον τύπο της Ίσιδας. Στέκεται στρέφοντας το κεφάλι προς το άνω δεξί σκέλος.

Χρονολόγηση: τέλη 3ου αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 340 σημ. 21. Καρούζου, Γλυπτά, 166. A. Linfert, Kunstzentren hellenistischer Zeit (1976) 104 σημ. 380 εικ. 245.

401 Αγαλμάτιο Αφροδίτης (E 221)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 680. Από τη Χαιρώνεια Βοιωτίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,52 μ.

Φορά ιμάτιο, που καλύπτει τα σκέλη και το κεφάλι, ενώ αφήνει γυμνό το πάνω μέρος του σώματος. Στηρίζεται με το αριστερό χέρι σε στήριγμα. Στους ώμους της σώζονται ίχνη του Έρωτα.

Χρονολόγηση: ύστερη ελληνιστική εποχή.

Lippold, Plastik 298 σημ. 9. LIMC II λ. Aphrodite, αρ. 623 [A. Delivorrias / G. Berger-Doer / A. Kossatz-Deissmann].

402 Κεφάλι Δήμητρας (E 227)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1734. Βρέθηκε το 1889 στο ιερό της Δήμητρας στη Λυκόσουρα Αρκαδίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,75 μ.

Το κεφάλι ήταν ένθετο σε κολοσσικό καθιστό άγαλμα της Δήμητρας από το σύνταγμα της Δήμητρας και Δέσποινας του Μεσσήνιου Δαμοφώντα. Φέρει διάδημα ψηλά στα μαλλιά, ενώ στο πίσω μέρος του κεφαλιού πέφτει η καλύπτρα. Κρατούσε σκήπτρο στο αριστερό και κιβωτίδιο στο δεξί χέρι. Από το ίδιο σύνταγμα προέρχονται και τα παρακάτω γλυπτά αρ. 403-406 (E 228, E 226, E 229 και E 230).

Χρονολόγηση: αρχές ή μέσα 2ου αι. π.Χ.

G. Dickins, BSA 13, 1906/7, 357 κ.ε. Καρούζου, Γλυπτά 169 πίν. 57. G. Despinis, AA 1966, 380-1 εικ. 3-4. E. Lévy / J. Marcadé, BCH 96, 1972, 967-79 εικ. 1 κ.ε. LIMC IV λ. Demeter, αρ. 436 [L. Beschi]. J.J. Pollitt, Art in the Hellenistic Age (1986) 166 εικ. 167. P. Themelis, AntK 36, 1993, 26 πίν. 3,1-3. P. Moreno, Sculptura ellenistica (1994) 513 πίν. 636.

403 Κεφάλι Άρτεμης (E 228)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1735. Βρέθηκε το 1889 στο ιερό της Δήμητρας στη Λυκόσουρα Αρκαδίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,48 μ.

Λείπει το πάνω τμήμα. Ανήκε σε κολοσσιακό όρθιο άγαλμα της Άρτεμης από το σύνταγμα της Δήμητρας και Δέσποινας του Δαμοφώντα. Κρατούσε δάδα.

Χρονολόγηση: αρχές ή μέσα 2ου αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 350 πίν. 124,2. Καρούζου, Γλυπτά 170. G. Despinis, AA 1966, 380, 382 εικ. 5-6. J. Charbonneaux / R. Martin / F. Villard, Grèce hellénistique (1970) 333 εικ. 361. E. Lévy / J. Marcadé, BCH 96, 1972, 991-6 πίν. 30. LIMC II λ. Artemis, αρ. 1184 [L. Kahil]. J.J. Pollitt, Art in the Hellenistic Age (1986) 166 εικ. 168. P. Themelis, AntK 36, 1993, 26 πίν. 3,4-6. P. Moreno, Sculptura ellenistica (1994) 507 πίν. 632.

404 Κεφάλι του Τιτάνα Ανύτου (E 226)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1736. Βρέθηκε το 1889 στο ιερό της Δήμητρας στη Λυκόσουρα Αρκαδίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,79 μ.

Το κεφάλι ήταν ένθετο στην κολοσσιακή όρθια μορφή του Ανύτου από το λατρευτικό σύνταγμα της Δήμητρας και Δέσποινας του Δαμοφώντα. Έχει πλούσια κόμη και γενειάδα. Φορούσε θώρακα.

Χρονολόγηση: αρχές ή μέσα 2ου αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 350 πίν. 124,1. Καρούζου, Γλυπτά 169. LIMC I λ. Anytos, αρ. 1 [A. Stavridi]. J.J. Pollitt, Art in the Hellenistic Age (1986) 166 εικ. 166. Π. Θέμελης στο: O. Palagia / W. Coulson (εκδ.), Sculpture from Arcadia and Laconia (1993) 105 εικ. 5. P. Moreno, Sculptura ellenistica (1994) 515 πίν. 632, 517 πίν. 639.

405 Άγαλμα Τριτωνίδας (E 229)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 2171. Βρέθηκε το 1889 στο ιερό της Δήμητρας στη Λυκόσουρα Αρκαδίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,50 μ.

Άγαλμα γυμνής γυναικείας μορφής με διπλή φολιδατή ουρά Τριτώνα. Φέρει κίστη στο κεφάλι και αποτελούσε στήριγμα του θρόνου στο λατρευτικό σύνταγμα της Δήμητρας και Δέσποινας του Δαμοφώντα.

Χρονολόγηση: αρχές ή μέσα 2ου αι. π.Χ.

G. Dickins, BSA 13, 1906/7, 362 εικ. 5. Καρούζου, Γλυπτά 170 πίν. 58.

406 Τμήμα υφάσματος από ένθρονο άγαλμα της Δήμητρας (βλ. αρ. 402) (E 230)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1737. Βρέθηκε το 1889 στο ιερό της Δήμητρας στη Λυκόσουρα Αρκαδίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,13 μ.

Το σωζόμενο τμήμα "ιερού υφάσματος" φέρει πλούσια ανάγλυφη διακόσμηση σε ζώνες με μυθικές μορφές και διάφορα ζώα.

Χρονολόγηση: αρχές ή μέσα 2ου αι. π.Χ.

G. Dickins, BSA 13, 1906/7, 371 πίν. XIV. A.J.B. Wace, AJA 38, 1934, 107 κ.ε. πίν.20. Καρούζου, Γλυπτά 170. E. Lévy / J. Marcadé, BCH 96, 1972, 979 κ.ε. πίν. 18. Π. Θέμελης στο: O. Palagia / W. Coulson (εκδ.), Sculpture from Arcadia and Laconia (1993) 105 εικ. 4. P. Moreno, Sculptura ellenistica (1994) 509 πίν. 633.

407 Ασκληπιός της Μουνυχίας (E 231)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 258. Βρέθηκε το 1888 στον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 1 μ.

Σώζεται ο γυμνός κορμός και το κεφάλι γενειοφόρου θεϊκής μορφής. Το κεφάλι στρέφεται έντονα προς τα πάνω.

Χρονολόγηση: πιθανόν 2ος αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 259 σημ. 4. Καρούζου, Γλυπτά 143 πίν. 44. LIMC II λ. Asklepios, αρ. 346 [B. Holtzmann].

408 Άγαλμα νέου ("προσευχόμενος παῖς") (E 234)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 2. Αποκτήθηκε το 1747 μέσω Βενετίας για το ανάκτορο Sanssouci στο Πότσδαμ. Πιθανόν από τη Ρόδο.

Χαλκός. Ύψος: 1,28 μ.

Εικονίζεται νέος γυμνός κατενώπιον. Τα χέρια του ήταν υψωμένα και έχουν συμπληρωθεί στο πρωτότυπο. Κλασικιστική δημιουργία.

Χρονολόγηση: τέλη 4ου ή 1ος αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 296 πίν. 105,2. P. Zanker, Klassizistische Statuen (1974) 67 σημ. 113. M. Kunze στο: Antike Welt auf der Berliner Museumsinsel (1990) 92-3 εικ. 17. G. Zimmer / N. Hackländer (εκδ.), Der betende Knabe. Original und Experiment (1996). S. Lehmann, ÖJh 66, 1997 (Hauptblatt), 117 κ.ε.

409 Άγαλμα νέου ("κορμός Sabouroff") (E 235)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 1. Πιθανόν από τη θαλάσσια περιοχή της Ελευσίνας.

Χαλκός. Ύψος: 1,205 μ.

Λείπει το κεφάλι. Εικονίζεται γυμνός νέος που κρατούσε λυχνιστάτες.

Χρονολόγηση: 1ος αι. μ.Χ.

A. Furtwängler, Sammlung Sabouroff I, πίν. 8-11. G. Bruns, Antike Bronzen (1947) 56 εικ. 39. Gehrig κ.ά., Führer Berlin 21. P. Zanker, Klassizistische Statuen (1974) 31 σημ. 239, 35 σημ. 262.

410 Άγαλμα Ερμή (E 202)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 240. Από την Αταλάντη Λοκρίδας.
Μάρμαρο. Ύψος: 1,90 μ.

Ο θεός είναι γυμνός, εκτός από την αριστερή πλευρά όπου πέφτει η χλαμύδα του. Στρέφει το κεφάλι προς το άνετο αριστερό σκέλος. Κλασικιστικό έργο που βασίζεται σε δημιουργίες του 4ου αι. π.Χ.

Χρονολόγηση: πρώτο τέταρτο 1ου αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 289 σημ. 11. J. Fink, RM 71, 1964, πίν. 34. Φ. Ζαφειροπούλου στο: Κέρνος. Τιμητικός τόμος για τον Γ. Μπακαλάκη (1972) 48 κ.ε. σημ. 32. Σ. Καρούζου, Εθνικών Αρχαιολογικών Μουσείων (1974) 156. C. Maderna, Iuppiter, Diomedes und Merkur als Vorbilder für römische Bildnisstatuen (1988) 86 κ.ε. πιν. 27,1.

411 Κεφάλι Ερμή από ερμαϊκή στήλη (E 272)

Αθήνα, Μουσείο Κεραμεικού αρ. Ρ 1. Από τον Κεραμεικό.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,185 μ.

Η στήλη έχει πιθανόν ως πρότυπο τον Ερμή του Αλκαμένη. Στον κορμό φέρει αναθηματική επιγραφή για τον Ερμή, τον Ηρακλή και τον Απόλλωνα, η οποία δεν αναγράφεται στο εκμαγείο. Αρχαϊστικό έργο.

Χρονολόγηση: 95-94 π.Χ.

A. Brückner, AM 56, 1931, 20 κ.ε. Beil. 8 και εικ. 11. D. Willers, JdI 82, 1967, 91 αρ. 7. Του ίδιου, Zu den Anfängen der archaischen Plastik in Griechenland, AM 4. Beih. (1975) 46. T. Brahm, Archaismus. Untersuchungen zu Funktion und Bedeutung archaischer Kunst in der Klassik und im Hellenismus (1994) 307 αρ. 20.

412 Ίδιο με τον αρ. 411 (E 273)

413 Γυναικείο κεφάλι (E 270)

Βρέθηκε το 1908 στην Κόρινθο, βόρεια της κρήνης Πειρήνης. Βρισκόταν στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κορίνθου αρ. S-1038 μέχρι το 1990.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,114 μ.

Τα μαλλιά συγκρατούνται με διπλή ταινία και πέφτουν στους κροτάφους κυματιστά. Μάλλον προέρχεται από κάποιο ανάγλυφο. Κλασικιστικό έργο.

Χρονολόγηση: 2ος αι. μ.Χ. (εποχή Αδριανού).

F.P. Johnston, Corinth IX. Sculpture 1896-1923 (1931) 133-4 αρ. 277.

414 Κεφάλι νεαρού θεού (E 236)

Δίον, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 5469. Από το Δίον.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,30 μ.

Παρισπάζεται νέος με μακριά μαλλιά και τειχόμορφο στέμμα στο κεφάλι, ίσως ο ποτάμιος θεός του Δίου, ο Βαφύρας.

Χρονολόγηση: 2ος-3ος αι. μ.Χ.

Γ. Σωτηριάδης, ΠΑΕ 1928, 85. Γ. Μπακαλάκης στο: Pro Arte Antiqua. Τιμητικός τόμος για την H. Kenner (1982) 28 κ.ε. πίν. XII-XIII. Δ. Παντεριμαλής, Αρχαιολογία 33, 1989, 14. Του ίδιου, Δίον. Αρχαιολογικός χώρος και μουσείο (1997) 23.

415 Ίδιο με τον αρ. 414 (E 237)

416 Αγαλμάτιο Νέμεσης (E 317)

Δίον, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 338. Από το ιερό της Δήμητρας στο Δίον.

Μάρμαρο. Σωζ. ύψος: 0,42 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 20/5/1988.

Σώζεται το κάτω μέρος της μορφής, που πατά με το αριστερό πόδι πάνω σε άλλη ύπτια μικρότερη μορφή, την προσωποποίηση της αδικίας. Δίπλα της παριστάνονται επίσης ο τροχός της τύχης και ο ζυγός της δικαιοσύνης.

Χρονολόγηση: ρωμαϊκή αυτοκρατορική περίοδος.

Αδημοσίευτο.

Κλασικιστικά έργα της ύστερης ελληνιστικής και της ρωμαϊκής αυτοκρατορικής εποχής

417 Απόλλων του Ομφαλού (E 175)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 45. Βρέθηκε το 1862 στο θέατρο του Διονύσου στην Αθήνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,76 μ.

Ο θεός εικονίζεται γυμνός και στηρίζεται στο δεξί του σκέλος. Οι βόστρυχοι δένονται σε πλεξίδα γύρω από το κρανίο. Οφείλει το όνομά του σε ομφαλό που βρέθηκε κοντά του. Αντιγράφει ένα χάλκινο κλασικό πρωτότυπο γύρω στο 460 π.Χ.

Χρονολόγηση αντιγράφου: αρχές 2ου αι. μ.Χ.

Lippold, Plastik 102,1 πίν. 32,1. H. von Steuben / P. Zanker, AA 1966, 69 εικ. 1 και 3, 71 εικ. 5 και 7. Καρούζου, Γλυπτά 43 πίν. 24. Ridgway, Severe Style 61-2, 74, 149 εικ. 94-5, 97. LIMC II λ. Apollon, αρ. 529 [V. Labrinoudakis].

418 Αθηνά του Βαρβακείου (E 177)

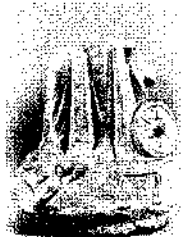
Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 129. Βρέθηκε το 1880 βόρεια του παλιού Βαρβακείου στην Αθήνα.

Μάρμαρο. Ύψος (με τη βάση): 1,045 μ.

Η μορφή αποτελεί μια σχετικά πιστή επανάληψη του περίφημου χρυσελεφάντινου αγάλματος της Αθηνάς Παρθένου του Φειδία (σμίχρυνση 1/12). Το πρωτότυπο χρονολογείται ανάμεσα στο 447 και 438 π.Χ.

Χρονολόγηση αντιγράφου: τρίτο τέταρτο 3ου αι. μ.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 69 πίν. 31. W.H. Schuehardt, AntPl II (1963) 31 κ.ε. πίν. 20-32. N. Leiper, Athena Parthenos. A Reconstruction (1971) 3 κ.ε. εικ. 2-3. Lullies, Plastik 86-7 πίν. 158-9. LIMC I λ. Athena, αρ. 220 [A. Demargne]. P. Karanastassis, AM 102, 1987, 408-10 αρ. B I 12 πίν. 35,1.

419 Αθηνά Lenorman (E 263)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 128. Βρέθηκε το 1859 στην Αθήνα, κοντά στην Πνύκα.

Μάρμαρο. Ύψος (με τη βάση): 0,42 μ.

Το αγαλμάτιο είναι ημιτελές. Αποδίδει σε αδρές γραμμές την Αθηνά Παρθένο του Φειδία. Μας παραδίδει μερικές από τις ανάγλυφες μορφές στη βάση (γέννηση της Πανδώρας) και στο εξωτερικό της ασπίδας (Αμαζονομαχία).

Χρονολόγηση αντιγράφου: 3ος αι. μ.Χ.

W.H. Schuchhardt, *AntPl* II (1963) 46 κ.ε. πίν. 33-7. Καρούζου, *Γλυπτά* 68. N. Leiper, *Athena Parthenos. A Reconstruction* (1971) 3 εικ. 1, 23, 63. LIMC II λ. Athena, αρ. 221 [P. Demargne]. P. Karanastassis, *AM* 102, 1987, 410-1 αρ. B I 13 πίν. 42,2.

420 Κεφάλι από ακρόλιθο άγαλμα Αθηνάς (E 179)

Θεσσαλονίκη, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 877. Βρέθηκε εντοιχισμένο κοντά στην αρχαία Αγορά της Θεσσαλονίκης.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,60 μ.

Σώζεται το κεφάλι με την αρχή του στήθους της Αθηνάς, που αποτελεί αντίγραφο του τύπου της Αθηνάς Medici, ενός έργου του φειδιακού κύκλου. Το έργο μεταρρυθμίστηκε σε πορτραίτο της Ιουλίας Δόμνας.

Χρονολόγηση αντιγράφου: δεύτερο μισό 2ου αι. μ.Χ. (πρώιμη αντωνίνεια εποχή).

Γ. Δεσπίνης, *Ακρόλιθα* (1975) 11 κ.ε. πίν. 1-3. Του ίδιου στο: *Αρχαία Μακεδονία II* (1977) 95 κ.ε. πίν. 1-3 και S. P. Karanastassis, *AM* 102, 1987 413-4 αρ. B II 3, πίν. 44,1. Γ. Δεσπίνης / Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού / Εμμ. Βουτυράς, *Κατάλογος γλυπτών του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης I* (1997) 97 κ.ε. αρ. 72 [Γ. Δεσπίνης].

421 Ίδιο με τον αρ. 419 (E 314)

422 Κεφάλι αγάλματος Απόλλωνα (τύπος Kassel) (E 313)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 47. Βρέθηκε το 1857 στην Αθήνα, ανατολικά του Ολυμπίου.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,32 μ.

Φέρει περίτεχνη μακριά κόμμωση. Αντιγράφει χάλκινο άγαλμα που αποδίδεται στον Φειδία και το πρωτότυπο χρονολογείται γύρω στο 440 π.Χ.

Χρονολόγηση αντιγράφου: 110-140 μ.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 65. E.M. Schmidt, *AntPl* V (1966) 20 κ.ε. πίν. 20-2. P. Gercke κ.ά., *Apollon und Athena. Klassische Götterstatuen in Abgüssen und Rekonstruktionen. Κατάλογος έκθεσης στο Kassel* (1991) 114-5 αρ. 9. LIMC II λ. Apollon, αρ. 295b [V. Labrinoudakis].

423 Αγαλμάτιο Αφροδίτης (E 187)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3248. Βρέθηκε το 1878 στο Άργος.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,75 μ.

Φορά χιτάνα που αφήνει γυμνό το στήθος. Πατά με το αριστερό πόδι πάνω σε πηγάδι. Το έργο αποτελεί μετάπλαση ενός φειδιακού πρωτοτύπου.

Χρονολόγηση αντιγράφου: ύστερα ελληνιστικά χρόνια.

Lippold, *Plastik* 284 σημ. 3. Καρούζου, *Γλυπτά* 180-1. LIMC II λ. Aphrodite, αρ. 660 [A. Delivorrias / G. Berger-Doer / A. Kossatz-Deissmann].

424 Κεφάλι Διονύσου (E 376)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3478. Βρέθηκε το 1914 στον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,34 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 15/6/1995.

Ο θεός εικονίζεται γενειοφόρος, με πλατιά ταινία στα μαλλιά. Ίσως αντιγράφει ένα χαμένο χάλκινο πρωτότυπο από τον κύκλο του Φειδία των μέσων του 5ου αι. π.Χ.

Χρονολόγηση αντιγράφου: 1ος αι. μ.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 160. LIMC III λ. Dionysos, αρ. 187 [C. Gasparri].

425 Αγαλμάτιο Απόλλωνα (E 330)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 223. Από τη Σπάρτη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,305 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

Λείπει το μεγαλύτερο τμήμα των σκελών. Αντίγραφο κάποιου χάλκινου πρωτοτύπου από τη σχολή του Άργους γύρω στο 440 π.Χ.

Χρονολόγηση αντιγράφου: 2ος αι. μ.Χ.

Καρούζου, *Γλυπτά* 65.

426 Διαδούμενος της Δήλου (E 184)

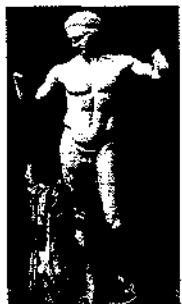
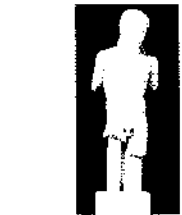
Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1826. Βρέθηκε το 1890 στη Δήλο.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,86 μ.

Άγαλμα γυμνού αθλητή ή ήρωα που δένει ταινία στα μαλλιά του. Αντίγραφο ενός χάλκινου πολυκλείτείου έργου που χρονολογείται γύρω στο 420 π.Χ.

Χρονολόγηση αντιγράφου: γύρω στο 100 π.Χ.

Lippold, *Plastik* 166 σημ. 6 πίν. 59,2. Καρούζου, *Γλυπτά* 86. H. Marwitz, *AntPl* VI (1967) 33, 38 πίν. 18-9. Th. Lorenz, *Polyklet* (1972) 24 κ.ε. πίν. VIII.1. P. Zanker, *Klassizistische Statuen* (1974) II κ.ε. πίν. 8,1. Lullies, *Plastik* 96 πίν. 177. D. Kreikenbom, *Kopienkritische Untersuchungen zu den männlichen statuarischen Typen nach polyklettischen Vorbildern* (1990) 109 κ.ε. αρ. V 1. P. Bol, *Polyklet. Κατάλογος έκθεσης στη Φραγκφούρτη, Liebieghaus* (1990) 206.

427 Άγαλμα ένοπλης Αφροδίτης (E 189)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 262. Βρέθηκε το 1885 στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,51 μ.

Φορά χιτώνα που αφήνει γυμνό το δεξί στήθος και από πάνω μιάτιο. Φέρει λοξά κρεμασμένο ανάμεσα στα στήθη της τον τελαμώννα ξίφους. Αττικό αντίγραφο ενός πελοποννησιακού πρωτοτύπου των αρχών του 4ου αι. π.Χ. (390-380 π.Χ.).

Χρονολόγηση αντιγράφου: 1ος αι. μ.Χ.

Lippold, Plastik 200, 12 πίν. 68,3. Καρούζου, Γλυπτά 154. A. Arnold, Die Polykletnachfolge, JdI 25. ErgH (1969) 151 κ.ε. σημ. 20α. A. Linfert, Von Polyklet zu Lysipp (1969) 6 κ.ε., 12 κ.ε. B. Viemeisel-Schlöb στο: Τιμητικός τόμος για τον G. Kleiner (1976) 73-4 πίν. 12,2. LIMC II λ. Aphrodite, αρ. 243 [A. Delivorrias / G. Berger-Doer / A. Kossatz-Deissmann]. J. Flemberg, Venus Armata. Studien zur bewaffneten Aphrodite in der griechisch-römischen Kunst (1991) 46 κ.ε. G. Messineo, Bull. della Commissione Arch. Comunale di Roma XCIV, 1991/2, 303 εικ. 2.

428 Άγαλμα Ερμή (E 191)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 243. Βρέθηκε το 1890 στην Τροιζήνα.

Μάρμαρο. Ύψος (με συμπληρωμένα πόδια): 1,80 μ.

Ο Ερμής είναι γυμνός, εκτός από μια χλαμύδα που κέφτει από τον δεξί του ώμο. Φορά πέτασο. Κρατούσε από το κέρατο ένα κριάρι στα δεξιά του. Το πρωτότυπο ίσως ήταν έργο του γλύπτη Ναυκύδη και χρονολογείται στις αρχές του 4ου αι. π.Χ.

Χρονολόγηση αντιγράφου: 2ος αι. μ.Χ.

Lippold, Plastik 200 σημ. 1. Καρούζου, Γλυπτά 76. A. Linfert, Von Polyklet zu Lysipp (1969) 14 κ.ε. σημ. 8, 20, 37. G. Despinis, AM 26, 1981, 237 κ.ε. πίν. 77-9.

429 Άγαλμα Ερμή (E 201)

Χώρα Άνδρου, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 245 (άλλοτε Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 218). Βρέθηκε το 1833 στην Παλαιόπολη Άνδρου. Μάρμαρο. Ύψος: 1,96 μ.

Ο θεός είναι γυμνός, με χλαμύδα ριγμένη στον αριστερό ώμο. Στρέφει έντονα το κεφάλι προς τα δεξιά του. Βρέθηκε μαζί με άγαλμα στον τύπο της Μεγάλης Ηρακλειώτισσας. Αποτελεί αντίγραφο ενός αττικού πρωτοτύπου γύρω στο 350-340 π.Χ και ανήκει στον τύπο του Ερμή Άνδρου-Farnese. Χρονολόγηση αντιγράφου: 2ος - 1ος αι. π.Χ.

Lippold, Plastik 275 πίν. 96,4. Καρούζου, Γλυπτά 88. S. Karousou, AM 84, 1969, 143 κ.ε. πίν. 66-7. LIMC V λ. Hermes, αρ. 950a [G. Siebert]. C. Maderna, Iuppiter, Diomedes und Merkur als Vorbilder für römische Bildnisstatuen (1988) 84 κ.ε. πιν. 32,3.

430 Άγαλμάτιο Υγείας (τύπος Hope) (E 334)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1810. Βρέθηκε το 1897 στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,67 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

Η θεά φορά χιτώνα και μιάτιο. Το φίδι τυλίγεται στον αριστερό βραχίονα και κατεβαίνει προς το δεξί χέρι που λείπει και όπου κρατούσε φιάλη. Είναι αντίγραφο έργου των αρχών του 4ου αι. π.Χ. που ήταν στημένο στην Ακρόπολη.

Χρονολόγηση αντιγράφου: 2ος αι. μ.Χ.

Lippold, Plastik 253. Καρούζου, Γλυπτά 161-2. H. Sobel, Hygieia (1990) 24-5 πίν. 5β. LIMC V λ. Hygieia, αρ. 171 [F. Croissant].

431 Άγαλμάτιο Ηρακλή (τύπος Farnese) (E 265)

Αθήνα, Μουσείο Αγοράς αρ. S 1241. Από την Αθήνα, αρχαία Αγορά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,36 μ.

Ο Ηρακλής εικονίζεται σε άνετη στάση, με το κεφάλι σκυμμένο στην πλευρά του προβαλλόμενου αριστερού σκέλους. Κρατά στο δεξί του χέρι τα μήλα των Εσπερίδων. Αντιγράφει ένα λυσίπειο πρότυπο από το τελευταίο τέταρτο του 4ου αι. π.Χ.

Χρονολόγηση αντιγράφου: 3ος αι. μ.Χ.

D. Krull, Der Herakles vom Typ Farnese. Kopienkritische Untersuchung einer Schöpfung des Lysipp (1985) 148-50. LIMC IV λ. Herakles, αρ. 706 [O. Palagia]. P. Moreno, Sculptura ellenistica (1994) 603 σημ. 968 πίν. 748.

432 Γυναικείο κεφάλι (Υγεία;) (E 217)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 294. Από την Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,16 μ.

Σώζεται το κεφάλι μαζί με τον λαιμό. Τα μαλλιά είναι μαζεμένα ψηλά στην κορυφή του κρανίου. Αντιγράφει κάποιο πρωτότυπο έργο του 4ου αι. π.Χ. Χρονολόγηση αντιγράφου: αυτοκρατορική περίοδος.

433 Ίδιο με τον αρ. 432 (E 322)

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

434 Γυναικείο κεφάλι (E 218)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 192. Βρέθηκε το 1890 στο Αίγιο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,32 μ.

Το κεφάλι ήταν ένθετο σε άγαλμα. Τα μαλλιά είναι μαζεμένα ψηλά στην κορυφή του κρανίου. Αντιγράφει κάποιο έργο του τέλους του 4ου αιώνα π.Χ.

Χρονολόγηση αντιγράφου: 1ος αι. μ.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 159.

ΠΟΡΤΡΕΤΑ**435 Κεφάλι της Νεφερτίτης (E 349)**

Βερολίνο, Ägyptisches Museum αρ. 21300. Βρέθηκε το 1912 στην Αμάρνα της Αιγύπτου.

Ασβεστόλιθος. Ύψος: 0,48/0,50 μ.

Βρέθηκε στο "εργαστήριο του Τούθμωση". Φορά διάδημα στο κεφάλι, με ανάγλυφο φίδι στο κέντρο και πλατιά ταινία στο μέτωπο. Ίσως χρησίμευε ως "υπόδειγμα" για την κατασκευή άλλων παρόμοιων προτομών.

Χρονολόγηση: 18η Δυναστεία, γύρω στο 1355 π.Χ.

W. Kaiser (εκδ.), Ägyptisches Museum Berlin (1967) 71 αρ. 767. D. Wildung, Ägyptische Kunst in Berlin (1993) 30 εικ. 24.

436 Κεφάλι του Ανακρέοντα (E 240)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 1455 (K 124). Λέγεται ότι προέρχεται από τις αποθήκες της Villa Borghese στη Ρώμη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,375 μ.

Εικονίζεται γενειοφόρος άνδρας με ταινία στα μαλλιά. Ολόκληρο το άγαλμα είναι γνωστό και από άλλα αντίγραφα. Το πρωτότυπο ήταν στημένο στην Ακρόπολη.

Χρονολόγηση πρωτοτύπου: γύρω στο 440 π.Χ.

Bernoulli, Ikonographie I 80 αρ. 3. C. Blümel, Katalog der Sammlung antiker Skulptur IV (1931) αρ. K 124 πίν. 51. Richter, Portraits I 76 αρ. 7 εικ. 227, 280.

437 Προτομή του Περικλή (E 239)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 1530 (K 127). Αγοράστηκε το 1901 στη Λέσβο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,54 μ.

Φορά κράνος. Ίσως αποτελούσε τμήμα ερμαϊκής στήλης. Το πρωτότυπο στήθηκε στην Ακρόπολη, λίγο μετά από τον θάνατό του, και ήταν πιθανόν έργο του Κρησίλα.

Χρονολόγηση πρωτοτύπου: γύρω στο 429 π.Χ.

Bernoulli, Ikonographie I 108 αρ. 3. C. Blümel, Katalog der Sammlung antiker Skulptur IV (1931) αρ. K 127. Lippold, Plastik 172 σημ. 11. Richter, Portraits I 103 αρ. 4 εικ. 440-1. D. Pandermalis, Untersuchungen zu den klassischen Strategenköpfen (1969) 26 πίν. 5,2 και 6,1. G. Dontas στο: Τιμητικός τόμος για τον F. Brommer (1977) 80 πίν. 26,3-4. E. Harrison, AJA 81, 1977, 168 εικ. 30-1. E. Vutiras, Studien zu Interpretation und Stil griechischer Porträts des 5. und 4. Jhs. (1980) 100 κ.ε. αρ. 4. M. Kunze στο: Antike Welt auf der Berliner Museumsinsel (1990) 87 εικ. 12. B. Cohen, Hesperia 60, 1991, 467 σημ. 6 πίν. 115c-d.

438 Ερμαϊκή στήλη του Πλάτωνα (E 241)

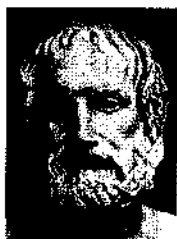
Βερολίνο, Pergamonmuseum αρ. Sk 192. Αγοράστηκε το 1884 στη Ρώμη από τη συλλογή Castelliani.

Μάρμαρο. Ύψος: 1,42 μ.

Σώζεται το πάνω τμήμα ενεπίγραφης ερμαϊκής στήλης με γενειοφόρο κεφάλι. Το πρωτότυπο ήταν έργο του γλύπτη Σιλανίωνα και είχε στηθεί στην Ακαδημία.

Χρονολόγηση πρωτοτύπου: γύρω στα μέσα του 4ου αι. π.Χ.

Bernoulli, Ikonographie II 22c πίν. IV. R. Boehringer, Platon (1935) 14 αρ. I πίν. 1-5. C. Blümel, Katalog der Sammlung antiker Skulptur IV (1931) αρ. K 192. Richter, Portraits II 1965, 166 αρ. 10 εικ. 903-5, 908. W. Helbig στο: K. Fittschen (εκδ.), Griechische Porträts (1988) 61 κ.ε. πίν. 47,1-2. K. Stemmer (εκδ.), Marc Aurel und seine Zeit. Abguß-Sammlung antiker Plastik, Κατάλογος έκθεσης στο Βερολίνο (1988) 191 αρ. M 8.

439 Κεφάλι του Ευριπίδη (τύπος Farnese) (E 242)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 297 (K 197). Από την Κύμη της Καμπανίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,302 μ.

Σώζεται το κεφάλι γενειοφόρου άνδρα με τον λαιμό και τμήμα του στήθους. Το πρωτότυπο είχε στηθεί επί Λυκούργου στο θέατρο του Διονύσου στην Αθήνα.

Χρονολόγηση πρωτοτύπου: γύρω στο 340/30 π.Χ.

Bernoulli, Ikonographie I 153 αρ. 19. C. Blümel, Katalog der Sammlung antiker Skulptur V (1938) αρ. K 197 πίν. 10. Richter, Portraits I 136 αρ. 23 εικ. 738-40. K. Fittschen (εκδ.), Griechische Porträts (1988) 11-2, 24.

440 Κεφάλι του "Ιπποκράτη" (E 332)

Κως, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 32. Από το Ωδείο της Κω.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,32 μ. Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

Ανήκει σε άγαλμα ιματιοφόρου άνδρα και ταυτίζεται σύμφωνα με ορισμένους μελετητές με τον Επίκουρο.

Χρονολόγηση: τελευταίο τέταρτο 4ου αι. π.Χ.

P.C. Bol, AntPl XV (1976) 65 κ.ε. εικ. 1-7 πίν. 29-34. R. Kabus-Preissshofen, Die hellenistische Plastik der Insel Kos, AM 14. Beih. (1989) 186-8 αρ. 19, 79 κ.ε. πίν. 16,1-2. Ridgway, Hellen. Sculpture 221-3 πίν. 103.

441 Κεφάλι του Αριστοτέλη (E 243)

Βιέννη, Kunsthistorisches Museum αρ. I 246. Δωρήθηκε το 1846 από τον αρχιεπίσκοπο V.E. Milde.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,29 μ.

Σώζεται το κεφάλι γενειοφόρου μορφής με τμήμα του λαιμού. Πρόκειται για αντίγραφο ρωμαϊκών χρόνων.

Χρονολόγηση πρωτοτύπου: τέλη 4ου αι. π.Χ. (μετά το 322 π.Χ.)

Bernoulli, Ikonographie II 96 αρ. 5 πίν. XIIa. J.H. Jongkess, Fulvio Orsinis imagines and the Portrait of Aristotle (1960) 17 κ.ε. Richter, Portraits II 173 αρ. 7 εικ. 976-8, 985. G. Richter, The Portraits of the Greeks [αναθεωρ. έκδ. από τον R.R.R. Smith] (1984) 96 εικ. 62. N. Himmelman, Realistische Themen in der griechischen Kunst der archaischen und klassischen Zeit, JdI 28. ErgH (1994) 52-3 εικ. 21. P. Moreno, Sculptura ellenistica (1994) 213 πίν. 276. E. Buschor, Το ελληνιστικό πορτραίτο (ελλην. μετάφρ. 1995) 88 αρ. 28 πίν. 9.

442 Κεφάλι του Αλεξάνδρου Γ' (τύπος Erbach) (E 207)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1331. Βρέθηκε το 1886 στην Ακρόπολη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,35 μ.

Εικονίζεται ο Αλέξανδρος σε νεαρή ηλικία. Στα μαλλιά πάνω από το μέτωπο διακρίνεται η χαρακτηριστική "αναστολή". Αντίγραφο αυτοκρατορικών χρόνων.

Χρονολόγηση πρωτοτύπου: τελευταίο τέταρτο 4ου αι. π.Χ.

Μρούσακη, Ακρόπολις 179 εικ. 352-3. G. Richter, The Portraits of the Greeks (αναθεωρ. έκδ. από τον R.R.R. Smith, 1984) 226 εικ. 188. R.R.R. Smith, Hellenistic Royal Portraits (1988) 156 αρ. 2 C πίν. 1-3. Ridgway, Hellen. Sculpture 135 πίν. 69a-b.

443 Ίδιο με τον αρ. 442 (E 208)

444 Κεφάλι του Αλεξάνδρου Γ' (E 331)

Ολυμπία, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. Α 246. Από τη Βολλάντζα (Αλφειούσα) Ηλείας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,35 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

Ο Μακεδόνας βασιλιάς εικονίζεται με τη χαρακτηριστική "αναστολή" στα μαλλιά μπροστά στο μέτωπο.

Χρονολόγηση: τελευταίο τέταρτο 3ου αι. π.Χ.

The Search for Alexander, Κατάλογος έκθεσης (1980) 101 αρ. 7 και έγχρωμος πίν. 3 [G. Kokkorou-Aletras]. E. Buschor, Το ελληνιστικό πορτραίτο (ελλην. μετάφρ. 1995) 95 αρ. 95. Α. Γαλούρη / Ν. Γαλούρης, Ολυμπία. Το μουσείο και το ιερό (1993) 152 εικ. 151.

445 Κεφάλι του Αλεξάνδρου Γ' (E 350)

Αλεξάνδρεια Ελληνορωμαϊκό Μουσείο αρ. 3404 (J.E. 39521). Από την Αίγυπτο, Tmai el Emdid.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,17 μ. Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 21/5/1993.

Χρονολόγηση: τέλη 3ου-αρχές 2ου αι. π.Χ.

K. Gebauer, AM 63/64, 1938/39, 90 αρ. K 34 πίν. 14,1-2. G. Grimm, Kunst der Prolemäer und Römerzeit im Ägyptischen Museum Kairo (1975) 18 αρ. 9 πίν. 8-9. D. Wildung / G. Grimm, Götter-Pharaonen, Κατάλογος έκθεσης στο Essen (1978) αρ. 76.

446 Προτομή του Μητροδώρου (E 244)

Ρώμη, Μουσείο Καπιτωλίου αρ. 575 (Αίθουσα των Φιλοσόφων 51).

Μάρμαρο. Ύψος: 0,475 μ.

Σώζεται το κεφάλι γενειοφόρου μορφής με τμήμα του στήθους. Τους ώμους καλύπτει μάτιο.

Χρονολόγηση πρωτοτύπου: πρώτο μισό 3ου αι. π.Χ.

Bernoulli, Ikonographie II 131 αρ. 2. Richter, Portraits II 201 αρ. 2 εικ. 1233-5. W. Helbig, Führer durch die öffentlichen Sammlungen in Rom II (1966) αρ. 1341. V. Kruse-Berdoldt, Kopienkritische Untersuchungen zu den Porträts des Epikur, Metrodorus und Hermarch (1975) 69-70 αρ. M 16.

447 Κεφάλι του Δημοσθένη (E 245)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 327. Βρέθηκε το 1849 στον Βασιλικό κήπο της Αθήνας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,28 μ.

Το κεφάλι του γενειοφόρου άνδρα ίσως ανήκε σε προτομή που αντιγράφει το χάλκινο άγαλμα του Δημοσθένη, έργο του Πολυεύκτου, το οποίο είχε στηθεί στην αρχαία Αγορά. Πρόκειται για αντίγραφο του 2ου αι. μ.Χ.

Χρονολόγηση πρωτοτύπου: γύρω στο 280 π.Χ.

Bernoulli, Ikonographie II 73 αρ. 31. Π. Καστριώτης, Γλυπτά του Εθνικού Μουσείου. Κατάλογος (1908) 72. Richter, Portraits II 220 αρ. 41 εικ. 1489-90. Καρούζου, Γλυπτά 171. Πνεύμα και σώμα 188-9 αρ. 80 [Β. Μαχαίρα]. P. Moreno, Sculptura ellenistica (1994) 185 πίν. 237.

448 Κεφάλι του Μενάνδρου (E 246)

Κέρκυρα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 133. Από την Κέρκυρα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,295 μ.

Σώζεται το κεφάλι αγένειου ώριμου άνδρα. Το 1862 βρέθηκε η βάση, πιθανότατα του πρωτότυπου ανδριάντα, πίσω από τη σπηνή του διονυσιακού θεάτρου στην Αθήνα με τις υπογραφές των γλυπτών Κηφισοδότου και Τιμάρχου.

Χρονολόγηση πρωτοτύπου: τέλη 4ου ή αρχές 3ου αι. π.Χ.

Bernoulli, Ikonographie I 112 αρ. 11. Richter, Portraits II 233 αρ. 43 εικ. 1633-5. Κ. Πρέκα-Αλεξανδρή, Κέρκυρα. Από τη Ναυσικά στην Ευρώπη (1994) έγχρωμος πίν. στη σελ. 96.

449 Κεφάλι γενειοφόρου άνδρα (πλαστό) (E 247)

Πειραιάς, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 188. Από τον Πειραιά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,20 μ.

Σώζεται το κεφάλι και ο λαιμός γενειοφόρου μορφής με ταινία στα μαλλιά. Πρόκειται για ρωμαϊκό αντίγραφο, που ίσως μιμείται κάποιο ελληνιστικό έργο.

Χρονολόγηση πρωτοτύπου: ελληνιστική εποχή.

Richter, Portraits I 53e εικ. 109.

450 Κεφάλι του Ομήρου (E 248)

Πότσδαμ, ανάκτορο Sanssouci (άλλοτε στη συλλογή Polignac).

Μάρμαρο. Ύψος: 0,32 μ.

Σώζεται το κεφάλι γενειοφόρου τυφλού άνδρα με στενή ταινία στα μαλλιά. Το αντίγραφο ανήκει στον λεγόμενο "τυφλό ελληνιστικό τύπο" του Ομήρου.

Χρονολόγηση πρωτοτύπου: 2ος αι. π.Χ.

R. Boehringer, Homer (1939) 122 αρ. 14 πίν. 86-7. Richter, Portraits I 51 αρ. 16 εικ. 100.

451 Κεφάλι ανδρικής μορφής (E 233)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. X. 14612. Βρέθηκε το 1912 στην παλιά καλαίστρα της Δήλου.

Χαλκός. Ύψος: 0,325 μ.

Πορτρέτο αγένειου ώριμου άνδρα με πολύ εκφραστικό πρόσωπο. Έχει χυθεί ξεχωριστά από το σώμα.

Χρονολόγηση: γύρω στο 100 π.Χ.

Ch. Picard, Mon Piot 24, 1920, 83 πίν. III-IV. C. Michalowski, Délos XIII. Les portraits hellénistiques et romains (1932) 1 κ.ε. πίν. I-VI. Lippold, Plastik 369 πίν. 133,1. Richter, Portraits I 38 εικ. XLIII. Καρούζου, Γλυπτά 184. J. Marcadé, Au Musée de Délos (1969) 88 σημ. 8, 380 σημ. 4.

452 Κεφάλι νέου ή νέας (E 249)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 457. Βρέθηκε το 1860 στη στοά του Αττάλου της αρχαίας Αγοράς.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,23 μ.

Σώζεται το κεφάλι νέου ή νεαρής γυναίκας, που είναι στολισμένο με ταινίες. Ανήκε πιθανόν σε εικονιστικό άγαλμα.

Χρονολόγηση: δεύτερο μισό 1ου αι. π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 188.

453 Προτομή του Κικέρωνα (E 250)

Μαδρίτη, Μουσείο του Πράδο αρ. F 81. Προέρχεται ίσως από τη Ρώμη. Μάρμαρο. Ύψος: 0,63 μ.

Προτομή αγένειου ώριμου άνδρα πάνω σε βάση. Αρχαία είναι μόνον η προτομή, ενώ το κεφάλι είναι σύγχρονο. Στη βάση του πρωτοτύπου, αλλά όχι στο εκμαγείο, υπάρχει η επιγραφή: M(arcus) Cicero an(ño) LXIII. Χρονολόγηση: 60-50 π.Χ.

J.J. Bernoulli, Römische Ikonographie I (1969) 135 πίν. X. H.R. Goette, RM 92, 1985, 293 αρ. B 4 πίν. 118,1-2. St. Schröder, Katalog der antiken Skulpturen des Museo del Prado in Madrid (1993) 101 κ.ε. αρ. 20.

454 Προτομή του Ιουλίου Καίσαρα (παραλλαγή του τύπου Tusculum) (E 251)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 342.

Σκουροπράσινος βασάλτης. Ύψος: 0,41 μ.

Προτομή αγένειου άνδρα μέσης ηλικίας, που πιθανόν ταυτίζεται με τον Ιούλιο Καίσαρα.

Χρονολόγηση: 1ος αι. μ.Χ. (εποχή ύστερης δημοκρατίας)

J.J. Bernoulli, Römische Ikonographie I (1969) 164 αρ. 57 πίν. XVIII. R. West, Römische Portrait-Plastik (1970) 78 πίν. XIX εικ. 76. F. Johansen στο: Ancient Portraits in the J. Paul Getty Museum I, Occas. Papers 4 (1987) 33 εικ. 30α-β. M. Kunze, στο: Antike Welt auf der Berliner Museumsinsel (1990) 98 εικ. 22.

455 Προτομή του Τραϊανού (E 252)

Άγνωστος τόπος φύλαξης. Το εκμαγείο προέρχεται από χαμένη σήμερα προτομή. Από το ίδιο πρωτότυπο υπήρχε πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και άλλο γύψινο εκμαγείο στο Würzburg, Martin-von-Wagner Museum. Συνολ. ύψος: 0,60 μ. Ύψος κεφαλιού: 0,215 μ.

Ο αγένειος αυτοκράτορας παριστάνεται στον λεγόμενο «Opferbidtypus», ο οποίος αποτελεί παραλλαγή του τύπου των «Δεκενναλίων».

Χρονολόγηση: πριν από το 112 μ.Χ.

Για το εκμαγείο του Würzburg: W.H. Gross, Bildnisse Traians (1940) 110, 132 αρ. 71 πίν. 31α. K. Fittschen / P. Zanker, Katalog der Porträts in den Capitulinischen Museen und den anderen kommunalen Sammlungen der Stadt Rom: I Kaiser- und Prinzenbildnisse (1985) 43.

456 Κεφάλι του Μέμωνα (E 253)

Βερολίνο, Pergamonmuseum αρ. Sk 1503 (R 73). Αγοράστηκε το 1899 και ίσως προέρχεται από τη Λουκού (αρχαία Θυρεάτις) Αρκαδίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,273 μ.

Κεφάλι γενειοφόρου άνδρα με χαρακτηριστικά Αιθίοπα, που ταυτίζεται με τον Μέμωνα, έναν από τους αγαπημένους μαθητές του Ηρώδη του Αττικού.

Χρονολόγηση: γύρω στο 170 μ.Χ.

K. Schefold, Die Bildnisse der antiken Dichter, Redner und Denker (1943) 178 αρ. 4. Richter, Portraits III 287 εικ. 2050. K. Stemmer (εκδ.), Marc Aurel und seine Zeit. Abguß-Sammlung antiker Plastik, Κατάλογος έκθεσης στο Βερολίνο (1988) 196 αρ. N 3.

457 Ανδρικό κεφάλι ("Ρομητάλης") (E 256)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 419. Από το θέατρο του Διονύσου στην Αθήνα.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,55 μ.

Αταύτιστο κεφάλι νέου άνδρα, μάλλον φιλοσόφου, με πλούσια κόμη και κοινή γενειάδα.

Χρονολόγηση: τέλη 2ου ή αρχές 3ου αι. μ.Χ.

H. Jucker, Das Bildnis im Blätterkelch (1961) 108 κ.ε. πίν. 46-7. K. Fittschen, Jdl 86, 1971, 244 κ.ε. εικ. 43, 47. Α. Σταυρίδη-Ντατσούλη, AAA 1976, 106 κ.ε. σημ. 8 εικ. 11. Της ίδιας, Ρωμαϊκά πορträita (1985) 84 πίν. 118-9. K. Stemmer (εκδ.), Marc Aurel und seine Zeit. Abguß-Sammlung antiker Plastik, Κατάλογος έκθεσης στο Βερολίνο (1988) 46-7 αρ. D 19. K. Ρωμιοπούλου, Ελληνορωμαϊκά γλυπτά του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου (1997) 104 κ.ε. αρ. 105.

458 Ανδρικό κεφάλι (E 257)

Δίον, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 42.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,265 μ.

Σπασμένο το κάτω τμήμα του προσώπου. Ίσως αποδίδει απλώς κάποιον ανδρικό τύπο της εποχής του Σεπτιμίου Σεβήρου και όχι τον ίδιο τον αυτοκράτορα.

Χρονολόγηση: 200-205 μ.Χ.

Γ. Σωτηριάδης, ΠΑΕ 1929, 73 εικ. 5. D. Soechting, Die Porträts des Septimius Severus (1972) 175 αρ. 59. K. Fittschen / P. Zanker, Katalog der Porträts in den Capitulinischen Museen und den anderen kommunalen Sammlungen der Stadt Rom I: Kaiser- und Prinzenbildnisse (1985) 96 σημ. 1.

459 Κεφάλι του Μάρκου Αυρηλίου (3ος τύπος) (E 254)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 373 (άλλοτε στο Πότσδαμ, ανάκτορο Sanssouci 1571). Αγοράστηκε το 1724 από τη συλλογή Polignac.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,338 μ.

Κεφάλι του γενειοφόρου αυτοκράτορα.

Χρονολόγηση: γύρω στο 165 μ.Χ.

K. Fittschen / P. Zanker, Katalog der Porträts in den Capitulinischen Museen und den anderen kommunalen Sammlungen der Stadt Rom I: Kaiser- und Prinzenbildnisse (1985) 71 αρ. 66 σημ. 2g, 73 αρ. 67 σημ. 9. K. Stemmer (εκδ.), Marc Aurel und seine Zeit. Abguß-Sammlung antiker Plastik, Κατάλογος έκθεσης στο Βερολίνο (1988) 16 αρ. B 6, 25 αρ. C 14, 74 αρ. F 5.

460 Προτομή του Καρακάλλα (E 255)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 384 (R 96). Αγοράστηκε το 1875 στη Ρώμη.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,58 μ.

Προτομή του γενειοφόρου αυτοκράτορα με γλαμύδα που πορπώνεται στον αριστερό ώμο και τελαμώνα ξίφους περασμένο στον δεξιό ώμο.

Χρονολόγηση: 211-217 μ.Χ.

J.J. Bernoulli, Römische Ikonographie II₃ (1969) 54 αρ. 56 πίν. XXa-b. H. Wiggers / M. Wegner, Das römische Herrschenbild III: Caracalla, Geta, Plautilla, Macrinus bis Baldinus (1971) 57 πίν. 17. K. Stemmer (εκδ.), Marc Aurel und seine Zeit. Abguß-Sammlung antiker Plastik, Κατάλογος έκθεσης στο Βερολίνο (1988) 34 αρ. C 28. M. Kunze στο: Antike Welt auf der Berliner Museumsinsel (1990) 104-5 εικ. 26.

461 Ανδρικό κεφάλι (E 258)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Sk 386.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,53 μ.

Κεφάλι ώριμου άνδρα με κοντή γενειάδα και κοντά μαλλιά. Δεν ταυτίζεται με βεβαιότητα με τον αυτοκράτορα Φίλιππο Άραβα, αν και έχει συσχετισθεί με αυτόν.

Χρονολόγηση: 244-249 μ.Χ.

M. Bergmann, Studien zum römischen Porträt des 3. Jhs v. Chr. (1977) 35.

462 Γυναικείο κεφάλι (πλαστό) (E 209)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. X.15187. Από την Πέρινθο Θράκης (συλλογή Α. Σταμούλη).

Χαλκός. Ύψος: 0,34 μ.

Το κεφάλι είναι σύγχρονο έργο και κατασκευάστηκε από εκμαγείο γνωστού κεφαλιού στον τύπο της Βερενίκης, από την Ηράκλεια (Herculeanum), σήμερα στο Μουσείο της Νεάπολης.

Χρονολόγηση: σύγχρονο.

P. de la Coste-Messelière, BCH 48, 1924, 276 κ.ε. πίν. IV-VII. Lippold, Plastik 291 σημ. 10. Ch. Picard, Manuel de l'Archéologie grecque IV/2 (1963) 1096 και σημ. 1. Καρούζου, Γλυπτά 158. H. Jucker, AA 85, 1970, 487 κ.ε. B. Καλλιπολίτης, ΑΔ 25, 1970, Χρονικά Β₁, 5 πίν. 2.

ΕΙΔΩΛΙΑ

463 Ειδώλιο γυμνής θεάς (E 337)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 776. Από τον Κεραμεικό.

Ελεφαντοστό. Ύψος: 0,24 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.

Παριστάνεται όρθια γυμνή θεά με πόλο στο κεφάλι.

Χρονολόγηση: 730-720 π.Χ.

Lullies, Plastik 36-37 πίν. 3. LIMC II λ. Aphrodite, αρ. 354 [A. Delivorrias / G. Berger-Doer / A. Kossatz-Deissmann]. Floren 42-3 σημ. 94 πίν. 3,8. St. Böhm, Die nackte Göttin. Zur Ikonographie und Deutung unbekleideter weiblicher Figuren in der frühgriechischen Kunst (1990) 156-7 αρ. E 1 πίν. 6a, 7a, 8a.

464 Ειδώλιο Κόρης (E 274)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο 6149. Βρέθηκε το 1878 στην Ολυμπία, ανατολικά του ναού του Δία.

Χαλκός. Ύψος: 0,225 μ.

Φορά ιωνικό χιτώνα. Στο κεφάλι φέρει περίεργο εχινόσχημο κάλυμμα, όπου ήταν στερεωμένο κάποιο σκεύος, ίσως θυμιατήριο.

Χρονολόγηση: 570-560 π.Χ.

A. Furtwängler, Olympia IV (1890) αρ. 74 εικ. 7. Langlotz, Bildhauerschulen 118 αρ. 15, 120 κ.ε. πίν. 69d. Floren 362 σημ. 115 πίν. 31,7.

465 Ειδώλιο κριοφόρου (E 276)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 7477. Από την Κρήτη.

Χαλκός. Ύψος: 0,181 μ.

Γενειοφόρος άνδρας κατά πάνω σε στρογγυλή βάση και κουβαλά στους ώμους του κριάρι.

Χρονολόγηση: γύρω στο 620 π.Χ.

K.A. Neugebauer, Katalog der statuarischen Bronzen (1931) αρ. 158 πίν. 19. A. Greifenhagen, Antike Kunstwerke (1966) πίν. 6,1. Gehrig κ.ά., Führer Berlin 41 πίν. 8. Cl. Rolley, Les Bronzes grecs (1983) 230 εικ. 226. W.D. Heilmeyer, Antikenmuseum. Die ausgestellten Werke (1988) 51 αρ. 1. C. Mattusch στο: M. True / J. Podani (εκδ.), Small Bronze Sculpture from the Ancient World, Συμπόσιο στο J. Paul Getty Museum 1989 (1990) 129-30 εικ. 5a-b.

466 Ειδώλιο Άρτεμης (E 277)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 7971. Από τη Δωδώνη.
Χαλκός. Ύψος: 0,12 μ.

Η θεά φορά πέπλο και κρατούσε στα λυγισμένα μπροστά χέρια της τόξο και βέλος. Εικονίζεται σε διασκελισμό. Αποτελούσε εξάρτημα αγγείου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 560 π.Χ.

K.A. Neugebauer, Katalog der statuarischen Bronzen I (1931) αρ. 214 πίν. 39. Gehrig κ.ά., Führer Berlin 132. W.D. Heilmeyer, Antikenmuseum. Die ausgestellten Werke (1988) 63 αρ. 2.

467 Ειδώλιο Κόρης (E 278)

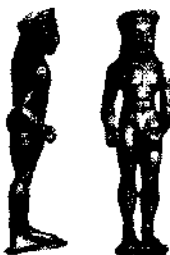
Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 7933. Από τη Σπάρτη.

Χαλκός. Ύψος: 0,216 μ.

Στέκεται πάνω σε καλαθόσχημη βάση. Φορά χιτώνα, λοξό ιμάτιο και υποδήματα. Κρατά άνθος στο δεξί χέρι. Ήταν εξάρτημα σκεύους.

Χρονολόγηση: γύρω στο 550 π.Χ.

K.A. Neugebauer, Katalog der statuarischen Bronzen I (1931) αρ. 162 πίν. 22. Gehrig κ.ά., Führer Berlin 132 πίν. 12. W.D. Heilmeyer, Antikenmuseum. Die ausgestellten Werke (1988) 63 αρ. 4.

468 Ειδώλιο Κούρου (E 279)

Ολυμπία, Αρχαιολογικό Μουσείο Β 2400. Από την Ολυμπία, νοτιοανατολικά της Άλτσεως.

Χαλκός. Ύψος: 0,135 μ.

Στα μαλλιά φέρει στεφάνι από οξυκόρυφα φύλλα. Στα χέρια του έχει σπές για τη στερέωση αντικειμένων.

Χρονολόγηση: γύρω στα μέσα 6ου αι. π.Χ.

A. Furtwängler, Die Bronzen von Olympia. Olympia IV (1890) 19 αρ. 48 πίν. VII. A. Mallwitz / H.V. Heitmann (εκδ.), Die Funde aus Olympia (1980) 128 αρ. 88 πίν. 88. Α. Γιαλούρη / Ν. Γιαλούρης, Ολυμπία. Το μουσείο και το ιερό (1993) 173 εικ. 175α.

469 Ειδώλιο Κούρου (E 280)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 7383. Βρέθηκε το 1878 στη Νάξο.

Χαλκός. Ύψος: 0,182 μ.

Από το εκμαγείο λείπουν τα χέρια.

Στο πρωτότυπο κρατά αρύβαλλο στο λυγισμένο δεξί του χέρι. Στην πλίνθο φέρει αναθηματική επιγραφή.

Χρονολόγηση: τέλη 6ου αι. π.Χ.

K.A. Neugebauer, Katalog der statuarischen Bronzen I (1931) 192 πίν. 31. G. Bruns, Antike Bronzen (1947) 18 κ.ε. εικ. 9-10. Floren 160 σημ. 65 πίν. 8,5.

470 Ειδώλιο γενειοφόρου θεού (ίσως του Δία) (E 281)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. Χ. 6163. Βρέθηκε το 1880 στην Ολυμπία, νοτιοδυτικά του Πρυτανείου.

Χαλκός. Ύψος: 0,29 μ.

Φορά μακρύ ιμάτιο που αφήνει γυμνό τον αριστερό ώμο. Στο αριστερό χέρι κρατούσε κάποιο αντικείμενο. Λείπει το δεξί πόδι.

Χρονολόγηση: τέλη 6ου αι. π.Χ.

A. Furtwängler, Die Bronzen von Olympia. Olympia IV (1890) 17 αρ. 40 πίν. VII. Langlotz, Bildhauerschulen 83 πίν. 40α. Πνεύμα και σώμα 238 αρ. 129 [Π.Γ. Καλλιγιάς].

471 Ειδώλιο πολεμιστή (E 282)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 7470. Από τη Δωδώνη.

Χαλκός. Ύψος: 0,128 μ.

Εικονίζεται σε διασκελισμό, να εφορμά προς τα δεξιά. Ήταν εξάρτημα στο χείλος αγγείου.

Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

K.A. Neugebauer, Katalog der statuarischen Bronzen II (1951) αρ. 46 πίν. 25. Gehrig κ.ά., Führer Berlin 151 πίν. 20. W.D. Heilmeyer, Antikenmuseum. Die ausgestellten Werke (1988) 75 αρ. 7.

472 Ειδώλιο τοξότη (E 283)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 7094.

Χαλκός. Ύψος (συνολικό): 0,113 μ.

Εικονίζεται ιππέας (ίσως Αμαζόνα) με σκυθική ενδυμασία που κρατούσε τόξο. Το ειδώλιο διακοσμούσε το χείλος χάλκινου αγγείου. Στο εκμαγείο δίνεται μόνο το πάνω μισό του σώματος.

Χρονολόγηση: γύρω στο 500 π.Χ.

K.A. Neugebauer, Antike Bronzestatuetten (1921) 62 εικ. 33. U. Jantzen, Bronzewerkstätten in Großgriechenland und Sizilien, JdI 13. ErgH (1937) 7 σημ. 6. Gehrig κ.ά., Führer Berlin 99.

473 Ειδώλιο γυναικείας μορφής (E 284)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 7644. Ίσως από τους Λουσούς Αρκαδίας.

Χαλκός. Ύψος: 0,155 μ.

Στέκεται πάνω σε τετράπλευρο βάθρο. Φορά πέπλο. Ταυτίζεται με την Άρτεμη-Ημέρα, και κρατούσε στα χέρια δάδα και μήκωνα.

Χρονολόγηση: γύρω στο 470 π.Χ.

Langlotz, Bildhauerschulen 45 πίν. 24β. Lippold, Plastik 104 σημ. 6. K.A. Neugebauer, Katalog der statuarischen Bronzen II (1951) αρ. 13 πίν. 14. H. Niemeyer, Promachos (1960) 59. Gehrig κ.ά., Führer Berlin 133. LIMC II λ. Artemis, αρ. 106 [L. Kahil]. W.D. Heilmeyer, Antikenmuseum. Die ausgestellten Werke (1988) 135 αρ. 5.

474 Ειδώλιο πεπλοφόρου μορφής ("κλώθουσα") (E 285)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 30082. Από την Ελλάδα.
Χαλκός. Ύψος (χωρίς τη βάση): 0,165 μ.
Πατά πάνω σε υψηλή κολουροκωνική βάση. Φορά πέπλο και κρατά ηλακά-
τη στο αριστερό χέρι.
Χρονολόγηση: 460-450 π.Χ.

Th. Wiegand, *Bronzefigur einer Spinnerin*, 73 BWPr (1913). K.A. Neugebauer, *Antike Bronze-
statuetten* (1921) 72 εικ. 36. Lippold, *Plastik* 122 σημ. 4. R. Tölle-Kastenbein, *Frühklassische
Periposfiguren* (1980) 38 κ.ε. αρ. 5ε εικ. 1b πίν. 26.

475 Αγαλμάτιο νέου (E 286)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. 8089. Από το Λιγουριό Αργολίδας.
Χαλκός. Ύψος: 0,147 μ.
Στέκεται πάνω σε πλίνθο. Στο δεξί χέρι υπάρχει οπή για τη στερέωση
κάποιου αντικειμένου και στο αριστερό κρατά σφαίρα.
Χρονολόγηση: 460-450 π.Χ.

Langlotz, *Bildhauerschulen* 61-2. Lippold, *Plastik* 104. K.A. Neugebauer, *Katalog der
statuarischen Bronzen II* (1951) αρ. 6 πίν. 6. A. Greifenhagen, *Antike Kunstwerke* (1966) πίν.
20-1. Gehrig κ.ά., *Führer Berlin* 154 πίν. 21. D. Arnold, *Die Polykletnachfolge*, JdI 25. ErgH
(1969) 116 πίν. 11α. Cl. Rolley, *Les Bronzes grecs* (1983) 89 εικ. 66. W.D. Heilmeyer,
Antikenmuseum. Die ausgestellten Werke (1988) 151 αρ. 10. B. Barr-Sharrar στο: M. True / J.
Podani (εκδ.), *Small Bronze Sculpture from the Ancient World*, Συμπόσιο στο J. Paul Getty
Museum 1989 (1990) 216-7 εικ. 10.

476 Ειδώλιο γυναικείας πεπλοφόρου μορφής (E 296)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 17386. Από την Αθήνα.
Πηλός. Ύψος: 0,27 μ.
Η μορφή φορά πέπλο και κρατούσε πουλί ή άνθος μικροστά στο στήθος.
Χρονολόγηση: γύρω στο 450 π.Χ.

Για τον ίδιο τύπο πρβλ. R.A. Higgins, *Greek Terracottas* (1967) 73 πίν. 30ε.

477 Ειδώλιο κουροτρόφου (E 320)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 12981. Από την Ανθηδόνα Βοιω-
τίας.
Πηλός. Ύψος: 0,18 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής αντιγράφου: 6/6/1989.
Γυναικεία μορφή με χιτώνα κάθεται σε θρόνο, με τα πόδια πάνω σε υποπό-
διο, και κρατά βρέφος στην αγκαλιά. Φέρει στεφάνη στα μαλλιά.
Χρονολόγηση: 5ος αι. π.Χ.

478 Αγαλμάτιο νέου (E 287)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. X. 7474. Από τη Σικυώνα.
Χαλκός. Ύψος: 0,32 μ.
Λείπουν τα χέρια. Παριστάνεται γυμνός νέος που φέρει το αριστερό πόδι
λυγισμένο προς τα πίσω. Ακολουθεί πολυκλείτεια πρότυπα.
Χρονολόγηση: γύρω στο 440 π.Χ.

Lippold, *Plastik* 166 σημ. 3. Th. Lorenz, *Polyklet* (1972) 45 πίν. XVIII,3. Πνεύμα και σώμα 176
κ.ε. αρ. 69 [Π.Γ. Καλλιγιάς].

479 Αγαλμάτιο νεαρού θεού (E 288)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 30835 (άλλοτε στη συλλογή Lessing).
Χαλκός. Ύψος: 0,213 μ.
Παριστάνεται γυμνός νέος. Στέκεται προβάλλοντας χαλαρό το αριστερό
σκέλος. Λείπουν οι βραχίονες και το κεφάλι.
Χρονολόγηση: 380-370 π.Χ.

K.A. Neugebauer, *Katalog der statuarischen Bronzen II* (1951) αρ. 10 πίν. 12. Gehrig κ.ά.,
Führer Berlin 148 πίν. 22. D. Arnold, *Die Polykletnachfolge*, JdI 25. ErgH (1969) 204 κ.ε. πίν.
27α.

480 Αγαλμάτιο γενειοφόρου θεού (E 289)

Άλλοτε στο Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 10581. Από τη Δωδώνη.
Χαλκός. Ύψος: 0,26 μ.
Εικονίζεται γυμνός γενειοφόρος θεός (Ζεός ή Ποσειδών) που φέρει το αρι-
στερό πόδι λυγισμένο προς τα πίσω και στηριζόταν με το αριστερό χέρι σε
σκήπτρο ή τρίαινα.
Χρονολόγηση: 4ος αι. π.Χ.

G. Bruns, *Antike Bronzen* (1947) 54 κ.ε. εικ. 38. Lippold, *Plastik* 288 κ.ε. σημ. 1. K.A.
Neugebauer, *Katalog der statuarischen Bronzen II* (1951) 33 πίν. 20-1. D. Arnold, *Die
Polykletnachfolge*, JdI 25. ErgH (1969) 26, 173, 231, 235 σημ. 149 πίν. 29c.

481 Ειδώλιο Σατύρου (E 290)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 7466. Από την Πέργαμο.
Χαλκός. Ύψος: 0,15 μ.
Κρατά σύριγγα στο αριστερό χέρι και ίσως έφερε ραβδί στο υψωμένο δεξί.
Η κίνηση της μορφής είναι ορμητική. Διακοσμούσε κάποιο έπιπλο.
Χρονολόγηση: 160-150 π.Χ.

A. Furtwängler, *Der Satyr aus Pergamon*, 40. Progr. Winkelmannsfeste (1880). K.A.
Neugebauer, *Antike Bronzestatuetten* (1921) 87 εικ. 47. Lippold, *Plastik* 354 σημ. 6. Cl. Rolley,
Les Bronzes grecs (1983) 200 εικ. 180. B. Barr-Sharrar στο: M. True / J. Podani (εκδ.), *Small
Bronze Sculpture from the Ancient World*, Συμπόσιο στο J. Paul Getty Museum 1989 (1990)
220 εικ. 19.

482 Ειδώλιο νέου (Ερμή ή Περσέα) (E 292)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 6305. Από την Ελλάδα.

Χαλκός. Ύψος: 0,229 μ.

Φορά ενδρομίδες (φτερωτά πέδιλα) και έχει ριγμένο ιματίδιο στον αριστερό ώμο. Στο κεφάλι υπάρχει οπή και στο υψωμένο δεξί χέρι κρατούσε κάτι, ίσως το γοργόνειο. Συμπληρωμένα τα σκέλη από τα γόνατα και κάτω.
Χρονολόγηση: 1ος αι. π.Χ. - 1ος αι. μ.Χ.

Lippold, Plastik 280 σημ. 4. K.A. Neugebauer, Katalog der statuarischen Bronzen II (1951) 62. K. Schauenburg, Perseus in der Kunst des Altertums (1960) 104 σημ. 731. Ch. Picard, Manuel d'Archéologie grecque IV (1963) 1036 εκ. 408. Gehrig κ.ά., Führer Berlin 221.

483 Ειδώλιο Ηρακλή (E 293)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 8395. Από την Αθήνα.

Χαλκός. Ύψος: 0,22 μ.

Ο ήρωας εικονίζεται αναπαυόμενος και στηριζόταν στο ρόπαλό του, που έχει χαθεί. Το ειδώλιο αντιγράφει κάποιο λυσιπείιο πρότυπο από το δεύτερο μισό του 4ου αι. π.Χ.

Χρονολόγηση: 1ος αι. π.Χ. - 1ος αι. μ.Χ.

K.A. Neugebauer, Katalog der statuarischen Bronzen II (1951) αρ. 80 πίν. 38. Gehrig κ.ά., Führer Berlin 226 πίν. 32.

484 Ειδώλιο Σατύρου (E 291)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Fr. 1835. Άγνωστος τόπος προέλευσης.

Χαλκός. Ύψος (χωρίς τη βάση): 0,158 μ.

Ο Σάτυρος εικονίζεται με το δεξί του χέρι στο μέτωπο, στη στάση του "άποσκοπεῖν". Κρατά σύριγγα στο αριστερό χέρι.

Χρονολόγηση: πρώιμη ρωμαϊκή αυτοκρατορική περίοδος.

I. Jucker, Das Gestus des Aposkopein (1956) 72 σημ. 10.

485 Αγαλμάτιο Αφροδίτης (E 294)

Βερολίνο, Staatliche Museen αρ. Misc. 7032. Από το Τρίερ.

Χαλκός. Ύψος (χωρίς τη βάση): 0,222 μ.

Η θεά εικονίζεται γυμνή και κρατά με το δεξί χέρι έναν πλόκαμο από τα μαλλιά της.

Χρονολόγηση: ρωμαϊκή αυτοκρατορική περίοδος.

486 Ειδώλιο Δία-Iuppiter (E 295)

Oberlenningen, ιδιωτική συλλογή.

Χαλκός. Ύψος: 0,113 μ.

Ο γενειοφόρος Δίας κρατά στο υψωμένο δεξί του χέρι τον κεραυνό.
Χρονολόγηση: ρωμαϊκή αυτοκρατορική περίοδος.

G. Hafner, Die Bronzen der Slg. Dr. H. Scheufelen in Oberlenningen (1958) αρ. 245.

487 Ειδώλιο νέου με πετεινό (E 298)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 5676. Από τη Μαλεσίνα Φθιώτιδας.

Πηλός. Ύψος: 0,30 μ.

Φορά μακρύ ιμάτιο ριγμένο στην πλάτη και κρατά στο αριστερό χέρι έναν πετεινό.

Χρονολόγηση: δεύτερο μισό 5ου αι. π.Χ.

Για τον ίδιο τύπο πρβλ. R.A. Higgins, Catalogue of the Terracottas in the British Museum I (1954) αρ. 822 πίν. 112. R.A. Higgins, Greek Terracottas (1967) 80 πίν. 33e.

488 Ειδώλιο γυναικείας μορφής (E 299)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Από την Τανάγρα Βοιωτίας.

Πηλός. Ύψος: 0,19 μ.

Φορά χιτώνα και μακρύ ιμάτιο.

Χρονολόγηση: 3ος αι. π.Χ.

Για τον ίδιο τύπο πρβλ. R.A. Higgins, Greek Terracottas (1967) 100 πίν. 41f.

489 Ειδώλιο Σιληνού (E 300)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 13014. Από την Τανάγρα Βοιωτίας.

Πηλός. Ύψος: 0,15 μ.

Ο Σιληνός αναπαύεται, στηριγμένος στον κορμό δένδρου, με σταυρωμένα πόδια. Στο αριστερό του χέρι τυλίγεται ιμάτιο.

Χρονολόγηση: 3ος αι. π.Χ.

490 Ειδώλιο γυναικείας μορφής (E 301)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Από την Τανάγρα Βοιωτίας.
Πηλός. Ύψος: 0,23 μ.
Φορά χιτώνα και μακρύ ιμάτιο. Έχει πελονοειδή κόμμωση.
Χρονολόγηση: 3ος αι. π.Χ.

Για τον ίδιο τύπο πρβλ. R.A. Higgins, Greek Terracottas (1967) 100 πίν. 41f.

491 Ειδώλιο καθιστής γυναικείας μορφής (E 302)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 4049. Από την Τανάγρα Βοιωτίας.
Πηλός. Ύψος: 0,14 μ.
Κάθεται σε έδρανο, φορά χιτώνα και είναι τυλιγμένη σε μακρύ ιμάτιο, που καλύπτει και τα μαλλιά.
Χρονολόγηση: 3ος αι. π.Χ.

492 Ειδώλιο γυναικείας μορφής (E 303)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 4696. Από την Τανάγρα Βοιωτίας.
Πηλός. Ύψος: 0,20 μ.
Φορά χιτώνα και μακρύ ιμάτιο, που καλύπτει και το κεφάλι. Φέρει κωνικό πλο και κρατά ριπίδιο.
Χρονολόγηση: 3ος αι. π.Χ.

Για τον ίδιο τύπο πρβλ. R.A. Higgins, Greek Terracottas (1967) 102 πίν. 42a.

493 Προτομή γυναικείας μορφής (E 304)

Άγνωστος τόπος φύλαξης και προέλευσης.
Πηλός. Ύψος: 0,245 μ. Πλάτος κάτω: 0,183 μ.
Φέρει πλατιά ταινία στα μαλλιά και φορά ενώπια-ρόδακες.
Χρονολόγηση: γύρω στα μέσα του 5ου αι. π.Χ.

Για τον ίδιο τύπο πρβλ. R.A. Higgins, Greek Terracottas (1967) 64 πίν. 26a.

ΒΑΣΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ**494 Βάση Κούρου (E 112)**

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3476. Βρέθηκε το 1922 εντοιχισμένη στο Θεμιστόκλειο τείχος του Κεραμεικού.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,312 μ. Μήκος πλευράς: 0,81 μ.
Στην επάνω επιφάνεια φέρει τόρμο, όπου ήταν τοποθετημένη η πλίνθος ενός Κούρου. Τετράγωνος τόρμος υπάρχει και στην κάτω επιφάνεια, για τη στερέωση της βάσης πάνω σε πεσσό. Στις τρεις όψεις εικονίζονται ανάγλυφες σκηνές παλαιότητας. Στην κύρια, έχουμε σκηνή πάλης στο κέντρο, έναν δρομέα και έναν ακοντιστή. Στην αριστερή, έξι νέοι παίζουν παιχνίδι με μπάλλα. Στη δεξιά, δύο καθιστοί νέοι βάζουν σκύλο και γάτα να μαλώσουν και άλλοι δύο τους παρακολουθούν όρθιοι.
Χρονολόγηση: γύρω στο 510 π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 30 πίν. 16. Lullies, Plastik 61-2 εικ. 57-9. Floren 293-4 σημ. 24. Πνεύμα και σώμα 278-80 αρ. 167 [B. Μαχαίρα].

495 Βάση Κούρου (E 113)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3477. Βρέθηκε το 1922 εντοιχισμένη στο Θεμιστόκλειο τείχος του Κεραμεικού.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,27 μ. Μήκος πλευράς: 0,828 μ.
Παρόμοια με την προηγούμενη. Στην κύρια όψη εικονίζονται έφηβοι αθλητές που "κερητίζουν", παίζουν δηλαδή ένα είδος χόκεϊ με ραβδιά. Στις άλλες δύο όψεις, πομπή τεθρίπτων και πεζών οπλιτών.
Χρονολόγηση: γύρω στο 510 π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 31. Floren 294 σημ. 26.

496 Τρίπλευρη βάση χάλκινου τρίποδα (E 114)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1463. Βρέθηκε το 1853 στην οδό Τριπόδων στην Αθήνα.
Μάρμαρο. Ύψος: 1,30 μ. Πλάτος κάτω: 0,70 μ.
Έχει αποξεσθεί το πάνω τμήμα. Σε κάθε πλευρά εικονίζεται από μια μορφή: ο Διόνυσος με θύρσο και κάνθαρο, Νίκη με φιάλη και Νίκη με οινόχοη.
Χρονολόγηση: δεύτερο μισό 4ου αι. π.Χ.

G. Rizzo, Prassitele (1932) πίν. 45-7. Lippold, Plastik 247 σημ. 3. Καρούζου, Γλυπτά 155 πίν. 51. H. Yung, MarbWPr 1986, 3 κ.ε. πίν. 1-3.

497 Ανάγλυφη πλάκα από βάση μνημείου (E 115)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 1338. Βρέθηκε το 1852 στην Ακρόπολη, χτισμένη σε προμαχώνα κοντά στην πύλη Beullé.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,325 μ. Πλάτος: 0,96 μ.

Δεξί τμήμα της ορθογώνιας βάσης. Σύμφωνα με την επιγραφή στον επάνω κανόνα, το μνημείο ήταν ανάθημα κάποιου Ατάρβου, σε ανάμνηση της νίκης χορού πυρριχιστών. Εικονίζονται δύο ομάδες από τέσσερις γυμνούς αθλητές-χορευτές που κρατούν ασιίδα στο προτεταμένο αριστερό τους χέρι. Στην αριστερή άκρη της σκηνής ένας ιματιοφόρος άνδρας, ίσως ο χορηγός.

Χρονολόγηση: τελευταίο τέταρτο 4ου αι. π.Χ.

Casson, Acropolis II 240. Μπρούσαρη, Ακρόπολις 20 εικ. 5. Πνεύμα και σώμα 210 αρ. 101 [B. Μαχαίρα]. Μ. Βουτυράς, Εγνατία 3, 1991/92, 55 πίν. 9.

498 Ανάγλυφη πλάκα από βάση μνημείου (E 116)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 1338. Βρέθηκε το 1852 στην Ακρόπολη, χτισμένη σε προμαχώνα, κοντά στην πύλη Beullé.

Από το ίδιο μνημείο με το προηγούμενο. Εικονίζονται επτά νέοι προς τα δεξιά, χωρισμένοι σε δύο ομάδες. Στην άκρη δεξιά, μία μορφή κατενώπιον πρέπει να δηλώνει τον χορηγό του χορού.

Χρονολόγηση: τελευταίο τέταρτο 4ου αι. π.Χ.

Casson, Acropolis II 240.

499 Ανάγλυφη πλάκα από βάση αγαλματικού συντάγματος (E 117)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 215. Βρέθηκε το 1887 στη Μαντίνεια Αρκαδίας.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,98 μ. Πλάτος: 1,365-1,385 μ.

Μαζί με τις δύο επόμενες πλάκες και μία τέταρτη αποτελούσαν την επένδυση βάθρου που έχει συσχετισθεί με ένα λατρευτικό σύνταγμα της Αητούς με τα παιδιά της, Απόλλωνα και Άρτεμη, στη Μαντίνεια (Παυσ. 8, 9, 1) και που παραδίδεται ως έργο του Πραξιτέλη. Παριστάνεται ο μουσικός αγώνας του Απόλλωνα με τον Μαρσύα. Ανάμεσά τους βρίσκεται ένας Σκύθης που θα γδάρει τον ηττημένο Μαρσύα.

Χρονολόγηση: 330-320 π.Χ.

Lippold, Plastik 238 πίν. 85,1-3. R. Kabus-Jahn, Studien zu Frauenfiguren des 4. Jhs. v. Chr. (1963) 3, 113 κ.ε. Καρούζου, Γλυπτά 164. H.K. Süsserott, Griechische Plastik des 4. Jhs. v. Chr. (1968) 124. M. Jacob-Felsch, Die Entwicklung griechischer Statuenbasen und die Aufstellung der Statuen (1969) 66. Ridgway, Hellen. Sculpture 253 πίν. 123a-c. LIMC VI λ. Marsyas, αρ. 24 [A. Weis].

500 Ανάγλυφη πλάκα από βάση αγαλματικού συντάγματος (E 118)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 216. Βρέθηκε το 1887 στη Μαντίνεια Αρκαδίας.

Εικονίζονται τρεις Μούσες, οι δύο ακριανές κρατούν μουσικά όργανα ενώ η μεσαία είναι τυλιγμένη σε μακρύ ιμάτιο.

Χρονολόγηση: 330-320 π.Χ.

Lippold, Plastik 238 πίν. 85,1-3. Καρούζου, Γλυπτά 164. LIMC VI λ. Mousai / Mousai, αρ. 106 [A. Querel].

501 Ανάγλυφη πλάκα από βάση αγαλματικού συντάγματος (E 119)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 217. Βρέθηκε το 1887 στη Μαντίνεια Αρκαδίας.

Εικονίζονται τρεις Μούσες, οι δύο δεξιά κρατούν μουσικά όργανα, ενώ η τρίτη στο αριστερό άκρο της πλάκας ξετυλίγει κύλινδρο.

Χρονολόγηση: 330-320 π.Χ.

Lippold, Plastik 238 πίν. 85,1-3. Καρούζου, Γλυπτά 164. LIMC VI λ. Mousai / Mousai, αρ. 106 [A. Querel].

502 Ανάγλυφη πλάκα από βάση (E 120)

Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης αρ. 1326. Βρέθηκε το 1880 στους δυτικούς πρόποδες της Ακρόπολης.

Μάρμαρο. Διαστάσεις: 0,84 × 0,75 × 0,40 μ.

Τέθριππο άρμα καλπάζει προς τ' αριστερά. Πάνω στον διάφρο στέκονται ο ηνίοχος και ο αποβάτης.

Χρονολόγηση: αρχές 3ου αι. π.Χ.

M. Collignon, BCH 7, 1883, 458 κ.ε. πίν. XVII. Casson, Acropolis II 227 κ.ε. Μπρούσαρη, Ακρόπολις 23 κ.ε. εικ. 13.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ

503 Ανάγλυφο Αθηνάς από λυχνοστάτη (E 79)

Ρώμη, Βατικανό, Galleria delle Statue αρ. 547. Άγνωστος τόπος εύρεσης.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,47 μ. Πλάτος: 0,255 μ.
Πάνω σε ημικυκλική πλίνθο στέκεται η Αθηνά σε όψη τριών τετάρτων από πίσω. Ένα μεγάλο φίδι τυλίγεται γύρω από το σώμα της και πίνει από φιάλη που κρατά στο δεξί της χέρι. Κλασικιστική δημιουργία.
Χρονολόγηση: 2ος αι. μ.Χ. (εποχή Αδριανού).

Amelung, Vat. Kat. II 627 κ.ε. αρ. 412 πίν. 60. P. Mingazzini, AM 77, 1962, 295 σημ. 6 εικ. 87,5. H.-U. Cain, Römische Marmorkantelaber (1985) αρ. 106 πίν. 73,3.

ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

504 Θραύσματα ενεπίγραφης βάσης (E 351 α-γ)

Αθήνα, Επιγραφικό Μουσείο αρ. 6262, 6262α, και 6262β. Βρέθηκε το 1880 στην Ακρόπολη, δυτικά από το μνημείο του Αγρίππα.

Μάρμαρο. Αποτελείται από θραύσματα.

Η επιγραφή χαραχθηκε στα αυτοκρατορικά χρόνια και αντιγράφει μια κλασική επιγραφή από την Ακρόπολη την οποία ίσως είχε δει ο Πausanias (1, 22, 4). Το μνημείο ήταν ανάθημα προς τιμή των ιππέων του αθηναϊκού στρατού.

Χρονολόγηση: αυτοκρατορική εποχή.

A. Raubitschek, Dedications from the Athenian Acropolis (1949) 148-9 αρ. 135β (βλ. και δ.π. αρ. 135 για την αρχαιότερη επιγραφή). D. Lewis (εκδ.) Decreta et tabulae magistratum. Inscriptiones Atticae Euclidis Anno Anterioris. Inscriptiones Graecae I, 3(1981) 1497 αρ. 511.

505 Αμφίγραφη στήλη (E 352)

Αθήνα, Επιγραφικό Μουσείο. αρ. 8116. Από την Ακρόπολη.
Μάρμαρο. Μέγ. ύψος: 0,30 μ. Πλάτος: 0,338 μ. Βάθος: 0,10 μ.
Φέρει σε κάθε όψη από ένα ψήφισμα σχετικό με την ιέρεια και τον ναό της Αθηνάς Νίκης.

Χρονολόγηση: γύρω στο 448 π.Χ. και 430/425 π.Χ. αντίστοιχα.

B.D. Merritt / M.F. McGregor / D. Lewis / L. Jeffery (εκδ.), Dedications, catalogi, termini, tituli sepulcrales, varia, tituli Attici. Institutiones Atticae Euclidis Anno Anterioris. Inscriptiones Graecae I, 3(1994) 38-9 αρ. 35-36.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

506 Λύχνος (E 311)

Βραυρώνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 122. Βρέθηκε το 1949 στο ιερό της Άρτεμης στη Βραυρώνα.

Μάρμαρο. Διάμ. 0,17 μ.

Διακοσμείται στην περιφέρειά του με τρεις λεοντοκεφαλές.

Χρονολόγηση: τέλη 7ου αι. π.Χ.

H.G. de Santerre, BCH 74, 1950, 300 εικ. 11-2. Π. Θέμελης, Βραυρών. Οδηγός στο ιερό και στο μουσείο (χωρίς χρονολ. έκδοσης) 12 επάνω.

507 Ανάγλυφος "δίσκος" (E 48)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3990. Βρέθηκε το 1936 στη Μήλο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,32 μ. Πλάτος: 0,36 μ.

Σε σφρόγγυλη κυρτή πλάκα εικονίζεται προτομή θεάς (Σελήνη ή Αφροδίτη) προς τα δεξιά, που φορά σάκκο στα μαλλιά.

Χρονολόγηση: 470-460 π.Χ.

Chr. Karuzos, JHS 71, 1951, 96 κ.ε. πίν. 37. F. Brommer, AA 1963, 680 κ.ε. εικ. 1. Καρούζου, Γλυπτά 33 πίν. 17. Lullies, Plastik 76-7 πίν. 118. LIMC II λ. Aphrodite, αρ. 1112 [A. Delivorrias / G. Berger-Doer / A. Kossatz-Deissmann].

508 Ίδιο με τον αρ. 507 (E 49)

509 Θραύσμα κυκλικού βωμού (E 121)

Βραυρώνα, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 120. Από το ιερό της Άρτεμης στη Βραυρώνα.

Μάρμαρο. Διαστάσεις: 0,24 × 0,18 μ.

Σαίξεται τμήμα γυναικείας μορφής (ίσως θεά) προς τα δεξιά που ανασηκώνει το μιάπιό της.

Χρονολόγηση: τέλη 5ου αι. π.Χ.

Έργον 1962, 32. E. Vekelas / W. Fuchs, Boreas 8, 1985, 41 κ.ε. πίν. 4,2 και 5,4.

510 Μήτρα παραγναθίδας (E 297)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 19521. Από τον λόφο του Φιλοπάππου στην Αθήνα.

Πηλός. Ύψος: 0,14 μ. Μήκος: 0,10 μ.

Παριστάνεται ερωτική σκηνή με ζευγάρι πάνω σε κλίνη.

Χρονολόγηση: δεύτερο μισό 4ου αι. π.Χ.

Eros Grec, Κατάλογος έκθεσης στο Παρίσι (1990) 129-130 αρ. 61 [M. Pandou].

511 Θεατρικό προσωπείο (E 238)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1753. Βρέθηκε το 1831, δυτικά της στοάς του Απτάλου στην αρχαία Αγορά.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,29 μ.

Παριστάνει γενειοφόρο τραγικό ήρωα. Αποτελούσε μαζί με άλλα προσωπεία τον γλυπτό διάκοσμο στο επιστύλιο κάποιου θεατρικού οικοδομήματος.

Χρονολόγηση: δεύτερο μισό 4ου αι. π.Χ.

Καρούζου, Γλυπτά 185. M. Bieber, The History of Greek and Roman Theater (1961) 159 εικ. 577. Σ. Ζουμπάκη, ΑΔ 42, 1987 (1994), Μελέται Α, 40-1 αρ. 1 πίν. 3α.

512 Κάλυμμα πινκτού κατόπτρου (E 308)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 7424. Από την Κόρινθο.

Χαλκός. Διάμ. 0,14 μ.

Διακοσμείται με ανάγλυφο γυναικείο κεφάλι, ίσως κάποιας θεάς (Αφροδίτης).

Χρονολόγηση: δεύτερο μισό 4ου αι. π.Χ.

Cl. Rolley, Les Bronzes grecs (1983) 239 εικ. 283.

513 Ανάγλυφη πλάκα βωμού (ή αρχιτεκτονικό ανάγλυφο) (E 374)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 1425. Βρέθηκε το 1886 στην Επίδαυρο.

Μάρμαρο. Ύψος: 0,615 μ. Πλάτος: 1,085 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 15/6/1995.

Η πλάκα επιστεφεται με λέσβιο κυμάτιο. Στην κύρια όψη εικονίζονται ένθρονος θεός (Ζεός ή Ασκληπιός), όρθια θεά κατενώπιον (Ήρα ή Υγεία) και Νίκη. Στη δεξιά στενή πλευρά, παριστάνεται αρχαϊστική γυναικεία μορφή με οινόχνη.

Χρονολόγηση: γύρω στο 340-330 π.Χ.

Svoronos, Nat. Mus. I, 418 κ.ε. πίν. LXVIII, CXXVI. Lippold, Plastik 223 σημ. 4. E. Harrison, Archaic and Archaistic Sculpture. The Athenian Agora XI (1965) 55, 67, 85 σημ. 115. LIMC II λ. Asklepios, αρ. 90 [B. Holtzmann]. LIMC VI λ. Nike, αρ. 234 [U. Grote]. T. Brahm, Archaismus. Untersuchungen zu Funktion und Bedeutung archaischer Kunst in der Klassik und im Hellenismus (1994) 293-4 αρ. 14 εικ. 13.

514 Θεατρικό προσωπείο (E 305)

Αθήνα, Μουσείο Αγοράς αρ. T 478. Από την Αθήνα, αρχαία Αγορά.

Πηλός. Ύψος: 0,27 μ. Πλάτος: 0,21 μ.

Παριστάνει ανδρική μορφή κωμωδίας, ίσως σκλάβο.

Χρονολόγηση: γύρω στο 250 π.Χ.

C. Grandjouan, The Athenian Agora VI. Terracottas and Plastic Lamps of the Roman Period (1961) 60 αρ. 560 πίν. 14. T.B.L. Webster, Monuments illustrating New Comedy. BICS Suppl. 11 (1961) 163 αρ. AT 32 πίν. Vb.

515 Θεατρικό προσωπείο (E 210)

Πειραιάς, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 4649. Βρέθηκε το 1959 στον Πειραιά.

Χαλκός. Ύψος: 0,45 μ.

Εικονίζεται τραγική μάσκα ανδρικής μορφής, με πυκνά μαλλιά και γένενα.

Χρονολόγηση: ύστερη ελληνιστική εποχή.

G. Daux, BCH 84, 1960, 653 εικ. 6. M. Bieber, History of the Greek and Roman Theater (1971) 82 εικ. 301. J. Boardman / H. Dörig / W. Fuchs, L' Art Grec (1966) 179 εικ. 198. K.-V. v. Eickstedt, Topographie des antiken Peiräus (1991) 158 αρ. 1,25.

516 Θεατρικό προσωπείο (E 306)

Αθήνα, Μουσείο Αγοράς αρ. T 1818. Από την Αθήνα, αρχαία Αγορά.

Πηλός. Ύψος: 0,22 μ. Πλάτος: 0,17 μ.

Παριστάνει γυναικεία μορφή τραγωδίας.

Χρονολόγηση: πρώτο μισό 3ου αι. π.Χ.

C. Grandjouan, The Athenian Agora VI. Terracottas and Plastic Lamps of the Roman Period (1961) 59 αρ. 508 πίν. 12.

517 Δύο ψήφοι (E 307)

Αθήνα, Μουσείο Αγοράς αρ. B 1055. Από την Αθήνα, αρχαία Αγορά.

Χαλκός. Διάμ. 0,06 μ.

Ζεύγος δικαστικών ψήφων που φέρουν την επιγραφή "ψηφος δημοσία" στην πάνω όψη.

Χρονολόγηση: 4ος αι. π.Χ.

The Athenian Citizen. Excavations of the Athenian Agora. Picture Book 4 (1960) εικ. 22.

518 Κράνος (E 309)

Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο αρ. 3001. Από την Αξό της Κρήτης. Χαλκός. Ύψος: 0,215 μ.
Διακοσμείται με δύο ανάγλυφους ανικροστούς Πηγάσους και ρόδακες.
Χρονολόγηση: γύρω στο 600 π.Χ.

H. Hoffmann, Early Cretan Armorers (1972) 21 πίν. 14-15. P. Blome, Die figürliche Bildwelt Kretas in der geometrischen und früharchaischen Periode (1982) 60, 62.

519 Δακτυλιόλιθος (E 310)

Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Βρέθηκε το 1903 σε τάφο της Αιτωλίας.

Σάρδιος λίθος. Διαστάσεις: 0,05 × 0,03 μ.

Εικονίζεται όρθια ημίγυμη γυναικεία μορφή, στραμμένη προς τα πίσω, και κρατά θυρσό και κωμικό προσωπείο. Ίσως πρόκειται για τη Μούσα της κωμωδίας Θάλεια ή κάποια Μαινάδα.

Χρονολόγηση: πρώτο μισό 3ου αι. π.Χ.

Γ. Σωτηριάδης, ΑΕ 1906, 79 πίν. 4,4.

520 Κλεψύδρα (E 382)

Αθήνα, Μουσείο Αγοράς Ρ 2084. Από την αρχαία Αγορά της Αθήνας. Πηλός. Ύψος: 0,11 μ.

Έχει σχήμα κοτύλης με οπή για την εκροή του νερού. Φέρει την επιγραφή: "Ἄντιοχίδος" και τη μετρική ένδειξη XX (δύο χόρες).

Χρονολόγηση: γύρω στο 400 π.Χ.

S. Young, Hesperia 8, 1939, 274 κ.ε. The Athenian Citizen, Excavations of the Athenian Agora. Picture Book αρ. 4 (1960) εικ. 25-6. J. Camp, The Athenian Agora (1986) 112 εικ. 85.

521 Ανάγλυφο (E 38)

Νάξος, Αρχαιολογικό Μουσείο. Από τη Νάξο.

Μάρμαρο. Μήκος: 0,66 μ. Μεγ. πλάτος: 0,28 μ.

Παριστάνεται σκηνή κυνηγιού με άνδρα που τοξεύει ανάμεσα σε ελάφι, λιοντάρι και φίδι. Το ανάγλυφο έχει θεωρηθεί κατά καιρούς έργο της ανατολίτουσας περιόδου (7ος αι. π.Χ.) αλλά και των νεοτέρων χρόνων, ακόμη και πλαστό.

Φ. Ζαφειροπούλου, Νάξος. Τα μνημεία και το μουσείο (1988) 53.

ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ BYZANTINΗ ΤΕΧΝΗ**522 Ανάγλυφο κιονόκρανο (E 387)**

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, νότια κιονοστοιχία.

Μάρμαρο. Διάμετρος: 0,56 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.

Δίζωνο κιονόκρανο με ανεμιζόμενα φύλλα άκανθας προς αντίθετες κατευθύνσεις (ήμισυ).

Χρονολόγηση: τέλη 5ου - αρχές 6ου αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 167 πίν. 43β.

523 Ανάγλυφο κιονόκρανο (E 388)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, μικρή βόρεια στοά έξω από την αφίδα.

Μάρμαρο. Διάμετρος: 0,415 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.

Σύνθετο ιωνικό κιονόκρανο με ανάγλυφα φύλλα άκανθας και έλικες (ήμισυ). Ίσως προέρχεται από τα υπερώα του αρχικού ναού.

Χρονολόγηση: 5ος αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 168 πίν. 42β.

524 Ανάγλυφο κιονόκρανο (E 389)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, παράθυρο της αφίδας.

Μάρμαρο. Διάμετρος: 0,48 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.

Θεοδοσιανό κιονόκρανο με τρεις σειρές φύλλων άκανθας και πτηνά στις γωνίες (ήμισυ).

Χρονολόγηση: μέσα 5ου αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 165 πίν. 39δ.

525 Ανάγλυφο κιονόκρανο (E 390)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, νότια κιονοστοιχία.

Μάρμαρο. Διάμετρος: 0,485 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.

Δίζωνο κιονόκρανο με φύλλα άκανθας, ενώ στις γωνίες υπάρχουν ημίτομα κριών και πτηνά ανάμεσά τους (ήμισυ). Ίσως προέρχεται από τον αρχικό ναό.

Χρονολόγηση: 5ος αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 167 πίν. 43α.

526 Ανάγλυφος πεσσός (E 391)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, ανάγλυφο τόξο ιερού βήματος.
Μάρμαρο. Ύψος: 1,885 μ. Πλάτος: 24,5 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Αποτελείται από κορμό με συμφυή βάση και επίκρανο. Διακοσμείται με φύλλα άκανθας και άλλα φυτικά συμπλέγματα.
Χρονολόγηση: 5ος αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 175-7 πίν. 53β-γ.

527 Μικρό ανάγλυφο κιονόκρανο (E 392)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,215 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Προέρχεται από αμφικίονα και διακοσμείται με ανάγλυφο σταυρό στη στενή πλευρά (ήμισυ).
Χρονολόγηση: 6ος αι.

528 Στεφάνη ανάγλυφου κιονοκράνου (E 393)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου.
Μάρμαρο. Σωζ. μήκος: 0,51 μ. Ύψος: 0,13 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Τμήμα στεφάνης θεοδοσιανού κιονοκράνου με φύλλα άκανθας (ήμισυ).
Χρονολόγηση: 6ος αι.

529 Ανάγλυφο κιονόκρανο (E 394)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, τοίχος πίσω από τη σαρκοφάγο του Σπαντούνη.
Μάρμαρο. Διάμετρος: 0,415 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Τμήμα πτυχωτού κιονοκράνου με φύλλα άκανθας.
Χρονολόγηση: 6ος αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 168-9 πίν. 43γ.

530 Κεφάλια κριών (E 395 και E 396)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, νότια κιονοστοιχία.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,43 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείων: 18/3/1996.
Ανάγλυφα κεφάλια κριών από τις γωνίες δίζωνων κιονοκράνων. Ίσως προέρχονται από τον αρχικό ναό.
Χρονολόγηση: 5ος αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 167 πίν. 43α.

531 Ανάγλυφο κιονόκρανο (E 397)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, νότια κιονοστοιχία.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,64 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Τμήμα δίζωνου κιονοκράνου με πτηνό.
Χρονολόγηση: 6ος αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 169 πίν. 43δ.

532 Ανάγλυφο κιονόκρανο (E 398)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, νότια κιονοστοιχία.
Μάρμαρο. Ύψος: 0,47 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Τμήμα δίζωνου κιονοκράνου με πτηνό.
Χρονολόγηση: 6ος αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 169 πίν. 43δ.

533 Επίκρανο (E 399)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, νότια κιονοστοιχία.
Μάρμαρο. Μήκος: 0,29 μ. Ύψος: 0,225 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Τμήμα από επίκρανο παραστάδας με ανάγλυφο αετό. Ίσως προέρχεται από τον αρχικό ναό.
Χρονολόγηση: 5ος αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 167 πίν. 43α.

534 Τμήματα ανάγλυφων κιονοκράνων (E 400 - E 403)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου.
Μάρμαρο.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείων: 18/3/1996.
Γωνιακά τμήματα θεοδοσιανών κιονοκράνων με φυτικό διάκοσμο.
Χρονολόγηση: 5ος αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 164 πίν. 39β-γ.

535 Τμήματα ανάγλυφων επικράνων (E 404 και E 405)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου.
Μάρμαρο. Σωζ. ύψος: 0,46 και 0,38 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείων: 18/3/1996.
Τμήματα από ψευδεπίκρανα παραστάδων με φυτικό διάκοσμο στο ένα και κεφάλι ζώου ανάμεσα σε βλαστούς και φύλλα άκανθας.
Χρονολόγηση: 6ος αι.

536 Τμήμα ανάγλυφου κιονοκράνου (E 406)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, βόρειο περυσίο.
Μάρμαρο. Σωζ. ύψος: 0,49 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Τμήμα θεοδοσιανού κιονοκράνου με δύο σειρές φύλλων άκανθας.
Χρονολόγηση: 5ος αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 163 πίν. 38α.

537 Τμήμα ανάγλυφου κιονοκράνου (E 407)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου, βόρειο περυσίο.
Μάρμαρο. Σωζ. ύψος: 0,38 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Τμήμα θεοδοσιανού κιονοκράνου με φύλλο άκανθας που κάμπτεται προς τα έξω.
Χρονολόγηση: 5ος αι.

Σωτηρίου, Βασιλική 163 πίν. 38α.

538 Τμήματα ανάγλυφων επικράνων (E 408 - E 410)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου.
Μάρμαρο. Σωζ. ύψος: 0,31 μ. 0,25 μ. 0,27 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείων: 18/3/1996.
Πάνω κεντρικό τμήμα από ψευδεπίκρανα παραστάδων με φυτικό διάκοσμο.
Χρονολόγηση: 6ος αι.

539 Τμήμα ανάγλυφου κιονοκράνου (E 411)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου.
Μάρμαρο. Σωζ. ύψος: 0,15 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Τμήμα θεοδοσιανού κιονοκράνου με φύλλο άκανθας που κάμπτεται προς τα έξω.
Χρονολόγηση: 6ος αι.

540 Τμήματα ανάγλυφων επικράνων (E 412 - E 414)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου.
Μάρμαρο. Σωζ. ύψος: 0,185 μ. 0,265 μ. 0,18 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείων: 18/3/1996.
Τμήματα από ψευδεπίκρανα παραστάδων με φύλλα άκανθας.
Χρονολόγηση: 6ος αι.

541 Θραύσμα ανάγλυφου κιονοκράνου (;) (E 415)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου.
Μάρμαρο. Διαστάσεις: 0,20 x 0,15 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Διακοσμείται με τρισχιδή φύλλα άκανθας.
Χρονολόγηση: 6ος αι.

542 Θραύσματα ανάγλυφων κιονοκράνων (E 416 - E 423)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου.
Μάρμαρο.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείων: 18/3/1996.
Διάφορα θραύσματα με φύλλα άκανθας ή αδιάγνωστα, που πιθανόν συνανήκουν με ορισμένα από τα παραπάνω.

543 Τμήμα ανάγλυφου επικράνου (E 424)

Θεσσαλονίκη, ναός Αγίου Δημητρίου.
Μάρμαρο. Σωζ. ύψος: 0,16 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 18/3/1996.
Τμήμα από ψευδεπίκρανο παραστάδας με φύλλα άκανθας.
Χρονολόγηση: 6ος αι.

544 Ανάγλυφη πλάκα με σταυρό (E 336)

Αθήνα, Βυζαντινό Μουσείο αρ. XVI. Από τον ναό του Αγίου Ελευθερίου στην Αθήνα.
Μάρμαρο. Διαστ. 0,40 x 0,38 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής εκμαγείου: 6/6/1989.
Ο σταυρός εγγράφεται μέσα σε τόξο, που φέρεται από κιονίσκους, και πλαισιώνεται από φύλλα άκανθας.
Χρονολόγηση: 11ος αι.

545 Εικόνα των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης (E 340)

Αθήνα, Βυζαντινό Μουσείο αρ. T. 110.
Ξύλο. Διαστ. 0,36 x 0,47 μ.
Ημερομηνία εισαγωγής αντιγράφου: 6/6/1989.
Εικονίζονται οι Άγιοι Κωνσταντίνος και Ελένη να κρατούν από κοινού διπλό σταυρό.
Χρονολόγηση: τέλη 15ου - αρχές 16ου αι.

546 Εικόνα της Αγίας Μαρίνας (E 338)

Αθήνα, Βυζαντινό Μουσείο αρ. Σ. 20703/12.

Εύλο. Διαστ. 0,19 x 0,19 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής αντιγράφου: 6/6/1989.

Παριστάνεται η Αγία Μαρίνα να καταβάλλει με σφυρί έναν φτερωτό δαίμονα.

Χρονολόγηση: 17ος αι.

547 Εικόνα του Αγίου Δημητρίου (E 339)

Αθήνα, Βυζαντινό Μουσείο αρ. Σ.Α. 288.

Εύλο. Διαστ. 0,23 x 0,33 μ.

Ημερομηνία εισαγωγής αντιγράφου: 6/6/1989.

Πρόκειται για λεπτομέρεια από την εικόνα "ευαγγελικές σκηνές και Άγιοι". Ο Άγιος Δημήτριος, ως νεαρός αξιωματικός, ιππεύει πάνω από νεκρό αντίπαλο.

Χρονολόγηση: 17ος αι.

ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΑΡΙΘΜΩΝ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΥ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	334	68, 69	959	121
<i>Αρχαιολογικό Μουσείο</i>	336	70	960	61
χωρίς αρ. ευρ.	351	71	1745	143
χωρίς αρ. ευρ.	384	72	1758	116
	386	73	1759	117
	389	74	1875	118
ΑΘΗΝΑ	390	75	2300	126
<i>Βυζαντινό Μουσείο</i>	391	76	2302	127
Σ. 20703/12	393	77	2489	122
Σ.Α. 288	394	78	2490	128
T 110	395	79	2791	129
XVI	398	80	2998	130
<i>Εθνικό Αρχαιολ. Μουσείο</i>	404	81	3087	131
<i>Ηρωϊστορική Συλλογή</i>	407	115	3110	123
2	88	82	3145	132
3	89	83	3153	133-138
4	90	84	3186	139
8	91	85	3194	140
9	92	86	4575	146
10	93	87	4908	124
11	94	101	5878	145
16	95	102	5882	144
18	96	103	7336	119
39	97	104	7341	120
45	98	105		
50	99	106	<i>Γενικό Ευρετήριο</i>	
73	100	107	8	307
242-244	62	108	10	319
273	63	110	12	320
276	64	109	15	306
282	65	111	20	331
295	66	112	21	312
313	67	113	27	337
316	6	114	28	311
			29	224

38	220	258	407	1447	296
39	226	262	427	1449	295
40	225	265	372	1463	496
41	219	270	181	1500	282
45	417	294	432, 433	1501	245
47	422	323	395	1571	368
60	342	324	385	1605	347
63	314	327	447	1734	402
82	265	419	457	1735	403
126	271	457	452	1736	404
128	419	680	401	1737	406
129	418	715	236, 237	1753	511
136	199	717	250	1783	277
137	197	718	253	1810	430
144	195	726	251	1826	426
146	196	733	231	1906	309
155	201	734	234	1933	155
157	200	738	260	1934	156
159	205	739	232	1935	158
160	204, 206	741	230	1936	159
173	287	742	235	1937	160
176	364	776	463	1938	157
177	384	819	254	1939	313
179	203	835	239	1940	357, 358
180	202	869	255	1949	269, 270
181	383	901	252	1959	223
182	381	902	249	2171	405
192	434	1048	258	2397	275
215	499	1055	257	2583	380
216	500	1343	153	2720	304
217	501	1347	300	2756	278
223	425	1360	293	2772	392
224	400	1405	290	2811	398
226	276	1407	291	2894	240
231	391	1408	288	3064	393
239	207	1425	513	3153	285
240	410	1426	292	3248	423
243	428	1428	302	3329	289
247	394	1434	299	3344	266
254	371	1445	297	3369	286

3372	303	χωρίς αρ. ευρ.	490	685	336
3397	194	χωρίς αρ. ευρ.	519	686 (και 609)	345
3414	390	<i>Επιγραφικό Μουσείο</i>		689	348
3472	243, 244	6262	504	695	267, 268
3476	494	8116	505	697	346
3477	495	<i>Μουσείο Αγοράς</i>		698	349, 350
3478	424	B 30	370	702	262, 263
3569	366, 367	B 1055	517	856	180
3602	373, 374	P 2084	520	857	182
3624	242	S 1241	431	859	186
3909	3	S 1295	154	860	183
3910	6	T 478	514	862	188
3938	332	T 1818	516	863	187
3964	248	<i>Μουσείο Ακρόπολης</i>		864	184
3978	5	41	152	865	185
3990	507, 508	140	352	973	192, 193
4049	491	581	264	989	190, 191
4492	198	617	308	1309	189
4540	294	621	341	1326	502
4696	492	633	353	1338	497, 498
5396	1	639	321	1339	279
5676	487	640	344	1343	153
6140	2	641	343	III	166
6149	464	644	354	IV	167
6174	4	645	338	V	168
7424	512	649	339	VI	169
9096	7	660	340	VII	170
12981	477	670	328	VIII	171
13014	489	671	322	IX	172
17386	475	672	329	X	173
19521	510	674	335	XI	174
X. 6163	470	675	330	XII	175
X. 6446	359	677	305	XIII	176
X. 7474	478	678	323	XIV	177
X. 11761	353	679	324	XV	178
X. 14612	451	680	327	XVI	179
X. 15118	378, 379	681	325	<i>Μουσείο Κεραμεικού</i>	
X. 15161	360	682	326	P 1	411, 412
X. 15187	462	683	334	P 1001	221
χωρίς αρ. ευρ.	488			P 1003	247

P 1169	238	736 (K 21)	233
		743 (K 43)	259
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ		8089	475
<i>Ελληνορωμαϊκό Μουσείο</i>		8427	9
3404	445	8429	8
		Fr. 1835	484
ΑΝΔΡΟΣ		Misc. 6305	482
<i>Αρχαιολογικό Μουσείο</i>		Misc. 7032	485
245	429	Misc. 7094	472
		Misc. 7383	469
ΒΑΤΙΚΑΝΟ		Misc. 7466	481
<i>Musei Vaticani</i>		Misc. 7470	471
547	503	Misc. 7477	465
		Misc. 7644	473
ΒΕΡΟΛΙΝΟ		Misc. 7933	467
<i>Ägyptisches Museum</i>		Misc. 7971	466
21300	435	Misc. 8092	38
		Misc. 8395	483
<i>Staatliche Museen</i>		Misc. 10581	480
(ενοποιημένα)		Misc. 30082	474
Sk 1	409	Misc. 30835	479
Sk 2	408		
Sk 192	438	BIENNH	
Sk 297 (K 197)	439	<i>Kunsthistorisches Museum</i>	
Sk 342	454	I 246	441
Sk 373	459		
Sk 384 (R 96)	460	ΒΡΑΥΡΩΝΑ	
Sk 386	461	<i>Αρχαιολογικό Μουσείο</i>	
Sk 610 (K 251)	382	12	273
Sk 725 (K 80)	284	55	388
Sk 731	222	60	387
Sk 1455 (K 124)	436	62	386
Sk 1474	361	120	509
Sk 1503 (R 73)	456	122	506
Sk 1530 (K 127)	437	126	389
586 (K 6)	369	1179	274
607 (K 3)	362	1183	280
616 (K 10)	375	ΓΕ 331 - NE 1264	398
709A (K 83)	281	ΓΕ 508 - NE 1218	396
Sk 731	222	ΓΕ 789 - NE 1213	399

χωρίς αρ. ευρ 397

ΔΕΛΦΟΙ

Αρχαιολογικό Μουσείο
3485 355

ΔΙΟΝ

Αρχαιολογικό Μουσείο
42 458
338 416
5469 414, 415

ΕΛΕΥΣΙΝΑ

Αρχαιολογικό Μουσείο
5235 356

ΘΕΡΜΟΣ

Αρχαιολογική Συλλογή
χωρίς αρ. ευρ. 147
χωρίς αρ. ευρ. 148
χωρίς αρ. ευρ. 149
χωρίς αρ. ευρ. 150

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αρχαιολογικό Μουσείο
877 420, 421
1530 161

Τόξο Γαλερίου (Καμάρα)
in situ 208-218

ναός Αγίου Δημητρίου
in situ 522-543

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Αρχαιολογικό Μουσείο
3 28
8 47
11 29
14 42

25	24
26	25
27	49
33	50
35	53
37	53
38	53
42	48
63	22
65	23
138	37
139	31
140	32
184	33
204	54
206	55
207	56
268	11
269	12
396	52
403	40
404	41
341	43
1098	60
1358	21
1368	51
1578	39
2085	44
2086	26
2619	27
2680	20
2783	45
2828	34
2832	35
2836	36
3001	518
3405	15
3428	18
3431	16
3494	17

3861 57
3863 58
5864 59
5408 46
χωρίς αρ. ευρ. 19
χωρίς αρ. ευρ. 30

ΚΕΡΚΥΡΑ

Αρχαιολογικό Μουσείο
133 448
χωρίς αρ. ευρ. 151

ΚΟΜΟΤΗΝΗ

Αρχαιολογικό Μουσείο
1 και 2 228, 229
33 225
1321 162, 163

ΚΟΡΙΝΘΟΣ

Αρχαιολογικό Μουσείο
S 1038 413

ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ

Ny Carlsberg Glyptothek
1623 301
1730 318

ΚΩΣ

Αρχαιολογικό Μουσείο
32 440

ΛΕΡΟΣ

Αρχαιολογική Συλλογή
2 261

ΛΟΝΔΙΝΟ

Βρετανικό Μουσείο
460 363

ΜΑΔΡΙΤΗ

Museo del Prado
F 81 453

ΝΑΞΟΣ

Αρχαιολογικό Μουσείο
χωρίς αρ. ευρ. 521

OBERLENNINGEN

Ιδιωτική συλλογή
χωρίς αρ. ευρ. 486

ΟΛΥΜΠΙΑ

Αρχαιολογικό Μουσείο
B 2400 468
F 29 376, 377
Λ 246 444
Νίκη 365
Αν. αέτωμα 164
Δυτ. αέτωμα 165

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

Αρχαιολογικό Μουσείο
188 449
385 241
405 283
4649 515

ΠΟΤΣΔΑΜ

Ανάκτορο Sanssouci
χωρίς αρ. ευρ. 450

ΡΟΔΟΣ

Αρχαιολογικό Μουσείο
ΠΙ.7 256

ΡΩΜΗ*Musei Capitolini*

575 446

ΣΑΜΟΣ, Βαθύ*Αρχαιολογικό Μουσείο*

78 246

768 315, 316, 317

ΣΠΑΡΤΗ*Αρχαιολογικό Μουσείο*

3365 351

10996 227

ΧΑΛΚΙΔΑ*Αρχαιολογικό Μουσείο*

7 272

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΤΟΠΟΣ**ΦΥΛΑΞΗΣ**

— 10

— 125

— 142

— 455

— 493

**ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΑΡΙΘΜΩΝ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΕΚΜΑΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ**

<i>Ευφ.</i>	<i>Κατ.</i>	<i>Ευφ.</i>	<i>Κατ.</i>	<i>Ευφ.</i>	<i>Κατ.</i>
A 1	28	A 36	15	A 71	99
A 2	29	A 37	16	A 72	100
A 3	42	A 38	17	A 73	62
A 4	24	A 39	18	A 74	63
A 5	25	A 40	19	A 75	64
A 6	49	A 41	57	A 76	65
A 7	50	A 42	58	A 77	66
A 8	53	A 43	59	A 78	67
A 9	48	A 44	46	A 79	68
A 10	22	A 45	38	A 80	69
A 11	23	A 46	30	A 81	70
A 12	37	A 47	47	A 82	71
A 13	31	A 48	52	A 83	72
A 14	32	A 49	116	A 84	73
A 15	54	A 50	117	A 85	74
A 16	55	A 51	118	A 86	75
A 17	56	A 52	119	A 87	76
A 18	11	A 53	120	A 88	77
A 19	12	A 54	143	A 89	78
A 20	13	A 55	144	A 90	79
A 21	14	A 56	145	A 91	80
A 22	43	A 57	121	A 92	81
A 23	33	A 58	40	A 93	82
A 24	60	A 59	146	A 94	83
A 25	21	A 60	88	A 95	84
A 26	51	A 61	89	A 96	85
A 27	39	A 62	90	A 97	86
A 28	44	A 63	91	A 98	87
A 29	26	A 64	92	A 99	101
A 30	27	A 65	93	A 100	102
A 31	20	A 66	94	A 101	103
A 32	45	A 67	95	A 102	104
A 33	34	A 68	96	A 103	105
A 34	35	A 69	97	A 104	106
A 35	36	A 70	98	A 105	107

<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>	<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>	<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>
A 106	108	E 10	175	E 51	271
A 107	109	E 11	176	E 52	276
A 108	110	E 12	177	E 53	277
A 109	111	E 13	178	E 54	277
A 110	112	E 14	179	E 55	278
A 111	113	E 15	180	E 56	273
A 112	114	E 16	181	E 57	280
A 113	115	E 17	182	E 58	281
A 114	126	E 18	183	E 59	245
A 115	127	E 19	184	E 60	282
A 116	122	E 20	185	E 61	284
A 117	128	E 21	186	E 62	283
A 118	129	E 22	187	E 63	286
A 119	130	E 23	188	E 64	279
A 120	131	E 24	190	E 65	288
A 121	132	E 25	191	E 66	289
A 122	133	E 26	192	E 67	290
A 123	134	E 27	193	E 68	291
A 124	135	E 28	147	E 69	292
A 125	136	E 29	148	E 70	293
A 126	137	E 30	149	E 71	294
A 127	139	E 31	150	E 72	295
A 128	140	E 32	151	E 73	296
A 129	141	E 33	152	E 74	297
A 130	123	E 34	153	E 75	298
A 131	124	E 35	161	E 76	285
A 132	125	E 36	162, 163	E 77	302
A 133	142	E 37	163	E 78	301
A 134	61	E 38	521	E 79	503
A 135	138	E 39	222	E 80	261
A 136	41	E 40	264	E 81	219
		E 41	262	E 82	220
E 1	166	E 42	263	E 83	223
E 2	167	E 43	264	E 84	224
E 3	168	E 44	266	E 85	225
E 4	169	E 45	267	E 86	226
E 5	170	E 46	268	E 87	227
E 6	171	E 47	269	E 88	228
E 7	172	E 48	507	E 89	229
E 8	173	E 49	508	E 90	230
E 9	174	E 50	272	E 91	231

<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>	<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>	<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>
E 92	232	E 133	333	E 174	353
E 93	233	E 134	321	E 175	417
E 94	234	E 135	344	E 176	360
E 95	235	E 136	343	E 177	418
E 96	236	E 137	338	E 178	362
E 97	241	E 138	339	E 179	420
E 98	242	E 139	340	E 180	363
E 99	243	E 140	328	E 181	366
E 100	247	E 141	322	E 182	367
E 101	248	E 142	329	E 183	368
E 102	249	E 143	335	E 184	426
E 103	251	E 144	305	E 185	369
E 104	252	E 145	323	E 186	370
E 105	253	E 146	324	E 187	423
E 106	250	E 147	327	E 188	371
E 107	254	E 148	325	E 189	427
E 108	255	E 149	326	E 190	200
E 109	239	E 150	334	E 191	428
E 110	257	E 151	336	E 192	375
E 111	258	E 152	345	E 193	373
E 112	494	E 153	337	E 194	374
E 113	495	E 154	342	E 195	202
E 114	496	E 155	311	E 196	203
E 115	497	E 156	312	E 197	204
E 116	498	E 157	313	E 198	205
E 117	499	E 158	346	E 199	376
E 118	500	E 159	154	E 200	377
E 119	501	E 160	347	E 201	429
E 120	502	E 161	348	E 202	410
E 121	509	E 162	349	E 203	379
E 122	303	E 163	350	E 204	378
E 123	304	E 164	354	E 205	380
E 124	306	E 165	155	E 206	259
E 125	307	E 166	156	E 207	442
E 126	308	E 167	157	E 208	443
E 127	309	E 168	158	E 209	462
E 128	310	E 169	159	E 210	515
E 129	319	E 170	160	E 211	381
E 130	320	E 171	357	E 212	382
E 131	331	E 172	359	E 213	386
E 132	332	E 173	351	E 214	387

<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>	<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>	<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>
E 215	388	E 256	457	E 297	510
E 216	389	E 257	458	E 298	487
E 217	430	E 258	461	E 299	488
E 218	434	E 259	189	E 300	489
E 219	383	E 260	341	E 301	490
E 220	391	E 261	361	E 302	491
E 221	401	E 262	396	E 303	492
E 222	207	E 263	419	E 304	493
E 223	392	E 264	275	E 305	514
E 224	393	E 265	431	E 306	516
E 225	394	E 266	390	E 307	517
E 226	404	E 267	397	E 308	512
E 227	402	E 268	398	E 309	518
E 228	403	E 269	399	E 310	519
E 229	405	E 270	413	E 311	506
E 230	406	E 271	400	E 312	314
E 231	407	E 272	411	E 313	422
E 232	395	E 273	412	E 314	421
E 233	451	E 274	464	E 315	358
E 234	408	E 275	318	E 316	355
E 235	409	E 276	465	E 317	416
E 236	414	E 277	466	E 318	270
E 237	415	E 278	467	E 319	206
E 238	511	E 279	468	E 320	477
E 239	437	E 280	469	E 321	1
E 240	436	E 281	470	E 322	433
E 241	438	E 282	471	E 323	274
E 242	439	E 283	472	E 324	299
E 243	441	E 284	473	E 325	300
E 244	446	E 285	474	E 326	2
E 245	447	E 286	475	E 327	3
E 246	448	E 287	478	E 328	385
E 247	449	E 288	479	E 329	4
E 248	450	E 289	480	E 330	425
E 249	452	E 290	481	E 331	444
E 250	453	E 291	484	E 332	440
E 251	454	E 292	482	E 333	330
E 252	455	E 293	483	E 334	430
E 253	456	E 294	485	E 335	221
E 254	460	E 295	486	E 336	544
E 255	461	E 296	476	E 337	463

<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>	<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>	<i>Evq.</i>	<i>Kar.</i>
E 338	546	E 365	194	E 396	530
E 339	547	E 366	199	E 397	531
E 340	545	E 367	315	E 398	532
E 341	208	E 368	316	E 399	533
E 342	216	E 369	237	E 400	534
E 343	209	E 370	246	E 401	534
E 344	210	E 371	287	E 402	534
E 345	211	E 372	372	E 403	534
E 346	212	E 373	260	E 404	535
E 347	213	E 374	513	E 405	535
E 347 α	214	E 375	317	E 406	536
E 347 β	215	E 376	424	E 407	537
E 347 γ	217	E 377	6	E 408	538
E 347 δ	218	E 378	7	E 409	538
E 348	5	E 379	8	E 410	538
E 349	435	E 380	9	E 411	539
E 350	445	E 381	10	E 412	540
E 351 α - γ	504	E 382	520	E 413	540
E 352	505	E 383 α - φ	164	E 414	540
E 353	238	E 384 α - φ	165	E 415	541
E 354	256	E 385	365	E 416	542
E 355	356	E 386	352	E 417	542
E 356	197	E 387	522	E 418	542
E 357	195	E 388	523	E 419	542
E 358	196	E 389	524	E 420	542
E 359	201	E 390	525	E 421	542
E 360	198	E 391	526	E 422	542
E 361	364	E 392	527	E 423	542
E 362	384	E 393	528	E 424	543
E 363	240	E 394	529		
E 364	244	E 395	530		

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΡΧΑΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

(ονόματα αναθετών σημειώνονται με έναν αστερίσκο *, νεκρών προσώπων με δύο **)

- Άγιος Δημήτριος 161, 162, 163, 164, 165, 166
Άγιος Ελευθέριος 165
Άγιος Κωνσταντίνος και Ελένη 166
Αγία Μαρίνα 166
Αγαθοκλής** 81
Αγγέλitos* 115
Αγοράκριτος 118
Αθηνά 91, 92, 108, 115, 131, 132, 156
Αλέα 73
Αλέξανδρος Γ' 139, 140
Αλκαμένης 130
Αλξήνωρ 79
Αμαζόνες 71, 72, 147
Αμεινόκλεια** 86
Αμφιάραος 98
Αμφοπτώ** 81
Ανακρέων 137
Αντήνωρ 108
Άνυτος 128
Απόλλων 57, 62, 66, 93, 95, 104, 107, 110, 116, 130, 131, 132, 133, 154
Αριάδνη 122
Αριστίων** 78
Αριστόδικος** 110
Αριστοκλής 78
Αριστομένης* 99
Αριστοναύτης Αρχεναύτου** 89
Αριστοτέλης 139
Άρκτος 123, 124, 126
Αρμόδιος 114
Άρτεμις 58, 66, 73, 74, 93, 94, 96, 100, 123, 124, 126, 128, 146, 147, 154, 157
Άρχερμος 105
Αρχίνος* 98
Ασκληπιός 70, 71, 72, 97, 98, 99, 101, 102, 120, 125, 126, 129, 158
Ασχρίων* 110
Άτταλος 141, 158
Άταρβος* 154
Αφαία 59, 60, 116
Αφροδίτη 119, 127, 133, 134, 150, 157, 158
Αχελώος 95, 96, 100, 101

Βασίλη 95
Βαφύρας 130
Βερενίκη 144

Γαλέριος 75, 76
Γενέλεως
Γη 76
Γοργώ 58

Δαμοφών 127, 128
Diana Aricina 102
Δεξιλέως Λυσανίου** 84
Δέσποινα 127, 128
Δήμητρα 93, 127, 128, 129, 131
Δημοσθένης 140
Δίας 99, 101, 117, 118, 151
Διώνυσος 96, 121, 122, 131, 133, 138, 143, 153
Διοτίμα 94

Εκάβη 71
Εκάτη 116
Εκκέδαμος** 81
Επίκουρος 138
Ερμής 58, 91, 94, 95, 96, 100, 121, 130, 134, 150
Ευβουλεύς 123

Ευήνωρ 115
 Ευθύδικος 113
 Ευριπίδης 138
 Εύφηρος** 82
 Έχελος 95

Ζευς 62, 93, 98, 149, 158

Ηγησώ Προξένου** 83
 Ήρα 106, 119, 158
 Ηρακλείδης* 101
 Ηρακλής 130, 135, 150
 Ηρώδης Αττικός 142

Θεανώ** 83
 Θέμις 125
 Θεοφάνη** 88
 Θησεύς 62

Ιανίσκος 125
 –ιλαρχης* 106
 Ιουλία Δόμνα 132
 Ιούλιος Καίσαρ 142
 “Ιπποκράτης” 138
 Ίσις 127
 Ιφιγένεια 93, 94

Καλλιاریστα** 87
 Καρακάλλας 144
 Κηφισόδοτος* 94, 140
 Κηφισός 95, 125
 “Κικέρων” 142
 Κόρη 93
 Κρησίλας 137
 Κριτίας 114
 Κτησίλεως** 83

“Λεωνίδα” 115
 Λητώ 93
 Λυκίας** 83
 Λύσιππος 135 (λυσίππειο)

Μαινάδα 96, 160
 Μάρκος Αυρήλιος 143
 Μαρσύας 154
 Μαχάων 99
 Μεγακλής* 125
 Μέμνων 142
 Μένανδρος 140
 Μητροδώρος 140
 Μυλλάκη 86
 Μούσα / Μούσες 155, 160
 Μύνιον* 99

Ναρσής 75
 Ναυκύδης 134
 Νέαρχος* 108
 Νέμεσις 118, 131
 Νεφεριτίη 137
 Νηρηΐδα 70, 72
 Νησιώτης 114
 Νίκη 69, 70, 72, 73, 74, 75, 105, 118, 120,
 153, 158
 Νικώ** 86
 Νύμφες 91, 94, 96, 100, 101

Ξενιάδης* 95
 Ξενοκράτεια* 95

Οινόμαος 62
 Όμηρος 141

Παιδεία 96
 Παιώνιος 118
 Παν 96, 100, 101
 Παυσανίας 156
 Παυσιμάχη** 85
 Πέλοψ 62
 Πειρίθους 62
 Πειρήνη 130
 Περικλής 137
 Περσεύς 150
 Περσεφόνη 118
 Πλάτων 138

Ποδαλείριος 99
 Πολύενκος 140
 Πολύκλειτος 119, 133, 149
 Πολυξέναια** 80
 Ποσειδών 66, 103, 115, 117, 149
 Πραξιτέλης 154
 Πριάμος 70
 Πυθίας* 110

Rex Nemorensis 102
 “Ροιμητάλκης” 143

Σάτυρος 74, 149, 150
 Σειρήνα 122
 Σελήνη 157
 Σελινώ** 86
 Σεπτίμιος Σεβήρος 143
 Σιλανίων 138
 Σιληνός 151
 Σφίγγα 105

Τίμαρχος 140
 Τιμόθεος 71
 Τραϊανός 142
 Τριπτόλεμος 93
 Τριτωνίδα 128
 Τυννίας** 85
 Τύχη 76

Υγεία 97, 120, 123, 135, 158

Φειδίας 131, 132, 133
 Φάεια 106
 Φιλίππη 106
 Φίλιππος Άραβας 144

Χαιρέδημος** 83
 Χαιρέστρατος 125
 Χάριτες 91
 Χρυσάωρ 58